הארץ

120 אג' שנה נ"ד / יום ו', כ"ה בתמוז תשל"ב / 7 ביולי 1972 VOL 54 / 16,104 / JULY 7, 1972

ברגע האחרון

מקגאוורן: אם אבחר אשים קץ להפצצות

לונדון, 6 (יו.פי.). הסנאטור ג'ורג' מקגוורן אמר הערב, כי הוא ישים קץ להפצצות האמריקאיות על צפון וייטנאם „תוך דקות", לאחר השבעתו, אם ייבחר לנשיא ארה"ב.

מקגוורן, שדיבר בראיון עם תחנת הטלוויזיה העצמאית של לונדון, תיאר את ההפצצות כדבר הרצחני והברברי ביותר שעשה ארה"ב. הוא אמר גם אם ייבחר יעבד לוח זמנים לפינוי הכוחות האמריקאיים מוייטנאם שיתחיל תוך 90 יום מהבחרו.

עבודה תאפשר למפד"ל להימנע אך תתנגד בתוקף להצעת האוזנר

כן לא תסכים עתה להצבעת מפ"ם בעד הצעת ל"ע * אם תבקש ל"ע הצבעה בשבוע הבא, תדרוש מפי העבודה דחייה עד לאחר הפגרה

מאת דן כהלו
סופר „הארץ"

מפלגת־העבודה תאפשר למפד"ל להימנע מהצבעה על הצעת־ התיקון לחוק מיהו יהודי של ח"כ לורנץ ותעמוד בתוקף על סירובה לאפשר לל"ע להגיש את הצעת החוקה של ח"כ האוזנר ל־ הצבעה ולמפ"ם להצביע בעדה. אם תפנה ל"ע לנשיאות הכנסת בבקשה לערוך את ההצבעה בעד הצעת האוזנר בשבוע הבא, תב־ קש מפלגת־העבודה מן הנשיאות בבקשה לדחות את ההצבעה עד לאחר הפגרה.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

הצעה לשחרר את השבויים בשני שלבים

תחילה תשחרר ישראל את השבויים ורק אח"כ ייערכו חילופים כוללים

מאת אליהו סאייפי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 6 (מיוחד ל„הארץ"). מספר ארצות ידידותיות עושות עתה מאמצים לשכנע את הצדדים הנוגעים בדבר לפתור את בעיית חילופי השבויים בין ישראל למדינות ערב בשני שלבים — תחילה תשחרר ישראל את הקצינים ורק בשלב שני ייערכו חילופי שבויים כוללים.

חוגים יודעי־דבר בפאריס רומזים, כי הסורים מפעילים לחץ כבד על המדינות החברות במועצת־הביטחון כי שיפעילו על ישראל לשחרר את הקצינים הסוריים ללא־תנאי.

שר־החוץ הסורי ביקש גם את כל המדינות המקיימות יחסים עם ישראל, להפעיל עליה לחץ כזה.

רוג'רס: הגשמה מליאה של החלטת מועה"ב

ואשינגטון, 6 (עסט"א). הגשמה מליאה של החלטת מועצת־הביטחון היא חלק מהמדיניות האמריקאית לקראת הסדר הסיכסוך הערבי—ישראלי, — אמר שר־החוץ האמריקאי, וויליאם רוג'רס, בשיחה שקיים עם ראשי השילטון בתימן. לרגל כינון יחסים בין ארה"ב ותימן ב־1 ביולי.

שר החוץ האמריקאי, וויליאם רוג'רס (מימין), התקבל על ידי עבהור הרומני, קורנליו מאנסקו, בהגיעו ביום ד' לביקור בבוקארשט.

(צילום רדיו של אי.פי.)

ואשינגטון מעדיפה שהמו"מ על חילופי השבויים יתנהל בשיחות פרטיות

יש בכך סיכוי רב יותר מדיון במועה"ב

מאת צ'ארלס פאגיוואסי,
סופר „הארץ" בוואשינגטון

ואשינגטון, 6 (מיוחד ל„הארץ"). דיפלומטים אמריקאיים מעדיפים, שהמו"מ בעניין חילופי השבויים בין ישראל לבין סוריה ולבנון יתנהל בשיחות פרטיות.

בשיחות כאלה, — טוענים הדיפלומטים, — יש סיכוי רב יותר להביא לפיתרון הבעיה מאשר דיון במועצת־הביטחון. יחד עם זאת לא רואים הדיפלומטים האמריקאיים תקווה רבה לכך שהלבנונים יסכימו לוותר על מה שכונה בפי פקיד רשמי בשם „ההשתעשעות בעולם הבלתי־מציאותי של האו"ם".

ביירות: למצרים אין קשר לעניין השבויים

סופר „הארץ" לעניינים ערביים מוסר: „סוריה הסכימה לשחרר את השבויים הישראליים הנמצאים ב־רשותה תמורת שיחרור הקצינים הסוריים שנחטפו ע"י כוח ישראלי ב־21 ביוני שעבר באזור ראמיה בדרום לבנון," — אמר אמש שר־החוץ הלבנוני, חליל אבו־חמד, ב־ראיון לכתב הטלוויזיה בביירות.

אבו־חמד אמר, כי ישראל דחתה את ההצעה הסורית והיתנתה את שיחרור הקצינים הסוריים וכן הקצין הלבנוני ואנשי ביטחון לבנוניים נוספים, בעיסקה כוללת לפיה ישוחררו גם השבויים הישראליים במצרים. לדברי אבו־חמד, רואה סוריה ולבנון את שביית הקצינים הלבנוני והסורים כמעשה חטיפה. שאין למצרים כל קשר עמו.

אבו־חמד גולל בפני הכתב את הפעילות הדיפלומטית המשותפת של סוריה ולבנון לקראת כינוס מועצת־הביטחון בראשית השבוע הבא.

אבו־חמד נפגש אתמול בביירות עם שגרירי המדינות החברות במו־עה"ב. ביום ו' (היום) ייפגש עם השגריר הבריטי, שלא היה אמש בביירות. השר הלבנוני ציין, כי הוא ביקש מן השגרירים תמיכה בעמדה הלבנונית־סורית, המבקשת את שיחרור הקצינים. בהתאם להחלטת מועה"ב מה־26 ביוני.

בתשובה לשאלת הכתב אלו צעדים יינקטו מצד סוריה ולבנון אם תעמוד ישראל בסירובה ותדרוש חילופי שבויים כולל, ציין אבו־חמד, כי יש להשאיר עניין זה להחלטת מועה"ב.

מועה"ב עומדת לדון ביום ב' בפרשת השבויים

חוגים ישראליים באו"ם מטילים ספק אם תשתמש ארה"ב בויטו

מניחים שבריטניה והשוק יגבשו עמדה משותפת

מאת שמואל וייס
סופר „הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, 6 (מיוחד ל„הארץ"). לפי מקורות לא־רשמיים תתכנס מועצת־הביטחון כנראה ביום ב' לדיון בסירוב ישראל לשחרר את שש הקצינים הסורים והלבנונים.

בטענה שישראל מסרבת לפעול ב־התאם להחלטת מועה"ב מה־26 ביוני, ביקשה סוריה ביום ד' לכנס מחדש את המועצה וביום ה' קיימו חברות המועצה התייעצויות.

בציני ישראל באו"ם עומדים על דעתם שתהיה החלטת המועצה אשר תהיה, ישראל לא תשחרר אפילו אחד מן השבויים שבידיה, אלא ב־מיסגרת הסכם כולל לחילופי שבויים.

מצד מצרים אין נכונות

לפי מקורות ישראליים, מתנהל עתה באירופה מו"מ בין הצדדים באמצעות הצלב־האדום ואף כי סוריה ולבנון מראות נכונות לבוא להסדר, אין נכונות כזאת מצד מצרים.

בתגובה לבקשת הסורים לכנס את המועצה, נפגש מר תקוע ביום ה' עם הנשיא־התורן של המועצה, ד"ר קרלוס אורטיז דה־רוזאס.

הצהרת תקוע

בהצהרה לעתונות אמר מר תקוע, כי מתוך הכרה בהתחייבותה לחוק הבין־לאומי ...

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

רוג'רס בבודפשט

בודפשט, 6 (יופ"יע). שר החוץ האמריקאי, וויליאם רוג'רס, הגיע היום לבודפשט, כדי למסור לקברניטי הונגריה מידע על השיחות שניהל הנשיא ניכסון בפקינג ובמוסקבה.

מר רוג'רס הוא הבכיר האמריקאי בעל הדרגה הגבוהה ביותר המבקר בבודפשט מזה יותר מ־25 שנים.

מקורות הונגריים אמרו, כי בעת הביקור ידונו שני הצדדים בקשרי המסחר בין הונגריה לארה"ב. מר רוג'רס ישהה בבירת הונגריה 24 שעות.

שומאן בפקינג

פקינג, 6 (ע"צ). שר־החוץ הצרפתי, מוריס שומאן, הגיע הערב לפקינג לביקור רשמי בסין, שיימשך 5 ימים.

התרסק מטוס ספרדי

מדריד, 6 (ע"צ וע"ד). מטוס מדגם די.סי. 8 של חברת התעופה הספרדית, התרסק לפנות בוקר בקרבת נמל התעופה של לאס־פלמאס באיים הקנריים. במטוס היו פיס רק 8 אנשי צוות.

דיפלומט קומוניסטי ביקש מקלט מדיני בישראל

ייתכן שייצא בקרוב לאחת ממדינות המערב

מאת דן מרגלית, סופר „הארץ"

דיפלומט ותיק ממדינה קומוניסטית החליט לערוק למערב וביקש מקלט מדיני בישראל — על כך מסרו מקורות מהימנים בירושלים.

המקרה אירע לפני כ־10 ימים. דיווח על הפרשה נמסר לראש הממשלה, גב' גולדה מאיר, בהיותה בכינוס האינטרנציונל הסוציאליסטי. לא מן הנמנע, כי העניין יועלה לדיון בישיבת הממשלה ביום א'.

ייתכן שהדיפלומאט ייצא בקרוב לאחת ממדינות המערב. על מקום הימצאו בישראל ועל שיוויו כאן הוטל איפול.

ריגאן: תמיכת ארה"ב בישראל תימשך גם לאחר הבחירות

„מדיניות ניכסון קשורה לשיקולים גלובאליים ולא לעניני בחירות"

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהגן, 6 (מיוחד ל„הארץ"). מושל מדינת קליפורניה, רונלד ריגאן, סיים היום את ביקורו בדנמרק. המושל מסייר עתה באירופה בשליחות הנשיא ניכסון, במטרה להסביר את מדיניות ארה"ב לבעלות בריתה. דנמרק היתה הראשונה מבין 7 מדינות אירופיות בהן יבקר מר ריגאן בנמשו.

בתשובה לשאלת סופר „הארץ", אמר מר ריגאן, כי מדיניות הנשיא ניכסון במזה"ת ותמיכת ארה"ב בישראל ימשכו גם לאחר הבחירות. הנשיא ניכסון הכיר על היות ישראל לערב בשים לב לבעיית של שמירה על האיזון הצבאי בין הסובייטים במזה"ת, על כן קשורה מדיניות זו בשיקולים גלובאליים של ארה"ב ולא לשיקולי בחירות — אמר מר ריגאן.

מר ריגאן אמר עוד, שאם אמנם יבחר הסנאטור מקגאוורן לנשיאות ארה"ב ויגשים את הצהרותיו, יעזבו רבים את המפלגה הדמוקרטית.

המושל ריגאן המריא היום לבלגיה.

הוקפאה ההחלטה בעניין צירי מקגאוורן

ואשינגטון, 6 (ע"צ). נשיא בית־הדין העליון של ארה"ב, וורן בורגר, הקפיא היום עד להודעה חדשה את פסק־הדין של בית־הדין לערעורים, אשר החזיר לסנאטור מקגאוורן 151 מנדטים של המשלחת הקליפורנית.

ועידת הדמוקרטים עומדת להיפתח ביום ב' במיאמי.

סנאטור מייק גרייבל, דמוקרט מאלסקה, הודיע היום על מועמדותו לתפקיד סגן־נשיא מטעם המפלגה הדמוקרטית.

הבורסה בניו־יורק הגיבה בחיוב

ניו־יורק, 6 (ע"ר). שמועות על אפשרות של השכנת שלום בוייטנאם גרמו לעליית שערים בבורסה של ניו־יורק. היקף העיסקות עלה עד 19.50 מיליון מניות. היה זה היום הפעיל ביותר של הבורסה מאז ה־9 במאי שבו נסחרו מניות בהיקף של 19.92 מיליון.

יותר מ־900 ניירות ערך הרשומים בבורסה של ניו־יורק נהנו מעליית שערים ושערם של כחמש מאות ירד.

שמידט יתמנה במקום שילר

בון 6, (יופ"יע). הקנצלר וילי בראנדט עומד להטיל על שר־ההגנה, הלמוט שמידט, את תפקיד שר־הכספים במקום הפרופסור קארל שילר, שהתפטר ממשרתו החל מיום ד' (היום) — נמסר כאן היום.

מר שמידט הפסיק את ביקורו בטורקיה וחזר לבון.

בסקר דעת־הקהל התברר, כי שמידט, בן ה־53, הוא המדינאי המערב גרמני היחיד שפופולריותו עולה על זו של הקנצלר בראנדט. הוא היה בין המתנגדים החריפים למדיניות פרופ' שילר, שביקש להימנע מהטלת הגבלות על זרימת הכספים.

בון, 6 (ע"צ). מפלגת האופוזיציה הנוצרית־דמוקרטית קראה היום פעם נוספת להתפטרות הקאנצלר וילי בראנדט, בעקבות פרישת שילר מן הממשלה.

סין ובריה"מ יעצו להאנוי להגיע להסדר עם ארה"ב

הזהירו את צפון וייטנאם שעלול לחול מיפנה לרעתה במלחמה

ריצ'ארד ניכסון · פאם ואן דונג · מאו טסה־טונג

לונדון, 6 (יופ"יע). סין ובריה"מ — כל אחת בנפרד — יעצו לממשלת האנוי להגיע להסדר עם ארה"ב בהקדם, — אמרו היום דיפלומטים קומוניסטים מוסמכים.

הדיפלומטים ציינו, כי שתי הארצות הזהירו את האנוי, כי לאור ההתפתחויות האחרונות, ייתכן שיחול במלחמה מיפנה לרעתה.

הן מוסקבה והן פקינג הודיעו להאנוי על המשך התמיכה המדינית, ה־מוסרית והצבאית. אך שתי המעצמות הקומוניסטיות הבהירו למנהיג הצפון וייטנאמי פאם ואן דונג ולממשלתו כי אין הן יכולות להסתכן בעימות עם ארה"ב.

אמנם, מוסקבה ופקינג לא דרשו מהאנוי שתעשה ויתורים בשטחים מוגדרים תוך מאמץ להגיע להסדר עם ארה"ב, אך שתיהן רמזו, שיש צורך לגלות מידה מסויימת של גמישות, כדי לסלול את הדרך לסיום המלחמה.

(הסוף בעמוד 3 טור 3)

בריה"מ החלה לשבש שידורי ישראל ברוסית ובעברית

מוסרים מקורות יהודיים במוסקבה

מוסקבה, 6 (אי. פי.). שלטונות בריה"מ החלו לשבש את שידורי ישראל ברוסית ובעברית המכוונים לבריה"מ, כחלק ממאמץ לשתק את תנועת המחאה של היהודים הסובייטיים, — מסרו מקורות יהודיים במוסקבה.

ההפרעות בשידורים החלו ב־24 ביוני והן הרבה יותר יעילות מאשר ההפרעות לשידורי „קול אמריקה", ראדיו חירות והבי.בי.סי.

המקורות היהודיים מציינים, כי שידורי ישראל מסייעים לתנועת המחאה של יהודי בריה"מ והפצת רעיון העליה לישראל. הידיעות שמשודרות על ממדי יציאת היהודים מבריה"מ, עודדו יהודים נוספים לבקש אשרות כדי לעלות לישראל.

לשם ההפרעות לשידורים משתמשים השלטונות הסובייטיים במאות משדרים המסוגלים, כשהם מופעלים באופן מרוכז, לשתק לחלוטין את קליטת השידורים של התחנה הלא־רצויה. משדרים אלה ממוקמים בדרך כלל באזורים עירוניים ומאוכלסים בצפיפות.

עד כה ריכזו הסובייטים את ההפרעות בעיקר נגד שידורי ראדיו חירות, שעוצמת שידוריו היא הגבוהה ביותר בעולם. נראה, כי עתה הם הציבו משדרים חדשים כדי „לטפל" במיוחד בשידורי ישראל.

הייכל: המצב בעולם הערבי אינו מעודד הפעלת כוח

„על מה ננהל מו"מ עם ישראל אם היא לא רוצה לכלול בו את ירושלים ושארם א־שייח"

קהיר, 6 (ע"צ). במאמרו השבועי מצביע עורך „אל־אהראם", חסנין הייכל, על הקשיים שבהם נתקלת מצרים בקשר עם הבעיה הישראלית—ערבית. הוא מתעכב בהרחבה על הגורמים הפנימיים והחיצוניים, המגבילים את חופש הפעולה של ממשלת מצרים.

בתחילת מאמרו מצביע הייכל על העובדה, כי עתה קיימת אפשרות לפתור את כל הבעיות הבינלאומיות ע"י מו"מ ישיר. הוא מסעים בהקשר זה, כי בדרך כלל נוטים לקבל את העובדות הקיימות כנקודת־מוצא לכל הסדר. „אף־על־פי־כן, לא יוכל הסיכסוך במזה"ת להיות נושא למו"מ, מאחר שהוא יתנהל תחת כיבוש ישראלי. נניח באורח תיאורטי, שקיימת אפשרות למו"מ עם ישראל, על מה ננהל מו"מ, כאשר ישראל לא רוצה לכלול בו את ירושלים, את שארם א־שייח' ואת עזה.

בהצביעו על האפשרות של הפעלת כוח, מדגיש הייכל, כי הטריטוריה המצרית חשופה ומוכיח, כי ישראל אינה מגבילה את פעולתה. עוד כותב הייכל, כי בריה"מ לא רוצה לקבל על עצמה כל סיכון שעלול לפגוע בבטחונה. המעשית לזירה הכלכלית הבינלאומית. הייכל מתרעם על המצב בעולם הערבי, המפורד ע"י אינטרסים סותרים וכותב, כי מצב זה אינו מעודד הפעלת כוח.

בסיום דבריו מגיע הייכל למסקנה, כי למצרים חופש פעולה מוגבל, שאותו עליה לנצל עד קצה היכולת: „אם אין בכוח מצרים בשעה זו לכפות הסדר מתאים למשבר המזה"ת, הרי לבטח יש ביכולתה לכפות תהליך דינמי, בדרך להסדר מעין זה".

183 הרוגים בשיטפונות ביפאן

טוקיו, 6 (ע"ר). הגשמים העזים בדרום יפאן גרמו למפולות קרקע נוספות ובעקבותיהם עלה מספר ההרוגים והנעדרים ל־183.

הכפר שיגנטו ואישיקוקו נפגע באופן חמור במיוחד ד־5 אנשים מצוותי ההצלה נקברו חיים בכפר, כאשר צוק סלע ענקי נפל ברחוב הראשי של הכפר. אנשי צוותי ההצלה באו לכפר להציל את חייהם של דייגים, שנשטפו עם זרמי המים והם עצמם נקברו במפולות הקרקע.

חזאי מזג האויר הזהיר, כי הגשמים העזים היורדים מזה 3 ימים עלולים להתפשט לחלקים המרכזיים של יפאן. בדרום יפאן אירעו עד כה למעלה מ־600 מפולות קרקע ונזרים רבות התצעו.

הונג־קונג ניתקה זמנית זיקתה לליש"ט

הונג־קונג, 6 (ע.ר). המושבה הבריטית הונג־קונג ביטלה היום זמנית את הזיקה בין המטבע שלה לבין הלישיש וקשרה את ערך החליפין שלה בדולר. בכך הועלה ערך המטבע של הונג־קונג ב־5.2 אחוזים.

באורח רשמי תואר צעד זה כאמצעי זמני עד שטוב ייקבע לליש"ט ערך חליפין קבוע, אך בהונג־קונג רווחו השערות, כי הזיקה לדולר תישאר אולי גם להבא.

קהל מוסקבאי מריע להאפז אל־אסאד, נשיא סוריה (במרכז) בהגיעו ביום ד' לביקור רשמי בבירת בריה"מ. משמאלו נראה נשיא בריה"מ, ניקולאי פודגורני.

(צילום רדיו של אי.פי.)

בחלק משיחות אסאד במוסקבה השתתף גם שר־המלחמה גרצ'קו

„אווירה של ידידות והבנה מלאה"

מאת סופר „הארץ" לעניינים ערביים

נשיא סוריה, חאפז' אסד, ומנהיגי הקרמלין, החלו אתמול ב־סיבוב הראשון של השיחות הרשמיות. שני הצדדים דנו בהידוק היחסים בין שתי המדינות ובבעיות הבינלאומיות, בעיקר במשבר המזרח־תיכוני.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

בשיחות אתמול השתתפו נשיא בריה"מ, ניקולאי פודגורני, ראש הממשלה, אלכסיי קוסיגין ומזכיר הועד המרכזי של המפלגה, אנדריי קירילנקו.

סוכנות טא"ס מסרה אתמול: כי השיחות התנהלו „באווירה של ידידות והבנה מלאה". בחלק מן השיחות השתתף גם שר־המלחמה, המרשאל אנדריי גרצ'קו. השיחות בין הצדדים יימשכו גם היום.

שהוני המבקר הגלו אתמול על גם בבאמרים הראשים את היחסים בין מדינות־ערב ובריה"מ. „אל־ת'אורה" כתב, כי חיזוק הידידות הערבית־סובייטית היא גורם בסיסי בהדיפת המזימות האמריקאיות־ציוניות לחיסול הבעיה הפלשתינית. „אל־בעת'" כתב, כי הידידות בין בריה"מ ומדינות־ערב מתבססת על „המאבק המשותף נגד האויב המשותף".

גם עתוני מוסקבה הגלו על־גם את „הידידות הכנה ושיתוף־הפעולה" עם מדינות־ערב המתקדמות. העתונים הסובייטיים הצתירו שבחים על נשיא סוריה.

מקורות בדמשק ציינו אמש, כי אסאד יסיים כנראה את ביקורו במוסקבה בשבת (מחר).

(יופ"יע). בריה"מ תוסיף לתמוך בערב בעמי ערב „במאבקם למען שלום צודק", אמר היום נשיא בריה"מ ניקולאי פודגורני.

בנאום שהשמיע בסעודה לכבוד אסאד, הכחיש פודגורני את „השקרים המופצים בכוונה" כאילו בריה"מ מעדיפה מצב של „לא מלחמה ולא שלום" במזה"ת. „מדיניותה של ארצנו ומפלגתנו היא מדיניות עקרונית" — אמר. בריה"מ מצדדת בהתוקף ובהתמדה בכינון שלום צודק ובר־קיימא במזה"ת שיקח בחשבון את האינטרסים של כל עמי האיזור, כולל אלה של העם הערבי הפלסטיני".

ע"מ תציע 120 איזורי בחירות

לקראת הדיון בכנסת ביום ב' על שינוי שיטת הבחירות, צוסדת סיעת צ"ם להגיש הצעה לפיה תחולק הארץ ל־120 איזורי בחירות וייבחר נציג אחד בכל איזור, כמו בשיטה הנהוגה בבריטניה וכמו זו שהיתה בזמנו סעיף עיקרי במצע הבחירות של רפ"י.

ביזור הרשימה הממלכתית עיכד להיפגש עם חברי הנהגת רפ"י לעבור בכנסת כדי ליתכנסם לתמוך בהצעת הסיעה.

החלטה ברוח זו נתקבלה אמש בישיבת מזכירות רי"ם בת"א.

☀ מזג האויר

ירושלים 17 עד 25 מעלות, ת"א 22 עד 28, חיפה 24 עד 28, באר שבע 19 עד 30, אילת 25 עד 37, כפרה שלבה 26 עד 36, רמת הגולן 16 עד 24 מעלות.

הלהות הים: ללא שינוי ניכר. גובה הגלים ב־130—1 ס"מ.

בגליון זה 26 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 56 עמודים

BROADWAY 100

מאריכה את התענוג

פרסום ג.ו.ר. לוקבלו

SUPER KING SIZE FILTER · AMERICAN BLEND · תוצרת דובק־ערבות לטיב

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

...ולים מבריה"מ ביוני ★ שוחרר גבריאל שפירא

מנעו ממדען רוסי להשתתף בכנס בינלאומי בקייב

מוסקבה, 6 (ע"צ). מספר היהו־דים שהורשו לעלות לישראל הגיע ביוני לשיא של 3500 לעומת 2600 במאי ו־3000 בדצמבר 1971 — מסר היום במוסקבה מקור יו־דע דבר.

לדברי אותו מקור, מגיע עתה מס־פר העולים שעלו מבריה"מ מאז רא־שית השנה ל־16 אלף. הסובייטים מוסיפים להעניק אשרות־יציאה ב־קצב של 2500 בחודש ואם קצב זה ישמר, יעלו עד סוף השנה 30 אלף יהודים מבריה"מ לישראל. ב־1970 עלו 900 יהודים מבריה"מ ואילו ב־1971 הגיע מספרם ל־15 אלף. יהודי גרוזיה, שחלקם בעליה ב־1971 הגיע ל־80 אחוז, מהווים עתה רק 20 אחוז מבין מקבלי אשרות־יציאה. השנה ניתנו אשרות־יציאה זו לראשונה ל־יהודים במינסק שבבילורוסיה וב־דושאמבה שבטג'יקיסטאן. עם זאת, רוב העולים בא ממולדביה, אוקראי־נה והרפובליקות הבלטיות.

שיחרור שפירא

מוסקבה, 6 (ע"ר). גבריאל שפי־רא, שבחודש שעבר נשא לאשה ב־טקס דתי את התיירת האמריקאית ג'ודי סילבר, שוחרר ע"י שלטונות בריה"מ ב־30 ביוני לאחר שהוחזק 18 ימים במעצר, — מסרו היום מקו־רות יהודיים במוסקבה.

שפירא נעצר בנמל התעופה ב־מוסקבה דקות ספורות לאחר שאשתו חזרה לארה"ב, לאחר שפג תוקף אש־רת־הכניסה שלה. הוא נחקר על אי־התייצבותו לשירות מילואים בצבא ה־סובייטי. המקורות אמרו, כי לא ידוע עדיין אם שפירא יועמד לדין.

המדען הוחזר למוסקבה

הביולוג הסובייטי הנודע דורס מדבדב נעצר היום כדי למנוע ממנו להיפגש עם מדענים מחו"ל, שבאו לכנס מדענים בינלאומי בקייב.

המדען הסובייטי נעצר ע"י 6 שוטרים בחזית הבניין בקייב בו נערכה הוועידה הבינלאומית לגרונ־טולוגיה. המשטרה החזירה אותו, כי יואשם בהפרת הסדר וכעבור זמן קצר הושב על רכבת הנשלה בחזרה למוס־קבה.

מדבדב, ששמו הולך לפניו בזכות עבודותיו בתחום הגנטיקה, ידוע גם במאבקו למען זכויות האדם, ב־1970 אושפז 19 ימים בבייה"ח לחולי־רוח, אך שוחרר נוכח מחאות מדענים ידו־עי־שם מחו"ל. הועד הבינלאומי, ה־מארגן את הכנס בקייב, הזמין את מדבדב לנאום בו, אולם הוא נמחק מרשימת הנואמים ע"י המארחים ה־סובייטים. בכנס משתתפים 200 צי־רים.

שמלצר עשוי להעלות בעיית יהודי בריה"מ

אמסטרדאם, 6 (עסט"א). קרוב ל־ודאי ששר־החוץ ההולנדי, נורברט שמלצר, יעורר את בעיית יהודי ברית המועצות בשיחותיו עם שר־החוץ הסובייטי אנדריי גרומיקו, ה־מבקר עתה בהולנד, — אמרו כאן מקורות דיפלומטים הולנדיים.

אמש הפגינה קבוצה של יהודים הולנדים לפני בנין בויה"נ שעה ש־גרומיקו ושמלצר קיימו שם שיחות. הם הניפו כרזות עם הדרישה „שחררו 3.3 מיליון יהודים סובייטים".

מבריסל נמסר, כי יהודי בלגיה נערכים עתה לקראת ביקור גרומיקו. היהודים כאן גמרו אומר שלא לתת להשכיח את בעיית יהודי בריה"מ.

אלוף העולם בשחמט, בוריס ספאסקי, מחלק אוטוגרפים לילדים איסלנדים בריקיאויק, לאחר שהזהר במשחק הפתיחה כי הוא עוסק כדי לשמור על כושרו הגופני.
(צילום רדיו של אי.פי.)

פישר התנצל בכתב; המשחק ייערך ביום ג'

„נסחפתי אחר ויכוחים קטנוניים על כסף"

רייקיאוויק, 6 (ע"ר, אי.פי. ויו.פי). אלוף העולם בשחמט בוריס ספאסקי מבריה"מ והטוען לכתר בובי פישר מארה"ב הסכימו היום להתחיל את ההתמודדות ביניהם ביום ג'. נערכה הגרלה ונקבע כי במשחק הראשון ישחק ספאסקי בכלים הלבנים.

ראשי פדראציית השחמט הבינלאו־מית חששו הערב מתקלות נוספות כאשר איחר פישר ב־20 דקות לפגי־שה עם ספאסקי שנקבעה באולם ה־הצגות של רייקיאוויק.

ההחלטה בדבר דחיית המשחקים עד יום ג' הפתיעה את המשקיפים, אך נראה כי פישר התחשב בבקשה של ספאסקי, שנבעה כפי הנראה מה־התרגשויות של הימים האחרונים ו־היה מעוניין בדחיה.

קודם לכן מסרה סוכנות טא"ס כי בעקבות התנצלותו של פישר באו כל הדרישות של המשלחת הסובייטית על סיפוקן ועתה אפשר להתחיל ב־משחקים.

במכתבו ביקש פישר מספאסקי „לקבל את התנצלותי הכנה על הת־נהגותי הבלתי־מכובדת ועל אי־השתתפותי בטקס הפתיחה של התח־רות. אני פשוט נסחפתי אחר הוי־כוחים הקטנוניים שלי על כסף עם מארגני התחרות האיסלנדים. פגעתי בך ובארצך, שם נהנה השחמט מ־מעמד מיוחד. ברצוני להתנצל גם ב־אזני ד"ר מאקס אבה, נשיא הפד־רציה העולמית לשחמט, המארגני ה־תחרות באיסלנד, אלפי אוהדי השח־מט ברחבי העולם ובמיוחד ה־מיליוני אוהדי השחמט והידידים ה־רבים שלי בארה"ב".

פישר ביקש מספאסקי שלא לקבל את תביעת איגוד השחמט הסובייטי שבמשחק הראשון יוכרז כמפסיד, כי הדבר יהיה לו למיכשול נורא. פישר סיים את מכתבו בכתבו, כי הוא מכיר את ספאסקי כספורטאי וכג'נ־טלמן ושמח לקראת „כמה משחקי שחמט מלהיבים" איתו.

בון, 6 (עסט"א). ממשלת בון הע־ניקה סיוע צבאי בשווי של שני מיליון מארק לממשלת תימן.

שווייץ תנקוט באמצעי המשחקים יתחילו ביום ג'

„ההיטל על פקדונות זרים אין די בו"

מאת ארהור כהן
סופר „הארץ" בשווייץ

באזל, 6 (מיוחד ל„הארץ"). מיניסטר האוצר השווייצי הודיע על אמצעי־מגן נוספים כדי ל־הרתיע מהכנסת דולארים ל־שווייץ.

השר וסגן נגיד הבנק השווייצי ציינו, שאמנם הצעדים החדשים חמו־רים הם, אלא שהאיסור שהוטל ב־ימים אלה על קניית ניירות־ערך שווייציים ונכסי דלא־ניידי בשווייץ ע"י זרים, אין די בהם והוא הדין בהיטל של 8% לשנה על פקדונות זרים החל מ־1 בח. ז. לעומת זאת נראה שאמצעי המגן החדשים יגנו על שווייץ מפני זרם כספי־חוץ ספ־קולטיביים.

בנקאים שווייציים מתחו ביקורת קשה על האמצעים החריפים הנו־דים. חוגים פיננסים בשווייץ ציי־נו: „אמצעים אלה יעמדו בעינם עד שיופסק הדולר מחדש וכל תוסר הודאות כעת נובע מן העובדה המ־צערת, שאין להמיר את הדולר בזהב, ועל כן אין אימון בו".

אמצעי־מגן נוספים

גוברת כאן האמונה שגרמניה תה־יה זקוקה לאמצעי־מגן נוספים אם אמונה שנמסרת היא לקיים את השע־רים שנסכם עליהם בוואשינגטון בדצמבר. לדעת שווייצים, אין שערי חליפין קבועים עולים בקנה־אחד עם תנועת הון חופשית ועם מדיניות כל־כלית צבאית. כמותם, שווייציים סבורים, שהאלטרנטיבה לגמישות — כלומר פיקוח על המטבע והאמצעי־מגן כגון אלה ששווייץ החליטה עלי־הם עתה — לא תפעל לטווח הארוך. כדברי בנקאי שווייצי: „השאלה ה־גדולה היא, אם אי־השקט במטבע באירופה יימשך די זמן כדי לאפשר לאמריקה לפחות את הדולר רק לאחר הבחירות לנשיאות".

בנקאים שווייציים אחרים ציינו שיש לחץ אמריקאי חזק נגד ניוד חדש של המארק, היאן והפראנק השווייצי, והשאלה הגדולה היא, אם יוסיף הקאנצלר בראנדט להיכנע ללחץ זה, או יקבל את עצת מיניסטר האוצר שילר לנייד את ה־מארק מחדש.

הדעה בשווייץ היא, שבמקרה זה תלך יפאן מיד בעקבות גרמניה וכ־תוצאה מכך ייפוך הדולר בגרמניה ובמיוחד ביפאן.

כלכלן שווייצי בכיר הצהיר בבא־זל, כי אבסורדי להניח שממשלת שווייץ תוכל לפקח כיאות על יישום הצעדים החדשים, כיון שהכר על כוח האדם, ויהיה עליה לסמוך על יושר הבנקאים השווייציים. כלכלן ידוע אחר הצהיר, שהמצב המוניטרי בעולם כיום סגון חומר־נפץ במידה שלא תתואר.

בריה"מ ולבנון מגנות את ישראל

מוסקבה, 6 (ע"צ). „בריה"מ מגנה את הפרובוקציות הבלתי־פוסקות של ישראל נגד לבנון", — נאמר בהוד־עה משותפת סובייטית־לבנונית ש־פורסמה במוסקבה עם תום ביקור של משלחת פרלמנטרית לבנונית.

בהודעה נאמר עוד, כי „מדיניות הגמול שמנהלים חוגי השילטון ב־ת"א, נועדה להביא לחידוש הפעו־לות הצבאיות ולאלץ את מדינות־ערב לשים קץ למאבקם הצודק למען שיחרור השטחים הכבושים, ע"י שי־תוק כוחות ההתנגדות לכובש".

סין וארה"ב

(סוף מעמוד 1)

הדיפלומטים ציינו, כי האנוי זוע־זעה ע"י ההכרזים של שתי בעלות־הברית שלה. יצויין, כי ממשלת האנ־וי נפגעה קשות נוכח התגובה ה־זהירה של סין ובריה"מ על ההסגר שהטילה ארה"ב על נמלי צפון וייט־נאם. נמסר, כי בעיני האנוי מה־קבלת הצמרה של מוסקבה ופקינג כאישור נוסף לצידקת החששות ה־ישנים שלה ביחס לסכנת צימצום התמיכה ששתי המעצמות הקומו־ניסטיות מגישות לה.

בפאריס מכחישים

בשעה מאוחרת נמסר, כי חוגים המקורבים למשלחות המשתתפות ב־שיחות השלום בפאריס, הכחישו ה־יום את הידיעות שפורסמו בלונדון, לפיהן הפעילו מוסקבה ופקינג לחץ על האנוי, לגלות גמישות.

קרבות בקואנג־טרי

בסייגון נמסר, כי צנחנים דרום וייטנאמים השתלטו היום על החלק הדרומי של העיר קואנג־טרי והקי־פו את עמדת הפיקוד שלהם בתחנת הרכבת. קרבות מבית לבית מתנהלים בעיר.

במקביל השתלטו נחתים דרומיים על בסיס הנמצא במרחק 3 ק"מ מקואנג־טרי. הנחתים, שתקפו ב־סיוע כוחות משוריינים וחיל האויר האמריקאי, נתקלו בהתנגדות חלשה בלבד.

הוותיקונג וצפון וייטנאמים תקפו היום פעם נוספת את הואה. היתה זו ההרעשה הכבדה ביותר של עיר זו בתכוף חודשים. דובר צבאי ציין עם זאת, כי יותר מכמחצית מבין הפגזים שפגעו בעיר, לא התפוצצו.

ארה"ב מכחישה כי ניהלה מלחמה מטאורולוגית

וואשינגטון, 6 (ע"צ). שר־ההגנה האמריקאי, מלווין ליירד, הצהיר ה־יום במסיבת עתונאים כאן, כי ארה"ב מעולם לא נטלה חלק ב„מלח־מה מטאורולוגית" נגד צפון וייט־נאם.

מר ליירד הגיב בדבריו על האש־מות שפורסמו בעתונות, לפיהן גרם חיל־האויר האמריקאי לגשמים מלא־כותיים בתהריסים.

אל החזית הצעירה

המומים מהשמוש שנעשה בשמותיהם של שבויינו בסוריה ובמצרים לצרכי תעמולה מפלגתית ללא ידיעתם והסכמתם

משפחות השבויים

אולמי נפטון

ראה היום מודעה בעתון „הארץ", עמוד 11

סוחר ניר ויצרן מעטפות מארה"ב

מעונין להשקיע

כשותף בעסק קיים בישראל
בשטח מוצרי ניר (יבוא ו/או ייצור)
להתקשר עד 10 ביולי אל מר טוגנדריך אצל ד"ר פלוג, טל. 35031 ירושלים או לפנות בכתב אל:
Sterling Envelope Co., 49 Fisk St.
Jersey City N.J. 07305 U.S.A.

חברת נתיבי איילון בע"מ

דחית תאריך הגשת מכרזים

מובא בזה לידיעת המעוניינים כדלקמן:

מכרז מס' 59/72
סיפון לכבלי טלפון בדרך השלום

מכרז מס' 60/72
סיפון לכבלי טלפון ברח' יצחק שדה

המועד האחרון להגשת הצעה למכרזים אלה האריך עד ליום ו' היינו 21.7.72 שעה 12.00

מכרז מס' 66/72
הקמת גשר זמני מעל הירקון בדרך הרצליה

המועד האחרון להגשת הצעה למכרז זה האריך עד ליום א', היינו 16.7.72 שעה 12.00

ב. עמיר
מנהל כללי

הידעת כי

עובדי המדינה

נהנים מהנחה ניכרת מדמי המנוי באמצעות בנק „יהב"

ראה מודעה בעמוד 19

הארץ

תובעים מפומפידו לבטל החנינה שנתן לטובייא

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פריס, 6 (מיוחד ל„הארץ"). כ־1500 איש השתתפו ביום ד' בערב בעצרת־מחאה נגד החלטת נשיא צרפת לתת חנינה לפושע המלחמה הצרפתי, פול טובייא. בראש העצרת עמד חתן פרס נובל, פרופ' אנדרה קאסאן.

כזכור, הוצא גזר־דין מוות על טו־בייא, על השתתפותו בעת מלחמת העולם הב' ברצח יהודי ליאון ושדי־דת רכושם. החנינה המיוחדת מט־עם הנשיא פומפידו מאפשרת לטו־בייא להחזיק ברכוש הרב ששדד מקרבנותיו.

בעצרת השתתפו גם ותיקי המח־תרת הצרפתית ואישי־ציבור רבים. נשיא הליגה הבין־לאומית למלחמה באנטישמיות, השר לשעבר ג'אן פייאר בלוך, נאם בעצרת ותקף ק־שות את הנשיא פומפידו. הוא גילה, שפול טובייא נמלט מצרפת ומס־תתר עתה במינזר קתולי באיטליה. העצרת החליטה לשגר איגרת מח־אה לפומפידו ולבקשו לבטל את ה־חנינה לטובייא. עד כה לא הגיב הנשיא על דברי הביקורת הקשים נגדו.

קובה ובריה"מ בזכות מאבק הערבים

מוסקבה, 6 (ע"ר, ע"צ ויופ"י). בריה"מ וקובה גינתה היום את ההסגר הימי שהטילה ארה"ב על קובה, קראה לפינוי הבסיס הימי האמרי־קאי בגואנטאנאמו והביעה תמיכה מלאה במדיניות החוץ של קובה.

ההכרזה כלולה בהודעה משותפת בתום ביקורו של ראש ממשלת קו־בה, פידל קאסטרו, בבריה"מ.

בהודעה נאמר בין השאר, כי בריה"מ מגנה בתוקף את פעולותיה העוינות של ארה"ב נגד קובה ה־סוציאליסטית. שני הצדדים הצהירו, כי מנוי וגמור עמם לא להניח להתפתח למצבים מסוכנים באיזור הקריבי.

בהודעה הביעו שני הצדדים את תמיכתם בכוחות המהפכנים בהודו־סין ובאמריקה הלטינית; בצפון קו־ריאה ובמאבק הערבים נגד ישראל. 3 המנהיגים הראשיים של בריה"מ נענו להזמנת קאסטרו לבקר בקובה.

מצרים תרכוש מבריה"מ 8 מטוסי טופולב

קאהיר, 6 (ע"ר). מצרים תרכוש מבריה"מ 8 מטוסי נוסעים מדגם טופולב במחיר 65 מיליון דולאר. החוזה על רכישת המטוסים נחתם היום.

משחררים חיילים מהצבא המצרי אך לא קצינים

„כדי לשמור על המוראל של צבא"

קהיר, 6 (ע"צ). חיילים רבים שוחררו באחרונה משירות פעיל בצבא מצרים, כנראה לפי החל־טה שקיבל שר המלחמה המצרי, הגנרל מוחמד אחמד סאדק — ורושם זה נתקבל בקרב המשקי־פים בקהיר.

משקיפים אלה מסתמכים על ידי־עה שפורסמה [illegible] אומר צבאי בכיר. הוא אמר, כי „טירונים שמילאו את [illegible] הצבאי, הועברו לתפקידים אזרחיים". לדעת המשקיפים כה־יחסת הוראה זו למספר גדול של אנשי צבא.

יחד עם זאת נראה, כי רק חיי־לים ומשקים זוכים לשיחרור ואילו קצינים או אנשים המשרתים ביחי־דות היונות על הצבא המצרי, א־ גם משוחררים. בהודעה הזובר בדובר על „טירונים, שאינם אנשי מקצוע", ולפיכך סבורים המשקיפים, כי צעדים אלה לא יטפיעו למעשה על יכולת הלוחמה של הצבא המצ־רי, הם נועדו לבטא פגיעה במורל של הצבא שאינו פעיל מאז הפסקת האש.

סופר „הארץ" לענינים ערביים כותב, כי יש להניח שהמשוחררים אינם כוללים „חיילים רבים" כפי שנמסרה ס"צ. יצויין, כי בצבא המצרי משרתים עד היום בשירות פעיל חיילים וקצינים מאז מלחמת ששת הימים, כבצע קדש ומלחמת ששת הימים. למגויים החדש לצבא המצרים, כי הוא ישוחרר רק עם „סיום התוקפנות הישראלית". דבר זה גר־רם בהכרח להיסכל ולפגיעה במו־רל של אנשי הצבא, שאינם רואים כיום שום סיכוי נראה לעין לשחרו־רם. צעדי השיחרור של הכלכו־נה בעצם נראה להקל על מצב זה.

עבודה תאפשר למפד"ל להימנע

(סוף מעמוד 1)

לעומת זאת החליטה ל"ע, כי ב־תחילת השבוע הבא יפנה ח"כ גד־עון האוזנר ליו"ר הכנסת בדרישה להעמיד את הצעתו להצבעה בשבוע הקרוב. ל"ע עומדת על כך שתקנון הכנסת מחייב את ההצבעה לפי דרי־שת המציע של הצעת־חוק.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 11)

זהו הסיכום העיקרי של המגעים למניעת המשבר הממשלתי שנערכו אתמול בין גב' גולדה מאיר לראשי ל"ע והמפד"ל ושתי הישיבות שסיכמו את המגעים האלה: ישיבת לשכת מפלגת העבודה בהשתתפות השרים וחברי הנהלת סיעת המערך — וחברי מפלגת העבודה וישיבת הנהלת ל"ע.

החלטות הלשכה

בסיבוב שקדם להחלטה העיקרית, הסמיכה לשכת העבודה את ראש־הממשלה להחליט אם להעניק ל־מפד"ל זכות להימנע בהצבעה על הצעת לורנץ. בכך הוסר האיום של המשבר הממשלתי על רקע של הצ־בעת המפד"ל. יחד עם זאת קיבלה הלשכה החלטה המתייחסת בחומרה לל"ע ולמפ"ם בהצבעתם על חוק האחר.

בהחלטה נאמר, שכל שותפי ה־קואליציה נדרשים לכבד את ההסכ־מים הקואליציוניים. „מפלגת־העבו־דה לא תיתן את הסכמתה שיותף כלשהו יציג לכנסת הצעה „בנוגדת להסכם הקואליציוני או יצביע בעדה" — נאמר בהחלטה. „מפ"ם נתבעה לתת את דעתה על שלמות המערך ו־קיומו ונקראת להצמיד את השות־פות במערך".

בהמשך ההחלטה נאמר, כי „המפ־לגה מודעת לבעיות ולקשיים שנת־גלו בתחום דיני האישות הנזיר ול־צורך בפתרון כנית את הדעה, והיא פתוחה בדיונים במרכזו ובסניפים בי־נושא זה. הלשכה רושמת לפניה את הודעת המזכ"ל, כי בישיבת המרכז הקרובה, בסוף החודש, יערך הדיון על הנושא".

לפני לנשיאות הכנסת

במסיבה־עתונאים שנערכה אמש בברכו בפלגת־העבודה לאחר ישיבת הלשכה, מסר מזכ"ל העבודה מר אה־רון ידלין בתשובה לשאלה, שאם תתבע ל"ע הצבעה על הצעת האוזנר בשבוע הבא, תפנה המפלגה לנ־שיאות בבקשה לדחות את ההצבעה עד לאחר הפגרה.

מר ידלין אמר, כי אמנם הוזכר „הגביע צדוק" תוך הדיון, אך לדעתו אין להצעת ח"כ צדוק בסיס כש־פטי. „ספק אם זה תופס לגבי הצעה שהוגשה כבר קודם" — אמר מר ידלין. הוא טען, כי המפלגה לא תשתמש ב„טריקים פרוצדורליים", אלא תפנה לנשיאות הכנסת בגלוי ו־בנימוקים פוליטיים. לשאלה אחרת הבהיר מר ידלין, כי למפלגת־העבו־דה יש רוב בנשיאות הכנסת.

הוא אמר, כי בפלגת העבודה „תתיחס בחומרה" לל"ע אם ירדנו להביא הצעתם להצבעה בשבוע הבא. יחד עם זאת הבהיר, כי ההודעה עצמה לא תהיה עילה להוצאתם בן הקואליציה, אלא העובדה שההצעה הובא להצבעה ושל"ע יצביעו בעדה.

היכוח־דעות בין אלון והרוזה

את הצעת צדוק העלה בישיבת הלשכה השר פנחס ספיר, אשר הציע להשתמש בה. נגד שימוש בתכסיס פרוצדורלי יצאו אחדים ממשתתפי הדיון, ביניהם גם סגן ראש הממש־לה, מר יגאל אלון.

בישיבה נתגלו גם חילוקי־דעות בין השר אלון לבין ראש הממשלה, גב' גולדה מאיר. מר אלון דרש, כי כבר לישיבת המרכז הקרובה תובא הצעה לכלול את הענין של נישואין אזרחיים במצע לכנסת ה־באה. גב' מאיר התנגדה לכך וטענה, כי אין כל צורך להיגרר אחר ל"ע.

בישיבה הועלתה הצעה לאפשר ל־שותפים בקואליציה (ל"ע, מפ"ם ו־מפד"ל) הצבעה חופשית. את ההצעה העלה ח"כ בינוי הוכך בה בהצבעה רק מר מרדכי נביר.

החלטות ל"ע

בשעה בה נערך הדיון בלשכת העבודה, היה גם דיון סוער בהנהלת ל"ע. בישיבה הועלו שתי הצעות־החלטה — של מר אברהם הסן ושל חזר ההמבקר. הצגנות את סיעת ל"ע על כך שהסכימה לדחות את ההצב־עה על הצעת האחנר. שתי הצעות אלה נפלו בהצבעה.

בהחלטה שנתקבלה נאמר, כי „הנה־הלת ל"ע קובעת בצער, שבפגישה ראש הממשלה עם נציגי המפלגה לא הועלתה הצעה כל־שהי כדי להביא להיקף המצב החמור שהגיע אה המפלגה להעלות את הצעתה־החוק שלה. במצב זה אין להנהלה נימוק לשנות את ההחלטה הקודמת ההובעה להצבעה על הצעת־החוק היערך לפני הפגרה".

ההחלטה כבינה בצר על שראש הממשלה המערך לא איפשרו היפש הצבעה על הצעת־החוק [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מסמר הרכיב ממשלתו החדשה

פאריס, 6 (ע"ר). ראש הממשלה הצרפתי החדש פייר מסמר, מינה היום ממשלה, שבה ממשיכים לכהן רוב השרים שהשתתפו בקבינט ה־קודם.

מי שהיה ראש ממשלת צרפת, אדגר פור, מצטרף לממשלה בראש „סופר מיניסטריון" לעניינים סוציא־ליים.

מוריס שומאן מוסיף לכהן בממ־שלה כשר־החוץ ואילו ג'יסקאר ד'־אסטין יכהן גם להבא כשר־האוצר.

מישל דברה ממשיך בתפקידו כשר־ההגנה.

אנשי בולשת הרגו 2 חוטפי מטוס — בפעולת הטעייה

המטוס הונחת ע"י החוטפים בסן פרנציסקו ★ נהרג גם אחד הנוסעים ושניים נפצעו

סאן־פרנציסקו, 6 (יו.פי., ע"ר וע"צ). המטוס האמריקאי שנחטף ביום ד' ע"י שני אנשים בווינים והונחת בסן־פרנציסקו, שוחרר ב־כוח כעבור כמה שעות ע"י סוכני האפ.בי.אי. בהסתערות־פתע מ־לווה בקרבי־ידיות, אשר במהלכו־נהרגו שני החוטפים ונוסע, ושני נוסעים אחרים נפצעו.

לאחר שיחרור המטוס זוהו שני החוטפים: דימיטרי אלכסייב, בן 28, תושב הייוארד בקליפורניה ומיכאל אזמנוף, בן 28, ללא כתובת קבועה.

השניים חטפו את המטוס לאחר ש־המריא בסקראמנטו והנחיתוהו בסן־פרנציסקו. הם דרשו כופר בסך 800 אלף דולר, מפות ביוזם לטיסה לסי־ביר ושני מצנחים. סוכני האפ.בי.אי. תיכננו פעולת הטעייה מחושבת היט־טב. כמה מהם הגיעו למקום בבירה של כשמר־החופים והסתתרו מתחת למטוס. סוכן אחר התקרב למטוס מחופש כטייס והביא עמו את דמי הכופר, את המצנחים ואת המפה. שני החוטפים הורו לו לפשוט את בגדיו העליונים כדי להיווכח אם הוא נושא נשק. הוא עשה כדרישתם, אך הצליח להסתיר אקדח קטן באחד מ־כיסי מעילו.

כך נכנס הסוכן למטוס וניגש ל־חלקו האחורי בלוויית אחד החוט־פים. אחד הסוכנים פרץ פנימה מבעד לדלת הפתוחה והרג את החוטף ה־שני שהיה בתא הטייס, בידיות מרו־בה צייד. הוא הצליח להקדים את החוטף, ששלף שני אקדחים ועבד לפתוח באש. לשמע היריות פתח החוטף האחר באש בחלקו האחורי של המטוס, הרג את הנוסע סטנלי צ'ארטר ופצע את שחקן הטלוויזיה, ויקטור יאנג, ונוסע נוסף. כאשר אולו כדוריו, שלף סכין וזינק לחלקו הקדמי של המטוס, בעוד הסוכן שהרג את חברו מסתער לקראתו. הסוכן ירה בו אך החטיא. הסוכן שהתחפש לטייס הסתער לעבר החוטף והרג גם אותו בארבע יריות.

בעיר אברן שבמדינת ניו־יורק נשפט היום צעיר שחטף לפני יותר משלוש שנים מטוס לקובה, למאסר 30 שנה.

באליפות הטניס

ויסבלדון, 6 (אי.פי.). סטאן סמית מארה"ב ואיליה נאסטאסה מרומניה, יתמודדו כאן בשבת במשחק הגמר לגברים, באליפות הטניס הבינלאו־מית של ויסבלדון, הנחשבת לאלי־פות עולם בלתי רשמית בענף ספורט זה.

סמית גבר היום בחצי הגמר על הצ'כי יאן קודש 0:3, 4:6, 1:6, 5:7 ואילו נאסטאסה ניצח את הספרדי מנואל אורנטס 3:6, 4:6, 4:6.

ביום ו' (היום) יהיה משחק הגמר לנשים, בו יתמודדו איבון גולאגונג מאוסטראליה ובילי ג'ין קינג מ־ארה"ב.

ג'יין פונדה יצאה להאנוי

תביא מכתבים לטייסים האמריקאים השבויים ותדווח על ההפצצות

פאריס, 6 (ע"צ). השחקנית ג'יין פונדה הבריאה היום מכאן בדרכה להאנוי. בדרך היא התעכבה במוס־קבה.

השחקנית, נושאת עמה כמה מאות מכתבים שנכתבו לטייסים האמרי־קאים השבויים בצפון וייטנאם ע"י בני משפחותיהם. ג'יין פונדה מקווה להישאר בצפון וייטנאם כ־10 ימים ובתקופה זו לדווח לציבור על תוצאות ההפצצות האמריקאיות בהאנוי.

זכו בפיס

בסך — 150,000.— ל"י זכו המספ־רים הבאים: 1043392; 482516. בסך — 50,000.— ל"י זכה המספר: 409144.

בסך — 12,500.— ל"י זכו המספרים: 297339; 486664.

בסך — 6,250.— ל"י זכו המספרים: 328673; 595632; 687225; 731058.

בסך — 600.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 10129; 25775; 36632; 57616; 65774; 69273; 74377; 84370; 90116; 92680.

בסך — 250.— ל"י זכו הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 04021; 07189; 24851; 25681; 28305; 30890; 44165; 46739; 49660; 53565; 54592; 54967; 59787; 59854; 60091; 69259; 71751; 72577; 75824; 77579; 78204; 83582; 87733; 90093; 97584.

בסך — 100.— ל"י זכו כל הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 0885; 3576; 3733; 6618; 9289; 9383; 9598.

בסך — 50.— ל"י זכו כל הכרטי־סים שמספריהם מסתיימים ב־: 0793; 0583; 1005; 1159; 1165; 1547; 1642; 1701; 1848; 2246; 2887; 3249; 3658; 3756; 4362; 4622; 4862; 5056; 5250; 5316; 5419; 5581; 5750; 5867; 6058; 6412; 6583; 6870; 6921; 6936; 7884; 8065; 8568; 8646; 8745; 9016; 9825; 9834.

בסך — 4.— ל"י זכו כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 3.

בסך — 1,250.— ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 064065; 070698; 076402; 104512; 175856; 305363; 310743; 321940; 358382; 379892; 399764; 406025; 421424; 435504; 545394; 574054; 652271; 700445; 768695; 781093; 786250.

חוגים ישראליים

(סוף מעמוד 1)

ההומניטריות, הכריזה ישראל פע־מים רבות, כי היא רוצה בשחרור כל שבויי המלחמה משני הצדדים. מדיניותן של סוריה ומצרים לגבי החזרת שבויי מלחמה ישראליים ו־בעיקר לגבי החזרת השבויים שלהן מישראל, איננה יכולה להתקבל על דעתן [illegible] אבל כל תקופה [illegible], כי ישראל עומדת על דעתה [illegible] לשחרר שבויי מלחמה בהתאם לאמנת ג'נבה.

באיגרתו למזכ"ל [illegible] כי בשבה זו נמצאים בשבויים 10 שבויי מלחמה ישראליים, ביניהם 4 שנחטפו באיזור [illegible]. ישראלים אלה, — נאמר באיגרת, — נמצאים בשבי [illegible]

[illegible]

ניצב רוזוליו מועמד לתפקיד מפכ"ל המשטרה

פנחס קופל — שאול רוזוליו

מאת סופר „הארץ" לענייני משטרה

ניצב שאול רוזוליו, ראש האגף לאירגון במטה הארצי של המש־טרה, הוא אחד המועמדים הע־יקריים להחליף את רב־ניצב פנחס קופל בתפקיד המפקח הכללי של המשטרה.

רב־ניצב קופל אישר בימים ה־אחרונים, כי יש בכוונתו לבקש ל־שחררו מהתפקיד בו שימש יותר מ־8 שנים, אך המועד לכך עדיין לא נקבע. מספר פעמים בעבר נרמז, כי מר קופל עשוי לבקש לשחררו מתפקידו, אולם בראיון באחד ה־עתונים לפני כשנה הצהיר, כי אינו רואה סיבה לכך. הוא אמר, כי יוכל עוד לעשות רבות בשירות המשטרה.

ניצב רוזוליו סירב אמש להגיב על האפשרות שימונה למפכ"ל ה־משטרה. הוא אמר, כי „עדיין מוקדם לדבר על כך". לסופר „הארץ" נודע, כי בשיחות בין אנשי צמרת המשט־רה כבר דובר לא־אחת על האפשרות שניצב רוזוליו ימונה לתפקיד ה־מפכ"ל לאחר פרישת קופל. בעיקבות שיחות אלה הבכיר רוזוליו בתפקידו כראש המחלקה לאירגון במטה ה־ארצי, תפקיד אותו קיבל ב־3 בפברו־אר 1970. לפני כן היה במשך 9 שנים מפקד המחוז הדרומי וזכה לשבחים על היגבון בתחום הביטחוני ויחסיו עם פיקודיו.

למרות זאת יש לניצב רוזוליו מת־נגדים שאינם רוצים לראותו בתפקיד המפכ"ל. בחוגים במשטרה נודע, שקיימת גם הצעה שאת תפקיד ה־מפכ"ל יקבל איש מחוץ לשורות המשטרה. חוגים אלה מציינים, כי יש הצעה למנות לקבין צה"ל בכיר, אך אינם נוקבים בשם מסויים.

בן־פורת התפטר מסגנות בעבודה

מאת סופר „הארץ" לענייני מפלגות

ח"כ מרדכי בן־פורת מסר אמש בישיבת לשכת העבודה, על התפט־רותו מהתפקיד סגן מזכיר המפלגה. מר בן־פורת קרא בישיבה את כת־ב ההתפטרות שכתב בסוף אפריל השנה, אך לא הגיש לפי בקשת חבריו מהסיעה רפ"י.

מר בן־פורת הסביר, כי נמנע מלהגיש את התפטרותו בישיבה ה־אחרונה של מרכז העבודה, בה נב־חר מר אהרון ידלין למזכ"ל העבו־דה, כדי לא לעורר רושם, כי התפטרותו קשורה עם בחירת מר ידלין. מר ידלין מסר ללשכה, כי עשה רבות כדי להניע את ח"כ בן־פורת לחזור בו מכוונתו להתפטר.

מקומו של מר בן־פורת כסגן מזכיר, נשאר שמור לסיעת רפ"י, אך רפ"י לא החליטה עדיין האם היא עומדת לאייש את התפקיד ואם כן — מי יהיה מועמדה.

מושב נביעות יקבל שטחים נרחבים מהבדווים

יקבלו פיצויים בעד מטע התמרים

מאת שמואל הבר
סופר „הארץ" באילת

שטחים נרחבים יועברו כנראה למושב נביעות עם סיום המו"מ לרכישת עצי התמרים משבטי הבדואים באזור נוייבה שבפרץ אילת.

לכתבנו נמסר מפי הבדואים, אנ־שי שבט מזיינה השוכן דרומית ל־אילת ליד מושב נביעות, כי בשבוע הבא יגיעו אנשי המינהל האזרחי לתחילת המו"מ על רכישת עצי התמרים במקום ופיצוי לבדואים. לדבריהם המו"מ יתנהל עם 24 בעלי חלקות ובהן כ־1500 עצי תמר ה־נטועים על שטח כ־3000 דונם. ב־שטח זה שוכנים שני כפרים, האחד נוייבה טרבין השני נוייבה מזיינה. שני הכפרים מוכרים לישראלים כ־נאות־המדבר המקסימים ביותר. בים־סוף הם נמצאים כ־80 ק"מ דרומית לאילת.

סגן מנהל מינהל מקרקעי ישראל, ראובן אלוני, מסר לכתבנו, כי ה־אחראים „לביצוע" המו"מ הם אנשי המינהל האזרחי. הוא אמר, כי המו"מ יחול בשבוע הבא עם אנשי השבטים, בא לפצות את הבדואים על התמרים שברשותם. עצים אלה נטועים באזור המתוכנן ליישוב נביעות ולמיתקני החוף התיירות שלו. מר אלוני מסר, כי אין המצב דומה לזה שנוצר בפיתחת רפיח, בו שהלו ונסעו בתקופות כמייכוה. מדובר באזור שבו לא הושקע מאמץ וכסף בפיתוח אלא בנטיעה. העצים השייכים לבדואים המקומיים.

לשאלת כתבנו מה ייעשה בבניי־נים הנמצאים בכפרים בהם גרות משפחות הבדואים, אמר מר אלוני, כי בשלב זה המו"מ הוא רק על התמרים. אם משפחה מסויימת הר־צה לעזוב את האזור, יהיו מוכנים אנשי המינהל להיכנס למו"מ על פיצוי מתאים. ברור שהשטח אינו סגור לבדואים והם יכולים לנוע בו כרצונם.

ראוי לציין, שהישוב נביעות הו־קם על שרידי הכפר הישן והס־הוא נמצא בדיוק בגבול בבין בני השבטים טרבין ומזיינה. בשיחה עם הבדואים הוברר לסופרנו, כי הם שמחים להיכנס למו"מ, כי הם סבורים וכי הסאי־פות לרווחה כלכלית הגיעו עם אלי־הם.

טרוריסט יפאני: הופתעתי מהטבח בלוד

טוקיו 6 (ע"צ). [illegible]

[illegible]

עמית: אין מנוס מסגירת מנועי רמלה

בפגישה נוספת אתמול בין הנהלת כור לבין ועדי הפועלים והעובדים של מפעל מנועי רמלה, בנוכחות אנשי מ.פ. רמלה האיגוד המקצועי, לא נמצא בסיס מוסכם להמשך קיומו של המפעל.

מנכ"ל כור, מאיר עמית, חזר והס־ביר את הסיבות שהביאו להחלטה על סגירת המפעל, שצבר הפסדים כבדים. לדעתו, במצב שנוצר, הדרך הטובה ביותר גם לעובדים היא סגי־רת המפעל.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

בת שבע מלי

בשנת ה־68 לחייה

ההלויה תתקיים **היום**, יום שישי, 7.7.72 בשעה 12.30 בחולון
אוטובוס מיוחד ייצא בשעה 11.45 מרחוב הרכבים 47 [illegible]

המשפחה המתאבלת

למשפחת בילר

משתתפים בצערכם
על מותו של

גרגוריו בילר ז"ל

[illegible]

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של [illegible]

חיים יצחק דבדבני

ההלויה תצא **היום**, יום שישי, [illegible]
[illegible]

המשפחה

להברתנו **גולדרינג אהובה**

אנו באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

ההנהלה והעובדים [illegible]
[illegible] חיפה

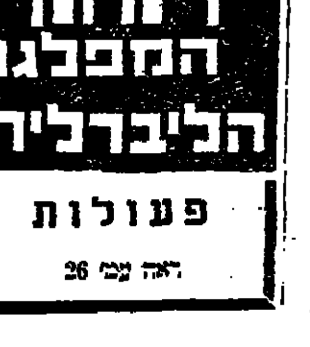

פעולות
ראה עמ' 26

הארץ

יום שישי, כ"ה בתמוז תשל"ב
7 ביולי 1972

בתל-אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.

ירושלים: רח' ההבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת. ד. 5259

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: שמעון סאמט.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

מי מסכן את המערך

יש לציין תוך סיפוק, כי בחוגי מפלגת העבודה פחתה הלהיטות להקדמת הבחירות, ושכתוצאה מזה גם גברה הנכונות לחפש אחר פתרונות שיאפשרו המשך בלתי-מופרע להנהגת הממשלה הנוכחית. אך מדוע יהנו רק הדתיים הלאומיים מנכונות זו? אם ראש הממשלה מבינה, כי אין לתבוע מהמפד"ל שתעזור להכשיל את הצעת החוק של ח"כ לורנץ — מדוע קשה לה להבין, כי מפ"ם נתונה גם היא במצב המחייב התחשבות בקשיים המיוחדים במינם?

אין להצדיק נסיון לפייס את המפד"ל בקשר להצעת לורנץ אך להפעיל לחץ כבד על הליבראלים העצמאיים שיוותרו על העמדת הצעת האוזנר להצבעה בהקדם. כוונת הלחץ שקופה מדי: מכיוון שיש להניח, כי החלטה המדינית של מפ"ם תחייב את חברי הכנסת המפ"מיים לתמוך בהצעת האוזנר, צריך לנסות ולהניע את סיעת ל"ע שתוותר על יוזמתה — תחילה על-ידי השלמה עם דחיית מועד ההצבעה, ולאחר מכן, מן הסתם, על-ידי ויתור מוחלט. היה והח"כים הליברלים העצמאיים יאותו לעשות לפי רצונה של עבודה, או אז תיפטר ההנהגה ההיסטורית של מפ"ם מהלחץ מצד חברי המפלגה מן השורה, והמערך ינצל מסכנת כליה.

בל יתנו הליבראלים העצמאיים יד להגשמת המזימה הזאת. ביום ה-21 ביוני הסכימו לדחיית ההצבעה על הצעתם, אך היה ברור לגמרי, כי הסכימו לדחייה ותו לא. מוטב לחברי עבודה להיגמל מהסיכוים בתחבולות תקנוניות, שמלבד שהן נשענות על פירושים מפוקפקים, נועדות לשרת מטרה פוליטית. אם מדובר בדחייה סתם, מובן כי הבעיה תצוף מחדש; ואם הדחייה נועדת לסייע לגניזת הצעתם, היא פסולה מעיקרה.

אין זאת אלא שהגברת מאיר הסתבכה, בכל הקשור של הצעת חוק האוזנר, ואף ללא צורך. לולא גילתה כבר מהרגע הראשון נכונות יתרה להילחם את מלחמת המפד"ל, אלא היתה אומרת לשותף הדתי, כי לגבי הצעת הליבראלים העצמאיים לא יוכל המערך לקיים המשמעת הסיעתית, היו הדתיים הלאומיים צריכים להכריע אם להשלים עם הסיכון שהחוק המוצע ישיג רוב בכנסת, או להגשים את האיום בפירוק הקואליציה. גברת מאיר חסה על המפד"ל, ובשל כך נסתבכה עתה עם מפ"ם — לא מחמת יחסה הסודרני של ל"ע, אלא משום שגישתה התכססית שלה עצמה כלפי הדתיים.

יש הטוענים כי הסיבוך האמיתי עתה אינו נובע מעמדתה הבלתי-פשרנית של מפ"ם, אלא מהקשיים הפסיכולוגיים לכפות על כל הח"כים של עבודה את ההצבעה נגד הצעת האוזנר, אם לנציגי מפ"ם יותר להצביע לפי צו מצפונם. אין לבטל טיעון זה, אך אין ללמוד ממנו כאילו נאמנות למערך צריכה לחייב את המרכיב המפ"מי לאותו שיעור של הסתגלות לרצון המפד"ל, אשר גברת מאיר טרחה לטעת בלב אנשי מפלגת העבודה.

אין להבין מדוע הועלה האיום, כי תמיכת מפ"ם בהצעת האוזנר מוכרחה להוליד פירוק המערך. המערך עבודה-מפ"ם לא הוקם על יסוד הבנה, כי לממזרים אסור להתחתן עם מי שאינו ממזר, או שאסור לכהן לישא גרושה. המערך יוכל בהחלט להוסיף ולהתקיים גם אם יתפלג בהזדמנות של הצבעה על הצעת חוק שיתיר נישואין אזרחיים למקרים חריגים. אין לטשטש ניגודי השקפות על נושאים אלה. הבלטתם בכנסת לא צריכה לגרום נזק — לא למפד"ל, לא לקואליציה הממשלתית שהבסיס לזכות קיומה לא יתערער בגללה, ואף לא לבסיס המערך כבין שתי המפלגות הציוניות-סוציאליסטיות.

ביקור אסד בבריה"מ

לביקורו של נשיא סוריה במוסקבה ולשיחותיו עם מנהיגי הקרמלין יש חשיבות מיוחדת דווקא נוכח העובדה שהנשיא אסד אינו כרוך בנסיעות התכופות לברית-המועצות כעמיתו אנואר סאדאת. כאשר נענה אסד להזמנה לבוא למוסקבה או כשהוא עצמו מבקש זאת — יש להניח שהביקור חורג מתחום „החלפת דעות על המצב באזור" או שאלות עקרוניות ואחרות שלא סוכמו במגעים הדו-צדדיים הנערכים בין דמשק למוסקבה ברמה זו או אחרת.

סביר להניח, כי ביקורו הנוכחי של אסד אכן נערך ביוזמה סובייטית, והיכן: לפי הזמנת הועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית והסובייט העליון. קבלת הפנים הממלכתית שנערכה לו בהגיעו למוסקבה ודברי השבח שהרעיפו המנהיגים הסובייטיים על דמותו של „אסד — המנהיג הערבי המתקדם הלוחם" — רק מחזקים את הסברה, כי מנהיגי הקרמלין „זקוקים" הפעם לאסד יותר מאשר אסד זקוק להם.

מאז חתימת חוזה הידידות ושיתוף הפעולה עם מצרים ב-27 במאי אשתקד, וביתר שאת לאחר חתימת הסכם דומה עם עיראק ב-10 לאפריל השנה, לא חדלו הסובייטים מלהפעיל לחצים, לשכנע ולפתות את דמשק ללכת בעקבות קהיר ובגדאד. הנסיון הסובייטי האחרון בעניין זה נעשה על-ידי שר המלחמה המרשאל אנדריי גרצ'קו בביקורו האחרון בדמשק ב-10 במאי. אולם כל הנסיונות הללו לא נשאו פרי. העובדה היא שסוריה לא חתמה על נוסח כזה או אחר של הסכם ארוך-טווח עם ברית-המועצות. אין ספק שאסד אינו נלהב לרעיון ההסכם משום שסוריה אינה זקוקה למוסקבה (לא במישור הפנימי, לא בזירה הבין-ערבית ולא בהקשר לסכסוך הישראלי-ערבי) במידה כזו שתאלץ אותו לחתום על הסכם כזה.

אולם אין להוציא מכלל אפשרות שבסופו של דבר — תמורת מחיר שמוסקבה תהיה מוכנה לשלם, ובתוך הנחה שנוסח מיוחד של הסכם פורמלי לטווח ארוך לא ישנה מהותית את יחסי שתי המדינות — יאות אסד ללכת בעקבות סאדאת ובאכר ויצטרף במוסקבה למועדון החתומים על הסכמי ידידות ושיתוף-פעולה עם ברית-המועצות. לפי שעה נראית אפשרות כזאת קלושה, אך לא בלתי-אפשרית.

המלצות חיוביות

הדיונים בהקלת המיסים על חליפי דירות, המתנהלים עתה במשרדים ממשלתיים, צריך שיניבו פירות בהקדם. הטענות שמס שבח מקרקעין, אגרות רישום ודמי הסכמה אינם צודקים, אינם יעילים ופוגעים בניידות ובחסכון אמנם אינן חדשות אך הן נכונות. מס שבח הנגבה מרווח ההון, מוטל על רווחי נייר אינפלציוניים שחוסר ממשותם נגלה ברגע שהמוכר נאלץ להתכנס לדירה אחרת היקרה לא פחות מהקודמת. דמי ההסכמה שגובה מנהל מקרקעי ישראל על אותו בסיס, מכפילים את חוסר הצדק של מס השבח: אגרת הרישום הנגבית בשיעור 4.5% מערכה של דירה ישנה, ובאותו שיעור מערך הקרקע של דירה בשנה הראשונה לאחר בנייתה, ודאי אינם מייצגים את הוצאות הרישום במאבם כיאות להגדרתה של אגרה.

כל המיסים הללו יחדיו עונשים קנס על מי שנאלץ לעבור מדירה לדירה בגלל החלפת מקום עבודה או בגלל גידול המשפחה. על כן הם מצמצמים את הניידות ומעודדים רכישת דירות גדולות יותר לצרכי העתיד, תוך ניפוח נוסף של הביקוש לדירות ופגיעה בחסכון.

העובדה שמס שבח ודמי ההסכמה מכניסים סכומים אפסיים לקופת המדינה דיה כדי להצדיק את ביטולם. ההתחשבות מפני הטענה כי המדינה מוותרת על מסים לבעלי דירות גדולות ויקרות, ספק אם היא ראויה לשיקול. הנכונות להזיק לכול כדי לא לוותר לחלק, ודאי אינה ראויה שתילקח בחשבון.

בניגוד לשני מסים אלה המכניסים כנראה רק משהו מעל להוצאות הניהול, מכניסה אגרת הרישום עשרות מיליונים ל"י לקופת האוצר. אולם אפילו כאן יתכן שמשקל חוסר הצדק והפגיעה במשק, חייבות להכריע את הכף לכיוון ביטולה של אגרת הרישום במאבו.

מתי ישתנו פני הממשלה

מאת יואל מרקוס

דיין רואה עצמו כבלם נגד פניית הממשלה שמאלה

השאלה המעסיקה את הכל, אם יהיו או לא יהיו בחירות מוקדמות היא שולית ובלתי מהותית להווה, כי ממילא קשה להניח שבחירות כאלה יביאו לשינוי כלשהו במאזן הכוחות הקיים או שישנו את פניה של הממשלה. מה שהיה — סביר שיהיה (מנדט אחד פחות, מנדט אחד יותר). ובכל זאת עומדת המדינה, לפי דעתי, על סף חילופים רציניים אשר ישנו לא רק את פניה של הממשלה אלא גם את הקו שלה. אלא שמפנה זה לא יקרה עכשיו. הוא אינו קשור במשבר הממשלתי הנוכחי. המפנה, או יותר נכון התקופה החדשה שעליה אני מדבר, יבוא (אפילו אם ייערכו בחירות עכשיו) רק בעוד שנה-שנתיים כי אשר פרישתה הודאית של גולדה מאיר בגיל 75 (פלוס-מינוס) תחייב חילופי גברי רדיקאליים ורב-ממדיים בפנים — כלומר בתוך מפלגת השלטון. חילופים אלה יהיו כרוכים בהערכות כזו החדשה העלולה לשנות את דרכה הפוליטית המסורתית של ישראל (כפי שעוצבה על-ידי בן גוריון וממשיכיה היו אשכול וגולדה) באופן חד לשני אפיקים חדשים חופפים: להשתמה של המשטר בכל הנוגע למדיניות הפנים ולראשונה: לממשלה לא-אקטיביסטית בבחינה מדינית שתתור לנסיגה, ללא בחינות מעשיים לשלום בר-קיימא.

כדי להבין איך יכול לקרות מפנה כזה רצוי לבחון את המציאות ולנתח את כל האפשרויות במערכת חילופי הגברי הצפויים. מבחר המצבים שיכולים להיווצר בחילופים אלה נראה ברגע זה די בשלושה — אולי לא יותר מחמשה, מהצהם היפותטיים ורק מהצהם סבירים. אתחיל לתאר את המצבים ההיפותטיים:

מצב א': גולדה וספיר פורשים בהתאם למשאלות לבם. המערך המבקש לכבוש קרע ומשבר כתוצאה מהמאבק איתנים על „הירושה" ומציע את ראשות הממשלה ליגאל ידין. בבחינה פוליטית מינוי כזה יבטיח המשך דרכם של בן-גוריון וגולדה. במקרה זה, קרוב לודאי שמשה דיין יכהן כשר בטחון בממשלה. מאזן הכוחות הפנימי של המערך יישמר.

אלא שזו כאמור אפשרות היפותטית. דיין ואחרים במפלגה אינם מאמינים כיום באפשרות שיבוא מועמד מחוץ למפלגה לראשות הממשלה, אפילו דיין היה רוצה בכך (דבר שהוא בספק רב).

מצב ב': גולדה וספיר פורשים, יצחק בן-אהרן נעשה ראש ממשלה בלחץ אחדות-העבודה על רקע החרפת המצב הפנימי בארץ. במקרה זה תהיה הסמאלה הזה של הממשלה. משטר של התערבות ברשות הפרט והגבלתו. מכיוון שספיר יהיה בחוץ, לא יהיה גם שום כוח נגדי שידחף לכיוון של ליברליזציה של המשק או יעמוד מדיניות של השקעות. מבחינה מדינית תהיה זו ממשלה יונית מובהקת הנוטה להחזרת כל השטחים, בבחינות של אי-הגובה נגד ארצות ערב. דיין לא יכהן בממשלה, פרס יפרוש, הדה בשירה כללית של אותם גורמים שנתנו למפלגה צביון של מפלגת מרכז.

כאמור, גם זו אפשרות היפותטית, אולי ההיפותטית מכולן, לא מפני שבן-אהרן אינו שואף להיות ראש ממשלה ולא מפני שהוא לא יוסיף להיות גם בעתיד גורם משפיע במערך — אלא משום שקשה לתאר שאנשי מפא"י ייצאו עד כדי כך מדעתם ויסכימו שיהיה ראש ממשלה.

מצב ג' הוא בהחלט סביר ובחצי היפותטי: גולדה פורשת בהתאם להבטחתה. ספיר, לעומתה, נכנע ללחצם של אנשי מפא"י הוותיקים לצמרותיהם ומקבל את ראשות הממשלה. צעדו הראשון יהיה קרוב לודאי להידבר עם דיין להבטיח השארותו כשר הבטחון. אך סיכויי ההסדר ביניהם יהיו אפסיים בגלל עברו של דיין. כפי שהגדיר זאת אדם המכיר מקרוב את דיין: „כבר בשיחת הבירור הראשונה ביניהם יתברר שדיין לא יוכל להצטרף לממשלה בגלל הפער הגדול בדעותיהם בעניני חוץ ובטחון". מי שמכיר את דעותיו של ספיר יכול להניח שהממשלה שיעמיד בראשה תרצה להיפטר בהקדם ממצב שיאפשר התלבטות ערביי השטחים בישראל. בקיצור: הוא יעמיד בממשלה יונית שתתחתר לויתורים כפל"בים. דיין לא יהיה שר בטחון בממשלתו של ספיר גם בגלל שדיעותיו על ספיר (כך מסתבר עתה) לא נשתנו מאז ימיה של רפ"י. הוא רואה בשלילה לא רק את תפיסת העולם הכבוהרה שלו אלא גם כולל אותו בתחום התנהגותו העיקרית — בכלכלה. מנקודת ראותו כיום, לא זו בלבד שמינוי ספיר כראש ממשלה יביא למפנה שלילי בדרכה של המדינה, אלא גם הליכתו מהממשלה כשר האוצר תהיה לברכה למדינה.

כאמור זהו מצב חצי-היפותטי חצי-סביר. רבים כיום מתהפים להרגיש שספיר באמת אינו רוצה להיות ראש הממשלה. הסיבות לכך נובעות כפייפות אישית ונפשית, נטל של משברים בשפתיים שעברו עליו ודאגה לבריאותו. אנשים רבים הבאים עמו במגע משגעים שאין הוא אותו ספיר שהיה, בעיקר משום שאבד הרבה מבטחונו היצרי. ברגע זה קשה להאמין שבנוסף לבעיותיו האישיות, ירצה לעמוד כראש ממשלה מול שתי חזיתות: כשמצד אחד יהיו לו דיין ותומכיו בחוץ, ומצד שני יהיה לו בן-אהרון כמזכיר ההסתדרות — דבר שאנשי אחה"ע ודאי יעמדו עליו, אם ספיר יהיה ראש הממשלה.

וכך אנו מגיעים למצב ד' שהוא לדעת רבים הסביר ביותר להתממש: גולדה וספיר פורשים. מפא"י, אחה"ע ומפ"ם סוגרים את השורות ומקימים הנהגה קולקטיבית לפיה ההסתדרות תהיה בידי איש אחדות-העבודה וראשות הממשלה בידי איש מפא"י. ראש הממשלה יהיה דמות ייצוגית, ראשון (בקושי) בין שווים מתוך המבחר הקיים כיום (זה יכול להיות למשל אבא אבן). תהיה זו ממשלה שתורכב על-ידי עסקנים והמעגם, ותילטש על ידם בלי כוח מהיגוגה מרכזי. ממשלה זו תפעל על פי עקרון הפשרה והמורה והדיית בין הגופים האינטרסנטים שבחזית הפנימית היסלהל של הגלים שישבה בן-אהרן, ובחזית הבטחונית ישלוט בה רוב של יונים. אין זה סוד שכבר כיום תופסים בעלי דעות יוניות עמדות מפתח. יש אף המאמינים שאילמלא נהנתה גולדה מיוקרה חיצונית ופנימית ותמיכה של דיין, היא היתה מוצאת עצמה זה מכבר במיעוט בממשלה בעניני חוץ ובטחון.

גם בממשלה בהרכב כזה לא יכהן דיין כשר בטחון אף אם הוצע לו הדבר. התנגדותו להרכב כזה לא תהיה רק בגלל הסטיה האפשרית ממדיניות הבטחון הנוכחית אלא בגלל ההשלכות שיהיו למבנה זה של הממשלה על עניני פנים. דיין רואה כיום בדאגה את התגברות השמאלנות, העסקנות וחוסר האחריות בתוך המערך; אין הוא מרוצה מהמדיניות הכלכלית הבלתי מתוכננת והכרוכה במבנה רב; אין הוא שבע רצון מהעדרם של פתרונות דראסטיים לבעיות הפער החברתי. ממשלה של עסקנים עשויה להראות בעיניו כממשלה חלשה כלפי פנים ולפני חוץ שתכרסם ביכולתה הבטחונית של המדינה והקדם אנרכיה חברתית.

אם להאמין להערכות אלה, הרי לפחות בשני מצבים שדרגת סבירותם גבוהה, צפויה לנו ממשלה יונית, שבראשה יעמוד איש הדוגל בנסיגה בהשטחים. כתוצאה מכך, כנראה אין דיין רואה את עצמו משתלב בשום ממשלה שתורכב אחרי גולדה מהפוטנציאל הקיים של המערך. שיקוליו עשויים להיות לא רק מטעמים קדימים, אלא גם מתוך הנחת-היסוד שהידוק השורות בין הגורמים השמאליים במערך (נגדו, בעיקר) יסחף בסופו של דבר את המערך כולו לשמאלנות.

בנסיבות אלה ניתן להקשות: האם אפשרי מצב ה'? היינו שדיין יהיה ראש ממשלה? בהתבטאויות שונות הוא עצמו פוסל אפשרות זו. לא משום שאינו רוצה בכך אישית אלא מפני שאינו מאמין שיוכל להיווצר מצב שירצו בו. אף על פי כן, אין זה נכון לומר שהוא אינו בתחרות, שהוא לא ימצא בלב לבו של המאבק על ההנהגה כשזה יפרוץ. למעשה, בלי שידבר על כך, בלי שיתערב בנעשה במפלגה, בלי שינצל את היעדרותה של ראש הממשלה כדי להפגין „נוכחות", על-ידי סרובו להתפשר עם דרכים שאינו מאמין בהן, שלידי הערכתו הקודרת של ההתפתחויות הצפויות במערך, מותר להבין שהוא מציע לאנשי מפא"י להמשיך עמו את הדרך הפוליטית המסורתית שלהם. מהאומים הרבים שלו, משתמעת ההנחה שהוא רואה עצמו כבלם, או יותר נכון כאלטרנטיבה, נגד המפנה ההיסטורי האפשרי בתפיסות הפוליטיות היסודיות של המשטר במדינה.

לאור הדילמה בה יעמוד המערך בעוד שנה-שנתיים כאשר לא יהיה מנוס מחילופי הגברי, נראה לפתע המשבר הממשלתי הנוכחי כמשחק ילדים.

משה דיין

רפדו אותם בתפוחים

מאת אמנון רובינשטיין

חמרנות תוקפנית ושחצנות בפי תלמידי שמיניות

האם מותר לכתוב מאמר נגד תלמידי תיכון? דומני כי הדבר תלוי בנקודת המוצא. מי שמתייחס בכבוד אל נערים ונערות בגיל שמינית ומי שרואה בהם אנשים שווי ערך, כמו כותב שורות אלה, לא יחסס לחלוק על דבריהם. מי שרואה בהם ילדים, יתייחס בסלחנות אבהית למוצא פיהם. כמובן, תמיד אפשר לטעון, כי נער בן 18 הוא תוצר של חברתו והאשם הוא באחרים — בהוריו, במוריו, במנהל, בכנסת, במשרדי החינוך והתרבות, במימסד, ברחוב, בעתונות — אך טיעון זה הוא מסוג האמיתות בפרושה שאינן מפלות ואינן מוריזות. כולנו תוצר של חינוכנו וסביבתנו והשאלה הנשאלת תמיד היא אם יש בנו מספיק כוח כדי לצאת פעם משעבוד זה ולפעול מתוך מידה מסויגת ויחסית של הכרה עצמית, אין שום סיבה מדוע כוח זה, או לפחות ההכרה העצמית המולידה אותו, יהיה נעדר ממי שעומד למלא, תוך זמן קצר, תפקידים חשובים בצה"ל. הילדה הקלנית שהולה נשמעת לאחרונה מפיהם של כמה שמיניסטים ושביעיסטים — באמצעות מגברי הקול של כלי התקשורת — מעידה כי הכרה עצמית זו נעדרת.

*

ילדה זו מעמידה את הצופה מן הצד במבוכה כלוימות. הוא מוכן לכך שאדם צעיר יהיה פתוח לקול ומחושבן, שיהיה מר ונכהר, שלא יהיה מסוגל לראות את הצד השני של המטבע — עקב נסיון החיים והגיל מגבירים את חוזירות והספקנות. אך כשאתה קורא את ראיונותיו של יאיר קוטלר, את המכתבים לעתונות וכשאתה נפגש עם כמה נציגים של דור השמיניות, אתה עומד נדהם נוכח תופעה חדשה: לא מחסור בשיקול דעת, אלא עודף של חשבון יש כאן. לא מרץ נעורים הרסני אלא — הבה נקרא לדבר בשמו — חמרנות קיצונית, אגואיסטית, חסרת-בושה. משלחת של תלמידי שמיניות שהופיעה ב-27.6 בפני ועדת החינוך והתרבות של הכנסת ביטאה הלך-רוח זה בגילוי הלב העברי הידוע. כפי שנמסר בעתונות, אמרו דובריה, „אנו דור המחפש את התועלת מפני שאנו חיים בחברה שבה הכדאיות משמשת נקודת מוצא לכל דבר, לכן אנו גם אדישים לבעיות החברה והאזרחות". דברים אלה הדומים לאלה פורסמו בכלי-התקשורת בהרחבה בשבועות האחרונים ולא נמצאה קבוצה אחת של תלמידים שתתארגן ותזעק נגד הכללתם בדור זה של מחפשי התועלת.

*

בדברים אלה יש משום חידוש, בהיותם שונים מהערכים המסורתיים של הישוב העברי. חלק ניכר בהתופעה השלילית שנאמרו בראיונותיו של יאיר קוטלר הם לא רק חדשים, אלא מהווים המשך ישיר לחינוך הצברי המסורתי: מחיבת בחינוך היתה מקובלת ברוב בתי-הספר של הישוב העברי ו„פיילוהו" היה נחשב לספורט מקובל בתנועות הנוער ואף נעשה זה לערכי מועדון ההערצה, היה בגדר מצווה. איני מסוגל להזדעזע היום ממעשים שעשינו אני וחברי אתמול. אך מה שצריך להטריד את מנוחתנו, זו הריקנות המולידה אגואיזם חמרני בגיל שבו אין קיימים עדיין המיבות וההלחצים של פרנסה, משפחה והצרות והאחרות הבאות עם הזמן והגיל. יש משהו עצוב ומפחיד כאחד בתלמיד שמינית היודע כבר מה זו תועלת והיכן למצאה ואין לו זמן ופנאי לשטויות — להתפתקאה, ליצירה אמנותית, לתיקון הסובב אותו.

רבים רואים במה שמתרחש עתה תהליך נורמאלי של התבגרות הנוער הישראלי. אך מה שרואות עינינו איננה אותה חמרנות שלמדנו להכירה בחברות בורגניות מסודרות, משום שהתופעה הישראלית נעדרת התחושה של חובה והתחיה המאפיינת חברות אלה. בעד אבירי קאי — אפילו בשיאה של החמרנות הקונפורמיסטית בארצות-הברית — לא היה כדאי להגן בפומבי על אדישותו לעניני חברה ואזרחות. להיפך: הוא גדל עם התחושה שיש לפעול למען הקהילה, למען עירו, למען בית ספרו. התחושה זו התבטאה, בעבר כבהווה, בפעולה התנדבותית בקנה מידה מרשים: החל בעשרות החוגים של בית הספר וכלה בשיעורי עזר לעניים (בחינם, כמובן) על-ידי התלמידים המצטיינים לתלמידים המתקשים בלימודים. מי שמשווה את ישראל של היום לארצות-הברית בשנות החמישים — כמו, למשל, הילל הלקין בגליון האחרון של קומנטרי — עושה חסד עמנו. אצלנו צומח גידול פרא בחלל ההפקר הנוצר בין האידיאולוגיה התהבתית של אבותינו לבין הלך הרוח הבורגני המסורתי שיתרונותיו נעלמו מאתנו.

*

עובדה זו — ריקנות של הלך-הרוח החדש — מסבירה שתי תופעות נוספות, הראשונה מצויה בקרב בני העליות האשכנזית החזקה ה„בחלקים הטובים" של ארצנו: מתנתי לאדישות, ואפילו קורבנים של בוז, כלפי השכבה המקופחת ה„יוצאי עדות המזרח.

בשלוש פגישות נפרדות שקיימתי בשנה האחרונה עם בוגרי בתי-ספר תיכוניים — האחת בבית ספר של הנח"ל ברמת הגולן, השניה עם מדריכי תנועת נוער והשלישית עם קבוצה מקרית — באה תופעה זו לידי ביטוי מזהים ומכאב. רק מה ישם בנמצא מישהו שיזה, לאחר טזה רבה של שאלות פרובוקטיביות — כי הוא חש באי נחות מסוימת לנוכח עוניים ומצוקתם של אחרים. הרוב טען, כי הפער הוא בלתי-נמנע, כי הממשלה עשתה הרבה, כי „צה"ל הוא כור היתוך", כי הזמן יעשה את שלו וכי אין טעם להפגש עם בני הערבים משום שאין עמם „שפה משותפת". בשתיים מתוך שלוש הפגישות נמצאו שני צעירים שטענו בתוקף, כי בני עדות המזרח סובלים „מנחיתות תורשתית" ואם כי הרוב, אני רוצה לקוות, לא הסכים לכך, לא באה כל תגובה ראויה למשמע דברים אלה.

מי שקיבל חינוך בורגני אמיתי לא היה מתגבר — או, לפחות לא היה כדאי להזהיר של כך — למצד קהם של עניי עירו. הבורגנות, כמו האצולה, מחייבת — והיא מחייבת לכורה של כבוים טובים להרבה אבירות טובה.

שנית: במידה ויש צרכות לבעיה חברה, הרי היא באה לידי ביטוי בהאשמות נגד כל העולם כולו, מבלי שיבוא זיכרה של תביעה עצמית, של נכונות לעשות משהו לתיקון והסיפור הסובב אותם. אפיינית מבחינה זו המובאה מדברי נציגי התלמידים בפני ועדת הכנסת: הם רודפי תועלת מכיוון שהם חיים במציאות כזו (ואין צריך לומר כי המציאות שהם מעירים לעצמם היא מצוות). הם עצמם חלושי רצון, „נגררים", חסרי כוח. רפדו אותם בתפוחים! עזרו להם, כי הם אינם יכולים לעזור לעצמם. הם שבויים בידי החברה שיצרה אותם. תקנו אותם, שפרו אותם, הגישו להם מזון רוחני. לעסו אותו עבורם ואם אפשר גם עכלו אותו למענם. הם עצמם חסרי אונים. בוק הגידה ברוח. גם בכך שונים הם מאלה שגדלו במשטר בורגני קפיטליסטי-מסורתי. הבורגני מאמין בכוחות עצמו וביכולתו להצליח. כל האמת עליו גדל אומר, כי בהתחרות מנצחים הטובים, כי יש עצמית משולמת, כי הפרט יכול לעצור בהבגרה כמשטר המאפשר לו לפעול.

יש בפנינו איפוא לא כתם תהליך של התברגנות, אלא תהליך מסוכן יותר בו מיהתלכות תכונות שתמיד ביקרו אותן „גלוהיות" גם בחיק בני הקפני הרגני. כך אירע הדבר שבתקופה בה ניצו צעירים בארצות אחרות לשנות סדרי חברה שאהים ישראלים צעירים באותם סדרי חברה כדי להכביר את דבעותם באורח חיים של כדאיות וכוליות.

*

איני רועה, ואני מסרב להאמין, כי הרדיפה אחר תועלת וכדאיות היא נחלת כל הדור הצעיר. אני יודע כי אין זה כך וכי מאות יוצאי צבא בוחרים עתים כשהם מוכנים עמכלול שיקולים, לאו דווקא חמרניים. יש גם בקרב ציבור השמיניות מיעוט — מן אבנב — המוכן לרצית בעצמו משהו לתיקון חברתו. אני חושש כי קבוצה הקיפה הבנר-י"הכביה נותנת את הטון וכצרת אבטיפוס ישראלי חדש. אבטיפוס תקופני זה, כמו קודמו הצבר הישראלי של שנות ה-40 וה-50, כשותק קולות אחרים — רגישים, כעודנים וביישנים יותר. אלפי צעירים לא יתמקבו בשירות ההתנדבותי בצה"ל ולא יראו בו תחילתה וסופה של התאווה החברתית שלהם. גם בין אלה המדברים היום של תועלתיות, ימצאו כאלה שירצו, בסופו של דבר, חיים של העומדים מעבר לחשבון חמרני ומעל לכדאיות. אם לא יועילו דברי אחרים ודאי ילמד אותם נסיון החיים, כי הכסף הוא לכל היותר מכשיר, כי „התועלת" יש לה תועלת פוחתת ההולכת, כי חברה ש„הכדאיות היא צירה המרכזי" לא כדאי לחיות בה וכי אחד מהנכסים העדרים שיש לו לאדם החי במשטר דמוקראטי זו הזכות שלא להיות „תוצר של החברה" בה גדל.

כאשר יתרחש תהליך זה, תוכל ישראל, זו שקמה כדי ליצור חברה הדרה הצודקה, להראות לעולם שלא ביולוגי: נוער זקן הנעשה צעיר יותר תוך כדי הזדקנותו.

דיווידנד השלום החמקמק

מאת א. שוייצר

הפחתה מהותית בתקציב הבטחון תשבש המערכת הכלכלית

בחמש השנים של המלחמה מ-1967 ועד 1971 היו ההוצאות הבטחוניות של ישראל כ-19 מיליארד לירות; יבוא ההון בתקופה זו הגיע ל-18 מיליארד. מכאן שרק מיליארד אחד מתוך הוצאה בטחונית ענקית זו הועמס על המשאבים המיוצרים בארץ, אשר הסתכמו בתקופה הנידונה ב-84 מיליארד. עומס שהוא כמעט לבטלה כאחוז אחד של התוצר, לא יכול להיחשב כנטל כבד כמשוא.

ואף על פי כן מרבים לדבר על ההכרח לקצץ בהוצאות אלה. לצד הסבות השגרתיות על ביזבוז במערכת המוציאה 6 מיליארד לירות ויותר לשנה, נשמעת הטענה בעלת הצליל הסביר יותר, כי חל שינוי בסדר העדיפויות הלאומי. פירושה של דעה זו היא, כי גם אם מתעלמים מן הביזבוז (ששיעורו ודאי לא עולה על המקובל ביתר חלקי המערכת הממשלתית או המשק האזרחי) וגם אם יש הצדקה מלאה לדרישותיה של מערכת הבטחון, צריך לחתוך מן התוצאות. כיון שהוצאות אחרות חשובות או דחופות יותר, או שוהן יותר.

הדברים אמורים כמובן בתנאי שהאש לא תתחדש. אחרת עשויה להתהפך ההצבקה של שינוי בסדרי העדיפות והמסקנה הנובעת ממנה. אך אם תימשך הרגיעה ותחול התקדמות לעבר הסדר כלשהו, תישמע בעוצמה גוברת התביעה להפחית את משקלן של הוצאות הבטחון בתוך כלל הוצאות הממשלה. מן הראוי איפוא לבחון את אופיו של מה שהאמריקאים קוראים דיוידנד השלום, כלומר הסכום הנחסך בעקב הפחתת העומס של הוצאות בטחוניות.

נאמר אופיו, להבדיל ממידותיו של אותו דיוידנד, שכן חסרים לפי שעה אומדנים כמותיים מסוכמים לגבי גודלו המקווה. ודווקא בנסיבות אלה, כשטרם הוצמדו ספרות לתקוות, מן הראוי להצביע על שיקולים עקרוניים — לא כמותיים — בוכת הצבעתן של הציפיות. שיקולים אלה מתיחסים בחלקם לתגובתם של גורמים חיצונים לקיצוץ ההוצאות הבטחוניות בישראל, חלקם לתגובת משלמי המס הישראליים וחלקם לתוצאות קוניונקטוריות שגם הן, על כל פנים בטווח הקצר, אינן חיוביות במלואן.

יבוא ההון לישראל בשנת 1971 הגיע ל-1,3 מיליארד דולר, פי ארבעה משהיה ב-1966 במונחים נומינאליים ופי שלושה במונחים ריאליים. והחלק המכריע של התוספת מנומק במצב החירום הבטחוני שבו נתונה ישראל זה חמש שנים ויותר. מתוך 900 מיליון דולר, שנוספו מאז 1966 להיקף היבוא, לפחות 700 מיליון מתיחסים במישרין לאותו מצב חירום: מימון רכש אמריקאי (קצת למעלה ממחצית הסכום) ותוספת הכנסות מהתרמת התפוצות. אם תחליט ישראל להקטין את הוצאותיה הבטחוניות, ספק רב אם יוסיפו הכנסות אלה להעשיר את קופת המדינה. בכמה יקטנו, כדי שליש, מחצית או יותר? אין כאן תשובה שניתן לחשבנה מראש, אך ברור כי ההכנסות האלה יקטנו באופן ניכר.

זה ארבע שנים, אך במיוחד מאז 1970, מוטל על משלמי המסים עומס פיסקאלי שהוא גדול בהרבה ממה שהיה ב-1966, שנת השלום האחרונה. באותה שנה עבדו לרשות המשק משאבים בסך 13,1 מיליארד וחלו מסים ותשלומי חובה (להוציא ביטוח לאומי) בסך 2,7 מיליארד, כלומר העומס הפיסקאלי היה 21%. ב-1971 הגיעו המשאבים ל-28,7 מיליארד והמסים ותשלומי החובה כמעט ל-8,6 מיליארד, הווה אומר 30%. כל התוספת במעמסה הפיסקלית נומקה באופן מודגש וחד-משמעי במצב החירום הבטחוני, וסביר הוא להניח שאם יקוצצו ההוצאות הבטחוניות, יתבעו משלמי המס חלק מדיוידנד השלום. כדי לסבר את האוזן: אם יופחת העומס הפיסקלי לשיעור הממוצע בין 1966 ו-1971, יפחתו הכנסות האוצר ב-1,2 מיליארד לירות.

יש שוני חשוב בין הפחתת התרומות והסיוע מחוץ לארץ מכאן, והפחתת המסים מכאן, באשר האחת מפחיתה את המשאבים העומדים לרשות המשק, בעוד שהאחרת רק מעבירה את השליטה מידי הממשלה לידי האזרח. אך הבדל זה נעלם באשר מיחסים את כושר הפעולה של הממשלה, שהיא פונקציה של סכומי הכסף העומדים לרשותה, לס"ה המשאבים שיתפנו למימון תוכניות חברתיות — הרי כאשר מדברים על שינוי בסדרי העדיפות הלאומית, מתכוונים דווקא לתוכניות אלה.

הסיכום הראשוני מהלך מחשבה זה עשוי להתמצות במסקנה, כי דיוידנד השלום עלול להתגלות ככמות שלילית, כלומר שהמשאבים שיעבדו לרשות הממשלה בעקב הפחתת דרגת החירום יהיו קטנים יותר משהיו בטרם ניגשה לקיצוץ בתקציב הבטחון. וגם אם זה לא יקרה, קרוב אל הדעת, כי אותו דיוידנד יתגלה כסכום זעום.

יתרה מזו, כתוצאה מהפחתה מהותית של תקציב הבטחון צפוי שיבוש חמור במערכת הכלכלית הישראלית, שנוקי דובה בבהגותו לנזק שייגרם עקב הקטנת נרם התרומה והסיוע מחוץ לארץ. בעשרים של מיליוני שוהלו כאן כלהבה ששת הימים בהרכב קניותיה של מערכת הבטחון, גדל מאד חלקם של הספקים הישראלים. ככל שלא תרצה הממשלה לוותר על משלוחי נשק במימון זר, כך יגדל היקף הקיצוץ שקורבניו הם יצרנים וספקים מקומיים.

אין שחר לאופטימיות קלילה ביחס למעבר משאבים מעיסוק לעיסוק ומשוק למשנהו. מסתכנים כאן איפוא ישרותיה של האטת הצמיחה ושל שפל, התהליך אשר לפי טבעו מפחית משאבים ריאליים העומדים לרשות המשק. ולמותר להוסיף, כי גם בגלל זה יפחת דיוידנד השלום המצופה, או יגברו הדרישות למשאבים המקוריים המוקצבים של הממשלה.

*

אין להסיק מסקנות מגוזמות מן האמור לעיל. לא צפוי חורבן בית שלישי, אך מן הראוי להזהיר מפני ראייה חד-צדדית, בפני משקפיים ורודות, של מהלך אשר במוקדם או במאוחר הכרח שייעשה. וכמו שהכרחי המהלך, כך לא יהיה מנוס מתוצאות-לוואי בלתי רצויות מהמינים שתוארו. אין מהלך נגדי או הגנה אטימה מפני התוצאות.

אין זו שאלה של הכוונת, אלא ידיעה מראש תכונות לעמוד במה שצריך להתרחש. לכל היותר אפשר להקל מחבלי ההסתגלות למצב של שלום: מחשבות ברוחא מורכב זה דרושות יותר מהשפשוף ידיים בציפייה לדיוידנד שלום חמקמק.

הכל זורם לגולדה

מאת דן מרגלית

כאשר נשאל יגאל אלון מה דעתו על הביקורת שנמתחה על הצהרתו בענין הצביה אמר כי „בחיה פוליטית אני יודע שיש עוד חיות פוליטיות", ונוסף לשבתן ולביקורת היתה גם נימת הפתעה. ההפתעה מדבריו של אלון לא היתה רק ענין של יריבות אלא גם ענין של אי-הסתגלות לשינויים בהרגלים קיימים: כה זה, לפתע, נטל על עצמו אלון את התפקיד להחליט? כי בארץ נעשה הדבר מעין הרגל, שדבר אינו נעשה בלי ראש הממשלה גולדה מאיר. זוהי הופעה שהלכה והעמיקה בשנה האחרונה.

ביטוי לכך היה גם במגעים הקואליציוניים. מגבי שראשי „העבודה" סרבו לומר דבר. השותפים מהמפד"ל, מפ"ם והליברלים העצמאיים, גילו הנכה לרוחם של שרי העבודה שסרבו להתחייב כיצד יתגלגל הנושא הכתן. אך כפי שאמרו כמה מנהלי משא ומתן ותיקים, שעמדו ליד צרים הקמת ממשלות רבות, „עד לא היה כדבר הזה" ששרי מפלגת השלטון כה יחששו לומר מלה של הצרכה — מלה שעשויה להיות מחייבת. ואת, בימים בהם שהתה אמנם ראש הממשלה בוינה, אך התקיים עמה מגע טלפוני רצוף באמצעות השר אלון.

המגעים הקואליציוניים צריכים להיות בתחומה של ראש הממשלה, אולם לאחרונה כל נושא מעוט מגיע לשולחנה. אם יש צורך להסיר בית או להחזיר את השבויו אל סביבת הכותל, כמעט אי אפשר לבוא לכלל החלטה בלי לקבל את הסכמת ראש הממשלה. רק בקשיים נתקבלה לבסוף ההחלטה בהעדרה. אם יש מחלוקת על החזרת תושבי איקרית ובירעם לאדמתם אין מי שמוכן להציע הקמת ועדת-שרים לה תימסר הסמכות הסופית להכריע, אלא ממתינים לראש הממשלה, וכשמרסיסים את שדות הכפר עקראבה מהאויר — לפני הקציר — אין טעם להעלות את הענין לדיון התוף אלא אם הדבר ייעשה אצל ראש הממשלה.

מעורבותה בכל ענין הגיעה לשיאים חדשים. היא מטפלת בכל „פנתר שחור", לחוד, בבואים אליה להחלטה אם להעניק דרכון ל„כושי עברי", כשאלים אותה אינו קרן להקים לילדי עניים. אפילו כשרמזים להתלונן על מטרדי השיכון השר שבראשו, עושים זאת בלשכתה.

לאחרונה — סופר בירושלים — גם שר האוצר פנחס ספיר שולח את הפונים אליו לגולדה מאיר. „זה צריך להביא לגולדה" — סמעו מפיו כמה פעמים בחודשים האחרונים גם בעניינים שהם בתחום סמכותו וידיעתו המבפט-בלעדית.

צריך להניח שמהלך זה נוח לגולדה מאיר. שיטת ההכרעה במטבח היא המזמינה תהליכים כאלה, כשכל השרים והפקידים הבכירים „מצבירים" את ההחלטות „כלפי מעלה", ואין בולם לפני לשכתה של ראש הממשלה. לכן מגיע אליה כל נושא שכל אחד רוצה להביא בפניה ובכלל זה גם מינויים רבים בתחומים שונים.

אך אין לומר כי היא יוזמת צורת עבודה כזאת בממשלה. היא לא הרתיעה שרים מקבלת החלטות, והיו מקרים ששר הבטחון משה דיין החליט בעצמו ושום רע לא אירע לו. גולדה מאיר לא עודדה אותם להעמיס ביוזמות, הצעות ובקשות לדיון על שולחנה. יותר משהיא רוצה להיות מעורבת בנושאים כה רבים — להבדיל מרצונה להתערב בכל פרט בתחום היחסים עם ארצות הברית — יש נטיה אצל שרים רבים להטיל עומס זה על כתפיה.

ניסיתי למצוא תשובה לתופעה זו אשר לאורה מנוגדת לנטיה הטבעית של שרים ופקידים בכירים לאגוד לעצמם סמכות וכוח החלטה. הגורם העיקרי הוא שבשנה האחרונה פחתה הנכונות לקבל החלטות ואת האחריות עליהן. כמה שרים — ופקידים שאינם תלויים בבוחרים ובמפלגות — טוענים כי נוצרה בארץ אוירה של ליבוי ציבורי. הם חוששים שתגובות ביקורתיות אינן נאברות עוד בגלל כתון.

תהליך זה, אשר קדם לועדת ויגודה ולהתפטרות שר המשפטים, מרתיע את כל הגורמים הממשלתיים מפני קבלת החלטה, מפני קבלת האחריות לה, ועל כן מחפשים כולם „גיבוי". ככל שמעמיקה הנטיה לבקש גיבוי מתעבה חבילת המסמכים הממתינים להכרעת ראש הממשלה. כך גם נוצרת במשרדי הממשלה אוירה שאי אפשר „לגמור" כל ענין בוועדת שרים או במגעים בין המשרדים. כל דיון מוקדם כזה פירושו „בזבוז" זמן, ואם כן מדוע לא לקצר את התהליך ולפנות ישירות אל לשכתה של ראש הממשלה.

ההשלכות שיש למגמה זו על עבודת הממשלה טרם נבדקו. ידוע רק ש„המטבח" חשוב — והוא שמחליט בכשורים ובמליאות הממשלה פחות חשוב. ככל שבכנסת ישראל לשנת בחירות יש חשש כי ההתמקדות כלהחליט תאפיין את עבודת הממשלה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

אוניברסיטה דתית וזמננו

המדען הדתי צריך להיות בראש וראשונה אדם

מאת ברוך קורצווייל

דברים שנאמרו בכנס הבוגרים של אוניברסיטת בר־אילן תשל"ב.

א.

בין הדברים המאפיינים את תקופתנו בצורה מיוחדת יש לציין את רגישותה לבעיית הזמן. רגישות זו, יש שהיא מודעת, פירוש הדבר, ה־אדם בן־זמננו חש היטב כאילו לזמן הפנימי נגדעים אורכה, קצב ומשמעות אחרים מבתקופות שעברו. אני מדבר על זמן פנימי, לא על הזמן המדעי, הפיסיקאלי; משום שעצם ניגוד זה הוא הנותן לנו להרגיש ביתר־שאת את חומרת המצב, את אופיה הטראגי של בעיית הזמן של האדם הקיומי, היותו אדם ולא מפקד ו־מודד של מכשירים פיסיקאליים או מאתימאטיים. כמו כן אין אני מאתר את הרהורי לחשיבותה הסגולית, ש־אותה מעניק מחקר הספרות לבעיית הזמן הפנימי. בוודאי — והדבר ראוי לציון גם בהזדמנות האירוע שלנו: בדיקת דרך האוניברסיטה בר־אילן במשך 17 שנה — אין זה כלל וכלל מקרה, שדווקא הספרות היא שמגיבה תגובה ערה ורגישה ביותר לתנודות בתחושת הזמן. הספרות כמקצוע הר־כאניסטי בה' הידיעה מדובבת את הסיטואציה האנושית, את ה־Condition humaine לה יעניקו המדעים המדויקים אופי „מדעי" או ישללו את אופיה „המדעי" — עובדה אחת נעלה היא על כל ספק: שוב ושוב ברורה היא מעמידה הספרות את בעיית האדם, את ההוויה על מקומו ועל מיבו לדיון. כאן קלט האדם הראשון את הקריאה: איכה? ועד לפניות אל האדם בסיפורי קאפקא או במחזותיו של בקט (Beckett) נאבקת הספרות על פשר מהות האדם, מקומו וזמנו. קיים כאן הבדל עצום, מהיים, בין "logical concepts of time as formulated by science" לבין "the most significant aspects of time in the lives of human beings" (H. Meyerhoff: Time and Literature VIII)

אין ספק: לאדם בגילי נראים ה־שינויים שנתחוללו במשך 55 ה־שנים האחרונות, כאילו נתמשכו ב־זרם שוטף של יותר מחמש מאות שנים. הסיבות ידועות: בעקבות ה־תגליות המהפכניות של המדעים, של הטכניקה, נשתנו פני העולם, נשתנו פני האדם. כל הסימנים מעידים על סבירות הנחה שקצב ההתפתחויות הו־לך וגובר, נעשה מהיר והאקטי יו־תר, דעה רודפת דעה, לאופנה אין כבר זמן להתבסס, להתקבל. זה עתה עלתה וצמחה וכבר למחרת היא קמ־לה ושמה לא יוכר. מאותה הסיבה קשה לדבר עוד על אסכולות לא פי־לוסופיות, לא ספרותיות; עברו ה־זמנים שאישיות גדולה הטביעה את חותמה בפני התקופה. בצורת מכשי־ריו הפיסיקאליים והסכיים מדביר האדם את החלל, הוא, בעזרת כליו, משנה עתים ומחליף זמנים. אמצעי התקשורת הופכים את האדם לשליט כביכול על זמן ומקום. הוא חודר כבר לתוך ספירה לא מיושבת לו, הופיע ביתו ועוד ידו נטויה — מ־עבר ומעבר — לאן? אבל האכזבה האוניברסאלית מתפשטת: אמצעי התקשורת המשוכללים ביותר מבליטים ביתר־שאת את בדידותו ה־מבודדת של האדם. מעולם לא היה האדם כה בודד כמו בצוותא ה־אוניברסאלית ובמצוף מכשירי ב־קוסמוס. עם כיבושיו הנועזים וה־מופלאים ביותר הלך האדם עצמו ל־איבוד. ושוב הוא מחפש את עצמו בצוותא, בנסיעות קרוזאיות סביב העולם, במבצעי תיירות מאורגנים הוא בורח מפני עצמו, רוצה להש־תיק את קול זמנו הפנימי הקורא לכל אחד מאתנו: איכה? לאן? עד מתי? תכנית רודפת תכנית, בידור משגע תובע בידור משגע יותר. אצל הסמים מצפה האדם למצוא מזור, לשכוח ולהשכיח את אי־השקט. את המתיחות ללא נשוא, להטביע בהם את זעקת הזמן, זמנו הפנימי, שה־א תזכורת עמומה, תמידית, מתרה־מא־יימת, תזכורת ארעיותו, כזהו. במשקי ישותו של האדם חיה תודעת זמניותו הארעית כול משהו לא נתפס, לא אנושי, שנקרא נצח. האדם יודע על הניגוד, אין לו מנוח, אין לו מנוס מפניו. בין אם הוא מאמין, בין אם אינו מאמין, בין אם הוא פקפקן, או אגנוסטיקן, תודעה זו מקננת ב־הוד־תוכו של האדם.

„ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה"; ומא־דך גיסא: „כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול"

שום הישג מדעי אינו מקטין את עוצמת הקיטוב בין הזמנים השו־נים.

איך לכנות את „הנצח". האם הוא הזמן האלוהי, בניגוד לזמנו של ה־אדם?

ההכרעה היא אמונתית, היא דתית בשביל האדם הדתי; ההכרעה יכולה להיות זו של הוויתור, של האיש המשלים עם כה שהוא מעל ומעבר לנו, מעבר למה שנתון להשיגנו.

פ. רוזנצוויג מבחין בין הזמן ה־אלוהי לבין זמננו של ההיסטוריונים, שהוא הזמן האנושי. השאלה המב־סיקה אותנו היום היא אם פתרונותיו של רוזנצוויג מ„כוכב הגאולה" יכו־לים עוד לספק אותנו. פירוש הדבר: האם המציאות של מדינת ישראל, שהיא התוצאה של התפיסה היסטו־רית דינאמית, של התייחסות חיובית לזמן האנושי וכניסה מודעת של עם ישראל לתוך תהליך ההיסטוריזאציה. האם מציאותנו כאן, בארצנו, לא שינתה מן הקצה עד לקצה את זי־קתנו לזמן האלוהי? האם אין משמ־עותה ויתור־כתוך־שתיקה על האי־דיאה המקורית של „נצח ישראל"? ומאידך גיסא, האם אין לקיום מצי־אות מדינית זו כאן, בארצנו, השל־כות מרחיקות־לכת על משמעותה, מקומה ותיוניותה של היהדות? ה־סיטואציה אז, לפני שבע־עשרה שנה, עם יסודה של האוניברסיטה בר־אילן, נראית לי שונה מזו של היום מבחינה בחינות. באותן שבע־עשרה שנים נשתנה צביון הזמן הפנימי. בינתיים הגיע האדם אל הירח. לער־בדה זו משמעות גדולה עוד יותר, בחינת בעיה דתית, מאשר להמצאת הפצצה האטומית. האדם שחוזר מן מסע זה מערער את כל המוסכמות הדתיות. יוגד בגלוי: הרבה התקוות שמיסדי האוניברסיטה תלו בה נת־בדו בינתיים. אילו תקוות הצדיקו את ייסודה של האוניברסיטה? מה גרם לכך שחלק מהתקוות נראה היום כאוטופיה? והשאלה השלישית: ה־ישנו עתיד לאוניברסיטה דתית?

סבורני שלא ייתכן לדון על ה־שאלות שהועלו מבלי להעיף מבט על הסיטואציה של היהדות. ישנו מ־קום לדעה, שלפני שבע־עשרה שנים, עשר שנים אחרי השואה — על אף הזעזוע ללא תקדים — נראתה ה־הערכה של אפשרויות היהדות הדתית באופטימית וכתמימה יותר משהיא נראית לי היום. בצורה לא ברורה, ללא בירור היסודות ההרוגניים ה־עשויים לסכן את ההגשמה של או־ניברסיטה דתית, חשבו מיסדיה ש־סינתיזה בין היהדות האורתודוכסית לבין עולם המדע המודרני היא מט־רה שקל להשיגה. ולמעשה, מבלי להכריע על הדוגמה, הועבר לתוך ה־מציאות הישראלית פתרון שהיה מ־עין אדאפטאציה, אחרי מאה שנים, של הסיסמה: „תורה עם דרך ארץ". כמו כן, וודאי — אם גם לא בצורה מכרעת — היתה כאן חשיבות מה למציאות יהדות־אמריקאית, היינו, הנסיון של ישיבה יוניברסיטי. ב־רם, המציאות הישראלית, מדינת־ישראל החילונית, העמידה ומעמידה את „הפתרונות", שהיו פתרונות ב־תוך סיטואציה מדינית־גויית, לפני מבחן חמור לאין ערוך מזה בו נתקלו הירש ואלה שחיקו את דוגמתו. כר־חות היהדות המסורתית, כאן, בארץ, לא היו מוכנים להכיר באוניברסיטה בחינת ריבוי וייצוג של המסורה ה־יהודית הדתית. עולמו של הירש הת־נכון וההפך לאנאכרוניזם כבר באי־רופה בתחילת המאה העשרים. בתוך מדינת ישראל מצטייר בינתיים קיטוב חזק, קיצוני יותר לאין ערוך מש־היה קיים באירופה גם באמריקה, והוא הקיטוב בין מדינה יהודית־לאו־מית או סוציאליסטית־חילונית בכל וכל, לבין קבוצות שונות שמסרתן נסיגה ארכאית לתוך מבצרי היה־דות כמו שהיתה מני אז. פירוש ה־דבר, התגברות האורתודוכסיה הקי־צונית, ריבוי הישיבות הדוחות כל נסיון לסינתיזה בין תורה לאוניבר־סיטה. גדולה מזו: חוגים אלה ראו ורואים באוניברסיטה דתית סכנה גדולה יותר מבאוניברסיטה המכריזה בראש על חילוניותה. האידיאל של לימוד תורה לשמה דוחה את עצם רעיון האוניברסיטה בר־אילן. אידי־אל זה סיפר לו בינתיים מכשירים כלכליים רבי־עוצמה מצא את ביטויו גם בריבוי „כוללים", בביצור עמדות של עילית תורנית מדומה, פאראזיטית מבחינה כלכלית־מדינית וצרת־מוחין מבחינה רוחנית. הרבנים, שאימת ה־חוגים האלה נפלה עליהם, או שהסי־תייגו מהאוניברסיטה בגלוי או מ־תוך שתיקה. הם ניסו ומנסים עד ה־יום להטיל את מרותם החלקית על דרכה של האוניברסיטה בעזרת מפ־לגה דתית גדולה, שראתה את עצמה אפוטרופסית לאוניברסיטה.

מפלגה זו ראתה את עצמה בצדק כמאגר פוטנציאלי לתלמידי האוני־ברסיטה, על ידי שהעמידה לרשותה תלמידים מבתי־הספר התיכוניים־דתיים. כאן התפתחה סכנה חדשה, בלתי צפויה מראש לקיום האוניבר־סיטה: המלחמה בין „ישיבה־התיכו־ניות" לבין בתי־ספר תיכוניים דתיים. במשך שבע־עשרה שנים, בעקבות גידול הקיטוב הקיצוני בתוך מצי־אותנו, בין חילוניות לבין אורתודוכ־סיה, התפשטו הישיבה־התיכוניות על חשבון בתי־הספר התיכוניים ה־דתיים. בר־אילן נעשתה חשודה ב־עיניהם מכל וכל. האידיאל אשר לו הם חינכו ומחנכים: הישיבה הגדו־לה; וכהוראת־שעה אוניברסיטה ש־מכריזה על חילוניותה. כדי לא להפ־סיד חוגים אלה כבחורים הוגדל הלחץ של המפלגה הדתית על דרכה של האוניברסיטה. הדבר מובן אמנם, אבל העמיד ומעמיד את האוניבר־סיטה בפני בעיות קשות. כאוניבר־סיטה ישראלית, לה דואגת המדינה לא ייתכן שהיא תכריז על מעין נו־מרוס קלאוזוס לגבי הלמידים ה־מתדפקים על שערי האוניברסיטה. כמו כן לא ייתכן למצוא כוחות אקא־דמאיים לכל הקתדראות, בעלי תודעה דתית־אורתודוכסית. ניגודים אלה גורמים לסתירות שאין להתגבר עלי־הן. ומאידך גיסא, חסרים כוחות רוח־ניים חזקים המסוגלים לייצג את ייעודה של היהדות המסורתית ברוח הישנה. הווה אומר: חולשת האוני־ברסיטה בר־אילן היא כעצם חולש־תה של היהדות. מדוע? משום שה־יהדות הממסדית לא מצאה דרך ל־התאים את עצמה לתחושת הזמן ש־אינו זמן אלוהי בלבד. היהדות ה־רשמית קופאת על שמריה ומנציחה את הסיטואציה של יהדות העיירה היהודית כאן. התוצאות ידועות. או־ניברסיטה בר־אילן אינה יכולה להכ־יר ברבנות כבהנהגה הרוחנית. מ־אידך גיסא, אין האוניברסיטה יכו־לה עוד להחריף את בעיותיה על־ידי הקמת בית־מדרש לרבנים. ה־שאלה האחרונה: הישנו עתיד לאוני־ברסיטה דתית?

הדבר תלוי במידה רבה בשאלה: הישנו עתיד ליהדות? הקיימת אפש־רות לשבור את החומות בין מצי־אויות שונות של תחושת הזמן? ואם לא, או ילך ויחריף הקיטוב. הניגוד בין אורתודוכסיה מסתגרת לבין חי־לוניות, שבעקבות ההיסטוריזאציה ה־טוטאלית של היהדות נעשתה א־היס־טורית ואנטי־היסטורית, עשוי לי־צור מציאות של יהדות ארכאית מו־זיאלית ומולה כמציאות של ישראליות אגנוסטית או אתיאיסטית. הנהגה רוחנית יהודית גדולה לא תצמח מן הישיבות, לא תעלה מן הכוללים.

מה יכולה האוניברסיטה לעשות? למה היא יכולה לצפות? מה אין היא מסוגלת להיות, מה אין היא יכולה לעשות? אין היא יכולה לתת מדע דתי. המדע כשלעצמו איננו לא־דתי ולא אנטי־דתי. הדיבורים על מדע דתי הם פספוסים גרידא של אנשים שאינם יודעים מדע מהו, ויש שאינם יודעים היהדות מהי.

אוניברסיטה דתית היא הפקה, היא סיכון: אבל היא יכולה גם להיות זיק של תקוה. של איזו תקוה? לגדל דור של מדען דתי שהמצוות אצלו אינן בחינת מצוות אנשים מלומדה. המדען הדתי צריך בראש־וראשונה להיות אדם. את המציאות הסכיזופר־נית המבחינה באופן מעשי בין מצוות שבין האדם לקונו לבין מצוות שבין אדם לחברו כאילו היו תחומים סגו־רים זה בפני זה, את המציאות ה־סכיזופרנית של דהיות פטשיסטית צריך המדע הדתי לפרוץ. בוגר האו־ניברסיטה הדתית צריך לשאוף ל־רביזיה של ההערכה ההיסטורית, ה־צרה של „הלמדן" של „תלמיד־חכם" ו„עילוי". איננו אופטימי לעתידה של האוניברסיטה. מאידך גיסא, סבורני, שכבר מאוחר מדי להיות פסימיסט.

בעיית האוניברסיטה הדתית ובעיית היהדות החיה — אחת הן. הזמן האנושי מחפש לו אינטגראציה בתוך הזמן האלוהי. הקיימת עוד אפשרות לאינטגראציה זו במציאותנו?

תל־אביב: כרך עובר על גדותיו (י"ב)

פיתוח אנרכי ללא תכנית מיתאר

מאת יאיר קוטלר

יגאל גריפל הוא ראש הסיעה הד־רות בסיעת גח"ל בעירייה. הוא גם חבר בשלוש ועדות מהיותר חשובות בעירייה — בנין ערים, כספים ועיר־עורים. הוא היו"ר של ועדת העיר־עורים ליד ועדת בנין ערים. יש מ־שום טעם לפגם על היותו חבר בשתי ועדות בנין ערים. יגאל גריפל אוצר בעצמו כוח רב. אין פלא כי רבים מתושבי הכרך מתדפקים על דלתו־תיו של מר גריפל, המכהן גם כיו"ר הנהלת תנועת החרות בתל־אביב ו־ראש מחלקת הספורט של ביה"ר.

מר גריפל אינו ממהר למתוח בי־קורת על הקואליציה בראשות יהו־שע רבינוביץ. לא אחת, בתוקף היו־תו חבר בשתי ועדות בנין ערים, הוא נזקק לתמיכת ידידיו הפוליטיים כדי להעביר החלטה זו או אחרת למען בוחריו, שלא תמיד תופסת את ה־

יגאל גריפל

חוק. מר גריפל, כרבים מחברי ה־אופוזיציה בקואליציה, השתלב יפה בשיטה של שמור לי ואשמור לך.

מצפונו של מר גריפל מציק עליו. הוא שותף כמעט בכל יום להפרת החוק, הסדר והמשמעת. בהתרגשות הוא אמר לי: „הפכו אותנו, חברי מועצה, לחותמות גומי. העירייה מנו־הלת ומוחזקת בידי אברהם בויאר ושרגא (פייבל) קנסר. כך הידר־דרנו. אני יו"ר ועדת עירעורים ב־ועדת בנין ערים. לולא התיחסנו ל־ועדה באופן קונסטרוקטיבי לא היה זז דבר בעיר. אך רבינוביץ לא מש־תף את האופוזיציה בבניית הכרך. אנו לא בעניינים. אם לא נשב בהנה־לות המצומצמות של החברות העי־רוניות, שבאמצעותן בונה רבינוביץ את העיר ובכך עוקף את המועצה, נרחיק לכת, נבנה במקום אחר. לא נשב בועדות עירוניות. לא נקל על רבינוביץ".

מר גריפל מוכן כי את הסמכו־יות: התחבורה, הבריאות, החינוך, האש־פה, התיירות, השיכון, [illegible] רה העירייה לממשלה [illegible] תה, כי אינה מסוגלת יותר לנהל את העיר. העירייה — הוא מדגיש — רק משלמת משכורות למנגנון מנו־פח. אמנם התירה לעצמה העירייה טיפול בתברואה ובחזות העיר — תחומים שהופקדו בידי מ"מ ראש העירייה אריאל עמיעד, אך „מתב־לים בעמיעד". דברי מר גריפל.

שאלה: אתה חבר פעיל בשתי וע־דות בנין ערים. כיו"ר ועדת העיר־עורים אתה יכול לעכב בניה לא חוקית. מה אתה עושה בנדון?

הפקחים מסכנים

גריפל: „בתל־אביב 10 או 15 פק־חי בנין בפועל. הם מסכנים. הכרך גדוש בבירוקרטיה וסחבת ללא הת־חלה וללא סוף. אותם הפקחים בוד־קים גם את התכניות, הולכים לבתי־משפט, מבקשים צווי הריסה, צריכים לאתר סטיות וחריגות. אלפים רבים מאד בעיר נוטלים את החוק לידי־הם. לועדה המקומית לבנין ערים אין סמכות לאשר סטיה. האזרח מב־תין לתשובה שנים. עליו לעבור עש־רות מדורי גיהינום. שלושה חוד־שים בבנה הפקת ישראל לנוך את ה־מיבנה הלא חוקי ולא גילו. אין פי־קוח מכשי. הכל פרוץ. נוצרה אנר־כיה בעיר. נטפלים לסוגרי מרפסת, אך מניחים לבניה לא חוקית. ההפ־קרות נוראה. אני נוכח בכך בכל ישיבה של ועדת בנין ערים".

ששה חודשים ממועד דחיית בק־שה או אישורה בועדת בנין ערים מקומית יכול בעל הדבר לערער, אך רק באמצעות חבר המועצה. אזרחים רבים מכירים את הכתובת, פונים אליה כי באמצעותה משיגים מתר הקלות, סטיות, חריגות וכל מה ש־חפץ בעל הדבר. ועדת העירעורים אינה סטטוטורית. משפטנים המוע־סקים אצל פרקליט העירייה מרדכי וירשובסקי מדגישים כי הועדה הו־קמה במטרה „לקנות את האופוזיציה ולהחלק לה כבוד" כדי שאפשר ב־אמצעותה — דברי המשפטנים — להפעיל הלכה למעשה את העקרון של שמור לי ואשמור לך.

מדגישים המשפטנים: „אונסים את העיר. מצופפים בתים. מאשרים ח־ריגות וסטיות שיהיו בביה לדורות. מחלקים אחוז בנין. מוותרים על חניה באמצעות כופר — פיקציה חדשה־ישנה בעיר".

לא שומעים ולא יודעים

גילו לי משפטנים בעירייה: „לע־תים אין הועדה המקומית לבנין ע־רים מעבירה לאישור המחוזי סטיות או חריגות מתכנית בנין ערים ש־היא עצמה אישרה, כפי שמחייב או־תה החוק. הועדה המחוזית לא שו־מעת ולא יודעת כי אין לה זרוע מפקחת, והזרוע העירונית אינה קיי־מת לא להלכה ולא למעשה".

הנה דברי מר דב י. רדושר, מנהל הלשכה המחוזית לתכנון במשרד הפנים, ומר דב ארביס, הממונה על תפקידי תכנון מיוח־דים באגף התכנון: „יש לנו רק מפקח בחצי משרה בכל מחוז תל־אביב שחובתו לבדוק עבי־רות בניה. כמה חצי מפקח כזה מסוגל להפסיק..."

הדגישו ה"ה רדושר וארביס: — „ראש העירייה הצהיר, כי אינו יכול לחיות עם חוק בנין ערים. בהצהרתו פתח פתח לביצוע עבירות בניה ה־מוניות. דבריו גרמו נזקים גדולים. חסרה לראש העירייה רבינוביץ הב־נה אורבנית ותודעה של בינוי ע־רים".

נציג המפד"ל מר בויאר יחד עם ראש העירייה הם השולטים הלכה ל־מעשה בבנין ערים. מ"מ ראש ה־עירייה עמיעד אינו משתתף בישי־בות הועדה. מר בויאר מבהיר, כי ישיבתו בעירייה נועדה כדי לע־זור ל„איש הקטן". הוא עוזר, מסייע וצובר כוח. עובדה: סיעת המפד"ל גדלה משני נציגים לשלושה בבחי־רות האחרונות. גם לא זהיים מצ־ביעים בעד המפד"ל ביודעם, כי יש כתובת מהירה בעירייה להשגת הט־בות בבנין ערים, וגם באגפים אח־רים: אברהם בויאר הוא ממש מחו־לל נפלאות בשביל „האזרח הקטן". כך רואים אותו היועצים המשפטיים של העירייה. כאשר קיים בויאר כזה אין צורך להבטיח אחוזים בשביל השגת חריגה או סטיה מתכנית בנין ערים. התוצאה: הכרך גודש מיב־נים מכוערים ולא זוקים, פסיפס של תריסולים למיניהם בכל צבעי הק־שת. משנים תכניות בנין ערים כדי לענות על דרישות לקוחות מכוב־דים או „האזרח הקטן".

אמרו לי יועצים משפטיים בעי־ריה: „בויאר ורבינוביץ אינם מעו־נינים ברפורמה בחוק בנין ערים, כי כזאת המחזר את האזרח מן התלות בהם כאשר כל כוחם בא להם מ־אותו אזרח הזוקק להם, נשען עלי־הם ונעזר בהם עד יום הבחירות. ב־קלפי יודעים פרנסי העירייה לגבות את הדיווידנד — הפתק הנכון".

מר גריפל יודע לגלות, כי 70% ואולי יותר מהבקשות המוגשות ל־בנין ערים מתייחסות לאישורים רט־רואקטיביים אחרי שהמיפגע כבר נע־שה. אין — לדבריו — פיקוח מ־משי... במחלקת הפיקוח מושתתת על מיבצעי ראוה ואספקת דו"חות במי־טבוה.

לוקה במחלת התיירות

אומר מר גריפל על העירייה ועל מר רבינוביץ: „ראש העירייה כה־הנן לפני כל קבלן ובונה, תובע עוד בטון, ברזל ואספלט. הוא לוקה ב־מחלת התיירות. איפה יגורו כל כך הרבה מלצרים לשרת את 8,000 חד־רי המלון שבקיקים בעיר? ראש העירייה אוהב מפעלי ראווה ובאלה הוא משקיע את כל מרצו — כיכר המדינה, חוף הים, עבר הירקון, די־זנגוף סנטר, התחנה המרכזית, ה־מוזיאון, הספריה. בניה מגלומנית. צוארי בקבוק מהפתחים. התוסות. עיר כסהר ובידור, אך לא למגורים".

יו"ר ועדת העירעורים מספר כי קיימת גם אפליה בין ים לים: הנה כא: העירייה סיוגה את שדרות רוטשילד עד רחוב בצלאל יפה כ־בסהר, ומכאן — למגורים כדי לש־מור, רחמנא לצלן, על צביון ה־שדרה ההרוסת כהר. חברת ביטוח, בנקים, עורכי־דין, כפרדים ואפילו חברת איטונג, הזבקמו לאורך ה־שדרה. חברת איטונג הרחיקה לכת. הכשירה בית שלם ליד הבימה ל־משרדים — הכל בלי רשיון.

לחברת הביטוח בנויה משרדים המפוזרים בכמה בתים בשדרה וב־סביבתה. החברה ביקשה לקום ב־מיבנה אחד שייבנה על מגרש במר־חק 25 מטר מבנק הפועלים, אך ה־עירייה דחתה הבקשה בטענה פיקטי־בית כי האזור נועד למגורים. [illegible] עין כן המציאות המתפתחת ב־[illegible] והעדר פיקוח, אישרה לבנק הפועלים תוספת בניה של עוד קומה — אך פסלה את תכנית החברה כבוזה.

[illegible] לי. במקור שנעשה — ונגנו — על שדרות רוטשילד מגלה, כי הבכחר [illegible] ומתבקש מהר בכל קטע מן השדרה — ללא רשיון. כך גם ב־רחובות אחרים, בשדרות אחרות. ה־עסקים והמשרדים ההוו גם לבד־[illegible] מן המבוכה.

רבינוביץ הורס העיר

אמנם מר גריפל הוא איש אופו־זיציה, אך רבים מאד מהפסים לבי־קורתו הקשה. אחד ממהנדסי ה־עירייה הוותיק בעירייה אמר לי: „ל־רבינוביץ מבטא אהוב: יש להת־חשב בעבודה והיים ובהתאם לכך לבנות את העיר. התוצאה: עובדות היים הורסות את העיר... הרי־סו את חוף הים ועתה הורסים את עבר הירקון..."

משרד הפנים מזהיר ★ חברי המועצה מתריעים

אנשי משרד הפנים ה"ה רדושר וארביס, שאינם חברי מועצה ממעט האופוזיציה או אדריכלים עויינים, רואים בחומרה רבה את הנעשה ב־עיר, הבולמוס לבטון ופלדה — די־בוק ואבוק הפוקדים את ראש ה־עירייה.

טלאי על טלאי

משרד הפנים מזרז את השלמת תכנית־המיתאר למחוז ת"א. היום אין תכנית־מיתאר לעיר, אף לא תכנית־אב. ה"ה רדושר וארביס מ־כנים את תכניות העירייה הגדולות, פרוייקטים כמו דיזנגוף סנטר, חוף הים, מנשיה, עבר הירקון, מגדלור וכו', „טלאי על טלאי". הם מדגי־שים כי עדיף לבנות עיר על פי תכנית־אב ומיתאר מאשר לפי פרו־ייקטים ולחצים של יזמים. על תכ־נית לכד הם אומרים: „אינה מוש־למת... לא נקבעו הפרות לגבי עי־צוב המיבנים... כל קבלן קובע ל־עצמו התכנון והבראה..."

ועדת בנין ערים מחוזית טרם אישרה את תכנית השינויים של דיזנגוף סנטר. את תכנית חוף הים מאשרים קטעים קטעים, כי לעיר־יה אין זמן להמתין. אץ לה הדרך לבנות ולבנות, מלון אחרי מלון, פרוייקט רודף פרוייקט. מגלים ה"ה רדושאר וארביס: „אנו מעכבים איש־ור תכניות בחוף כדי לא ליצור עובדות גמורות בשטח עד שכל ה־תכנית תובא לאישורנו".

1600 פרוייקטים

שאלה: במינהל ההנדסה בעירייה סיפרו לי כי הועדה המחוזית היא הגורמת לסחבת באישור תכניות. ה־אמנם כך הדבר?

ה"ה רדושאר וארביס: „קל מאד לבוא בטענות אל משרד הפנים כ־אשר בועדה המחוזית יש לנו רק שני נציגים מ־15 חברים. אמנם ה־יו"ר הוא הממונה על המחוז, אך ידינו כבולות. כל תכנית מיתאר חייבת להיות מאושרת על ידי שר הפנים. כזאת אין לת"א. מסיבה זאת רצה העירייה לועדה המחוזית עם מאות פרוייקטים כתחליף למדיניות־של־מיתאר."

— כמה תכניות מבקשת העירייה לאשר בועדה המחוזית בשלב ה־קיים?

ה"ה רדושר וארביס מגלים: „העירייה הגישה לאישור הוע־דה המחוזית 1600 תכניות בנין־עיר, קטעים הדנים בשטחים מוגבלים בלי מסגרת מתאמת של מיתאר. תכניות אלה יחרצו את גורל העיר. מי יודע איזו תל־אביב תהיה לנו על־ידי צי־רוף כל הפרוייקטים האלה. ה־מונח פיתוח במקרה הנדון הוא לגבאי. כל ראש עיר נמס מייד

אברהם בויאר

כאשר הוא שומע מילת קסם זאת — פיתוח. בניה המונית על־ידי אישור תכניות חלקיות ומפורשות מבלי מבט כולל ר הבכנית־מיתאר גורמת נזק לד־מות העיר ולצביונה. תוך שנה עד שנה וחצי נשלים את תכ־נית־המיתאר למחוז ת"א. היא תחייב את העירייה, אך היא חיי־בת גם באישור הועדה המחו־זית. בועדה זאת יושבים גם אינטרסנטים."

— האם הועדה המחוזית אינה גו־רמת בעקיפין להפרת החוק על ידי סחבת מיהרה?

ה"ה רדושר וארביס: „בדקנו 100 תיקים כדי לקבוע אם יש אמת בטענה זאת שמשמיעה העירייה נגד הועדה המחוזית. מצאנו כי לעומת חודש בלבד של טיפול מצדנו בכל שלב משלבי הטיפול בתיק, נמשך אותו טיפול בעירייה ארבעה חודשים בממוצע. מאחר שאין לת"א תכנית מיתאר, כל דבר מביאים אלינו. ה־סחבת מצויה בעירייה ולא אצלנו".

המאמר הבא — ביום שני

רוח „מגיע לי" באה

צעירים ישראלים מצפים להטבות

מאת אליהו סלפטר

הערב של „יש שאלות", בקורס המכון להכשרה חינוכית למפקדים, התחיל באופן שיגרתי למדי.

„מה דעתכם על הודעת השר אלון בענין הפצצה הצבאייה ופיתוח?" שאל צעיר ראשון את צוות המשי־בים.

„למה לא עושים יותר בבית ספר התיכון להעלאת הכושר הגופני של הצעירים?" שאל השני.

„למה הביע השגריר רבין תמי־כה בניכסון?"

„מה רצה האוצר עם הצעת חוק הנשואין האזרחיים?"

„האם חלה הבראה בכדורגל כתו־צאה מהשינויים בעקבות ועדה עב־הני?"

„האם פיחות הלירה שטרלינג יפ־גע בייצוא הישראלי?"

היו אלה שאלות המראות על היק־ף ההתעניינות די רחב, כמו שמקו־בל לשמוע בהופעות כאלה. אך, כשום־מה, אף שאלה על זכויות יותר של העולים, על הצדפת באים חדשים מרוסיה על יושבי שכונות עוני מיוצאי צפון־אפריקה — אם כי אחוז הצעירים הנראים כיוצאי עדות־המזרח גבוה באולם. גם ב־השוואה לקבוצה שפגשתי במקום לפני כשלושה חדשים — כורגש השינוי.

השאלה טעונת חומר הנפץ נזרקה דווקא על־ידי בחור בלונדיני: „כש־בחורים משתחררים מהשירות, מי עו־זר להם להתקבל ללימודים, ביחוד לאלה שאין להם הנייר הזה של תעודת בגרות?"

לכאורה, בעיה מינהלית הנוגעת לקצין החינוך או לסידורי הטיפול בחייל המשתחרר. אלא שההתעוררות המורגשת באולם מראה שכרגע נג־עו בעצב רגיש מאד. ועוד בטרם ניתן היה להשיב ולהסביר, כומ־טרות השאלות וקריאות הביניים:

„איך אני יכול להתחרות בבחי־נות הכניסה לאוניברסיטה בג'ובני־קים או במשתמטים שיכלו להת־כונן לבחינות?"

„צריך לעשות סידורים מיוחדים!"

„מגיעים לנו הקלות בקבלה ל־אוניברסיטה!"

„למה לא דואגים לדירה למי ש־משתחרר מהצבא?"

„ומה עם זוגות צעירים? למה לא נותנים להם לפחות מה שנותנים לעולים החדשים?"

המנחה קם ומתערב: „החברה כאן די נבונים להבין שענין העליה הוא פרשה נפרדת".

ואכן, המלה „עולים" ושאלות על זכויות עולים, אשר לא מזמן הי־ו במרכזו הטענות החברתיות של ה־צעירים — לא תחרות במשך הערב, אולי בזכות פעולות ההסברה המיו־חדות שנערכו בזמן האחרון בנושא זה, אולי בהתחשבות במנחה.

אך הרגשת הקיפוח קיימת:

„כמונו, בלימודים מופלים ל־רעה, על רכישת דירה לא יכולים לחלום. ולכן עוזבים הצעירים את הארץ ונוסעים לחוץ לארץ!"

„ומה עם אלה שנכנסו לצבא בלי מקצוע ויוצאים בלי מקצוע? מגיע להם שילמדו אותם אח"כ מקצוע, לא?" שואל בחור־צ'יק נמוך, אף הוא בעל מראה אשכנזי. בכלל, ה־שאלות — בנימה תובענית בר־רה — משמעות דוקא מפי האש־כנזים.

מנסים להסביר לצעירים שבשביל דירה ומכונית צריך, בדרך כלל, לעבוד ולחסוך. זה לא דבר שה־מדינה חייבת לתת לכל אחד במת־נה. גם בחו"ל לא מחכים לכל ישי־ראלי קאדילאק ודירה או שוודיה צעירה.

„אבל המדינה יכולה להפיק ממני יותר תועלת אם אני נשאר כאן מאשר אם אסע לחו"ל", חוזר הצעיר הבלונדיני.

„אתה חושב שבעבודה שלי אני אוכל לקנות לי פעם דירה בתל־אביב? אתה יודע כמה זה עולה?" שואל אחר.

מסבירים שלא כל צעיר המש־תחרר חייב לגור מיד בדירת־פאר בכ־כר המדינה. יש דירות יותר זו־לות באזורי פיתוח.

„איפה אתה מציע שאגור? בכר־מיאל? אתה מוכן לעבור לגור ב־כרמיאל?" מחזיר השואל, בטון כ־אילו הציעו לו לגור בקצה סיביר.

הערב תם, אך השאלות נמשכות בחצר, וביתר מרץ והתרגשות.

„מקור הרעה — במה שנותנים לעולים. זקן מרוסיה מקבל שלושה חדרים לגדל כלב ופרחים, ואני לא מקבל כלום כדי לגדל משפחה!"

„לי יש בן בן ארבע ויש לנו שכן שהביא מכונית. כל שבת הילד שואל אותי: למה הדוד יכול לנסוע לים ואני לא? או מה אגיד לו? שאין צדק במדינה?"

ושוב חוזר החלום על חו"ל, שם מקבלים הכל בקלות, צריך רק ל־הרים יד:

„יכול להיות שהדור שלכם קיבל סיפוק מזה שהקמתם את המדינה. אנחנו כבר נולדנו במדינה הזאת ורוצים שיהיה לנו כמו שיש ל־צעירים בכל מדינה מסודרת!"

„את שלוש שנות חיי הטובות אני נותן למדינה. אז מגיעה לי תמורה. מגיע לי לפחות כמו לאחד שירד אתמול מהמטוס".

גם בעלי

שמיעה מצויינת...

לא יופרעו מהמזגן SILENTAIR

מיזוג אויר אלקטרה — בכל שיטה לכל מידה

כשהמזגן השקט סיילנטאייר פועל — אפשר לחבר סימפוניה, או לעבור על חשבונות מס הכנסה, או סתם לישון במנוחה. כי ה„סיילנטאייר" הוא מזגן המתחשב בסביבה. נוסף לפעולתו השקטה, מצטיין סיילנטאייר בעוד יתרונות בלעדיים:

* ניצב על הרצפה כרהיט בעיצוב נאה.
* התקנתו יכולה להיעשות גם ללא פריצת קיר.

אלקטרה

שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין־נעמן

פגיעה באזרחים בפעולות צה"ל

פגיעות מכוונות באזרחים אירעו פעמים רבות בעבר

מאת זאב שיף

התנצלותו של סגן ראש הממשלה מר יגאל אלון, על הפגיעה באזר־חים בהפצצת חיל האוויר בחצביה, הידרדרה ל„מלחמת יהודים". הוי־כוח חדל מלהיות ענייני וגלש למח־לוקת אישית בין מתנגדים פוליטיים. הציבור העוסק בשאלות משניות, כמו: האם המקום בו נמסרה ההו־דעה היה ראוי לכך, או שאלת ה־עיתוי בו פורסמה ההתנצלות. הבה נחזור לשאלת היסוד, החורגת מעבר למקרה של חצביה, והיא: כיצד התייחס צה"ל בעבר, וכיום, לאפש־רות כי אזרחים ערבים יפגעו בעת פעולותיו.

אם נסיר את השאלות המשניות מהויכוח סביב התנצלותו של מר אלון, ניווכח לדעת כי הבעיה ה־שנויה עתה במחלוקת היא האם הת־נצלות זו אין בה כדי לכבול את ידינו בעתיד, במקרה ושוב יפגעו אזרחים באחת מפעולות צה"ל. אנשי בטחון אומרים שאחרי הודעת התנצלות חד־משמעית כזו אנו חוש־פים את עצמנו וכל תקלה תגרור בקורת חריפה ביותר.

שאלה זו אינה אלא ויכוח טקטי, שניתן היה לעוררו גם אחרי הודעת ההתנצלות כאשר נפגע בית החי־רושת המצרי באבו־זעבל. לאמיתו של דבר לא נראה לי, כי קיים ויכוח מהותי בענין חצביה בין יגאל אלון לשר הבטחון משה דיין. נקודת ה־מוצא אחידה אצל שניהם: אין־רצון לפגוע שלא לצורך באזרחים ער־ביים חפים מפשע.

לצערנו לא הסתיימה המלחמה ב־הפצצת חצביה. אין זו פעם ראשונה שאזרחים ערביים נפגעים בפעולות צה"ל וככל הנראה אין זו גם פעם אחרונה. מן הדין להעמיד את הדב־רים בצורה ברורה תוך הסתכלות בפעולות צה"ל בעבר. על אף הצה־רות התחרות ותשנות, כי אין ברצו־ננו לפגוע באזרחים, מן הדין ל־הדגיש כי לא אחת בעבר, פגע צה"ל במתכוון גם באזרחים. השאלה מתי להגיב וכיצד להגיב, קיימת אצ־לנו מאז התחלתו של הסכסוך היש־ראלי־ערבי, או ליתר דיוק, מאז החלו הערבים לפעול בשיטות טרור בלתי סלקטיבי נגד הישוב היהודי בארץ. סביב לשאלה זו התפתחה פילוסופיה בטחונית, כשפעם בפעם חלים בה שינויים, עליות וירידות.

חפים מפשע

בתחילת שנות החמישים, כאשר עמדה ישראל בפני טרור ורצח של מסתננים ממדינות ערב, לא נרתענו מפגיעה במטרות אזרחיות מוזמנות, כלומר באנשים שיש להניח שהם חפים מפשע. בעשרות פעולות ה־גמול הללו, שזכו לפרסום מועט, פגענו בתחבורה הערבית, או בכפ־רים שבקרבם יצאו רוצחים. חפשנו אמנם את עושי הרעה, אך פגענו גם בחפים מפשע שניקרו על דרכנו. השיא בשיטת פעולה זו היה בשלהי 1953, בפעולת קיביה. תוצאותיה של פעולה זו גרמו לזעזוע גדול בישר־ראל, שהביא, בין השאר, לפתיחת שלב חדש בשיטת התגובה של צה"ל.

שלב זה החל בערך בקיץ 1954 בפעולה נגד הלגיון הערבי בעזון ונמשך עד פעולת קלקיליה ומבצע סיני ב־1956. בשלב זה כיוון צה"ל את עיקר מחצו נגד מטרות צבאיות. שלמנו בדם רב בעד שיטת פעולה זו, ואלמלא מבצע סיני נראה לי, כי היינו חוזרים בסופו של דבר גם ל־פגיעה במטרות אזרחיות, במטרה להעביר את הלחץ על הממשלות הע־רביות לבלימת פעולות הפידאיון. גם בתקופת השלב הצבאי ביצעה ישר־אל פגיעה אחת, ברורה ומכוונת, באזרחים. היה זה כאשר הפגזנו את עזה ובתגובה באפריל 1951 כתגו־בה על הפגזת יישובים ישראליים ב־קרבת הרצועה. בהפגזה הישראלית נהרגו או נפצעו עשרות אזרחים, כולל נ־שים וילדים.

ההתרוצצות והלבטים

ההתרוצצות והלבטים בענין פגי־עה בחפים מפשע מבאה ביטויה גם בפעולות צה"ל לפני מלחמת ששת הימים. מצד אחד דאגנו לפרסם, כי חיילי צה"ל חילקו סוכריות לילדי הכפר הירדני שם פעלו כוחותינו נגד אנשי פתח. מאידך, פוצצנו יו־תר מ־40 בתים של אזרחים שלא היו קשורים למחבלים, בכפר היר־דני סמוע. גם בכך פגענו בחפים מפשע.

במלחמת ההתשה פגע צה"ל, שלא במתכוון, וגם במתכוון, באזרחים ערביים. אינני מתכוון רק לתקלות שאירעו באבו־זעבל ובצאלחיה שב־מצרים. בעיצומה של מלחמת ההת־שה בתעלה חזרנו ופגענו, כאשר המלחמה כפתה עלינו זאת, בכל ערי התעלה המצריות. בגבול הירדני נא־לצנו לפגוע באירביד כאשר ישובים ישראליים הופגזו על־ידי המחבלים, או על־ידי הצבא הירדני. הארטילריה הישראלית הגיבה, מידה כנגד מידה, ואין ספק כי בפעולות אלה נפגעו אזרחים שלא לקחו חלק ישיר בפעולות עוינות נגד ישראל.

כיוון התקיפה שונה

גם במלחמה במחבלים לאורך ה־גבול עם לבנון היינו עדים ללב־טים קשים בקשר לאפשרויות הפגי־עה באזרחים ערביים. המציאות בגבול זה לא היתה שונה. מצד אחד הת־לוננו הלבנונים על „טפטופי" ארטי־לריה ישראלית לתוך כפרים לבנו־נים בהם השתכנו מחבלים, וברור שבפעולות כאלה אין מנוס מפגיעה באזרחים. כנגד זה היינו עדים ל־זהירות המירבית בה חדר צה"ל ל־כפרי הפתחלנד. דוגמא אחרת הי־תה הפגיעה במפקדת המחבלים (ב־פברואר השנה) בכפר נאבטיה. ה־עתונות ספרה, כי המפקדה נפגעה כבליפות תותחים או רקטות של ה־מטוסים הישראליים. העובדה שלא הסתכנו שם במצוות אומרת דר־שני. הפצצה בטוחה יותר לחיסול המטרה, אך הסיכוי לפגיעה באנשים בקרבת מקום רב יותר.

ומכאן חזרה לפרשת חצביה. זו דוגמא כיצד נפגעים אזרחים בלא שהיתה כוונה לפגוע בהם. אין ברי־צוננו להכנס לשאלה עד כמה שיתפו תושבי חצביה פעולה עם המחבלים. ברור שיש ביניהם גם כאלה. עם זאת עשה חיל האוויר הכל כדי להי־מנע מפגיעה בכפר. ליד בסיס ה־מחבלים, במרחק כ־100 מטר מה־כפר, היו מספר בתים של תושבי הכפר. במקרה זה צפוי היה שרסי־סי הפצצות האמורים יפגעו בבתים האמורים, המשמשים הגיחו, כפי ש־מוסרים העתונים. כן הצד הסורי. הם סבו מצל לבסיס המחבלים ולעבר הכפר. המרחק בין הבסיסים לכפר הוא 500־600 מ' וסביר היה להניח שהכפר לא יפגע. התקלה הטכנית גרמה ל־השמטת פצצות בתוך הכפר. הטייס לא ידע על הנפגעים. הוא דיווח מיד על התקלה והתוצאות נודעו רק למח־רת כשנתקבלו ידיעות ראשונות מ־לבנון.

המגמה וההוראות בצה"ל הן שלא לפגוע באזרחים שלא לצורך, ועל כך גאוותנו. ברור כי לא יהיה מנוס מ־פגיעות באזרחים כל עוד נמשכת המלחמה וכל עוד חיים הם בקרבת המחבלים ומטרות צבאיות. המפלה כסוסים וארטילריה נחשבת כזולה ומהירה יותר מהפעלת כוחות יבשה. אלה שיטות זולות יותר, אך סלקטי־ביות פחות. גם עם המיכשור האלק־טרוני המתקדם ביותר קיימות אפש־רויות לתקלות ולטעויות. זה מה ש־אירע בכפר הדרוזי חצביה. יתכן וב־כפר זה מצויים, כאמור, משתפי פעו־לה עם המחבלים; עם זאת אסור היה להרתע מלומר את האמת שלא נת־כוונו לפגוע בתושבי הכפר (ולוא רק לשם הרגעת העדה הדרוזית ב־ישראל שבניה משרתים בצה"ל).

התנצלות זו אינה כובלת ידינו. צה"ל יוכל להמשיך באותה שיטת פעולה, ועתה יידעו רבים בארצות ערב, כי שומר נפשו ירחק מן ה־מחבלים או מריכוזם מעליו.

כשלון מתקפת הצפון בווייטנאם

התאוששות הדרום הפתיעה ✶ שגיאות חמורות של גיאפ

מאת מישל סלומון,
כתב „הארץ"
במזרח הרחוק

סייגון

שום מלחמה לא תוארה בקלישאות כה רבים כמו מלחמת וייטנאם. מאז התחלתה של המיתקפה הצפון־וייט־נאמית, באביב, התעררו על סייגון קרוב ל־600 כתבים כדי להיות נוכ־חים בהוצאתה להורג של דרום־וייט־נאם. היו מהם שאף הצטיידו בתעו־דות־האמנה של ארצות קומוניסטיות כדי שלא יסרידו אותם, או כדי שיוכ־לו להמשיך בתפקידם תחת השלטו־נות החדשים, אשר — הם לא הטילו ספק בכך — יכבשו את בירת מדינת „הבובה" כשתסתיים המיתקפה ה־צפון־וייטנאמית ה„סופית".

הם חשבו ברצט כי יזכו עדים ל־„יום הדין", שיראו בבירסה אסיאתית את „ימי פומפיי האחרונים", את „נפילת קונסטנטינופול" — הכל על מסך רחב ובטכניקולור. לפיכך יור־שו לי — כשתנאי התזור עתה משהות של חודש בוייטנאם, ושהיתי בה קרוב לשנתיים בתקופת פרשת דיין־ביין־פו ומיד אחריה — כמה הרהורים.

זה עשרים וחמש שנה מקבילה ההיסטוריה המיתולוגית של מלחמת וייטנאם להיסטוריה הראלית שלה. כוח המיתולוגיה, יעילות התעמולה הסכאלנית, הרגשת האשמה של ה־מערב בגלל עברו הקולוניאליסטי, הם אחדים מתוך גורמים רבים שאיפשרו למיתולוגיה להאפיל במשך עשרות שנים על המציאות.

תמיד הוצגה מלחמת דרום־וייטנאם כמלחמת בני אור ובני חושך. קיבלו כמובנת מאליה את ההנחה שהמשטר הקומוניסטי של האנוי, בהתמיכת ה־מחתרת של הוייטקונג, מייצג את רצון הרוב המכריע של כל הוייט־נאמים; שהם נלחמים נגד האמרי־קאים ונגד קומץ של גנרלים ואנשי משטרה שאין להם שום תמיכה עמ־מית; וכי רק הגנת הכידונים האמ־ריקאים מונעת את משטר סייגון מלהיות כשואא על ידי משאצא ההיסטוריה.

אוסיף מיד שאין לי שום אהדה למשטר הדיקטטורי והמושחת של הגנרל תיא בסייגון. אך אין זה מונע מאתנו לנפוש את הקלישאות הנדרשות, אם רצוננו להבין את ה־סיבות למה שנראה יותר ויותר ככש־לון צבאי למיתקפה הצפון־וייטנא־מית — אפילו טרם הוכח שיהיה זה גם כשלון פוליטי. בהקשר זה כדאי לערוך סקירה קצרה של העבר.

לוחמת הגרילה

בניגוד למקובל לחשוב, היה המנ־צח הגדול של דיין־ביין־פו לא הגנרל גיאפ רב־היוקרה, אלא טרואונג צ'ין, המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית הצפון־וייטנאמית ובעל ההלכה מס' 1 שלה. הוא יישם בוייט־נאם את תיאוריות המלחמה העממית של מאו טסה טונג, ובמיוחד את „כיתור הערים על ידי הכפר". דיין־ביין־פו היתה הצגת־הפתיחה של מל־חמת הגרילה.

היא היתה רחוקה מלהיות המערכה המכריעת ששמה קץ לנוכחות הצר־פתים בהודו־סין. כמו במקרה אל־ג'ייריה, היו אלה בעיקר גם כאן שיקולים פנימיים, לידתה של המסגרת האירופית, התנודות הכלכלה הצרפ־תית והלחץ האמריקאי עקשני, שגרמו לצרפתים לארוז את מזוודותיהם ול־וותר סופית על חלומם לשוב ולכבוש את הקיסרות הקולוניאלית שלהם ב־אסיה.

נצחון לוחמי הגרילה על חיל ה־משלוח הצרפתי נתאפשר רק משום שהאוכלוסיה הוייטנאמית היתה כולה ברישה אחת. המחתרת, שהקומוניסטים היו חוד־החנית שלה (אך שלא היתה מורכבת מקומוניסטים בלבד) הרגי־שה את עצמה כדג במים בקרב האנ־שים הקטנים בערים ושל הנהרות, כי מטרתה העיקרית היתה לגרש את הצרפתים ולא לכפות את הדוגמה המרכסיסטית.

ויכוח אסטרטגי בהאנוי

בראשית שנות ה־60, כשהתחילה המלחמה השניה של הודו־סין, חשבה דעת הקהל הבין־לאומית שיש כאן

גנראל גיאפ

המשך למלחמה הראשונה, שה„קו־לוניאליזם" האמריקאי בא במקומו של הצרפתי. למעשה היתה זו הת־חלתה של מלחמת אזרחים נוראה בין הוייטנאמים לבין עצמם.

בהאנוי התנהל בין 1957 ל־1963 ויכוח אסטרטגי גדול. מצד אחד עמד טרואונג צ'ין שהוסיף להיות חסיד של מלחמת הגרילה, ומצד אחר גיאפ, שטען כי בתנאים החדשים של המלחמה, יש להנהיג אסטרטגיה מוד־רנית של מודרניזציה של הצבא ושל שיטות מלחמה קונבנציונאליות יו־תר. גיאפ הפסיד בויכוח.

מעולם לא היו בהאנוי הוייטקונג קרובים יותר לנצחון מאשר ב־1964, תודות לשיטות הישנות הטובות של המחתרת, הטרוריזם וההתרגנות. הידה היא מה הציל אז את משטר סאייגון. לא היו אלה האמריקאים, כי הללו נעשו כוח צבאי יעיל רק ב־1966. יש היסטוריונים הסבורים כיום שהאנ־וי לא היתה אז מוכנה לגמרי לכיבוש הדרום, שהמנגנון הפוליטי־צבאי שלה לא הספיק, ושהיא לא רצתה להשאיר לווייטקונג בלבד, אנשי ה־דרום, את השלל.

על כל פנים, לעולם לא נזדמנה עוד לקומוניסטים הזדמנות דומה, ו־עם התגברותה של ההשתתפות האמ־ריקאית במלחמה התחילו התיאוריות של גיאפ להשפיע על הדור הצעי־ר. ב־1965, וב־1966 אורגנו מחדש הכוחות המזויינים של הצפון ושל הוייטקונג וצויידו בנשק אישי מו־דרני, בין השאר ברובה האוטומטי א.ק. 47, העולה בהרבה על מ.־1, הנשק הסטנדרטי של האמריקאים והדרום־וייטנאמים.

ב־1967 ניצח הגנרל גיאפ בהאנוי. הוציא לא פחות מ־15,000 מאמרים ונאומים על הדוקטרינה שלו. החוברת שלו על „המדע הצבאי של הכו־חות העממיים" יצא במהדורה של 15,000 עותקים, יותר מכתבי הו צ'י מין. [illegible]

גיאפ הוא מעריץ גדול של נפוליון, ומשנתו מתרכזת סביב שני רעיו־נות מפתח: הצבתם של גרעיני עוצ־מה צבאית משולבת בלוגיסטיקה הארטילרית, ועריכת מיתקפות־פתע. זוהי גישה גמורה של המגאאים והחלפת התיאוריה בדבר כיתור ה־ערים על ידי הכפר, שהודר הכפרים הקמת אזורים מהפכניים נרחבים, של „מקומות מצלים" מפתחים כתבר־בורות של גמר, אשר בסופו של דבר יתמוטט כך שתשוחרר דרום וייטנאם כולה.

כשלון מתקפת טאט

גולת הכותרת של אסטרטגיה זו היתה מיתקפת טאט ב־1968. היתה זו מיתקפה מרוכזת של הוייטקונג, שגילתה את מלוא עצמתו ואת מלוא עוצמתם של הכוחות הסדירים של הצפון וייטנאמים. אך אחרי התחלה מוזהרה ומלאת נצחונות, נסתיימה לבסוף מיתקפת טאט בתבוסה: ה־כוחות הצפון־וייטנאמים נמחצו, וה־וייטקונג — שגילה באופן בלתי־זהיר חלק גדול מן התת־קרקע שלו — סבל אבידות נוראות. אחרי מית־קפת טאט הפכה מלחמת הודו־סין יותר ויותר למלחמה בין שתי המדי־נות של וייטנאם במקום למרד של אוכלוסיית הדרום נגד ה„בובות" ו־נגד האמריקאים — שהיה עד לאותו זמן הסיסמה האליבי של האנוי.

עם כשלון מיתקפת טאט הפך ה־וייטקונג לכוח בעל חשיבות מש־נית. על האנוי היה לסמוך בראש וראשונה על כוחותיה היא כדי לכבו־ש את הדרום, ולא להרכיס ברגע האחרון צורת אחים לוייטקונג.

מ־1970 עד ראשית 1972 גברה ה־מלחמה בלאוס והציפה את קאמבו־דיה. השתלטות הקומוניסטים על חלק גדול מקאמבודיה לא פיצתה את האנוי על אבדנו של נמל סיהאנוק־וויל — אבידה שלא היה לה לגבי צפון וייטנאם תחליף — ועל שיבוש גישות המבוא הדרומיות של שביל הו צ'י מין. הגנרל גיאפ והצפון וייטנאמים מזה והוייטקונג מזה נו־כחו שעל אף ההינתקות האמריקאית (שאוזנה על ידי העברה אווירית של כוח האש של חיל האוויר והצי של ארצות־הברית) „בתקצה" המלחמה, מבלי שיכלו להגיע להתקדמות ני־כרת.

מצד אחר הסתגלו הדרום־וייטנא־מים להפליא למצב חוסר־הבטחון. אף כי ה„וייטנאמיזציה" לא הצליחה הצ־לחה מלאה, רחוקה היא מלהיות — בניגוד לטענת תעמולתם של הקו־מוניסטים וידידיהם — כשלון מוח־לט. בצבא הדרום־וייטנאמי, המונה 1.1 מליון איש, יש יחידות בינו־ניות; אך יש יחידות אחרות מצויינות והרוב מתקדם התקדמות של ממש. אם יניחו לוייטנאמים לנשום עוד שתיים או שלוש שנים, הרי על אף השחיתות, התוהו־ובוהו, העריקות, ייעשה צבא דרום וייטנאם לכוח צב־אי לא פחות אדיר מאשר, למשל, הצבא הדרום־קוריאי.

חשבון זה הוא הוא שהביא את גיאפ להלום במארס 1972 מהלומה גדולה, ולפתוח את מתקפתו הסופית באמצעי לחימה קונבנציונאליים ש־נאגרו במשך שנים. אולי עוד צפו־יות לסייגון ולפנגנון הפתעות בלתי־נעימות, אך כבר עתה אפשר לומר שעל אף הצלחותיה ההתחלתיות נבלם ונכשל הנחשול מן הצפון, וכי וייט־נאם לא תאוחד תחת הדגל האדום לא ב־1972 ואף לא ב־1973. אפילו לא יצליחו לסלק את הצפון וייטנא־מים מקוואנג טרי, מבין דין ומכמה אזורים אחרים שהם עדיין מחזיקים בהם — גם במקרה זה שלמה האנוי מחיר [illegible] מיתקפת־נפל זו. ומחוץ לזה, חיל האוויר והצי עושים את צפון וייטנאם לערי חרבות.

מדוע כשל גיאפ

אין ספק שההיסטוריונים עוד ירבו להתעניין של הסיבות לכשלונה של האנוי. לגבי אנשים כמוני, שבמשך זמן רב עקבו אחרי ההשתלשלות בשטח עצמו, נראה ששלושה גורמים לפחות סייעו לכשלונות הגנרל גיאפ.

החשוב ביותר בין השלושה הוא לדעתי השגיאות שעשה הפיקוד של האנוי. הכל מסכימים שבמארס, ב־שעת תבוסת הדרום בקוואנג טרי, יכולים היו הצפון וייטנאמים בקלות להשתלט על הואה — דבר שהיה מביא לסילוקו של משטר תיא. אך הצפוניים הפסיקו לזמן מה את הת־קדמותם — בין השאר משום שהופ־תעו מהמהירות בנחוגג, שהקצב שלו לא תאם את היתוני העוקשה שקבעה להם האנוי. מלבד זה ידוע עתה ש־הפסידו עשרה ימים כדי להעביר את שלל המלחמה העצום שתפסו בבסי־סין של מחנה קוואנג טרי, מלאכה שיכולים היו להזהות. בגלל אפשר לומר שהצבא הקונבנציונאלי של גיאפ גילה דבקות בתוכניות מוכנות מראש שלא היתה כמותה אף אצל יחידות צפון וייטנאם בימי המתקפת טאט ב־1968, כיוון שאז היו עדיין מושפעות מגמישות האילתור של אס־כולת הגרילה.

שנית, ההפצצות האמריקאיות ה־מאסיביות וההחרות מילאו תפקיד מכריע בהשמדתם של הלוגיסטיקה ושל הריכוזים הצפון וייטנאמים. הפצצות המתוחכמות המונחות למטרה בצורת קרן לייזר וטלוויזיה, הפציצי ה־B־52 שהותוו למכשירים אלקטרוניים חדשים עמדו במבחן סיי־לי הס.א., היו בעלי יעילות מוחצת.

והאחרון אחרון — אך לא כבבחינת החביבה: התנגדות הכוחות הדרום וייטנאמים באה כהפתעה לכל, כולל סייגון. תבוסת קוואנג טרי לא נש־נתה. ראיתי את החיילים הדרום־וייטנאמים הקטנים נלחמים בכוח התלסה בחוש ובחומה שפוכה בקונ־טום, על הרמה, או באן־לוק. הם הוכיחו תקיפות וכוח הולמה לא פחות מיריביהם, ואין זה דבר של מה בכך.

נהוג להעמיד את צפון וייטנאם, את טונקינג העוקשה, המזמרה וה־קפדנית מול רכרוכיותה של קושינ־שין; את המניעים הפוליטיים וה־אידאולוגיים והחזקים של הצפון מול העיזון חוסר המסורתיות של הדרום. קביעת ניגודים כאלה היא כיום במי־דה רבה חזרה על קלישאות. אותו עם עצמו נלחם בעקובה מדם שבמלחמות האזרחים שהאנושות ידעה אי־פעם. פה ושם מופיעים אותם הס־רונות ואותן מעלות, על אף ההבדל במשטרים הפוליטיים.

אגב, משטרים אלה אינם האחד ספארטה העוקשה והטהורה, והאחר ביב השופכין. כל שהגנרל תיא וכת הקצינים הם בלתי־פופולרים בסיי־גון, דוחים הדרום וייטנאמים משטר קומוניסטי. כי הם מכירים את הוור־מה ואת הצבע הכללי הנורא של משטר זה — באמצעות אלפי הצינ־רות הפליטים המבליחים לעבור את חומרת התירון, בעיצומה של המל־חמה. הם יודעים מה חיי היומיום של קרוביהם שנשארו בהאנוי או בהייפונג, והם קובעים שעל אף חוסר הבטחון, הפליטים והאינפלציה, קיים בדרום שיגשוג מסוים.

היו שהרחיקו לכת עד כדי להאשים את תיא בערמומיות קיצונית: ש־הניח לצפון וייטנאמים לפלוש לארצו כדי להוכיח שיש כאן עניין בתוק־פנות של מדינה אחת נגד חברתה ולא ב„מהפכה", וזאת כדי לגבש בצורה טובה יותר את ההרגשה ה־לאומית הדרום־וייטנאמית. דרך מח־שבה זו מחלקת לתיא כבוד רב מדי. עם או בלי כת הקצינים בסייגון — מסתבר יותר שבלעדיה — דרום וייט־נאם היא מציאות לאומית. רצונה להתקיים ולבחור את יעודה מחוץ לתחום הקומוניסטי, היא במידה רבה סיבת „הנס הדרום וייטנאמי".

הנס הכלכלי בטייוואן

ממחוז חקלאי לחברה תעשייתית ומוקד תיירות

מאת אלף שם,
סופר „הארץ"

טייפה

קל יותר לתאר את הנס הכלכלי בטייוואן מאשר להסבירו. הוא הדין בכל תחומי הפיתוח הכלכלי המוצלח.

כשהחזירה יפאן ב־1945 את האי טייוואן, הוא היה מחוז חקלאי אסי־אני טיפוסי. חמישה מליון תושביו היו בעיקר איכרים שהתפרנסו מ־עבודת האדמה בדוחק, כשהם מגד־לים בעיקר אורז וקצת בהמות ל־בשר. רוב תוצרתם עבר לבעלי אחו־זות ושימש לתשלום מסים. הערים היו בעיקר מרכזים למסחר ולמלא־כה, הנמלים היו מוצפים וחסרו ב־הם מתקני עגינה טובים, התחבורה ברכבות ובכבישים היתה מוגבלת. תקנות הבנייה וההוראות המוניצי־פליות היו ירושה מראשית המאה. רוב הבתים בטייפה היו בנויים עץ, כמו ביפאן.

כיום עוסק רק שליש מן האוכ־לוסיה בחקלאות. הגורם החשוב ב־יותר בהכנסה הלאומית הוא התע־שייה. הארץ הפכה מרכז גדול ל־ייצור של אלקטרוניקה, מכשירי חשמל וטכסטילים, ותופשת מקום חשוב בכימיקלים ובפטרוכימיקלים. כן באים אליה חצי מליון תיירים לשנה מיפאן, ארצות הברית וחלקי תבל אחרים, ומצפים שהמספר יוכ־פל מדי שנה.

עלתה רמת־החיים

אף כי מאז 1948 גדלה האוכלו־סיה יותר מכפליים, תחילה על־ידי הגירה ואחר כך על־ידי ריבוי טב־עי, גדל הייצור החקלאי מהר עוד הרבה יותר. בתריסר השנים האח־רונות עלתה רמת החיים ביותר מ־10% לשנה.

אין צורך לסמוך לצורך זה על סטטיסטיקה — הדבר מוחשי לעין. אפשר לראות כיצד מלובשים הפו־עלות הצעירות הפועלים בבתי־החרושת, מה הם אוכלים בקנטינות שלהם, מה מוצע למכירה בחנויות הציירות, איזה ריהוט יש להם, כי־צד הם נוסעים על אופניים ועל אופנועים, ומה צורה יש לפנים ה־אוטובוסים והרכבות.

לרוב יש לאיכרים רכב ממונע מ־סוג זה או אחר, החקלאות הממוכנת מתחילה להתפשט, הבריות הם ב־דרך־כלל ניזונים יפה, מלובשים כ־הלכה, שמחים ושישים לרכוש לעצ־מם חפצים רבים. הם בעלי מכונות תפירה, מקררים חשמליים, מקלטי טלוויזיה, אופניים ואופנועים, וה־צורה בה נוהגות הנערות להתלבש בבגדים בהירים — כל אלה מפרי־כים את האגדה המופצת על־ידי ה־קומוניסטים, כי הסינים שונים מבני המערב ומעדיפים היו צבע. הוא ה־דין בטעמם של תושבי טייוואן ב־אוכל: הם נהנים מאוכל טוב.

במונחים כלכליים מגיע הגידול השנתי של התוצר הלאומי הגולמי לקרוב ל־10% לנפש. רואים בבירור משרדים ובנינים ציבוריים שלא היו מביישים את לונדון. הבנייה למגו־רים מפגרת, כפי שהדבר גם ביפאן, אך נעשים מאמצים להגבירה. בהוג עתה חינוך חובה חינם כללי לגבי תשע שנות הלימודים הראשונות. גבוה מאד אחוז הצעירים הממשיכים בחינוך תיכון וגבוה, אף כי איכותו של החינוך הגבוה גורמת דאגה ב־אי עצמו.

הייצור החקלאי מיוסד בעיקר על בעל־החווה האינדיבידואלי המס־תייע בארגונים קואופרטיביים (אח־דים מהם בסיוע ממשלתי) לצורך קניה, שיווק, אריזה, שימוש בציוד. גודל החלקות הוא 10 דונם בממוצע למשפחה, מה יותר ממחצית בהשקאה.

לפני 1949 היתה רוב האדמה ב־בעלותם של בעלי אחוזות. ממשלת הקואומינטנג הפחיתה תחילה את דמי החכירה במחצית. אחר־כך מכ־רה לחקלאים אדמה ממשלתית. אח־רי זה הכריחה את בעלי האחוזות למכור את האדמה לחוכרים, על ב־סיס יחס קבוע לדמי החכירה השנ־תיים. את בעלי האחוזות היא פיצ־תה באיגרות־חוב של שרותים ציבור־יים ומפעלים אחרים בבעלות ציבו־רית, והיא שבה וגבתה את המחיר מן האיכרים תוך עשר שנים. כתו־צאה מכך גדל הייצור החקלאי בהג־מה.

בתעשיה מטפלים באופן מדעי: מושקעת בה מידה הגונה של מחקר ושל תכנון מצד מומחים מקומיים וזרים כאחד. מומחים אלה הרשימו אותי מבחינה אינטלקטואלית — הר־בה יותר מן הפקידים העוסקים ב־תחום זה במוסדות ממשלתיים ברי־טיים.

כרגע יש עודף עובדים גם בחק־לאות וגם במקצועות (כלומר חנויות, בתי מלון, מסעדות). גידול התע־שייה כבר צמצם את ההיצע של עו־זרות לעבודות משק בית, שבעבר היו מצויות בשפע ובזול. אם תגדל התעשייה כמתוכנן, יצטרכו השרותים לערוך רביזיה בדרישותיהם לכוח עבודה — תמיד מתוך הנחה, שלא יבוא זרם המוני של פליטים מן ה־יבשה, כפי שהוא נקלט כרגע בכל־כלה הגואה של הונג־קונג.

חלק גדול מן התעשיה שייך לזר־רים. באזורים החפשיים („אזורי ה־עיבוד בשביל היצוא") בקאוסיונג ובתאיצ'ונג, שולטות חברות יפא־ניות ואמריקאיות, עם כמה חברות אירופיות גדולות כמו פיליפס. אך חברות מקומיות יוצאות בעקבותיהן. כי הטייוואנים מהירים ללמוד.

אזורים חפשיים

אזורים חפשיים („אזורי עיבוד בשביל היצוא") הותקנו כדי למנוע סיבוכים כרוכים של מכס, מסים ו־כו', מולאו אזורים גדולים של אדמה המתכסה מים בשעת גאות הים, ו־הוקמו עליה שרותים — סמוך לנמל החדש. בחלק ממנה נבנו אולמות סטנדרטיים מתאימים לתעשיה קלה, מוכנים להחכרה לחברות תעשיה. על השטח הנותר נעשתה חלוקה ל־מגרשים מוכנים להחכרה ללקוחות שיבקשו לבנות בעצמם את בית ה־חרושת שלהם. האיזור החפשי הרא־שון כבר תפוש כולו ועתה מפתחים הולכים שני אזורים נוספים, בסך־הכל כמה מאות אלפי מ"ר של שטח בנייה.

חברות הבונות בעצמן את בית ה־חרושת שלהן מקבלות אשראי לבניה בשעור של 70%. לעובדים לא־מקו־מיים — רבים מהם נערות מן הכפר — מספקים אכסניות וקנטינות בזול. לעיר קאוסיונג עצמה, בדרום האי, כ־800,000 תושבים, ויש בה מלאי גדול של פועלי תעשיה.

בדרך כלל, השיטה הנקוטה בידי הממשלה היא של הנחות תשתית, מתן אשראי והאפשרויות במקום שיש צורך בכך — ואת השאר משאירים ליוזמה הפרטית, הן בתעשיה הן ב־חקלאות. למשל, כשהחליטה הממ־שלה לעודד בדרום האי גידול בננות לשם יצוא ליפאן, היא נתנה אשראי למגדלים ולהקמת בתי־אריזה קואו־פרטיביים — ואלה עסוקים אגב ב־משך כל הזמן, כיוון שיש כמה יבו־לים לשנה. מוצרים חקלאיים חדשים אחרים, כגון פטריות אירופיות ואס־פרגוס, מעודדים על־ידי הקמת מר־כזות שיווק מיוחדות.

עידוד היצוא

הממשלה הקימה מועצת מסחר ל־עידוד היצוא על־ידי עריכת הקר מחקים, חילופי ביקורים עם אנשי מסחר מחוץ לארץ, ייצוג במקום. ההוצאה מתחלקת בין הממשלה ובין הארגונים המייצגים את התע־שייה ואת המסחר. בארצות שאין להן יחסים דיפלומטיים עם הרפוב־ליקה, הוקמו משרדים, מוסדות ונ־ציגויות לא־דיפלומטיות אחרות.

בשלבים הראשונים היתה שיטה מסורבלת למדי של פיקוח על המט־בע הזר לצרכי יבוא ויצוא. בשנים האחרונות היא פושטה, והיבוא כולו מחולק עתה לשלושה סוגים עיק־ריים: יבוא חופשי, יבוא בפיקוח, יבוא אסור. הסוג הראשון אינו זקוק להיתרים להוצאת מטבע חוץ; לגבי הסוג השני יש להגיש בקשה להית־רים כאלה; ביחס לסוג השלישי אס־קר להתוך סרוחה זו. מיקומם של מפעלי יצוא רבים באזורים החופ־שיים ממכס, החליש את השפעת ה־ביורוקרטיה הסינית.

הביטוי מוסיף להיות מתח, בין ה־שאר משום שהמשפחה הסינית היא כעין מדינת סעד. מצב זה לא יימשך לעולם ועד, כיוון שטייוואן הופכת חברה תעשייתית מודרנית. נערכות תכניות לביטוח מחלה וביטוח אב־טלה. אך נפוצה ההכרה שאם צעדי סעד ממשלתיים יקדימו יותר מדי את ההתקדמות הכלכלית, עלולים הם להאיט את התהליך כולו.

בהקשר זה כדאי להזכיר שאף כי קיימים איגודים מקצועיים, אין שבי־תות. הסיבה לכך נעוצה בטיבה ה־מיוחד של חברת מפלגת הקואומינ־טנג, שעליה אעמוד במאמרי הבא.

(מאמר שלישי בסדרה)

המצפון ושיטת הבחירות

מאת מתי גולן

המצפון עובד שעות נוספות ב־ימים אלה. הכל בכנסת מדברים ופו־עלים בשמו. סיעת הליברלים העצ־מאיים עומדת על הגשת הצעת האוד־נר לנשואין אזרחיים להצבעה — מ־טעמים מצפוניים. מפ"ם ודאי שתו־מכת בהצעת האודנר מטעמי מצפון. בגלל אותו מצפון מסרב דווקא עכ־שיו ח"כ שלמה לורנץ (אגו"י) מ־בעית מיהו יהודי. רק המצפון הוא המדריך את מנחתה של המפד"ל ה־כנסת להחליט כיצד להצביע על החלטת לורנץ. הולכותיה של ראש הממשלה הם פועל יוצא של מצפון בריא המבוסס על קולקטיביות וקול־גיאליות. למותר לומר שכל שאר הסיעות מונחות בקביעת עמדותיהן אך ורק על ידי אורו הבהיר והזך של המצפון.

האמנם כך הדבר? — למשקיף הנבוך, שאין בידיו מכונה לבדיקת מצפון, דוגמת מכונת אמת, לא נו־תר אלא להעזר בדעות מנהיגיו ו־נבחריו. הבה נבחן דעות אלה. ראש הממשלה אינה מאמינה לליע ולדע־תה כל העניין הוא תרגיל בחירות. הדתיים משוכנעים שאת מקום המצ־פון אצל מפ"ם תופש הרצון המרושע לנגוס עד תום בחוקי ההלכה. המפ־לגות החילוניות מנהכות בקול רם כי עניין מיהו יהודי לא נוצר אלא כדי להביך את המפד"ל. אגו"י אי־נה מסתירה את דעתה כי במפד"ל אין כלל מצפון ועקרונות אלא רק רצון לשמור על כסאות. כולם יחד בטוחים כי מהלכי ראש הממשלה מוכתבים אך ורק על ידי רצונה או אי־רצונה בבחירות מוקדמות. המס־קנה: לא במצפון עסקינן אלא ב־מצפון של אינטרסים פוליטיים ו־מפלגתיים.

אולם אפילו נהיה יותר אופטי־מיים ותמימים ממנהיגינו ונבחרינו ונאמר כי מאמינים אנו במצפון ה־סיעות וחבריהן — אפילו כך נאלץ להגיע למסקנה כי הפעלת המצפון בחיינו הפוליטיים כרוכה בהיגררות בלתי נמנעת אל סף משבר ממשל־תי. זו מסקנה עצובה מאד לאזרחים בוחרים המצפים מנבחריהם לנהוג כל ימות השנה על פי מצפונם והת־חייבויותיהם כלפי בוחריהם. יוצא ש־רוב ימות השנה ישן המצפון במשכן הכנסת הממוזג האויר שנת ישרים, כדי שאפשר יהיה לקיים במדינה ממשל תקין ונקי משברים. האמנם כך זה חייב להיות — ולהימשך.

המציאות הפוליטית הקיימת מכ־תיבה ויתור על עקרונות והתפש־רויות בלתי פוסקות, אפילו בקשר לעניינים מצפוניים. אם כדי להר־כיב ממשלה יש צורך בשיתוף פעו־לה של כמה מפלגות חייבות אותן מפלגות — ובעיקר הקטנות — ל־וותר ולהתפשר. בדרך כלל יתפשרו המפלגות על עניינים שבעת הרכ־בת הקואליציה נראים פחות חמורים ופחות מיידיים. אולם ההתרחשויות בשבועות האחרונים מלמדות כי הת־פשרויות אלה מונחות מתחת לשול־חן הקואליציה כפצצות־זמן המתוכנות לבעיה אקטואלית שתבעיר את פתי־ליהן. ארבע שנים הן זמן רב וכמעט בלתי אפשרי שבמשך כל אותו זמן לא תתפוצץ בעיה — בעזרתה ה־אדיבה של האופוזיציה — שתיצור לחץ בלתי נסבל על כושרה של לפ־חות אחת ממפלגות הממשלה להמ־שיך בקו הפשרה וההויתור.

במקרה תובא בשבוע הבא לכנסת, בעיצומו של המשבר, הצעת ח"כ גד יעקבי (מערך) לשינוי שיטת ה־בחירות. הבאת ההצעה לקריאה ט־רומית דוקא בשעה זו, למרות שה־עיתוי לא תוכנן מראש, טומנת בחו־בה סמליות של הוראת־הדרך כיצד

לא הכל שלמים עם הצעת השינוי

למנוע משברים דומים בעתיד. כש־לעצמה, קובעת הצעת החוק את ה־עקרון של הנהגת בחירות אזוריות־יחסיות במדינה. בגוף ההצעה לא פורט אילו מנדטים יחולקו לפי ה־שיטה האזורית ואילו — לפי השי־טה היחסית. כן נעדרת מן ההצעה חלוקת האזורים.

את הפירוט משאירה ההצעה לוע־דה שתדון בה. אך ידוע כי מר יע־קבי מתכוון שהמדינה תחולק ל־18 אזורים כשכל אזור שולח לכנסת חמישה נבחרים. 30 המנדטים הנו־תרים יחולקו בהתאם לתוצאות ה־בחירות הארציות. יוזמי הצעת החוק מוכנים לויתורים לא מעטים ובלבד שתתקבל הצעתם. כיוון שכך אין טעם לדון במפלוהיה ההרתותה־ה של ההצעה שודאי תידון לעומק ול־רוחב בועדת החוקה.

לענייננו לא חשוב לפרט את ה־הצעות האחרות המונחות על שולחן הכנסת. בכנסת קיימת אי־שביעות רצון כללית מהשיטה הנוכחית וכמ־עט לכל סיעה יש הצעות משלה לשיפורים. מכברי ליע, מפ"ם ו־אגו"י הוכיחו בצורה חד־משמעית כי השיטה הנוכחית פשטה את הרגל וכי יש צורך בשינויים ושיפורים שיבטיחו צמצום מכסימלי של מרחב הויתורים והפשרות המצפוניים של המפלגות. צמצום כזה יפרק את מנגנון ההפעלה של פצצות־הזמן ה־מצפוניות.

מבלי לגרוע מחשיבות הצעות ליע ואגו"י — ובעיקר הצעת האוד־נר — אני סבור שההתרחשות החש־ובה יותר היא הצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות. בבחינה מעשית יד־וע כי לשתי ההצעות אין סיכוי להתקבל, אפילו יוענק לסיעות חו־פש הצבעה. המכסימום ששתי ההצ־עות, או אחת מהן, יוכלו להשיג זה פירוק הממשלה. במקרה כזה יהיו בחירות מוקדמות שככל הנראה לא ישנו באופן מהותי את המפה הפו־ליטית במדינה. תקום קואליציה חד־שה, כנראה עם אותן מפלגות ופחות או יותר על בסיס אותם קווים. שום דבר יסודי לא ישתנה.

לעומת זה, הצעת יעקבי מבטיחה שינוי יסודי שללא ספק יהיו לו הש־לכות גם על הצעות כסוג נישואין אזרחיים ומיהו יהודי. אפשרות אחת שניתן להעלות על הדעת היא שבח־ירות אזוריות־יחסיות ישחררו את מפלגת הרוב מהצורך להזקק לחס־די המפלגה הדתית. אין צורך לפרט את האפיקים החדשים שאפשרות כ־זאת יתוה. וזאת רק אפשרות אחת.

ברגע זה יש רוב להצעת יעקבי: מפלגת העבודה — 49; ליברלים — 8, עמ"י 3 —, מרכז חפשי — 2, סי־עות מיעוטים הקשורות למערך — 4, וח"כ מאיר אביזוהר. סך הכל 67 קולות בעד ההצעה הזקוקה ל־61 קולות. שני חיים מהעבודה לא יצביעו מסיבות מחלה. יש לצפות ל־כך שעוד 2—3 מהתומכים לא יוכלו להופיע מסיבות שונות. פירושו של דבר שהענין יוכרע על חודו של קול. אחד או שניים. די בכך ששני ח"כים, מהמפלגות התומכות בהצעה ייעדרו בהתכוון כדי להכשילה.

בלבי מקנן החשש שאם תהיה ה־עדרות מכוונת היא תבוא מצד אנ־שי במפלגתו של מר יעקבי. לא הכל במפלגה זו — ובעיקר אנשי אחדות העבודה לשעבר — שלמים עם הצ־עת השינוי. כיוון שישנה החלטת מרכז המחייבת תמיכה בשינוי ה־שיטה לא ייצא איש במפלגה זו בגלוי נגד ההחלטה. הרבה יותר פשוט וקל להעדר — אם מסבת מחלה דיפלומטית ואם על ידי הקדמת נסי־עה לחו"ל שתוכננה למועד מאוחר יותר. מר יעקבי ותומכיו ערים ל־אפשרות זו, אולם רק ביום ד' נדע אם עלה בידיהם למנעה.

לזוגות צעירים!
למשפחות צעירות!

המפתח לדירה שלכם נמצא ב־
רסקו

רסקו
RASSCO

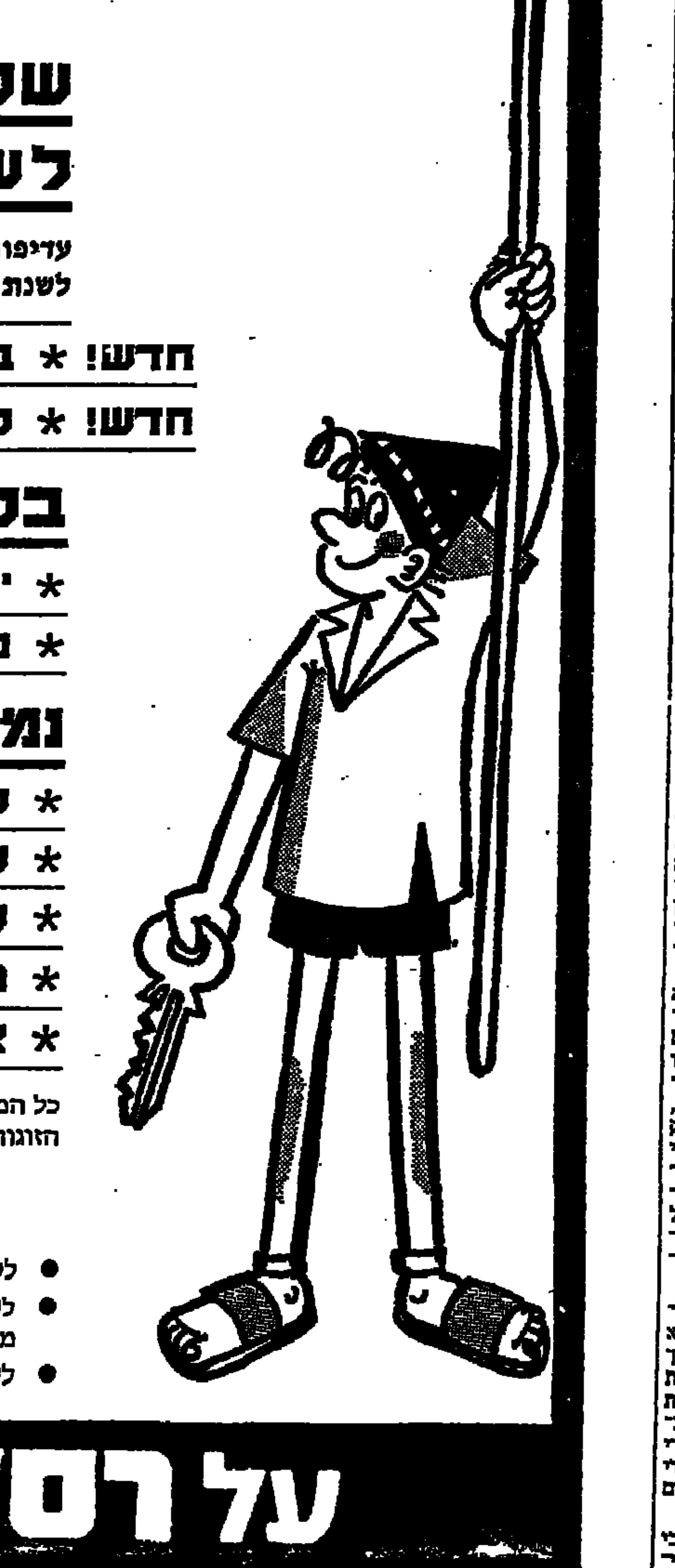

שלב חדש של מפעלנו
לשיכון זוגות צעירים:

עדיפות עד 15.7.1972 תנתן לזוגות צעירים אשר אושרו כזכאים לשיכון בתכנית משרד השיכון לשנת 1972/73. לזכאים תנתן בנוסף למשכנתאות של משרד השיכון, גם משכנתא של „רסקו".

חדש! ✶ באר־שבע — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־55,000.— ל"י
חדש! ✶ קרית־מוצקין שלב ב' בשיתוף המועצה המקומית — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־55,750 ל"י

בקרוב נתחיל לבנות בערים:
✶ ירושלים — דירות 3 חדרים.
✶ פתח־תקוה — דירות 3 חדרים.

נמשכת מכירת הדירות במקומות הבאים:
✶ קרית־ים בשיתוף המועצה המקומית — דירות 3 חדרים, 64 מ"ר, מ־47,600.— ל"י
✶ קרית־גיורא בכניסה לטבעון — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־49,250.— ל"י
✶ קרית־ביאליסטוק יהוד — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־49,250.— ל"י
✶ רמלה רחוב בן צבי — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־49,250.— ל"י
✶ אשקלון רחוב ההסתדרות — דירות 3 חדרים, 72 מ"ר, מ־50,200.— ל"י

כל המחירים צמודים למדד מחירי התשומה בבניה, כפי שפורסם ביום 15.5.1972 — דהיינו 139 נקודות. על הזוגות הצעירים להביא איתם בעת ההרשמה תעודות־זהות וסך 5,000.— ל"י דמי פיקדון.

„רסקו" תעמיד לרשות הנרשמים משכנתאות גדולות בתנאים מצויינים.

פרטים והרשמה:
- לשכונות בקרית־גיורא, בקרית־ביאליסטוק, וברמלה: „רסקו" תל־אביב, רח' הר־סיני 1, טלפון 622211.
- לשכונות בקרית־ים ובקרית־מוצקין: „רסקו", חיפה, רח' הרצל 1, טל. 668161; „דירות־עם" קרית־מוצקין, שד' השופטים 2, טל. 710191 וכן במועצות המקומיות קרית־ים וקרית־מוצקין.
- לשכונות בבאר־שבע ובאשקלון: „רסקו" באר־שבע, בית רסקו, טל. 2145 וכן באתרי הבניה.

על רסקו אפשר לסמוך!

פרסום אדמון בע"מ

هكذا من الأصل

פג'

هكذا من الأصل

הקרמל מעוניין בשוק המשותף

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס
חבר פרלמנט, גוליסט קיצוני, הי־מתנגד לקהיליה הכלכלית האירו־פית, גילה לי לפני כמה חדשים „כתר": מכינים, לפי יוזמתו, ועידה פרלמנטרית של כל ארצות אירופה, המזרחית והמערבית.

הבעתי ספק אם יסכימו הממש־לות והפרלמנטים של מערב אירופה לשבת במחיצה אחת עם „חברי פר־למנט" מסוגם של אלה של מזרח גרמניה. אך בן שיחי לשעבר דיפ־לומט — טען שכוננו מגעים עם פרלמנטים מערביים שונים (כוונתו כנראה היתה לאישים שהתקשרו עמם באורח פרטי) וכי מובטחת השתת־פות הפרלמנטים של מזרח אירו־פה. כן טען שדן בעניין עם שגריר ברית המועצות בפאריס.

בהקשר זה יש להזכיר שקיימת בקרב הפרלמנט הצרפתי מגמה ה־מחייבת את הרעיון המכונה „פאן־אירופי", בגירסה פרו־רוסית ביסודה. מגמה זו באה לעתים קרובות לבי־טוי על ידי התנגדות לשוק המשו־תף ועל ידי תמיכה בשיתוף פעולה אירופי שיקיף את היבשת כולה.

הלאומנות הצרפתית

השוק המשותף נכנס לחיי יום־יום של ששת העמים בארצות שיסדוהו בחתמן ב־1957 על חוזה רומא. ולא נערך משאל עם בצרפת, היה הרוב העצום של הצרפתים — להוציא את הקומוניסטים ואת החסידים הגוליס־טיים של „פאן־אירופה" — תומך בהמשך איחודה של מערב אירופה. כל משאלי דעת־הקהל הוכיחו את הדבר. יתר על כן, שאר צמי קהילית השש נוטים לאחדות אירופית עוד יו־תר מן הצרפתים, הנחשבים לשו־ביניסטים ולמהססים כשהמדובר ב־אינטרס הלאומי.

בימי דה גול באה לאומנות זו לביטוי נמרץ. אך אפילו דה גול לא יצא מעולם נגד רעיון אחדות של מערב־אירופה. רק הצורה היתה נו־שא למחלוקת. דה גול טען שאין לוותר על הריבונות הלאומית ל־טובת סמכות זרה שהיא לעתים קרו־בות טכנוקרטית. אך הוא לא הוציא מכלל חשבון, בשלב מאוחר יותר, התקדמות בתחום האיחוד.

הנשיא פומפידו עשה את ההת־קדמות לעבר איחוד אירופי בין חב־רי השוק המשותף לאחת מסיסמאו־תיו במדיניות־החוץ. לגביו נתגבשו הענינים סביב רעיון של ועידת פיס־גה בין העשר, (כשיצטרפו החברות החדשות) באוקטובר.

טענת פומפידו לבכורה

היו קשיים שהעמידו בספק את הועידה. פומפידו טען שיש להסכים על הקמתו של מוסד קבוע של הקהי־לית הפוליטית העתידה, שמושבו יהיה בפאריס דווקא; והוא הוסיף שיש לפעול באופן פרגמטי, כמו ב־תחום האיחוד המוניטרי. אך שאר השותפים התנגדו שפאריס תהיה בי־רת אירופה, וממשלות שונות הע־דיפו להדגיש יושם על מיבני הקהי־ליה. על ידי כך הכניסו לוויכוח את רעיון השילוב הפוליטי, שבשום פנים אינו יכול להתקבל על דעתה של צרפת.

באופן זה העמיק המשבר בין פומ־פידו לשותפיו האירופיים, והתחילו

מוסקבה מעלה שוב את רעיון „פאן־אירופה"

לדבר בגלוי על דחיית הועידה עד לזמן נוח יותר. ביקור פומפידו בבון בראשית יולי נועד להציל אותה.

אך בינתיים פרץ משבר הליש"ט שהעמיד בספק את יציבותה המוני־טרית של אנגליה ואת יכולתן של חברות הקהיליה להתאחד כדי להת־גונן במשותף, ולא אף בתחום ה־מוניטרי בלבד. נשקפת איפוא סכ־נה למבנה האירופי כולו, כי הכל מתרחש כאילו רצו להוכיח שארצות אירופה אינן מסוגלות להתאחד.

תוכחי מוסקבה

נוכח סיכוי מוחשי זה של כשלון חמור, עולה מחדש על הפרק הרעיון של פאן־אירופה בגירסתה של מוס־קבה. הרוסים אומרים עתה — גם באמצעות דיפלומטים מארצות גרו־רות וגם באמצעות הדיפלומטים ש־להם — דברים מסוימים בעלי מש־מעות רבה מאד. דברים אלה יש לר־אות על רקע הועידה העתידה ל־„בטחון ושיתוף־פעולה אירופיים". על ועידה זו סמכו את ידיהם ניכ־סון וברז'נייב, ומשני צדי מסך ה־ברזל (לשעבר) מתכוננים לעימות גדול זה. הנה, אף לפני שעלה רע־יון הועידה, השתעשעו הצרפתים ברעיון — או אם רוצים, באשליה — שהמגע עם מזרח אירופה יאפשר לגרורותיה של ברית המועצות לק־בוע עמדה עצמאית יותר ויותר, ש־יהיו חילופים של רעיונות, אנשים, דברים מודפסים, סחורות ואולי אף של הון, דבר שיסייע לרכך את ה־משטר הנוקשה של הארצות הקו־מוניסטיות.

עתה, נוכח אי־יכולתו של המערב להבטיח את אחדותו ולהגשים את הקהיליה הכלכלית והפוליטית, ה־שים שבהתחדשת האקטואליות של רע־יונות הכבנים פאן־אירופיים, וש־ברורה, בהם ההשראה הרוסית. ה־תאוה היא שהשוק המשותף צריך לנ־קוט כלפי מזרח אירופה מדיניות של אי־הפליה בתחום המסחרי — ופירוש הדבר שלילת עצם קיומו של השוק.

הממשלות הקומוניסטיות דורשות שינהג במרכז אירופה (שיכלול את שתי גרמניות) מעמד צבאי של פירוז מנשק גרעיני בפיקוח מיוחד — וגם בתחום זה תהיה יד מוסקבה על ה־עליונה, אם יוגשם הרעיון.

כן קיימת טענה שאף כי רוסיה מסכימה שארצות הברית וקנדה יש־תתפו בועידת הבטחון, הרי מוכר או מוסדות־הקבע שייקבעו (הוקבים של ועדות־קבע לבטחון, לכלכלה ולתר־בות) צריכים להיות על טהרת האר־צות האירופיות.

קל לראות שיש לקרמלין תיאבון גדול וכי מאז דימה הגנרל דה גול כי הפגת מתיחות בין מזרח למע־רב תסייע להחדרת רעיונות של דמו־קרטיה מערבית ושל חופש לעולם הקומוניסטי, נהפכו הדברים על פי־הם: כיום, נוכח הכשלונות החוז־רים של האחדות המערבית האי־רופית, חשה מוסקבה שהגיעה השעה להקוע את רגלה בדלת הפתוחה ל־מחצה, כדי להחזיר לאירופה המע־רבית. ואנשים המימים חשבו כי מוסקבה מפחדת מפני האיום הסיני ועל כן מבקשת היא להסתדר עם המערב. אכן, זה אחד ההסברים, אך לא היחיד.

אמצעי־בטחון חמורים בגרמניה

מאת צ'ארלס ריצ'י
סופר „הארץ" בגרמניה

בון
אם יש דבר שמסכימות בו כל ה־מפלגות הפוליטיות במערב גרמניה, הרי הוא שיש לעצור את העליה ב־טרוריזם ובפשע. הממשלה מעבירה עתה בפרלמנט מספר הצעות־חוק מ־צניעות, הנועדות לשמש אמצעי־נגד יעיל להתגברות הפשע. את הדחף להצעות אלה נתנו בעיקר הפעולות של קבוצות באדר — מיינהוף, ושל קבוצות זרות במערב גרמניה, כולל פלסתינאים ותומכי־כמוסים. מיניס־טריון הפנים, שכבר הנהיג קודם לכן אמצעי בטחון חמורים נגד פירטיות אווירית ועתשים כבדים עליה, נע־נה מהר לבקשת ישראל להחמיר עוד יותר באמצעי הבטחון בנמלי התעו־פה.

התכנית הבטחון החדשה של הממ־שלה כוללת סמכויות רחבות יותר ל־משטרה, היינו סמכות להאזין לשי־חות טלפון וזכות לערוך חיפושים ב־בתים. התכנית זו היא, בעיקר מעשה ידיהם של מיניסטר הפנים הנס־דיט־ריך גנשר ושל מיניסטרי־הפנים של המדינות הפדרטיביות המרכיבות את הרפובליקה הפדראלית, שסמכו את ידיהם על התכנית.

עתה עורכים תכניות לגייס שוט־רים רבים יותר על ידי תמריצים מוגברים. כן יורחב כוח המשטרה דר־כנו רב יותר. לפי השיטה הנוכחית יש לכל מדינה פדרטיבית כוח משט־רה משלה, ושיתוף הפעולה בין כוחות נפרדים אלה היה דבר קשה. עתה יוכנס יעול בשטח זה ושימוש מוגבר בציוד אלקטרוני במערך ה־משטרתי כולו.

החוקים החדשים גם קובעים פי־קוח חמור יותר על המכירה ועל ה־בעלות לנשק חם. במצב הנוכחי ר־שאי כל אדם להחזיק אקדח בביתו, אף כי קשה להשיג רשיון לשאת אק־דח מחוץ לבית. מלבד זה מתיחס ה־חוק בסלחנות יחסית לגבי שימוש בנשק חם לשם הגנת חייו ורכושו של אדם, כל זמן שאין יורים בתוקף בשעת בריחתו.

יוחמרו גם החוקים לטיפול בפוש־עים מקצועיים. כן ישתנו החוקים ה־נוגעים לשחרור אנשים הנתונים ל־חקירה, שיכלו עד כה להשתחרר כל זמן שהיה באפשרותם להראות כי יש להם מעון מגורים קבוע — ומצב חוקי זה היה מקור מתמיד של רוגז למשטרה ולציבור. החמרה נוספת תונהג גם בחוקי הגבולות, ויוטל פי־קוח הדוק יותר על קבוצות פוליטיות זרות.

WHY WE ARE UNIQUE!

It could'nt happen in Manila,
— WE KNOW, WE HAVE AN OFFICE THERE.
It could'nt happen in New Haven, Conn.
— WE KNOW, WE ALSO HAVE AN OFFICE THERE.
IT COULD'NT EVEN HAPPEN IN JERUSALEM!
— WE KNOW, THAT'S WHERE OUR HEAD OFFICE IS.
But it happened in Tel Aviv,
THE FIRST HEBREW CITY IN 2000 YEARS.
We have opened a branch in Tel Aviv which has no telephone.

הארץ המובטחת בע"מ
The PROMISED LAND LTD.

HEAD OFFICE: 10, Hillel Street, Jerusalem, Tel. 228311
BRANCH OFFICE: 5, Shalom Aleichem Street Tel Aviv. Tel. to be announced

Tours ★ Air & Sea Tickets ★ Hotels ★ Car Rentals ★ Freight Forwarding ★ Customs Clearance ★ Storage ★ Packing.

WHO SAID YOU CAN'T BEAT CITY HALL?

המצביא השתקן עזב את המערכה

על הגנרל קרייטון אברמס הוטל להוציא את כוחותיו מארץ השרויה עדיין במלחמה

מאת קרייג ויטני,
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

סייגון
אחרי חמש שנות שרות בווייט־נאם הסתלק בימים אלה הגנראל קרייטון אברמס בשקט מווייטנאם. לא היו מסיבות פרידה ולא טכסים פומביים של העברת פיקוד. הדבר היחיד שציין את צאתו היתה הע־נקת מדליה, בהררי חדרים, על־ידי הנשיא נגוין ואן תיאו בארמון ה־נשיאות, למצביא היוצא.

הצורה בה עזב אופיינית לאדם זה, שעמד בראש הצבא האמריקאי בווייטנאם כשמנה 543,000 איש ו־צמצם אותו, על פי הוראות ממשל ניכסון, ל־49,000 איש, רובם אנשי חיל אויר ויועצים. יש הערכות שו־נות על משימה זו, שיתכן כי היתה אחת המשימות הקשות ביותר שהו־טלו אי־פעם על איש צבא: להוציא את כוחותיו מארץ הנתונה ללא הרף במלחמה נגד אויב מצויד יפה ו־בעל מניעים חזקים מאד להילחם — וזאת בלי להניח שיומט אסון על כוחותיו. רוב האמריקאים כאן מס־כימים שביסודו של דבר הצליח ה־גנראל אברמס במשימת הפינוי. אך תכונות השיקול הזהיר והשקט ה־אופייניות לו גם גרמו, שפיקודו הכיר וטיפל רק באיחור בכמה בעיות רציניות — בכללן התמכרות ל־סמים — לפני שהחמירו עד כדי כך שלא יכלו לגבור עליהן.

הצד האחר של תפקיד הפינוי היה דאגה לכך, כי ה„ווייטנאמיזציה" (ה־גנרל אברמס לא אהב את המלה) תתנהל אף היא בהתאם ללוח הזמ־נים ותוך הצלחה סבירה.

הגנרל אברמס הצטער כשחזר ה־נשיא ניכסון על ביטוי שהוא עצמו השתמש בו מוקדם יותר השנה, כי הדרום וייטנאמים יכלו „לכרות ל־הם". בשיחות פרטיות הוא היה זהיר ומעריך הרבה יותר בהערכותיו.

אף על פי כן הוא הופתע מאד נוכח כשלון הכוחות הווייטנאמיים בשלב הראשון של המיתקפה הצפו־נית הנוכחית. יתכן שבחולקה גבוה

הגנרל קרייטון אברמס בודק נשק הריש שנלכד מהווייטקונג ליד סייגון

הפתעתו מן העובדה, שמעולם לא היו יחסיו עם גנרלים דרום וייטנא־מיים הדוקים במיוחד. הוא שקד ש־יחסים אלה ישארו על בסיס ענייני. לא היו לו ידידים קרובים בקרב הגנרלים הדרומיים. הצד זה של יחסים קרובים בין יועצים אמרי־קאים ובין וייטנאמים המקבילים להם בתפקיד, עבר דרך כל שלבי הפי־קוד. אמריקאים רבים בדרגים נמו־כים יותר הופתעו אף הם — בבוא המבחן האמיתי לווייטנאמיזציה, ב־שעת המיתקפה הצפונית באפריל ו־בראשית מאי — מהתנהגותם של קצינים וייטנאמים שחשבו, כי הם מכירים אותם יפה. יותר ממייג'ר או לפטננט־קולונל אחד הגיע למסקנה — שעה שבעלי בריתו התמוטטו סביבו והוא עצמו הוכרח לרוץ אל המסוק להציל את נפשו — שעשה משגה, כי לא דאג להכיר אותם טוב יותר.

לאחר שעמדו על התגרונות ה־רציניים של החיילים הווייטנאמיים, המליץ הגנרל אברמס על שימוש מירבי בכוח אווירי וימי אמריקאי, ושוב ניהל מלחמה אמריקאית ב־קנה־מידה מלא, במפציצי ב־52, גר־שאות מטוסים וקרוב ל־1000 מטוסי קרב והפצצה סילוניים.

אגב, בדברו על הקומוניסטים — הווייטקונג, והצבא הצפון־וייטנא־מי, הגנרל ג'יאפ, הוא ציין, יהיה זה אשר יהיה — השתמש הגנרל אב־רמס תמיד בלשון „הוא". ברור ש־התכוון בכך לאנשים בהאנוי, שלפי אמונתו מנהלים את כל הפעולות הקומוניסטיות בהודו סין.

„הוא הטיל לתוך מיתקפה זו את הכל מתוך הכיור שבמטבח" — אמר הגנרל בראשית אפריל, והמליץ ל־וואשינגטון שינקוט תגמול מירבי נגד הצפון. המלצה זו הביאה להפצצה ההרסנית ביותר של המלחמה.

לבעשה סיים הגנרל אברמס את תקופת כהונתו על ידי הפיכת ה־סכנה והעמדת הפנים שהדרומיים יכולים להדוף את אויביהם בכוחות עצמם.

מאז ששימש הגנרל אברמס, החל בשלושה ביוני 1968, כמצביא הכו־חות האמריקאים בווייטנאם, הוא האמין אמונה איתנה בעקרון הצבאי שמפקדים אחראים למעשי פיקודיהם. פעם אחת אמר: „חיילים בכל מקום בעולם, כולם אותו דבר. אם הי־שגיהם רעים, הרי זה בגלל הנהגה רעה."

החלטתו לדרוש ממפקדים שטעו, כי יתנו בכל הנסיבות את הדין על מעשי חייליהם, לא ניכרה עד כה בחקירת סביב להפצצות של צפון וייטנאם שבוצעו בחורף האחרון על־ידי סגנו לפעולות אוויריות, הגנרל ג'ון לאוואל, ללא נטילת רשות. גנ־רל לאוואל (שהוחלף בינתיים) וה־גנרל אברמס לא הסתדרו יפה בי־ניהם — אומרים קצינים בדרג נמוך יותר. לפי קנה־המידה שלו עצמו צריך היה הגנרל אברמס לתת איזה הסבר לפנטגון ולבית הלבן; הוא והסגל שלו בסייגון סירבו לתת כל הסבר פומבי, אך אין ספק שהגנרל אברמס ייחקר בענין כשידון ה־סינט במינויו על־ידי הנשיא ניכסון לרמטכ"ל של הצבא (כוחות היב־שה).

הגנרל אברמס בן ה־57 הוא יליד ספרינגפילד במדינת מסצ'וסטס. הוא מעשן סיגרים, והוא אדם שקט וכ־קמץ במלים — בניגוד לקודמו ה־דברן, הגנרל ויליאם ווסטמורלנד, שהקים את המערך האמריקאי ב־ווייטנאם. הגנרל אברמס הגיע ל־ווייטנאם ב־1967 ובאפריל אותה שנה מונה לסגנו של הגנרל ווסטמורלנד. למצביא בווייטנאם מונה לאחר ש־מיתקפת טט של הקומוניסטים זע־זעה את מדיניות „ההרס הקטו־של ממשל ג'ונסון.

בסופו של יום ארוך נראה הגנרל אברמס כגוף השיער בדרך כלל כאדם עייף. היענותו כבליכה דרך הנמה את הארכת של אדם שראה זכבים קשים.

על אף לתקנתו הוא גילה שני־גוי והבנה בראיונות. לעתים היה בהפניך, ההתפרציותיו אלה הפתיעו את האנשים שהורגלו לראותו רגוע ונוח לבריות.

אף כי ערך לעתים קרובות סיורים אל בסיסים אמריקאיים בשדה, היא הרבה לאחתים רק לעתים רחו־קות — אם בכלל — ללוחי, ולא הזהיר לעתים קרובות הצהרות פומ־ביות. גם בכך עמד בניגוד בולט לקודמו, ובדומה גם ליורשו, הגנ־רל פרדריק ווייאנד.

עתה חוזר הגנרל אברמס לוושינג־טון, בהשכנו בדרך בבאנגקוק כדי לקחת את כפפתו ואת המקביבה ה־סטריאופונית שלו, בה הוא אוהב לנגן כמסיקה קלאסית. להרבה וייט־נאמים ולחרדו הוא כבאיר כלאנה שלא השלכה, ואיש אינו מיביע להבין זאת כבנו עצמו.

על בעיות המשק במדינה

המפלגה הליברלית

מרכז המפלגה הליברלית מביע את חרדתו נוכח הסכנות הצפונות לחברה ולמשק כתוצאה מהגברתם של התהליכים האינפלציוניים והעמקתם, החמרת המתיחות ביחסי העבודה, התסיסה הגוברת בקרב השכבות החלשות מבחינה כלכלית וגלי הפשיעה והאלימות.

האמצעים הננקטים ע"י הממשלה ותוצאותיהם עלולים לגרום להגבלת הצמיחה הכלכלית והטלת מסים בשיעורים הפוגעים בעיקר בשכבות הבינים ובציבור השכירים.

הדרך לבלימת האינפלציה - הקפאת תקציבי הממשלה

מרכז המפלגה הליברלית מזהיר בפני התוצאות החמורות הצפויות מביצוע המלצות הממשלה למלחמה באינפלציה במישורים המהווים קרבנה ולא במוקדים המהווים סיבתה.
במצב זה — קובע המרכז — מהווה המימון הגרעוני של תקציב הממשלה את אחת הסיבות העיקריות להחמרתה של האינפלציה והאצתה.
לכן מוצע להקפיא את תקציב הממשלה ולא לאשר תקציבים נוספים כלשהם, כולל התקציב הנוסף בסך 365 מיליון ל"י.
כל הכנסה נוספת הצפויה מעבר לאומדן — יש להפנותה לכסוי המימון הגרעוני.
מרכז המפלגה הליברלית תובע ניהול מלחמה באינפלציה ע"י בלימת גידול תקציבי הממשלה, תקציבי הרשויות המקומיות ושל הגופים הניזונים מתקציבים ציבוריים.
הדבר ייעשה ע"י אמצעי חסכון ויעול, מניעת כפילויות והמנעות מהשקעות סרק. אמצעים אלה לא יפגעו בצמיחה הכלכלית ההכרחית של המשק.

צמצום התערבות הממשלה בחיי הכלכלה

רבוי החברות הממשלתיות, החברות המשותפות לממשלה, לעיריות ולגורמים ציבוריים והפעלת הון ממשלתי בהן, גרם לניהול כושל אצל רובן וחוסר אחריות משקית וציבורית כפי שנתגלו לאחרונה. כל זה מחייב רביזיה במדיניות הממשלה לגביהן.
מרכז המפלגה הליברלית מחייב צמצום מספר החברות ומכירת נכסים ממשלתיים שעל פי אופיים ומהותם אינם חייבים בעלות הממשלה. המרכז תובע צמצום התערבות הממשלה בפעילות המשקית ומניעת ביורוקרטיה המכבידה על ניהול תקין של משק מודרני.

יחסי עבודה עכורים - איום למשק ולחברה

העכרות יחסי עבודה בישראל, סכסוכי עבודה — בעיקר במשק הציבורי שיתופי — חוסר היציבות ביחסים הסוציו־כלכליים ואי כיבוד הסכמי עבודה — מאיימים על המשק והחברה.
נוכח התסיסה וערעור יחסי העבודה במשק, ישנה דחיפות עליונה לחקיקת חוק בוררות חובה בשירותים חיוניים ביותר וחוק תיווך חובה במישורים אחרים.

שנויים במערכת המסים

הבראת יחסי עבודה ומוסר תשלום המסים לא יתכנו ללא בצוע רפורמה יסודית במערכת המסים. יש למתן את הדירוג התלול בסולם שעורי מס ההכנסה הגורם למסוי גבוה ביחס להכנסה הריאלית.
רפורמה יסודית במס הכנסה תעודד את התסכון ותאפשר צבירה עצמית של השקעה והעלאת הפריון.
בכפיפות להקטנת נטל המסים הישירים, יש לערוך גם רפורמה יסודית במערכת מסי עקיפין ע"י הנהגת מס ערך מוסף.
הנהגת מס ערך מוסף במדינה מותנית בבצוע הרפורמה במס הכנסה ובביטול מסי עקיפין קיימים.

מצוקת הדיור - והפתרון לה

האמרת מחירי הדירות מעל לכל המשוער והצפוי — מהווה אחד הסימנים הבולטים של האינפלציה המכרסמת בערכה של הלירה הישראלית.
על מנת להוזיל את מחירי הדירות ולעודד השקעות פרטיות בבניה לצורך מגורים— יש להקטין את המיסים על חומרי בנין, להקצבת קרקע זולה ע"י הממשלה, להנהיג תמריצים מיוחדים שיאפשרו לבנות דירות בשכירות ובמיוחד לזוגות צעירים ומעוטי יכולת.
כן תובע מרכז המפלגה להחיש ולפשט את התהליכים האדמיניסטרטיביים בכל הנוגע לאישור תכניות בניה.

חזרה למיתון - זעזוע למשק

מרכז המפלגה הליברלית מזהיר את הממשלה מהבאת המשק למצב של מיתון כפי שהיה הדבר לפני מלחמת ששת הימים.
מיתון כזה עלול לזעזע את אשיות החברה בישראל, בכלכלתה ומשקה, לפגוע בעליה, בקליטה ובבטחון המדינה.

מרכז המפלגה הליברלית

החלטות המרכז שתוגשנה למוסדות גח"ל

לחובבי הצילום!
תוך יום אחד! פיתוח „אגפא" שקופיות וסופר 8
פוטו רפלקס רחוב אלנבי 68 ת"א

מדרשה שדה־בוקר

נמשכת ההרשמה לבית המדרש הממלכתי
למורים ולגננות
במדרשת שדה־בוקר

למסלולי המורים לחטיבת הביניים,
למסלולי המורים לבית־הספר היסודי,
למסלול לגננות.

התקבלים: א. מסיימי בית־ספר תיכון שיגשו לבחינות הבגרות או הגבר.
ב. בעלי תעודת בגרות מן הארץ ומחו"ל.
ג. בעלי נתונים מיוחדים — במסגרת הסבת מקצוע.

התמחות: במדעי הטבע.
במדעי היהדות.
להלמידים המתאימים לימוד מדעי המחשב.
במקביל להקמת המרכז לחקר המדבר בראשותו של פרופ' אבן־ארי
תוספת רמת לימודים אקדמית בהוראת מדעי הטבע.

סידורים מיוחדים לעולים חדשים ולחיילים משוחררים; הקלות בתשלומים, עזרה בלימודים.
תנאי פנימיה טובים ● הזדמנות מותנית, מינהה.

לקבלת פרטים נא לפנות בכתב לפי הכתובת:
בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות, מדרשת שדה־בוקר
טלפון: 057—95046/51.

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה

על רישום מאוחר לפאקולטות למדעי הרוח ולאמנויות ותקשורת

לשנת הלימודים תשל"ג
שיתקיים בין התאריכים 9.7.72 — 19.7.72
ללימודים לקראת התואר הראשון (ב"א)

לחוגים הבאים:

הפאקולטה למדעי הרוח
היסטוריה כללית — היסטוריה של עם ישראל
לשון עברית — בלשנות עברית
תלמוד — מקרא
ספרות עברית — שפה וספרות צרפתית
פילוסופיה — בלשנות אנגלית
פילוסופיה יהודית — תורת הספרות הכללית
לימודי המזרח הקדום — גיאוגרפיה
לימודים קלאסיים

הפאקולטה לאמנויות ותקשורת
אמנות התיאטרון — מוסיקולוגיה

בספרי המכינות מינהל

בעלי תעודות בגרות שבממוצע ציוני הבגרות שלהם הוא 7 לפחות, המעוניינים בלימודים בחוגים הנ"ל, מתבקשים לפנות אישית למשרד הרישום בבניין מספרית, קרית האוניברסיטה ברמת אביב, ולהביא איתם את תעודותיהם.

שעות הקבלה: בימים א' — ה' בשעות 08.00 — 14.00
ביום ד' גם בשעות 15.00 — 17.00

ליצרן כד פלסטיק
500 גרם עם פקק מתאים
אנו צריכים כמות גדולה

תתקשר אתנו:
אגזר בע"מ, ת.ד. 2045
בת־ים

הוצאת חידוש בע"מ

הופיעה מהדורה שניה מורחבת של הספר
בחינות המיון בפיסיקה בטכניון והתרותיהן
לצבי עובדיהו

הופיעה מהדורה שניה של הספר
ילקות המדשמים
(ספר בישול ואפיה למשפחה)
לסוניה הורוביץ־טורקניץ

להשיג בכל חנויות הספרים
הפצה ראשית: ספרי אייל
רח' שטראוס 3, תל־אביב

לאוהבי שירה מקורית
הופיע
באבן הקשה
כפר שירי של אברהם הוס
הוצאת עם עובד
רח' מאז"ה 22 ת"א

עם עובד - תרבות וחינוך
הבעלות ההסתדרות — ת"א, מאז"ה 22, טל. 611526

ספרים שאזלו והופיעו במהדורה חדשה

במאבק על התמורה — י. בן אהרן
מאבק על מימוש אמת של עקרונות ורעיונות מתמיד אחר דרכים חדשות לשיפור הקיים.

הרואה למרחוק — ש. קושניר
פרקי עלילה מחיי ש. יבנאלי
"אני קורא את הספר "הרואה למרחוק" בעונג רב. יבנאלי היה אחד האנשים הכי יקרים בעליה השניה ובארץ ישראל, כתבת ספר נהדר".
(י. בן גוריון)

אזל ויופיע בקרוב
ממדבר מצרים ועד מינכן - חיים דן
יומנו של איש הבריגדה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה לביולוגיה

למודים לתואר שני ושלישי

נותר מספר מקומות בתכניות להשתלמות לתואר שני ושלישי במחלקה לביולוגיה במקצועות הבאים:

א. זואולוגיה ואקולוגיה (כולל פאונטסטיקה של א"י, פיסיולוגיה השוואתית של בעלי חיים, פיסיולוגיה אקולוגית, התנהגות בעלי חיים ואקולוגיה של אוכלוסית בעלי חיים).
ב. פיסיולוגיה של צמחים.
ג. ציטוגנטיקה.

ההרשמה מסתיימת ביום 14.7.72.

פרטים נוספים אפשר לקבל במזכירות המחלקה לביולוגיה, קרית הטכניון, חיפה.

פגישות עם ריאד א־סולח

ראש ממשלת לבנון שנרצח ב־1951 היה גורם ממתן בקרב הערבים

מאת טוביה ארזי

את ריאד א־סולח הכרתי עוד לפני היותו ראש ממשלת לבנון בנובמבר 1943, ויחסי הבנה והערכה הדדית נרקמו בינינו בשנות שרותי בסוריה ובלבנון (מ־1940 עד 1945). „בענו שניפגש לעתים מזומנות בביתו, בשכונה בסקה המוסלמית שבבירות, בשעות הבוקר המוקדמות „לפני בוא הקהל אליו", כדבריו של ריאד.

אך עוד בביקורי הראשון נוכחתי שלא הייתי היחיד שאתו קבע ריאד ביי סדר פגישות כזה, כי קהל רב צבא לפתח ביתו והיו שבאו מבלי לקבוע פגישה. כהריסר אנשים המתינו בחדר הקבלה, אחרים עמדו בכניסה ובחדר המדרגות והשוער היה הקובע לכל אחד את מקומו, בהתאם לכבודו...

הנכנס לבית היה פונה לשוער ושואלו בלחש אם ריאד ביי בבית. התשובה השוער היתה תלויה בהתאם למצפי בעליו באותו רגע: „הוא מתגלח" או „הוא באמבטיה" היה עונה השוער בקול רם (שכהנו שריאד ביי לא היה באותו רגע בבית השימוש...)

כעבור זמן מה, בצעדים מהירים היה נכנס ריאד ביי לחדר ההמתנה, פוטר בכמה מלים טובות את המבקרים הפחות חשובים באומרו „עניינך מהקדים" ו„אל הדאג, יהיה בסדר", „רק קצת סבלנות" וכיוצא בזה. היה שומע בכובד ראש פנית אשה צעירה המבקשת העלאה בדרגה לבעלה השוטר או המועסק באחד משרותי הממשלה האחרים — וכל זה נעשה בפני כל הממתינים. רק לאחר סיימו עניינים מסוג זה היה ריאד ביי מתפנה ומזמין לשיחה בסלון את אלה שקבע להם פגישה מיוחדת.

ביקור שרת אצל ריאד

ב־1944 עבר משה שרת ז"ל בביירות בדרכו מטורקיה לארץ. הסדרתי פגישה בינו לא־סולח ריאד ביי שקבע אותה לשעה שבע בבקר, כרגיל. הזהרתי את שרת האסטניס הדייקן מפני הקהל שיימצא אותה עת בבית א־סולח, ודוקא באותו בוקר, המתינה שם, בנוסף למבקרים הרגילים, משלחת של שייכים ואנשי־דת מרחבי הלבנון.

ריאד ביי פטר כדרכו ובקצרה את רוב הממתינים לו, כיבד בקפה את המשלחת הדתית וטיפל בבעיות שהעלו בפניו. אותנו השאיר לאחרונה, לשיחה ממושכת באחד מחדרי הקבלה שבביתו הצנוע.

ריאד ביי פתח את השיחה בדברי הערכה עלי: „דע לך" אמר לשרת „כי נציגכם בלבנון תופיק ארזי, בקי בבעיות העומדות בפנינו ומכיר את בירות יותר טוב ממני. בעומדו בצומת הדרכים שבכפיר, בבאב אדריס, הוא מכיר כל חתול וכל כלב, יודע את שמותיהם ולמי הם שייכים"...

הודיתי לריאד על שבחיו על בקיאותי ב„פאונה" של ביירות, אך ריאד המשיך והוסיף לספר למשה שרת על הקשרים שאני מקיים עם כל חלקי האוכלוסיה מבלי הבדל דת או מפלגה, ובייחוד האריך לספר על הקשרים שהקימותי בין אנשי עסקים, אנשי מקצועות חפשיים, אינטלקטואלים ואף ספורטאים יהודים מארץ ישראל עם עמיתיהם בלבנון.

לאחר דברי הקדמה אלה עברה השיחה לנושא העיקרי. ריאד ביי הסביר, שתמיד האמין שיש לנו תפקיד נכבד למלא במזרח התיכון והוסיף, שזו היתה גם דעתו אפילו בשנים שבהן היה פעיל ב„קונגרס הסורי פלשתינאי". אמונתו זו, הוסיף ריאד, התחזקה לאחר שזכה לבנון עצמאית ב־1943, שבה הנוצרים והמוסלמים הגיעו להבנה ולהסכם על צורת השלטון ועקרונות המדינה. ריאד הסביר את תפקידה של לבנון בעולם הערבי, וזה למרות ובגלל אופיה הבין־עדתי, והמליץ שנעשה מאמצים כדי להשתלב במסגרת ארצות ערב הסובבות אותנו.

שרת ענה עתה שתמיד ראינו את עצמנו כחלק אינטגראלי של המזרח התיכון למרות יחודנו והתפקיד שההיסטוריה הטילה עלינו. אין אנו אלמנט זר באזור, אנו החוזרים אליו אחרי שנות סבל ונדודים. אין אנו כמעצמות הקולוניאליסטיות שהאינטרס האנוכי הוא הקובע את התנהגותן, ושכל מטרתן להשתלט על האזור. בפיתוח ובשגשוג האזור לטובת כל תושביו ייטב גם לנו, ידועה לנו היטב התרומה שביכולתנו לתרום להשגת משימה זו ואנו לא נכזיב את הבוטחים והמאמינים בנו.

סוכם שבדרך זו נתמיד, גם אנו גם לבנון, וכי נחזק את הקשרים בינינו ונתאם פעולה במקרה הצורך. יחד עם זה הוסיף ריאד ביי את עצתו שנפעל בצנעה כדי שלא נעורר את האלמנטים העוינים אותנו ולא נעורר קנאה ונשלהב את היצרים.

פגישות בפאריס

ב־1948, בהפוגה הראשונה, נשלחנו אליהו ששון, שמואל דיבון ואנוכי לפאריס, כדי לנסות להקים מחדש את קשרינו עם מנהיגי מדינות ערב ולפעול יחד אתם לסיום המלחמה ולקיום השלום.

כמה חדשים לאחר בואנו לפאריס, בשלהי 1948, נתקיימה במקום עצרת האו"ם הידועה בשם „עצרת ארמון שאיו", וריאד א־סולח בא לפאריס כראש המשלחת הלבנונית.

הצעתי לששון להתקשר עם ריאד ביי. ששון חקר אותי אם בטוח אני בקשרי עם ריאד ואם אינני חושש לדחיה מצדו, היות ושמענו שהוא היה הקיצוני בפגישות הליגה וכן בשיחות ראשי מדינות ערב. סיכמנו שאטלפן לריאד ואנסה את מזלי.

טלפנתי לריאד למלונו, מלון בריסטול המפואר. כמה אנשים ענו לי בזה אחר זה מחדרו ושאלו לזהותי. מסרתי להם רק את כנויי „תופיק" וכמובן שהרבתי להיות עצמי בפני זרים. לבסוף ניגש ריאד לטלפון. לשאלתו מי המדבר עניתי „אל שייטאן ארגים" (כלומר, השטן הרגום באבנים, כנזכר בקוראן). ריאד ענה: „אינני מפחד מהשטן". כשהזהרתי על כנויי וכשהזכרתי שהיינו נפגשים בביתו בבירות בבקרים, הכיר את קולי ותוך גמגום אמר שאבוא לראותו „כרגיל", ופירושו של דבר שאבוא בשבע בבוקר למלונו.

הערכתנו לנכונותו של ריאד להיפגש אתי תוך סיכון מעמדו, היתה שיש לו ענין מיוחד בקשר אתנו וכי עלינו לבדוק היטב מהו אותו ענין.

לבחרה. בבואי לחדרו של ריאד ביי בבלתון מטאתו לבוש עבאיה בדדית (במקום חלוק בית) וקומה זהב חובש כיפה ערבית (תקיה) לראשו. הבין קפה לשנינו בקומקום החשמלי והתחלנו בסקירת המצב מאז התחלת מלחמת השחרור. נסיתי לבדוק מדוע נהג ריאד בכל הכנסים הערביים בקיצוניות כלפינו, אך הוא התחמק מתשובה. הוא היה אמן ההתחמקויות וידע להעביר את השיחה לנושאים הרצויים לו. נסיתי לבדוק אם היה זה „מס שפתיים" מצדו, כפי שלבנונים אחרים ניסו להסביר לי, אך לא הצלחתי מפיו דבר. סברתי שהפתיון להופיע כלאומני קיצוני היה גדול, ביחוד מאחר שרוב מנהיגי ערב היו בטוחים ערב המלחמה שהם יביסו אותנו תוך כמה ימים וכי המלחמה לא תהיה אלא „טיול" או לכל היותר „מצעד צבאי" לתל־אביב...

(משמאל): ריאד א־סולח, אליהו ששון ויגאל ידין

נסיתי לתהות על קנקנו ולהבין מה מעניין אותו במיוחד בחידוש הקשר בינינו, והבינותי, שריאד לא היה זקוק לשכנוע שיש לסיים בהקדם את המלחמה ולקרב את השלום. כי לקח שתי ההפוגות והמלחמה היה טרי וחזק. הצעתי פגישה שניה עם ששון ואולי גם עם שרת, וריאד הסכים לכך: כאן, רוב פגישותינו היו בהשתתפות ששון.

תאמנו פעולה עם ריאד ביי בבעיות שונות שנידונו בעצרת, כגון בענין בינאום ירושלים אשר ריאד כמונו התנגד לו עקרונית, כי ראה בדבר השתלטות העולם הנוצרי על ירושלים וחדירת מעצמות זרות לאזור.

רוב פגישותינו היו מתקיימות בשעות הבוקר המוקדמות לפני בוא עוזריו לחדרו. אם נזקקנו לקשר אתו במשך היום, בעצם הדיונים שבעצרת, היתה אשתי ניגשת אליו ומסבירה לו פתק מאתנו.

ממגעינו הרבים עם ריאד נוכחנו שהוא מוכן לפעול להשכנת השלום באזור, כי במבוכה הרבה היתה לבנון עשויה להפסיד את עצמאותה ולהיבלע על ידי סוריה. היות ודובר אז על מינויו של ריאד ביי למזכיר הכללי של החבר הערבי במקומו של עבד־אל־רחמן עזאם, חשוב היה לנו להבטיח שיתמיד בגישתו החיובית כלפינו. כי בימים ההם תפקיד מזכ"ל הליגה היה מרכזי וקובע, לפחות בכל הנוגע לישראל, וגם החבר טרם איבד את עמדתו.

תנאיו של ריאד

ריאד הבטיח לפעול לבנין השלום עוד לפני שכונה מזכ"ל הליגה, אך שני דברים ביקש מאתנו: שנשפיע על „ידידינו האמריקאים" ועל יתר כמעצמות המערב, שיפעילו לחץ עליו ועל מנהיגי הערבים האחרים להגיע לשלום אתנו, כי בלי שהדבר ייראה ככפיה מלמעלה עליהם לא יעיז שום מנהיג ערבי להתבטא למען השלום.

הענין האחר שביקש נגע ישירות בו ולבנון — שנפנה את הכפרים הלבנוניים שבהם נמצאנו כאן „מבצע חירם", כי אחרת טען „אין הוא יכול להראות את פניו בלבנון, לא כל שכן לדבר על שלום אתנו כששטח לבנוני נמצא תחת כיבושנו".

פעמים רבות חזר ריאד ביי על דרישתו זו בפני ששון ובפני. כל פעם שהיינו מסבירים לו, בהתאם להוראה שקיבלנו מהארץ, שבעיה זו תידון באהדה בשעת שיחות השלום, היה ריאד מתמרמר וטוען שאין אנו מבינים אותו כשהוא משתמש בבטוי האהוב עליו: „האי כה בדהא פלספה" — ענין זה אינו מצריך פילוסופיה עמוקה ואין מקום להתפלסף עליו הרבה...

גם אחרי עזבו את פאריס הבריק לי ריאד אל סולה מקהיר בשאלה אם בקשתו זו לפינוי הכפרים תיענה, והוא חתם את מברקו בכינוי שקבענו בינינו „ג'ורג'". ואמנם, כמה חדשים לאחר זה פינה צה"ל את הכפרים האלה (ב־23 במארס 1949) בהתאם למוסכם בשביתת הנשק שלנו עם הלבנון.

לפני כמה חדשים במארס 1972, לאחר שפינינו את ארבעת כפרי הלבנון שעליהם השתלט צה"ל, שאלתי את הפרופסור יגאל ידין אשר השתתף בשעתו במגעים שהתקיימו ברודוס לחתימת הסכמי שביתות הנשק לסיבה שבגללה פינינו את הכפרים הערבים ב־1949. שאלתי שאלה זו גם את נתנאל לורך ההיסטוריון של מלחמת הקוממיות ושפרסם את הספר היסודי על מלחמה זו. שניהם ענו לי, כי ראשית לא רצינו להשאיר בשליטתנו כפרים לבנוניים כי התיחסנו ללבנון אחרת מאשר לכל מדינה ערבית, ולא רצינו שסוריה תתערב בענייני לבנון ותשתלט עליה. שנית, ענו שני הנ"ל, לא רצינו אז לחרוג מהגבולות המנדטוריים.

אך לשניהם היתה תשובה נוספת, קולעת: יגאל ידין טען כי לפי זכרונו היה לחץ רב על צה"ל מצד משרד החוץ שלנו בענין זה לפינוי הכפרים הלבנוניים. נתנאל לורך טען שהיה לחץ צרפתי חזק עלינו מצד „קיי ד'אורסיי" שדרש את הפינוי. יתכן מאד ששניהם צודקים, גם משרד החוץ שלנו גם משרד החוץ הצרפתי דרשו זאת בכדי להיענות לדרישת ריאד א־סולח.

פגישתנו האחרונה

כשהלכנו, ששון ואנוכי לפגישתנו האחרונה עם ריאד ביי ערב שובו ללבנון דרך קהיר, שאלתי מאליאס ששון אם לדעתו יש מקום להציע לריאד כספים לפעולה למען השלום. ששון ענה לי בשאלה כיצד אציע זאת לריאד. סיכמנו — כמשפט שבבית כלונו של ריאד — שאם בשיחתנו תזדמן הזדמנות נאותה אעשה זאת.

אמרתי לריאד שאנו פועלים בארצות ערב להכשרת הקרקע למען השלום וכי פעולה זו מתבצעת בעזרת עתונאים ואישים בעלי השפעה ערבים „הסברה". שיש לנו תקציב ניכר למטרה זו והוספתי אם לא מוטב היה שהוא, ריאד ביי יעשה פעולה זו ושנעמיד לרשותו סכום כסף ניכר למטרה זו. הוספתי, שהוא ייטיב לנצל כספים אלה יותר מאתנו. אך ריאד ביי סרב לקבל כספים מאתנו באומרו שצעד זה עודו מוקדם מדי (בערבית אמר: „סאבק עוואנו"). אני מספר פרט זה לאלה החושבים כי לא נעשה הכל לקירוב השלום וכי החמצו על ידינו הזדמנויות רבות להשגתו.

אין ספק שמאז פגישותינו אלה עם ריאד נעשה גורם ממתן במחנה הערבי כלפינו. אך לדאבוננו לא זכה ריאד ביי לרשת את כסאו של עזאם פשא ולהתמנות מזכיר החבר הערבי במקומו, כי ביולי 1951 נרצח ריאד בשעת ביקורו בירדן בנקמה על הוצאתו להורג בלבנון של אנטון סעאדה הפשיסט, מנהיגה של „המפלגה הסורית העממית" אשר ניסתה אז לחולל מהפכה בלבנון ולהפיל את הממשלה. מי יודע כיצד הדברים היו מתפתחים לוא נשאר ריאד בחיים. האם היה פועל לשלום או חוזר לסורו ורוכב על סוס הקיצוניות.

השוחד פשה בניו־יורק

מאת דויד שיפלר
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

ניו־יורק

ענף הבנייה הנרחב של העיר ניו־יורק, שהוא עסק של מיליארדים רבים של דולרים, משלם לפחות 25 מיליון דולר לשנה כשוחד לפקידי בנייה עירוניים, לפקידי כבישים, לשוטרים, לפקחי בטיחות של המדינה, לפקידים של מינהל הסיכון הפדראלי ושל מוסדות עירוניים שונים, לנציגים של איגוד הבנאים ולמנהלי־עבודה מסויימים.

כמעט ולא נבנה רב־קומות, כמעט ולא נערך שינוי בקו־הראפק המפורסם ביותר בעולם, כמעט ואין מחודשים אבן צפוי או מרווחים מטעה, ללא אתנן. הסכומים נעים בין חמישה דולר ל־10,000 דולר. במשך שנים התפתחו תשלומים אלה לשיטת שחיתות החודרת לכל מקום ושאין להדבירה, עד שקבלנים מחשבים את הוצאות השוחד באותה שגרתיות כמו את מחירו של בטון.

„ניו־יורק טיימס" ערך במשך ששה שבועות חקירה בקרב אדריכלים, קבלני־משנה קטנים, מנהלי עבודה ופקידים בבירים של כמה מחברות הבנייה הגדולות והמכובדות ביותר בעיר. הנשאלים תיארו בפרטות כיצד הם משלמים שוחד: שטר של 20 דולר המועבר עם לחיצת ידיים, צרור שטרות הנמסר בתוך מעטפה חתומה, עבודת שרברבות יקרה הנעשית ללא תשלום בביתו הפרטי של אדם.

הם מדגישים שאין הם משלמים כדי להתחמק מהוראות בטיחות חשובות או כדי לעקוף תקני בנייה, אלא רק כדי להימנע מהטרדות מצד פקידים ממשלתיים ופקידי איגודים מקצועיים, שיש להם הכוח לגרום לעיכובים היכולים לעלות במאות דולרים לשעה במקום בנייה גדול.

רובם מצריכים את השוחד ב־1% או ב־2% מסך־כל הוצאות הבנייה. זה שיעור נמוך בהרבה מן ה־5% שהוזכרו בסתיו אשתקד על־ידי חוקרים שהעידו לפני ועדת קנאפ בקשר לשחיתות במשטרה. אך אף בשיעור של אחוז אחד עצומים הסכומים. לפי דברי מרכז אגודות הקבלנים נערכו בעיר בשנה שעברה בנויות חדשות בשני ביליארד דולר ושיפוצים ב־500 מיליון דולר, שהניבו לפחות 25 מיליון דולר שוחד.

הקבלנים אומרים, כי השחיתות נעשתה כה מסתבכת, שנוספו לה כמה מן האביזרים של עסק חוקי. יש אשראי. יש תשלומים לשיעורים. יש „תעריפים", עד כדי כך שקבלנים שמעולם לא ראו זה את זה נוקבים סכומים זהים לגבי „ההיטל" על כל דירה או על כל מטר מעוקב של הפירה. וכמה מן התעריפים אף נתונים לתנודות בהתאם לעליות ולירידות בשוק בנכסי דלא ניידי.

נראה שרק אנשי בנייה מעטים רוגזים על השחיתות. יש בין המשלמים המביעים צער, אך רבים הרבה יותר פוטרים את הדבר בקריצת־עין ורואים בזה „שמן סיכוי" הדרוש כדי שהענף המורכב שלהם יפעל ללא עיכובים. הם מסבירים שהקמת בנין משרדים או בית מגורים בעיר בצפיפה יתר על המידה, לפי הוראותיו של הקנון בנייה מפורט, מחייבת תיאום מדויק בין יותר מ־20 בקבוצות שונות, שכל אחד מהם עובד בשביל קבלן־משנה שונה. כל סיבוך בעיתוי — מפני שמשאית אינה יכולה לפרוק או שבדיקה לא נערכה — עלול לגרום לשעות אנשים המקבלים שכר גבוה, לעמוד בטלים. לכן סבורים הרבה אנשי בנייה, כי התשלום מתחת לשולחן או מתן שוחד הם עסק טוב.

Dun & Bradstreet, Ltd.

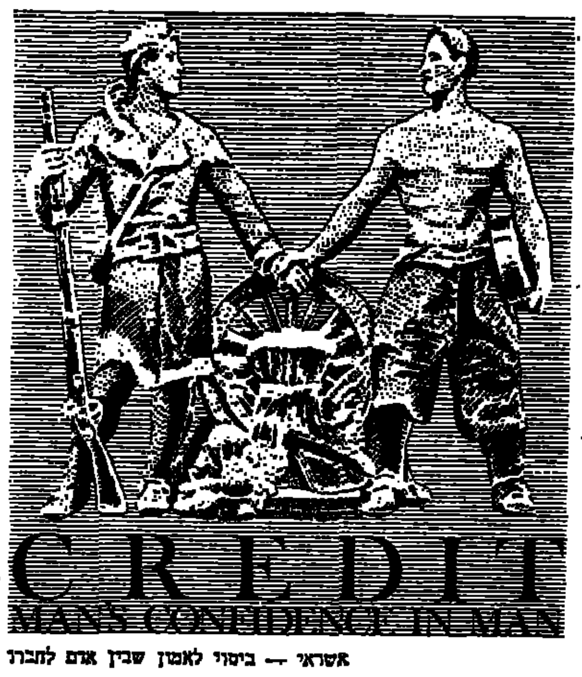

אשראי — ביטוי לאמון שבין אדם לחברו

„אשראי מסחרי הוא יצירתו של הזמן המודרני ובשלימותו המוחלטת הוא מצוי רק אצל האומות והממשלות הנאורות. האשראי חיוני לשיטת המסחר המודרנית כאויר לנשימה. האשראי פעל רבות להעשרתן של אומות, שבעתיים מכל מכמני ארץ."
(זהו ציטוט מנאומו של דניאל וובסטר בסינט של ארה"ב, וושינגטון, 18.3.1834)

האמון מבוסס על הידיעה

שאל קודם את Dun & Bradstreet

„דאן אנד בראדסטריט" בע"מ, ישראל
שירות בינלאומי לדיווח אשראי, מחקרי שוק, דו"חות אינפורמציה עסקית פיננסית ושיווקית, ולגבית חובות מסחריים בחוץ־לארץ.
רחוב החשמונאים 105, תל־אביב. טלפון: 262202

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה

מודיעה

על מועד נוסף של
בחינת המיון באנגלית

מועד נוסף של **בחינת המיון באנגלית** למועמדים לשנת הלימודים תשל"ג, שלא נבחנו בה מסיבה כלשהי, ייערך ביום ו' 21.7.72 בשעה 09.00 בבנייני האוניברסיטה.

רשימת חדרי הבחינה תתפרסם על לוח המודעות שעל יד היחידה לרישום ולקבלה בבניין מכסיקו יום לפני מועד הבחינה.

הזמנות אישיות לא תשלחנה

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

תחרות צלמים חובבים על הנושא:

מציאות וחלום באזורי הפיתוח

התחרות פתוחה לצלמים חובבים מגיל 15 ומעלה והיא תתנהל בשני שלבים, אזורי וארצי.

הפרסים:

פרס ראשון — 500.— ל"י
פרס שני — 300.— ל"י
פרס שלישי — 150.— ל"י

חבר השופטים ימליץ על התמונות אשר תוכינה את בעליהן בפרסים. החברה תהיה זכאית לרכוש תמונות אשר תיראנה כמתאימות להגדלה לצורך השתתפות בתערוכה אשר תוכן לכבוד חגיגות הכ"ה למדינת ישראל ע"י מרכז תרבות עמים לנוער — בירושלים. לשם קבלת פרסים, תקנון התחרות והרשמה יש לפנות אל אחד המרכזים הרשומים מטה:

מס' סדי	מקום	שם המרכז	מס' טלפון
.1	אור־עקיבא	מרכז תרבות ע"ש כירלמן	063—88340
.2	בית־שאן	מרכז קהילתי בית־שאן	065—88220
.3	יהוד	מרכז תרבות ע"ש שטיינברג	באמצעות מ.מ. 03—752402
.4	ירוחם	מרכז הרבות ע"ש סמואל רובין	057—95151
.5	ירושלים	בית פומרנץ	02—84529
.6	ירושלים	בית פיליפ לאון (קרית־יובל)	
.7	יבנה	מרכז קהילתי ע"ש גרמנוב	055—95209
.8	עפולה	בית אשכול	065—23656
.9	קרית־שכונה	בית אדלשטיין	067—40695
.10	דימונה	מרכז קהילתי דימונה	057—91935
.11	כרמיאל	מרכז תרבות וספורט כרמיאל	04—988469
.12	אילת	מרכז תרבות וספורט אילת	059—2257
.13	ירושלים	מרכז תרבות עמים לנוער, עמק רפאים	02—63390 02—31375
.14	ירושלים	בית הנוער העברי רח' הרצוג 105	02—69751 02—66141
.15	ירושלים	מרכז קהילתי רוממה	
.16	חיפה	בית הגפן	04—525251/2
.17	באר־שבע	מתנ"ס בי"ס „נירים" שכ' ד'	

את התמונות יש להגיש עד ליום 1.8.72

הסתדרות רופאי השיניים בישראל

מודיעה

כי החל מיום א' 9.7.72
יוחלפו מספרי הטלפון
של משרדינו בתל־אביב

ויהיו:

משרד הוועד המרכזי: —
288054

משרד סניף תל־אביב: —
284649

ברשותנו שטח אדמה של 2500 ממ"ר
+ מבנה של 500 ממ"ר בסביבות הי"א
מעונינים בשותף לניצול השטח הנ"ל בתעשיה מתאימה

לפנות אל עו"ד פסי, טל. 31946

שמן
תעשיות בע"מ

הודעה על האסיפה הכללית השנתית

ניתנת בזה הודעה שהאסיפה הכללית השנתית הרגילה של החברה תתקיים ביום א', 16 ביולי 1972, בשעה 10.00 לפני הצהריים, במשרד הרשום של החברה, רח' ש. טובים, חיפה.

על סדר היום: —

1. דו"ח מועצת המנהלים לשנת 1971;
2. קבלת השבון הרווח וההפסד והמאזן של החברה ליום 31.12.71;
3. חלוקת דיבידנד;
4. בחירת חברי מועצת המנהלים;
5. בחירת רואי חשבון וקביעת שכרם;
6. שונות.

בעל העודת מניה למוכ"ז יהיה רשאי להשתתף ולהצביע באסיפה רק אם יפקיד את התעודה האמורה במשרד הרשום של החברה לפחות ארבעים ושמונה שעות לפני יום האסיפה הנ"ל.

בפקודת מועצת המנהלים
יהודית זעירא
מזכירת החברה

מעשי כשפים לא יועילו בסבך דו"חות

מס הכנסה

החל מ־ **25** ל"י

לבלוק „טכסות קסמים" לכל בעיות המס שלך.
אנו דואגים להטיותך החוקיות בקבלת הנחות והקלות מקסימליות במס הכנסה.
בבלוק ידריכו אותך במילוי טפסים, בנושאי החזרי מס, חישובי שכר, ניכויים ועוד.
„הבטחה" שלנו: נסיון עשיר ומומחיות בנושא אחד ויחיד — מס הכנסה.

ערבות
אם מבצעים הבנה מדוייקת של כל דו"ח מס הכנסה. אם קנסו ורבית — נשלם אותם עבורך.

ה.את ר. בלוק
כרוזי המיסים הגדולים בעולם, עם יותר מ־6000 משרדים.

ירושלים: הנביאים 70 (הפתיחה בקרוב)
תל־אביב: כיכר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: הרצל 4, טל. 660871

אין צורך בקביעת ראיון.

בימי השבוע 9.00—2.00 לפנה"צ, 4.00—7.00 אחה"צ.
ביום ו' 9.00—1.00

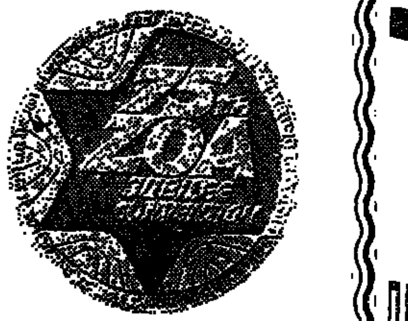

ועידת יובל ה־75
של ההסתדרות הציונית
של ארצות־הברית

הפתיחה החגיגית:
בנייני האומה בירושלים

יום חמישי, 13 ביולי, בשעה 8,30 בערב

בנוכחות נשיא המדינה, מר **זלמן שזר**

יו"ר: **ז'אק טורצ'ינר**

נאום: ראש־הממשלה, גברת **גולדה מאיר**

ברכות: **טדי קולק**, ראש־עיריית ירושלים

אריה לייב פינקוס,
יו"ר הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית

ד"ר אלימלך רימלט,
בשם האיגוד העולמי של הציונים הכלליים והמפלגה הליברלית

הרצאה: **הרמן ל. ווייסמן,**
נשיא ההסתדרות הציונית של ארצות־הברית.

הדלתות תינעלנה בשעה 8.20 בערב בדיוק.

הכניסה רק לפי כרטיסים שאפשר לקבל ללא תשלום:

בירושלים — משרד התיירות, רחוב המלך ג'ורג' 24
בבתי־המלון "המלך דוד", "דיפלומט", "מוריה", "הנשיא", "המלכים", "המגדל".
כהנא — משרד תיאטרוני.

בתל־אביב — בית־ציוני אמריקה, רחוב דניאל פריש 1
משרד התיירות, רחוב מנדלי 7
בבתי־המלון: "דן", "הילטון", "כולי", "פרק", "מגדל", "קסם", "שרתון", "סמואל", "אסטור".

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

צבי וולובסקי

עולמו של גבריאל ג. מארקאס

הביקורות שנתפרסמו עד כה על „מאה שנים של בדידות" לסופר ה־קולומביאני גבריאל גארסיה מארקס, מוכיחות שמבקרינו הופתעו מטיב הספר ומאי־שכיחותו ונלכדו בקסמו עד שכמעט ניטלה מהם אפשרות של ביקורת מפורטת. זהו מקרה מעניין של יצירה שכבשה לב כול מכוחה היא, בזכות עצמה, ולא מכוח אופנה, יוקרה מחוברת או סממני פרסומת, ומבחינה זו ביטאה הביקורת את הי־ענות קהל־הקוראים לסופר שהצליח להפוך את עולמו הרוחני לנחלת ה־כלל. רות אלמוג („הארץ") כתבה שאיכות הספר „כה נדירה עד ש־המלים אובדות כשבאים לדבר בו"; א. סאיאנס („מעריב") כינתהו: מלאכת־מחשבת, הן בבניינו והן ב־כוחותיו; הגה הרציג („דבר") ייחדה את הדיבור על איכותו „המקסימה והמיוחדת" של הספר, ואהוד בן עזר כתב בגילוי־לב („על המשמר"), כי „קשה מאוד לכתוב ביקורת או הער־כה על ספר בעל יופי בלתי־מצוי זה. הוא שייך לאותם ספרים נדירים ו־רבי־עוצמה אשר האמירה הכמעט־יחידה שיש למבקר לומר לקורא ב־קשר אליו היא — מהר וקרא או־תו".

התלהבות המבקרים מובנת ומוצ־דקת, ואף אנו, שקראנו את הספר במקור לפני שנים מספר ויכולנו ליהנות הנאה מלאה משפתו העשירה של מארקס, התרשמנו כמותם. עם־זאת, הביקורת שלנו, שבמקרה דנן הפגינה תמימות־דעים נדירה, לקתה במעין גישה סובייקטיבית אוהדת־פליאה מיותרת ובחוסר רצון בולט „לחטט בקרביו של הספר", כמאמרו של א. בן עזר ולהסתכן בקלקול ה־הנאה הצפויה. אולי נבע הדבר מ־השפעתו של הספר עצמו, ואולי מ־ידיעה בלתי־מספקת על עולמו ה־רוחני של הכותב. כך או כך, נותר גבריאל גארסיה מארקס נעלם גדול מאחורי יצירתו המפוארת.

*

ג.ג. מארקס במושגים עובדתיים ויבשים, צמח מעולם העיתונאות. את ספרו הראשון, „עלי שלכת" ("Hojarasca", 1955) כתב בפא־ריס, בהיותו כתב של עתון ליבראלי קולומביאני. ההצלחה היתה מיידית והספר זכה לתפוצה נאה בארצות הדוברות ספרדית ואף תורגם לשפות אחרות. כאן מופיעה לראשונה הווי־תה הדחוסה והמיוחדת של מאקונדו, שעתידה היתה להיעשות זירת הת־רחשויות של קבע ביצירתו של מאר־קס, עד לאותו גיא־חיזיון ציורי ש־נגול עתה לעיני הקורא העברי ב־„מאה שנים של בדידות". הרבה גל־גולים עברו על מאקונדו, והיא ש־רויה בתהליך של השתנות מתמדת. לעתים היא כפר עלוב, פעמים היא הופכת לעיירה גדולה למדי. על ה־מפה אין למצוא, ואין בכך כל תי־מה, כי מציאותה של מאקונדו אינה פיסית אלא נפשית בעיקרה — איזו דחיסות של הלכי־רוח ורגשי־אשמה, היוצרת אקלים מסוים. בנופה וב־מזגה קיימת מעין מחזוריות־טבע המשתקפת בפנימיותם של בני־ה־אדם. הישיש המלאנכולי „איש אי־נו כותב לקולונל" — אחת הנובלות המשובחות של מארקס — הרגשתו מתחלפת עם עונות השנה והוא נע מאי־שקט סתוי למועקה חורפית ו־שוב לתקווה מחודשת באביב. במאקונדו של סיפורי מארקס המוקדמים שורר — אולי להפתעת הקוראים, שהוקסמו מן ההווייה המיתית הת־

תרבות וספרות

תמימה, כביכול, של „מאה שנים של בדידות" — איזו אווירה פולק־נרית כבדה ואלימה אך עדיין מצי־אותית לכל פרטיה, גם אם מתערבים בה אותות מבשרי רע. אין למאקונ־דו משמעות חברתית או פוליטית, וחיי המקום זורמים ומתהדים מכוח הזכרונות. עם־זאת טועים אלה הרו־אים באווירת האי־מציאותיות הא־פפת את „מאה שנים של בדידות" הוכחה ל„כלליות" הספר, ומבקשים לפרשו כאבטיפוס תנכ"י כמעט ל־מכלולות האדם עלי אדמות, ובייחוד טועה רות אלמוג בכותבה, שספרו של מארקס „נטול שייכות לזמן ול־מקום, לא אקטואלי, נעדר משמעות לאומית כלשהי". המציאות הנחזית, אומנם במבט מופגם ועוקף־ממשות, היא זו של קולומביה, מולדתו של הסופר, על מקשת יחסיה החברתיים והפוליטיים, על שמרנותה הלוחמת ועל רקמתה המסורתית. תופעות ה־שוד, הגניבות ואסונות־הטבע היו בת חוץ נפרץ, וכן מלחמות האזר־חים, שב„מאה שנים של בדידות" לובשות צביון מיתי, היו שכיחות עד 1900 ורישומן ניכר עד היום. עיירות דומות למאקונדו שיגשגו עם נטיעת מטעי הבננות ונמקו עם נטישתם, ונותרו בהן אל־נכון פליטי גורל החיים בעולם חלומותיהם וזכרונותי־הם. בדומה לגיבוריו של ג.ג. מארקס.

העולם שמעלה ג.ג. מארקס הוא זה של ילדותו, ומבחינה זו יש ב־יצירתו משום חוויה מצטברת, ביר־טוי של התלבטות רוחנית שאינה מרפה ממנו. הסופר רדוף רוחות עב־רו, ולא לגמרי על־דרך הגליקה. עם משפחתו נמנו בעלי דמיון מופלג ומחזיקים באמונות תפלות לרוב, ו־הם שעיצבו למעשה את תפיסתו רווית הפלאים. באחד הראיונות עמו סיפר ג.ג. מארקס, שלכל פינה ב־ביתו של אז נקשרו מתים וזכרונות, ועם רדת החשיכה אי אפשר היה להלך בו מפאת האימה. סבו, שאליו היה קשור מאוד, שירת תחת פיקודו של הקולונל אאורליאנו בואנדיה ה־אגדי, זה שימרותיו, מלחמותיו הס־רות־התכלית ואכזבותיו הן אחד הצי־רים המרכזיים ב„מאה שנים של בדידות", ופעם אחת הרג אדם במו ידיו. זכרון זה רדפו כל ימי חייו (גלגול מן הפרשה מובא בספר) ו־היה אומר לנכדו באנחה: „אינך יו־דע מה כובד של מת." מומנטים אלה נחרתו בלבו של ג.ג. מארקס, והם־הם שהזינו את יצירתו כעבור זמן. כל מה שכתב, מקורו בהוויה אישית. גיבוריו חולמנים ומלאנכו־לים, כי כך הכירם בחיים; נשות מאקונדו הן חזקות וקשוחות כסב־תו של מארקס, וכמוה שומרות על ייחודן עד לזקנתן המופלגת. הן הר־ציפות, הכוח המניע — כמו אור־סולה, אם השבט ב„מאה שנים של בדידות" — בעוד שהגברים הם קאפריזיים, אחוזי בולמוס נעוצים אל העבר ואל הבלתי־מושג. הנשים הן ההיצמדות לאדמה; הגברים הם עבדים להזדמנות שבהווה; אולי יש בהליכותיהם רמז כלשהו למצב ה־ראשוני המבטיח ששרר באמריקה לאחר פריקת עולה של ספרד, כש־כל דבר היה „פתוח", בחזקת אפ־שרי — ובכשלונם יש לראות בעצם מועקה של גן־עדן אבוד.

*

על אף דבקותו של ג.ג. מארקס בעולם ילדותו וזכרונותיו — למעשה אין הוא כותב על שום נושא אחר — הוא נחשב כסופר ואיש־רוח בעל עמדות מוצקות ומוגדרות, ובגללן אף גלה מארצו שנים רבות. יחד עם פואנטס המכסיקני ווארגס יוסה ה־פרואני אפשר לראות בו את צמרת הדור החדש התופס בהדרגה את מ־קום העלית הספרותית הוותיקה, ש־בה עדיין מושלים בכיפה אישים קשישים כבורחס ואסטוריאס. אנשי דור חדש זה, שהם בשנות הארבעים לחייהם, אינם אוחזים במהותם מו־צאם או ביתוש הספרותי, אך הם מקיימים ביניהם מעין סולידאריות אוואנגארדית, ואף מתיימרים להציב אלטרנטיבה ל־Nouveau Roman הצרפתי. יושרו האינטלקטואלי של ג.ג. מארקס וקנאותו לחירות הרו־חנית ידועים; הוא אינו נוטה לפש־רות עם מימסדים פוליטיים או ספ־רותיים למיניהם. בעבר דחה הצ־עות למינוי דיפלומטי מטעם ארצו, כדוגמת נרודה או אסטוריאס, ואף נימק את סירובו במאמר, שפורסם ב־1970, בעתון „אל טיאמפו" בבו־גוטה: „מעולם לא הרווחתי פרוטה שלא באמצעות מכונת־הכתיבה", הוא אומר שם, „איני מקבל משרה צי־בורית או מענקים מכל סוג שהוא, והריני סבור שכל סוג מעין זה מס־כן את עצמאותו של סופר, דבר ש־הוא חשוב כעצם טיב כתיבתו. לא נכחתי בטכסי חלוקת פרסים שהוענ־קו לי, ואיני משתתף כלל באירועים כאלה, לא רק מתוך צניעות, אלא היותי משוכנע שהללו הם תעלולי פרסומת, ואילו לדעתי הדבר ההוגן היחיד שרשאי סופר לעשותו כדי שספריו יימכרו הוא לכותבם יפה".

דבר זה עושה ג.ג. מארקס על ה־צד הטוב ביותר. כתיבתו אינה משו־פעת בכמות, אך מצטיינת בריכוזה ובקפדנותה. בארץ שתהילת סופריה יצאה כאוהבי מלל ומליצה, נשמעת שפתו מדהימה בדייקנותה ובעוצמ־תה הרגשית. קטע מ„יום ככל ה־ימים" (סיפור שנתפרסם לפני זמן־מה ב„הארץ") עשוי להמחיש זאת:

„אבא".

„מה יש".

לא שינה את הבעתו.

„הוא אומר שאם לא תעקור לו שן, יירה בך".

די בצמצום דראסטי זה להמחשת ניגוד קוטבי. ה„מה יש" נאמר ללא סימן־שאלה, ובו כל אי־רצונו של רופא־השיניים כלפי בעל „השררה", בעוד שהילד פועל כשליח בהול ה־מעביר דברים סתומים ונוראים. ה־ביטוי נדחס למימדיו המינימאליים, בלי לגרוע מאומה מעוצמתו. דיי־קנות מילולית זו, שעליה עמדה כמ־דומה רק רות אלמוג בין המבקרים המקומיים, היא ממיטב סגולות ה־סופר, ומבעדה נעשית מאקונדו מ־עניינת, לא בשל הוויתה הגשמית העלובה, אלא ברמזיה ופשריה ה־אפלים.

חולשתו של ג.ג. מארקס היא ב־רצף הסיפורי. ב„מאה שנים של ב־דידות" אין הדבר מורגש, משום ש־המאורעות הופכים מיתוס, אבל ה־חסרון בולט יותר בסיפוריו „המצי־אותיים"; שם נשמרים ההומור הדק, והזירות הסופר להלכי־נפש כמוסים, אך עם זאת הוא מתקבל רושם של אי־סדירות כרונולוגית או רגשית, ו־מתעצמת הרגשה שאנו עומדים על סף בשורה שאינה מתבארת די צור־כה. הוודאי ביצירתו של גבריאל גארסיה מארקס „מרקיד רוחות ה־רפאים התיגנים", מועט הוא: שה־ממשות מוטלת בספק, הגבולות בין החיים ומוות מטושטשים, ועצם תחו־שת החופש היא בגדר אשליה.

ג. ג. מארקאס

פ. בן־יעקב

„שנת הספר הבינלאומית" בצרפת

עקב „שנת הספר הבינלאומית", זכה השנה „פסטיבל הספר" של ה־עיר ניצה בדרום־צרפת בתמיכה ממ־שלתית גדולה (300.000 פרנקים). הדבר איפשר לו להרחיב ולגוון את פעולותיו, בצד פעולתו הרגילה, ש־היא הקמת מאות ביתני־תצוגה של מו"לים צרפתים וזרים. המקורית ו־המעניינת ביותר בין פעולות אלו היתה הפגישה, שנמשכה שלושה ימים, עם 100 „קוראים ממוצעים", שבאו לניצה מכל רחבי צרפת, ב־מיוחד לשם כך.

מכתב מניצה

המטרה היתה להכיר את „הקורא האלמוני" בתקופתנו, לשמוע מפיו מדוע הוא קורא, מה הוא קורא, ו־מה דעתו על הספרות הצרפתית כ־יום. וזוהי גם הסיבה שהאירוע, ש־נקרא עד עתה „יריד הספרים ה־בינלאומי" (הוא נוסד רק לפני 4 שנים), הפך ל„פסטיבל הספר". ב־„יריד" היה הדגש בעסקים, ואילו במסגרת ה„פסטיבל" מתקיימות פגי־שות, סימפוזיונים, קונגרסים וכדו־מה.

כיצד לבחור את הקוראים המייצ־גים את ציבור הקוראים בצרפת — היא בעיה לא קלה. לאחר דיונים, החליטו משרד החינוך והנהלת ה־פסטיבל לעשות את הבחירה בשיטת ההגרלה. בצרפת פועלות כיום 728 ספריות ציבוריות. מספריות אלו נב־חרו, בשיטת ההגרלה, 100 בלבד. מנהליהן נתבקשו לבחור כל אחד, שוב בשיטת ההגרלה, בקורא מבוגר אחד. לאדם זה נשלחה הזמנה ל־שהות 3 ימים בניצה על חשבון ה־פסטיבל, וכמובן כרטיס־רכבת הלוך־ושוב.

מיותר לומר שאף אחד מן הזוכים לא ויתר על הזדמנות זו, ולו רק בגלל עצם המשיכה של „חוף התכ־לת". 100 קוראים וקוראות התאספו איפוא, ב„ארמון הפסטיבלים" הגדול והחדש של ניצה. מהם צעירים כ־בני 20, מהם בני 60 ומעלה. ממוצ־אים שונים, לפי מחוזותיה של צר־פת, השכלה שונה, מקצועות שונים. בגלל ההבדלים הגדולים הללו שר־רה בתחילה הרגשה של זרות, ו־אפילו אי־נוחות. כל אחד מהם חי־כה לראות מה שיתרחש, מבלי ש־ימצא מה לומר למשתתפים האחרים.

בראש הפגישה עמד הסופר אר־מאן לאנו. כיון שבצרפת כל קבוצה המכבדת את עצמה בוחרת ב„נשיא" ניתן גם ללאנו תואר זה על־ידי הנהלת הפסטיבל. הוא היה מוכר ל־כל הקבוצה, אם לא מספריו, הרי משידוריו הספרותיים ברדיו ובטל־ביזיה. לידו עזרו 3 „ראשי־קבוצות", כי המוזמנים חולקו לשלושה, כדי שקל יותר יהיה לדובבם.

„מה הם הקוראים כיום, ומה הם ה־מניעים לקריאה בתקופתנו ?", זה היה הנושא שעליו ביקש „ראש־הקבוצה" לעורר שיחה בקבוצה שלו־תוכה הצלחתי להסתנן. לגרבה ה־הפתעה, האנשים, שרובם באו מ־כפרים קטנים, התגברו בנקל על „אימתא דציבורא", וכל אחד היה מוכן לדבר, כאשר נשאל. הם הב־ינו שלשם כך הוזמנו לניצה, ולא רצו לאכזב את מארחיהם. הראשונים היו המורים והמורות.

„אני מורה בכפר בן 150 נפש. אין זה התפקיד היחיד שלי בכפר, אני גם מזכיר־ראש, בין השאר. מר־בית התושבים הם איכרים, הם נמ־צאים הרבה מאוד בשדה, חוזרים מאוחר, עייפים, ועל־כן אינם פות־חים ספר. כי הם רואים את ה„מש־כיל" של הכפר, את האדם „היודע הכול". כאשר יש להם בעיות, הם באים אלי, בתקוה שאוכל להסביר להם. ואז אני ממהר לספריה ומחו־פש ספר על אותו נושא. כך קרא־תי ספרים על נושאים בהם מדובר יו־תר, אבל זה היה בשביל הקשר עם האנשים הסובבים אותי".

כל אחד מן האנשים העלה סיבה אחרת, שבגללה הוא קורא. סקר־נות, חיפוש אחר רגיעה במצבי מתח ועצבנות, הכרת הזולת, רצון ל־„ברוח", לעזוב את קשיי החיים, וכן הלאה. עשרות תשובות, מגוונות ומגוונות.

רק אחד בלבד טען שהוא קורא כדי להתגבר על השעמום. איש זה הוא רועה־צאן, ובידיו שישועמם בהרים בעת המרעה, הוא לוקח עמו ספר, כדי שהיום יעבור מהר יותר. הוא אוהב את הספרים של ויקטור הוגו, אלכסנדר דיומא, פייר לוטי, וכד'.

„אני קשור לסופרים של המאה הקודמת ואינני מכיר את הסופרים של תקופתנו. הם נותנים לי כל מה שאני רוצה, ואינני חש צורך לע־בור לימשהו אחר. בעבר קראתי הרבה יותר, גם בערבים. עכשיו, יש לי טלביזיה".

כל שאר המשתתפים, שהזכירו שמות של סופרים, הזו אף הם על שמות גדולי הספרות הצרפתית. לפ־עמים שם של סופר ותיק היוצר ב־תקופתנו, למשל יוסף קאסל, אולם אף פעם לא שמו של סופר צעיר יו־

„ארמון הפסטיבלים" בניצה

תר, ידוע פחות, שאת ספריו אפשר להגדיר כספרות „מודרנית". דבר זה הפתיע את ארמאן לאנו, ובדב־רי־הסיכום שלו אמר, שהוא מאוכ־זב מ„צמצום הידיעה" ומחוסר ה־השכלה באשר לספרות הנוצרת ב־תקופתנו, שהרי את הוגו ובאלזק הרי כולם מכירים עוד מבית־הס־פר העממי, ואין צורך בהשכלה מיו־חדת כדי לדבר עליהם. „השכלה ספרותית" פירושה הכרת הסופרים הצעירים, ודבר זה הוא לא מצא בין „הקוראים הממוצעים".

הקונגרס העולמי של המו"לים

בשנת 1898 התקיים בפאריס ה־קונגרס העולמי הראשון של המו"־לים, ומאז הוא ממשיך להתכנס, ב־מקומות שונים בעולם, אחת ל־3 או ל־4 שנים. לאחר אמסטרדם, בשנת 1968, חזר הקונגרס ב„שנת הספר הבינלאומית", ל„בית מוצאו", ו־התכנס שוב בפאריס. הפעם עמדו לרשות 600 מחשובי המו"לים ב־עולם תנאים נוחים הרבה יותר: בבניין הגדול של „אונסקו" הוכן אולם מיוחד לישיבות אלו.

המו"לים, לרובם באו עם נשו־תיהם, זכו הפעם להתעניינות מרו־בה, ולכבוד מלכים כמעט, שאותו אפשר ליחס לעובדה שאנו נמצאים בעיצומה של „שנת הספר". נשיא המדינה, ז'ורז' פומפידו, קיבלם א־שית בארמון „אליזה"; העיר ריימס, אשר בה קאתדראלה מפורסמת ותע־שית שמפניה מפורסמת, הזמינה את המו"לים לבלות יום אחד בעיר; ו־אם אין די בכל אלה, גם העיר ני־צה, שקיימה את „פסטיבל הספר" שלה ב־19 עד 25 במאי, הזמינה את כל המו"לים ליום הפתיחה, ו־בערב נערכה לכבודם ארוחה חגי־גית.

אשר לדיונים, הם נתקיימו, כא־מור, בבית „אונסקו" בפאריס. סעי־פים רבים היו על סדר־היום, ואחד מהם: היחסים בין המו"לים למחב־רים. מחברים רבים כיום אינם מוכ־נים כיום להסכים עם העיסקה ה־ישנה של אחוזים על כל ספר נמ־כר. רק סופרים מעטים, שהצליחו לכתוב רבי־מכר, לבבם רצון מ־שיטה זו ומוכנים להמשיך כך. כא־שר התפוצה קטנה, התשלום אינו מאפשר לסופרים להתקיים, הרי כ־זה ניתן להם שכר הספרים לאחר זמן רב, כי צריך להכות ולראות את תוצאות המכירה.

יש הוצאות הקשורות עם מחבר זמן רב, והן מוכנות לתת בו אמון ולשלם לו תשלומים חודשיים. כך הופך הסופר לעובד קבוע של ההו־צאה. הוא כותב את הספר שמזמי־נים אצלו. סופרים אחרים דורשים תשלום „לפי ספר". המו"לים נאל־צים להסתגל לתנאים חדשים.

בנושאים כה מסובכים, קשה לק־בל החלטות בקונגרס. מסתפקים ב־כך שהדו"ח המלא של הוויכוחים מועבר למרכז הארגון בג'ינבה. שם יודנו בכל הוועדות מצומצמות, ש־תשלחנה את המלצותיהן למו"לים החברים בארגון, בארצותיהם השו־נות.

אין זה אלא נושא אחד מרבים, שעליהם הכינו הצירים סקירות, כ־הקדמה לוויכוח כללי. משלל נוש־אים אלה נציין גם את היחסים בין תעשיית הספרים לתחנות הטלבי־זיה, את בעיית הפצת הספרים ב־ארצות מתפתחות, את בעיות המתר־גמים, ההגהות, וכד'.

הצרפתים מרבים לקרוא ?

אנו חיים בעידן משאלי דעת־הקהל. לא עובר כמעט שבוע, בלי שעתון צרפתי זה או אחר יפרסם את תוצאותיו של משאל דעת־קהל, שהוא הזמין אצל אחד המוסדות ש־התמחו בכך.

ב„שנת הספר הבינלאומית", טב־עי היה שנערך משאל גדול על הנושא: „הצרפתי ותעשיית הספר". המוסף הספרותי של „פיגארו" פיר־סם את תוצאות המשאל הזה, והוא צוטט לאחר־מכן בעתונים רבים ו־ברדיו. העתון פירסם רק 5 מן ה־שאלות, שנראו לו כחשובות ביותר. הרוצה לקרוא את המשאל כולו, חייב לשלוח למערכת 13 פראנקים, והוא יקבל תמורתם חוברת מאלפת ועשירה במספרים.

מתוך השאלות הללו, נסתפק אנו רק בשתים הראשונות. (א) האם קראת ספר אחד, או יותר, בשנה ה־אחרונה ? (ב) האם קנית ספר, או ספרים אחדים, בשנה החולפת ? אם כן, כמה ?

על השאלה הראשונה ענו 41 אחו־זים מ־2.000 האנשים שהשתתפו ב־משאל, שהם לא קראו אף ספר אחד. על השאלה השניה ענו 59 אחו־זים, שהם לא קנו אף ספר אחד.

כמובן, שכל שאלה גוררת שאלות־משנה: כגון: כמה, מאיזה סוג, גיל הנשאל, וכדומה. בין ה־שאר הראה המשאל, שבפאריס וב־סביבתה קוראים יותר מאשר באזורי צרפת האחרים, וגם קונים יותר. ה־גברים קוראים יותר מן הנשים. ה־גיל שבו מרבים לקרוא הוא בין 15—24.

המחברים המצליחים ביותר

בקונגרס הבינלאומי של המו"לים בפאריס הובאה לידיעת המשתתפים רשימת עשרת המחברים שספריהם זכו להפצה הגדולה ביותר. מחברים אלה, לפי סדר חשיבותם, שהוא כ־נראה מקרי, הם: מאו־טסה־טונג, („ספר האדום הקטן"), לנין, סימנון, אגתה כריסטי, מארגרט מיטשל („חלף עם הרוח"), ארסקין קולד־וול, לארוס (המילון הצרפתי ה־קטן), ד"ר בנג'מין ספוק, התנ"ך והקוראן.

ישראל פנקס

שלושה שירים

מהתלת קיץ

וּבְצַמְּרוֹת הָעֵצִים גָּלְשׁוּ אֵלִים עֵירֻמִּים
שֶׁצָּחֲקוּ. גּוּפֵיהֶם הַלְּבָנִים הִבְהִיקוּ
בַּשֶּׁמֶשׁ. הֵם נוֹעֲדוּ בֵּינֵיהֶם וְהָיוּ
מְחֻיָּכִים, לֹא הֵבַנּוּ מִלָּה
מִכָּל שֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים.
לְיָדָם נָוֶה פֵּרוֹת
וּכְלֵי־נְגִינָה, אֲחוּזִים הָמוֹ
בִּידֵיהֶם אֶשְׁכְּלוֹת־עֲנָבִים.

"אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁזֹּאת מַהֲתַלָּה?"
שָׁאַל פְּרֶדִי, וְעָשָׂה לָהֶם סִימָנִים.
הַמְּנוּ כְּתֹבֶת, שָׁנוּ
פָּנִים, לַשָּׁוְא בִּקַּשְׁנוּ
שֶׁיֵּרְדוּ אֵלֵינוּ לְמִשְׂחָקִים.
כָּל הַקַּיִץ הַהוּא, הִשְׁקִיף כְּמוֹ בּוּעָה,
הֵם מָשְׁלוּ בָּנוּ, מָשְׁכוּ מֵעָלֵינוּ חוּטִים,
וּכְמוֹ לֹא הִשְׁגִּיחוּ בָּנוּ.
סִכַּמְנוּ: "לֹא כִּבְנֵי אָדָם הָאֵלִים."

בֹּקֶר אֶחָד לֹא רָאִינוּ אוֹתָם.
פְּרֶדִי אָמַר שֶׁהֵם יְשֵׁנִים,
שֶׁהִסְתִּירוּ אוֹתָם הֶעָלִים,
וְחָלָה שָׁלֹשׁ:
"אֵין לְהַפְרִיעַ אֶת מְנוּחַת הָאֵלִים."

בְּסוֹף הַקַּיִץ חָזַרְנוּ הָעִירָה.
הַמְּבֻגָּרִים דָּחֲסוּ הַכֹּל בַּמְּזוּדוֹת,
הָעֵצִים נִשְׁכְּחוּ.

עָבְרוּ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה.
פְּרֶדִי לָמַד הַנְדָּסָה, נָשָׂא אִשָּׁה, אַחַר־כָּךְ שָׁמַעְתִּי
בּוֹנֶה גְּשָׁרִים בְּאֶרֶץ רְחוֹקָה.
לֹא מִזְּמַן שָׁלַח לִי גְלוּיָה
עִם מִזְרְקוֹת וּפְסָלִים. מִתַּחַת מְאֻרְלָה:
"חוֹשֵׁב שֶׁיַּלְדֵי הַשְּׁכֵנִים עָשׂוּ לָנוּ בְּדִיחָה?"

אוליאנדר וקוסמוס

אוֹלֵיאַנְדֶּר וְקוֹסְמוֹס, אַחִים
וּפְרָחִים, פַּעַם מְלָכִים.
עַל שְׂפַת נַהֲרוֹת הִתְהַלְּכוּ, תַּמִּים
בַּגַּנִּים, שְׂמֵחִים
כָּל הַיָּמִים, לֹא יָדְעוּ אַף פַּעַם
פַּחַד.
מֵרֹב־תּוֹדָה
בִּקְּשׁוּ לָתֵת לָעוֹלָם מַתָּנָה,
לְהוֹסִיף לְבוֹעָה
אֶת מַה שֶּׁבִּלְבָבָם
הָיָה,
וְהָיוּ שְׁקוּפִים
כָּל־כָּךְ בְּמַחֲשָׁבָה,
עַד שֶׁבִּכְלָל לֹא הִרְגִּישׁוּ
שֶׁהֵם כְּבָר שׁוֹכְחִים,
הַפְּשִׁישִׁים בַּלְּבָעִים עֲמֻקִּים,
וְאֵיךְ שֶׁלַּהֶבֶת, צָמְחוּ לָהֶם נִבְעוֹלִים.

ונציה

כְּמוֹ וְנֶצְיָה רָצָה. בְּהַעֲלוֹת,
הָיִינוּ מְקֻסָּמִים לָהּ.
שָׁטִים עִם חֲבַצָּלוֹת
וְאוֹשְׁפַת הַמַּיִם,
בְּחֹשֶׁךְ הַחוֹם, הַזְּכוּכִית.

וְנֶצְיָה שׁוֹקַעַת, הַיָּפָה. אָהָה,
לִכְלִיּוֹת הַתְּכֵלֶת, הָאוֹר
הַיָּקָר, הַיַּיִן
הַקְּסָמִים כְּמוֹ פִּרְחָה.

אהרן אמיר

בקיבק, עם כל מיני סופרים

קיבק — בצרפתית Québec, או „קוויבק" בהיגוי האנגלי — היא, כמובן, אחת מעשר הפרובינציות ה־כלולות במבנה הפדראלי של קנדה. היא מונה כששה מיליוני תושבים, מהם כ־80% דוברי צרפתית, רובם צאצאיהם של [illegible] אלפים איש בסך־הכול שעקרו, בין אמצע המאה ה־16 לאמצע המאה ה־18, ממחוזות צפון־מערבה של צרפת ו־התיישבו בקיבק בימי שלטונה של צרפת, עד שהביס הגנרל ג'יימס וולף האנגלי את הצרפתי מונקאלם ב־1759 בעמק־אברהם אשר בקיבק. הבירה היא מונריאל, בהיגוי האנג־לי: מונטריאול — כ־2.5 מיליוני תושבים, שני שלישים מהם „פראנ־קופונים" והשליש דוברי אנגלית, לר־בות אזרחים ממוצא איטלקי, יהודי, יווני, פורטוגזי, באלקאני, סיני וכו'.

ועכשיו: מה עושים „כל מיני" סופרים בקיבק זו, ומה אתה עושה עמהם, ולמה זה צריך לעניין את הקורא ?

טוב, זה עניין קצת יותר ארוך, אבל הוא קשור למה שהוסבר כעת לה. ידועה, התעוררות הלאומית־התרבותית שחלה בשנים האחרונות בקרב הקנדים־הצרפתים, או ה„קי־בקים", כפי שרבים מהם בוחרים להתקרא כיום. קריאתו של הגנר־ל דה־גול, בביקורו בקנדה ב־1967, „תחי קיבק החפשית !" היתה מכוונה לפתח רוח במפרשים של התעוררות זו, ובמידה ידועה אף השיגה זאת, כל כמה שיהיה בה משום סטירה־לחי לכללי הנימוס הפרוטוקולי.

תסיסה רוחנית ורעיונית, ופעילות ענפה בכמה תחומים של יצירה אמ־נותית — בייחוד בספרות ובקולנוע — הן מסימניה המובהקים והמבל־טים ביותר של התעוררות זו. בכל־הי שנות ה־50 צומחה פעילות זו בסימן של תנופה גוברת והולכת, ואחד מביטוייה הנאמנים הוא דו־ירחון ספרותי הקרוי „ליברטה" — „חירות" בלטינית — שנוסד ב־1959. מאז 1962 מקיים כתב־עת זה מדי שנה במונריאל, באביב, מיפגש של סופרי קיבק. כעין סימפוזיון לליבון שאלות הכרוכות בהתעוררות הלאו־מית־תרבותית של הטריטוריה. עורכו הנוכחי של „ליברטה", ז'ן־גי פי־לון, שהוא גם הממונה על התכניות הספרותיות, הדראמאטיות, האמנותיות וכו' בראדיו־קנדה (הצרפתי). בפתח זה זמנו־כמה — יחד עם חבריו, ה־מבקר והמסאי פרופ' אנדרה בלו והמשורר פרנאן אואלט — פעילות המכוונת להשיג תהודה בינלאומית, או גושפנקה בינלאומית, ל„נוכחות" של הספרות הקיבקית הצעירה.

במסגרת מאבק זה הורחב השנה היקפו של מיפגש־הסופרים הקיבקי ולבש אופי בינלאומי ממש, תודות להשתתפותם של סופרים, משוררים, מבקרים ועורכים ספרותיים מ־11 ספרויות לאומיות. מיפגש־הסופרים של סופרי קיבק, שנערך השנה ב־מלון „רנדוז'" במונריאל, בימים 28 במאי עד 4 ביוני, הקיף, איפוא, לבד מסופרי קיבק, גם סופרים מ־קנדה הבריטית, ישראל, צרפת, אר־צות־הברית, צ'ילי, פולין, הונגריה, יוגוסלביה, יוון ורומניה. המיפגשים השנתיים הבאים בקיבק יוסיפו לה־יות בינלאומיים.

צעד ראשון בכיוון של הפראה הדדית יזומה, „מאורגנת", בין ספ־רותם לזו של ספרויות לאומיות אח־רות עשו עורכי „ליברטה" לפני שנה וחצי, כאשר פנו אל עורכי „קשת" דווקא, בהצעה לקיים בארץ ישראל מיפגש ספרותי ישראלי־קי־בקי בחסות שני כתבי־העת, שבעק־בותיו יפרסם „ליברטה" חוברת ה־מוקדשת לספרות העברית של ימינו אלה ואילו „קשת" יקדיש חוברת ל־הנובטה הספרותית החדשה של קי־בק. ההצעה נתקבלה, ומיפגש־הסופ־רים קיבק־ישראל התקיים השנה ב־מתכונת בימים 25—30 בינואר, ב־ירושלים ובתל־אביב. בהשתתפות שלושת העורכים הנ"ל של „ליבר־טה", עורכי „קשת" ועוד סופרים ו־אישי־ציבור ישראלים. במסגרת זו התקיימה באוניברסיטה העברית ב־ירושלים הרצאה של פרופ' אנדרה בלו על „ספרות צעירה ותודעה לאו־מית" ובבית־הסופר שבירושלים ה־עתיקה נערך ערב של מיקראי־שירה מישראל ומקיבק, שבמרכזו עמדה שיחתו של המשורר פרנאן אואלט על „הפיוט הפיוטי". ביקור־הגומ־לין של עורכי „קשת" העברי נערך בקיבק במסגרת מיפגש־הסופרים ה־בינלאומי, ביוזמתם של עורכי „לי־ברטה", שבמרכזו אכן עמד „יום ישראלי", שכלל דברי־פתיחה של אברהם ב. יהושע ואהרן אמיר עורכי „קשת", ושל פרופ' קלוד וידה, מן החוג לצרפתית באוניברסיטה העב־רית בירושלים, שהיה אף הוא מכשר המפגש הכנס; מסיבת־עתונאים עם עורכי „קשת"; הקרנת סרטים אמנו־תיים ישראליים באולם הספריה ה־בינלאומית של קיבק; קבלת־פנים במעונו של הקונסול הכללי הישרא־לי; ובערב, שוב בספריה הלאומית, הרצאה פומבית של כותב הטורים ה־אלה על „הספרות הישראלית בימי־נו".

החוברת ה„ישראלית" של כתב־העת הקיבקי, וזו ה„קיבקית" של הרבעון העברי, הופצנה שתיהן ב־מהלך שנה זו.

*

פורמלית, לפחות, היה המיפגש במונריאל סובב על ציר של נושא מו־כרז. הוא L'Ecriture et l'errance ובתרגומנו „כתיבה (או ספרות) ונדי־דה (או אף הרצל, שיטוט, תעייה בדרכי החיים). היתה זו מסגרת רח־בה, נוחה וגמישה במכוון, להבעה אישית ולביטוי גישות שונות ל־פרובלימטיקה התרבותית בזוויות שו־נות [illegible]

„להעביר [illegible]" חובתו של סופר „לתת משמע טהור יותר לדבור של השבט"; למשוררת היוו־ניה, הגולה מארצה, המקוננת על ענות העממיות הספונטאניות שבתר־בותה הלאומית בסד של פורמאליזם עקר — לשוני, מוסדי, רעיוני; ל־הונגרי המתאר את בדידות „האי" ההיסטורית של „אי" תרבותי הונגרי בים של זרות; לפייטן הצרפתי ה־אנין, אשר מאס ביהדות האוואנ־גארד, באובסקוראנטיזם של המודר־נית, והוא חפץ ביצירה המעוגנת ב־„כאן" וב„עכשיו"; לאמריקאית הנר־כאת בנושא להיטמע באומה הזאת, הרחבה מדי, של אמריקה, שעדיין — 200 שנה אחרי הכרזת־העצמאות — „אין הרגשה של שייכות אליה" ו־קשה עדיין „להתייחס" לה; ול־צ'יליאני, שבעיניו האדם החדש, זה של „האמריקות", הוא בבחינת צי־פור, להבדיל מאדם־העולם־הישן, ה־משול לעץ.

למרבה התמיהה, אולי, הסתיים ה־מיפגש בלי הצבעה על „תיזיסים", בלי קבלת החלטות, בלי לנסח מני־פסט או מחאה, ובלי „לגבש עמדה" בנושא כלשהו — אף לא בנושא שהיה ציר של המיפגש גופו. תחת זאת סיימנו את דיונינו, כדרך ש־פתחנו אותם, בסעודה משותפת אל שולחן ארוך־ארוך, משופע מעדנים המרחיבים את הדעת, וקינחנו ב־סיגר־האוואנה ריחני ובליקר. קודם־לכן, בעצם, סיימנו בהסכמה עם מארחינו הנלבבים שמיפגש כעין זה, במקום הזה, ראוי כי יישנה דבר־שנה־בשנה, אף העלינו איש־איש את רעיונותינו והצעותינו באשר ל־הרכבו, נושאיו וסדריו של הכנס ה־בא.

דומה כי לא אגזים אם אומר ש־קוראי הכנס הזה יצאו ממנו עשי־רים־ברוח יותר משהיו בבואם אליו. אין זה מן הכתרים שקל לקשרם למיפגשים של יוצרים בתחום כלשהו. ואין לי ספק שהיעדר כיוון תכליתי או פרוגראמטי היה גורם חשוב ב־הצלחתו של המיפגש. אנשים לא באו אליו כנושאי בשורה או שלי־חות כלשהי, אף לא כמייצגי ארץ, תרבות, משטר או זרם כלשהו. מ־שום כך, דומה, היטיבו לייצג איש את ארצו ואת תרבותו, על מכאובו ועל חלומו. ואולי מתוך שמראש באו לא לעשות רושם אלא להת־רשם, לא ללמד אלא ללמוד, לא להתנצח אלא להתוודע, נמצא כל אחד, בסופו של דבר, מוסיף חכמה, בינה ודעת, גם לו גם לחבריו, ו־נמצא כל אחד מרחיב דלתי לבו ו־תוקע יתד נאמן בלב זולתו.

נכס יקר יש לו לאדם בעולמו ו־רעות שמו. לא בשמים בקונה כי לבני־האדם ניתנה, ומעטים הנכסים אשר ישוו לה. ודאי, אמיתות־עפר שחוקים אני משמיע כאן, מסוגן של אמיתות־בפרוטה, אבל חי אני אם לא על אמיתות־פרוטה כגון אלו העולם עומד כל זמן שהוא מאוכלס ילודי־אשה ולא פקועי־של־מבחנה. מיפגש זה במונריאל הברוך, שאליו זומנו אנשים שכמעט לא הכירו קודם זה את זה, אכן קשר אותם בעבותות של חיבה והבנה, קשב והערכה הד־דיים, המסתכמים במלת־חמדה אחת זו: רעות.

היטיב להביע זאת הצ'יליאני, ש־בידידים החדשים אשר קניתי לי שם, אדם שכמו נזדווגו בו חוש־לב עם חכמת־לבב. כאשר נפגשנו פעם אח־רונה, במסיבת־רעים שאחרי־ככלות־הכל, בחצרו של אחד הסופרים ה־קיבקים יוזמי הכנס, הבעתי צער על שהנה כבר אנו מתפזרים כולנו איש לעברו. האיש ספק כפו על ברכו ו־הרעים בקולו. „מה אתה סח !" אמר. „הרי זה מזל שאנו מתפזרים... אילו נשארנו כאן עוד שבוע־ימים, כולנו יחד, היינו נשארים כמשפחה אחת גדולה ושוב לא היינו נפרדים לעו־לם — וזה היה אסון !"

*

הו, כן. עדיין אני חייב תשובה על השאלה שהצגתי לעצמי בתחילת דברי, בשם הקורא.

„למה זה צריך לעניין את ה־קורא ?"

לכך יש עמי מאה ושניים נימוקים. אולי מאה ושלושה.

לא את כולם כדאי לפרט. לא כולם שווים במשקלם.

הפחות חשוב, הפחות משכנע, הוא שזה מעניין את הכותב.

נימוק פחות בלתי־חשוב הוא שה־מיפגש בכלל, ובפרט „היום הישר־אלי" שנתייחד בו מכל יתר הימים, [illegible] הם ממקור העברים שה־דימוי החיובי של ישראל [illegible] בחוגים אינטלקטואליים ובתבל־עולם שאינם נטולים יכולת להעניק ולהפיץ, עשויים להיבנות מ־הם. וזוהי נקודה שלפחות קצת מן הקוראים ערים לה, מן־הסתם.

נימוק נוסף הוא שלא מעטים מן הקוראים מזדמן להם ודאי מדי פעם להימנות עם המארגנים, או ה„מאור־גנים", במיפגשים מסוג זה או אחר הבאים להוסיף השכלה, או להרחיב אופקים, או להתלבט במשותף, או לקרב לבבות. אף אלה אפשר ש־ימצאו עניין בכמה מן הלקחים ה־עשויים להתרמז מסיפור־המעשה ה־זה על מיפגש הסופרים הבינלאומי הראשון מיזמתם של הסופרים ה־קיבקים.

אבל לא אאריך עוד. אם גררתי עמי את הקורא עד הלום, הרי אני פטור מלהתיק ולנמק מה־טעם הוא צריך להיגרר עמי.

אהוד בן עזר / ספרי הזהות קדומים

דהיה אל כהינה לנחום סלושץ

נחום סלושץ, אשר נולד לפני כמאה שנה, עלה לארץ ב־1891 והיה פועל בכרמי ראשון לציון. [illegible] בפאריס [illegible] האקדמיה לכתובות [illegible] באפריקה הצפונית [illegible] ב־1919 חזר לארץ והיה [illegible] „החברה להקירת ארץ־ישראל" [illegible] ארץ־ישראל [illegible] באפריקה הצפונית.

בספרו „תולדות היהודים באפריקה הצפונית" (מוסד ביאליק, 1965) [illegible] ה„כאהנה", [illegible]

[illegible] (705—685) [illegible] 697/8 או 687/8 [illegible] ראשון, עמ' 61).

סלושץ בספרו [illegible] אל כהינה, [illegible]

צה, כי כל נערה בתולה הנשבעת להינשא לאיש הנבא אליו להשכלו בליל כלולותיה. [illegible]

[illegible] (עמ' 93/4).

[illegible]

נחום סלושץ: דהיה אל כהינה (יהודית הכוהנת) מלכת אפריקה. פרק גבורה בתולדות בני ישראל היהודים בערבות „היבשת השחורה". הוצאת „אמנות", תל־אביב, 1933. 145 עמ'. ספריה לכל 46.

ספרים חדשים

מקור

עזרא זוסמן: [illegible]

[illegible]

תרגום

[illegible]

מחנה ספרותי באוניברסיטת חיפה

[illegible] 31.7.72—10.8.72 [illegible]

חומר ל„תרבות וספרות" לא יוחזר אלא אם תצורף אליו מעטפה בולית ובכתובת

העורך: אברהם יבין

האיש מירושלים שיצא לבקש את האנטיפודים

סיפור מאת יעקב לורך

ירושלים היא, כידוע, טבור העולם. בולגאטה היא כונתה במפורש umbilicus terrae, ו־umbilicus, הרי פירושו „טבור". המפה של סאלוסט, משנת 1111 לספירת הנוצרים, אינה המפה היחידה המספקת הוכחה גראפית לטענה גיאוגראפית זו.

ממילא אין לך מקום טוב מירושלים, כדי לצאת ממנו לבקש את האנטיפודים — זה הגזע האגדתי המאכלס את האנטיפוד, הלא הוא האזור הנמצא בדיוק מתחתינו, בצדו השני של כדור־הארץ. זהו, כמובן, מסע נועז, שרק יהודי־סגולה עשויים לצאת אליו, ורק בני־המזל שבהם עתידים לסייעו בהצלחה. אך כשנתפס אדם בקסמן של האגדות שנרקמו סביב לאותו גזע של תמהונים, שוב אין כוח בעולם שיסיטנו — כמארקו־פולו, כמגלאן וכאמריגו וספוצ'י, בשעתם, כן יחרוף גם הוא את נפשו, עד שיגיע אל מחוז־חפצו, כסומא בארובה.

לפי עדותו של הגיאוגראף ההולל לאמברט מסנט עומר, האנטיפודים הם יצורים מחורים אשר האקלים ההורר אצלם עיוות את האנאטומיה שלהם עד כדי זוועה: „כי בה בשעה שאנו נהנים מזיו השמש, האנטיפודים השופים לקור אימים. וכוכבי הצפון, המקסימים את הרקיע שלנו, נעלמים מעיניהם" (רק, לאמברט).

בעיית האנאטומיה של האנטיפודים היא עם־זאת עניין של מה־בכך, לעומת עצם שאלת קיומם. קוסמאס המלומד, כתב על כך עוד בשנת 535 כדלקמן: „עובדי־אלילים אינם מתביישים להחזיק שאכן גם בצדו התחתון של העולם חיים בני־אדם. ואולם דיה מחשבה חטופה להוכיח את כל סיפורי־הבדים הללו. שכן, אם יעבדו שני אנשים, זה בצדו העליון של העולם וזה בצדו התחתון, כשרגליהם כופפות אלו מול אלו, הרי בין אם יעמדו על מים או על אוויר, על אש או על אדמה, איככה יעמדו שניהם זקופים? הלוא האחד יעמוד זקוף, ביציבה טבעית, והשני יעמוד כשראשו כלפי מטה, בניגוד מוחלט לטבע, מושגים כאלה כנוגדים לתבונתנו, חורים לטבע האדם ולמצבו עלי אדמות".

לגלות את האמת בכלל, ולגלות אותה במסע היוצא מירושלים בפרט — זה היה האתגר שהיה כל השנים כאש בוערת בעצמות מיודענו הירושלמי צמא הדעת וירא השמים, עד שאזר עוז והחליט להצו ויהי מה. כבכל מסע אחר בחיי האדם, גם במסע זה היה הצעד הראשון גם הצעד המכריע. איך, כך שאל את עצמו, איך אגיע למחוז חפצי, בבטחה? ובמלים אחרות: איך אהכנן את יציאתי כדי שבנקודה הנמצאת ב־31°47' צפון 35°14' מזרח אגיע אל האנטיפודים, דהיינו ל־31°47' דרום 144°46' מערב.

שקוע בהרהורים, שוטט ביציאת לילה ברחובות העיר, עד שאורו עיניו באור גדול. וישא את עיניו וירא, והנה מעמוד גבוה קורנות אליו מנורות־רחוב חמימות־קרניים. לכן־העמוד צמוד לוח גדול, שסמל עיריית ירושלים מוטבע עליו. וכך, בערך, נאמר שם, להורות את נבוכי הזמן: „עמוד זה הוקם בשנת ה' תשל"א לבריאת העולם, והוא העמוד הגבוה ביותר בעולם". והירושלמים המשוטטים סביבו בלילות ומעיינים לאורו במהדורות הציח של עתוני הערב, יספרו לך שמשקלו 540 טונות.

זהו, חשב חוקר האנטיפודים בלבו, עמוד זה, ששורשיו עד לב כדור־הארץ יגיעו הוא אשר ינחה אותי אל עבר האנטיפודים, כמוח חפצי והלומתי. כבר למחרת בחצות הלילה טיפס לראש העמוד. בנפנוף אופטימי נפרד מקומץ מכרים, מותיקי ירושלים, שהתקבצו בככר המוארת, ומיד נעלם בתוך העמוד, מכוש ומקדח על כתפו ותיק צידה על חלציו.

כעבור חודש בלבד חזר. אבל חפוי ראש. אכן, עלה בידו לעבור את כל כדור־הארץ, כמתוכנן, אך אל האנטיפודים לא הגיע. לא היה קץ לאכזבתו, כשהתברר לו שהחטיאם באלפי קילומטרים. על־כן לא השתהה שם, באוקיינוס השקט, אלא חזר במטוס הראשון לחקור את סיבת כשלונו.

והרי תוצאות מחקריו, אשר ערך בשובו ארצה: נמצא שהעמוד ההוא, שמתוכלת העירית מטעם עיריית ירושלים מפארת אותו, משל כאילו הוא האובליסק בככר קונקורד בפאריס, הוצב עקום. ועוד התברר, שעמודים אחרים אשר העירייה הקימה אותם, ואפילו רמזורים ותמרורי תנועה, נטויים ברובם, אם מעט ואם הרבה. כמעט לא נמצא ביניהם אפילו עמוד ישר אחד.

בירור בעיית היושר של העמודים הללו הוליך אל ועדת היושר של העירייה, המורכבת — כדרך כל הוועדות — על־פי מפתח מפלגתי טהור. התברר שוועדה זו, שתי תת־ועדות פועלות לידה: האחת קובעת יושרם של בני־אדם, האם ראויים הם לשרת בקודש ולעבוד למען תושבי ירושלים. המפתח לישרו הוא, כמובן, גם כן מפתח מפלגתי טהור. והוועדה השנייה ממונה על קביעת יושרם של העמודים העומדים ברחובי העיר, לשירות הציבור. ועדה זאת נקראת לכל מקום בו מוקמים תמרורים, רמזורים או עמודים אחרים, ומחליטה ברוב פשוט אם עמוד מסוים הוא ישר או עקום. אם הוא עקום, מיישרים אותו ברוב קולות.

העמוד הגבוה, שבעטיו נכשל המסע אל האנטיפודים כשלון כה חרוץ, חייב שתי פגישות חוזרות של הוועדה. ברם, מרבית החברים בה הם ממפלגות השמאל, ומיעוטם מן הימין. מה פלא, אפוא, שבהחלטה ברוב קולות פונה העמוד בזווית ניכרת לצפון, אל עבר הדתיים שבקואליציה?

תוצאות המחקרים על הדרכים לקביעת היושר אצל אנשים ושאר עמודים בישראל יפורסמו בקרוב. הם יישלחו לראש־העירייה בלוויית חוט משקולת קשורה בקצהו — הידוע מהפכני לקביעת יושרם של עמודים, ללא תלות בוועדות קואליציוניות.

רן שחורי

„קיץ 72"

ביתן־האמנים, תל־אביב

התערוכה התשיעית, המסיימת את סדרת תערוכות השנה בביתן־האמנים בתל־אביב, קשה להגדרה יותר מאשר קודמותיה. המכנה המשותף הוא ספק טכני וספק סגנוני. מה־בחינה הטכנית מוצגות כאן עבודות על נייר (לא הדפסים), אך בכלל זה חורגת הגיה גרדי, המציגה שתי תמונות גדולות על דיקט, העשויות בתנופה ובפראות מעושה במידת־מה. מבחינה סגנונית שולט כאן נוסח של רישום־ציור על נייר, המקובל מאוד על הציירים הצעירים בארץ בשנים האח־רונות. סממניו של סגנון זה הם: עבודה ספונטאנית, היינו, „קשקושים" ושרבוטים, הנעשים תוך תנו־עה ספיראלית מהירה של היד ה־מציירת. תכונה זו מדגישה את ה־יסוד הקאליגראפי של הציור, את בלתי־אמצעיותו ואת האורגאניות בצורותיהו. כהרגשת בעבודה מידת רגישותה של היד. בעבודה העפ־רון, למשל, מידת הלחץ הסוגה על העפרון היא־היא היוצרת את ה־מרקם העשיר המגוון של האפורים השונים, ואילו הריתמוס של תנועת היד מקנה לציור את מבנהו הצור־ני. בנוסף לאלה נוטה סגנון זה ל־עבודה באמצעים שונים ובפראות שונות: קטעי קולאזים ו„הורדות" של צילומים מעתונים מצוירים, רכ־זים פיגוראטיביים, אותיות וספרות, עיבוד נוסף של המירקם באמצעות כתמי צבע שקוף או שקוף למחצה, מחיקות, הרגשות צבעוניות וכו'. רוב העבודות צבעוניות ביותר, ר־מושם בהן דגש בשימוש בכלים שונים, כעפרונות, צבעי פנדה, צב־עי אקריליק וכו'.

התוצאה האסתטית היא לרוב „רכה". למרות היכצאותם של מר־כיבים ספונטאניים ואכספרסיביים שולטת בציור אווירה לירית מצוד־נת ואינטימית. זהו ציור כמעט שב־רירי ברמזי צבעוניותו, בכתמי ה־עפרון המתמשכים ובתשומת־הלב ה־ניתנת לפרטים זעירים. ציור כזה יש לקרוא מקרוב ובסבלנות, והוא דורש מיקוד העין בניואנסים דקים. ניתן לראות גישה ציורית זו כנו־בעת מהמסורת הארוכה מן המופשט האופשי הלא־אכספרסיוניסטי, ומ־עבודותיהם המוקדמות של אביבה אורי ואריה ארוך בארץ, ואמנים „ספונטאניים" באירופה שלאחר ה־מלחמה.

ההבדל בין המשתתפים, אינו אי־פוא, סגנוני אלא נובע מהמספרא־מנה, ממידת הרגישות ומיכולתו של צייר וצייר. איזיקה גאון מב־קש להקנות לדפיו עוצמה ותנופה, ואילו יובל גולן מציג רישו־מים כעדינים ביותר, אף שתכניהם ארוטיים. סובה ברלינסקי מדגישה את העוצמה הצבעונית, בה בשעה שדידה עוז מוציאה מתחת ידה עבודות רכות, ממוסמ־סות ופאסטליות בצבעוניותן. יוכ־בד ויינפלד, כדרכה, מחפשת אפנים מתוחכמים, ובונה את הדף כמערכת מורכבת של הדבקות חומר גראפי מוכן, שעליו מופיעים מרכי־בים ציוריים הופשיים. עבודותיה של פיי יצחקי לוקות בכבדות וב־גולמיות, בשל חוסר איזון בין ה־קולאזים לעבודת הצבע הרישום. נעמי סולסקי משתמשת ב־כתמי צבע חריפים, המנוגדים באמ־צעות הדביקי נייר צבעוני, הקבה־ווים ניתנו למירקם עבודת היד. סג־נונו של צבי מאירוביץ הוא „קרוב רחוק" של גישה זאת. דפיו עמוסים ברשת סבוכה של קווי צבע מפותלים, היוצרים מירקם צבעוני רב־שכבות. מיכאל אייזמן, מהבולטים בבעלי סגנון זה, מציג הפעם בספר עבודות חריגות. אלה הם רישומים גדולים, כאילו נאי־ביים, המחקים במדויק את נוסח ציורו של ילד בן 12־13 — ראשים גדולים ומשוחים, בשל חוסר יכולת כביכול, ניבטים בקפאון הזיהוי או צדודי. אפילו התיכתו דומה לנוסח הילדותי המגומגם המתגנדר. זוהי תופעה אופיינית לנטייתו של אייזמן להתחכמות, ויש בקומפוזיציה הפשר־טה עד מאוד ובגיוון הצבעוני ה־מרומז משהו מהאירוניה המתחכמת שבעבודותיו האחרות. גם משה גבעתי חורג הפעם מסגנונו ה־רגיל, ומציג כספר הדפסים ישירי־קו ותתוכי צורה.

מאחידות סגנונית זו חורגים מספר משתתפים. ג'ורג' שמש מציג רישומים באפור, הקרובים לשמנים הקאריקאטוריים והאניקדוטיים ש־לו, אך על הנייר ההוצאה שלמה, מגובשת ובאופקה יותר. פרנץ ברגהייכר מיצג במספר רישו־מים קרים ומחושבים, ולואיז שץ יוצרת דפים קטנים ומצוצ־צים, הממשיכים את מסורתו של פול קליי. בצד הציורים מוצגים גם פסלים קטנים, העשויים מיחידות אורגאניות מתמשכות של מרים חלפי, ודמויות בדונה מוכנה ומעוותות של שולמית בן־שלום.

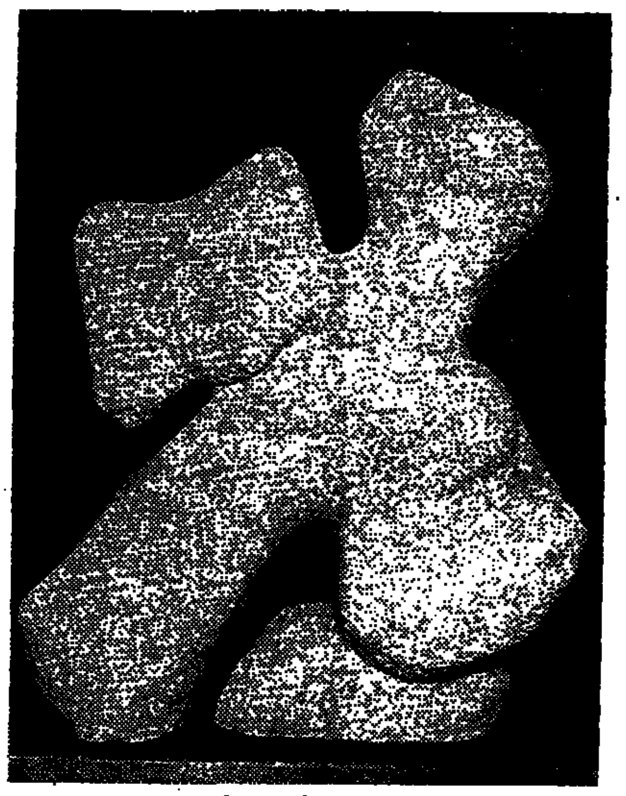

מרים חלפי: פסל

*

מאחר שזאת התערוכה האחרונה ב־סדרה, ראוי לסכם את שנת הפעי־לות הנוכחית. בפעם הראשונה ב־ארץ, כמדומני, הוכנה סדרת תע־רוכות קבוצתיות סלקטיביות בתכ־נון מוקדם ומדויק לכשך שנה של־מה. בדרך זו נמנע גורם המקריות ונוטרלו הלחצים האישיים, האופ־ייניים לתצוגות הבית. התופעה מעו־ררת מחדש את שאלת הפעילות הדמוקראטית של אגודת הציירים. ניתן לשאול: אם הביתן הוא של כל החברים, מדוע הוצגו בו ב־ר־ציפות במשך שנה תערוכות סלק־טיביות, שהרכבן נקבע לפי שיקול דעתם הבלעדי של שני המאר־גנים (רפי לביא ואליהו גת), וש־השתתפו בהן רק 140 אמנים, אשר חלק מהם אינם חברי האגודה? ה־תשובה הניתנת היא, שבשנים ה־באות תוכלנה להתארגן קבוצות אח־רות, ותינתן ההזדמנות לכל חבר באגודה להציג עם אמנים הקרובים ללבו. התשובה זו פשטנית במידה רבה ואינה פותרת את הבעיה ה־מהותית. קשה לעלות על הדעת תע־רוכה בעלת רמה ללא בחירה קפד־נית של משתתפיה, וקשה לתאר סלקציה ורוחב־לב, השומרת על אי־כות, יותר מזאת שנעשתה בתצ־רוכות אלה. לכן, אם האגודה מב־קשת לערוך הצגות בעלות־רמה, היא חייבת להיות בלתי־דימוקראטית ולהניח מראש, שרוב חבריה ימצאו למי מיסיה לא ישותפו בהן. לשמת זאת, אם רצונה לשתף את רוב החברים, חייבים ראשיה להבין מ־ראש, שהתערוכות העתידות תהיי־נה, כבעבר הלא־רחוק, עלובות, מק־ריות בהרכבן ובעלות רמה ירודה. הפתרון הנראה לי כהגיוני ביותר הוא, שהאגודה — כארגון שכל חבר בו הוא שווה־זכויות — תפסיק לע־רוך תערוכות ותשאיר תפקיד זה למוזיאונים, החייבים לבחור ולברר. אולם, לשם כך, דרוש לתל־אביב מוזיאון פעיל ובעל יוזמה, שלמנהליו קני מידה ברורים וסמכות, והם יודעים לעמוד כנגד לחצים אישיים ומסוגלים לערוך תכנית־פעולה מו־גדרת ולבצעה.

יעקב צים

הגלריה לאמנות הגראפיקה, ת"א

יעקב צים ידוע בעיקר כמי ש־עוסק בגראפיקה שימושית, בתע־רוכתו הנוכחית הוא פונה לתחום ה„אמנות היפה" ומציג סידרה רי־שומים, אקוארלים, והיתוכי־עץ, ה־מתארים את צפת ותושביה. התע־רוכה נערכת לרגל הוצאתו לאור של בול הארי הקדוש, שאותו עיצב צים. העבודות המגובשות יותר ב־תצוגה הן הרישומים המתעשים, ה־עשויים במכחול, בהינף יד ובבלתי־אמצעיות. רישומים אלה משתייכים לתחום המסורתי והמקובל של ה־רישום המתאר: הרשם מבקש ל־תמצת את הטבע ואת דמות האדם למספר קווים מינימלי, שיש בהם כדי להקנות לצופה את מלוא הת־רשמותו מהאוביקט וכאווירתו. נאים גם היתוכי־העץ הצבעוניים בתמ־ציותם ובגווניהם הבהירים השקופים.

צבי רפאלי

עיצוב אמנותי של מחיצה

הטכניון העברי, חיפה

לפני זמן־מה פנה מפקדו של אחד הבסיסים הצבאיים אל סטודנטים של שנה א' וב' בטכניון, הלומדים עיצוב תלת־ממדי, הזמינם לתכנן בשביל בניין המפקדה בבסיס מחי־צה שתפריד בין אולם־הקבלה ובין חדרים אחרים בבניין. הסטודנטים קיבלו בהתלהבות את ההזמנה וראו בה הרפתקה רבת־עניין. בהדרכתם של פרופסור יצחק דנציגר, יחזקאל ירדני ויואב בר־אל, הועלו הצעות שונות ומגוונות, שבחלקן הושתתו על המרכיבים הצורניים של המחי־צה, ובחלקן — על השימוש בחומ־רים שונים ושילובם בנתונים ה־פיזיים של המבנה הקיים.

המעצבים לא הסתפקו במציאת פתרונות פונקציונאליים מוסכמים. הבעיות האקוסטיות, התאורתיות ו־שילוב המחיצה בחלל שימשו רקע לחיפושים אחר אמצעים אמנותיים צרופים ותרגומם לשפת החומרים ה־קונבנציונאליים והסינתטיים. ברוב המקרים הושם הדגש בטכניקות ה־חדשות של החומרים הפלאסטיים ו־באפליקציות השונות שלהם, וכך הו־כח שניתן, במעט דמיון והשראה, ליצור „ארכיטקטורה מחייכת", ה־שואבת מן הסביבה הקרובה, המשו־פעת בצבע, אור, מוסיקה אלקטרו־נית וניסוי „עפ"י" למכביר. צינורות זכוכית קולחים מים, דגמים עליזים של חלונות־ראווה מקושטים בבלו־נים צבעוניים אביזרים פלאסטיים דמויי חלקי מכונות — הפכו את המחיצה, בכמה מן ההצעות, ל„אנ־ווירונמנט" ברוח התקופה.

יש להניח כי הפוריסטים, שומרי הארכיטקטורה המסורתית, יראו ב־ניסוי זה חריגה חמורה מכללי ה־פונקציונאליות ועירוב תחומים ש־אינו הולם את הצרכים „הקרים" הקונקרטיים של המבנה. לדידי, זהו פרוייקט מעניין המוכיח את פתיחו־תו של הסטודנט לרעיונות חדשים, השאולים מדעת או שלא מדעת מה־ניסויים האופטיקאליים והקינטיים של ואזרלי, אגם, סוטו וגרודיאס.

תרומתם של הסטודנטים בטכניון לעיצוב המחיצה התקבלה בהערכה, ומתוך עשרות העבודות, שהוגשו ל־תחרות, נבחרה המחיצה הפונקציו־נאלית ביותר ולפעוית דעתי „הפחות אמנותית" מכולן.

יורם ברונובסקי

שלושה דפים

11.6.72

לאחר שיחה אמש עם מ.ג., שנסבה בין השאר על ענייני פסיכולוגיה, שיטותיו והאישיותו של ד"ר רודי וכו' — החלטתי לקרוא בספרו של רודי „אישיות איזוטרית — סינדרום סכיזו־אידי" שם. השאיל לי פעם, כבר לפני זמן רב, ולא הגעתי עוד לידי קריאתו. אני קורא את זה בעניין רב, אבל הבעיה בקריאת ספרים כמו זה דומה לבעייתו של אחד מגיבורי „שלושה בסירה אחת" של ג'רום ק. ג'רום, שקרא יום אחד בספר רפואה ומצא אצל עצמו את כל הסימפטומים של כל המחלות המתוארות בספר — פרט לצרעת נושנת של השוקיים.

אני מצטער שההשוואה שנקרתה לי היא עם סיטואציה מספר הומוריסטי, כי אני באמת נדהם מהדיוק שבו ד"ר רודי קולע בכמה תכונות שאיבחנתי אצל עצמי במעורפל מזמן — כן... בני־האדם כל־כך דומים זה לזה! בסך־הכול קריאת ספר כזה היא שיעור טוב בשפלות־רוח (לעולם לא די בשיעורים כאלה).

הקטע הבא, למשל:

„יכול הסכיזואיד להימצא בכל עת בשולי החיים, להיסחף חסר מטרה, ריק למראית־עין ככלי ישן שאין חפץ בו, משעמם ומשועמם, דהוי וחסר צורה ברורה, או יכול הוא גם להיות מלא כרימון, שופע מחשבות ותחושות, מעסיק אחרים סביבו וסוחט מהם כל מה שיש בהם, אכול אמביציות והזיות גדולות ופעיל בשטחים רבים, יכול הוא להיות נסוג וחולם, רגיש ורפה־אונים כדי יצירת קשר, עסוק בשירה ומאוהב בפרחים, ויכול הוא להיות גם, מריר ותוקפני, או אף מסתתר, חשדני ומלא סודות. לאמיתו של דבר אף אחת מן הסגולות הללו אינה מבטאת את האדם עצמו אלא משמשת לו טכניקה כדי להקים מחיצה בינו ובין האחרים".

בתחילה אני מזהה את עצמי כסכיזואיד מהטיפוס השני („מלא כרימון" וכו'), אך בסך־הכול אי אפשר להתעלם מהיותי לעתים קרובות „משעמם ומשועמם" וכו'.

על־כל־פנים, אני מתאר לעצמי שאינני עושה שימוש נכון ונבון בספר הזה, או בשיטות פסיכולוגיות כלשהן. פעם היה נדמה לי שאף מ.ג. מוצא קסם בצד ה„סיכודאלי" של הפסיכולוגיה, היום אינני יודע. אני — על־כל־פנים — מטבעי בלתי־רציני לחלוטין! (אפילו שוו, כמובן, רק „טכניקה כדי להקים מחיצה ביני ובין האחרים").

יתכן, או אף ודאי, שד"ר רודי — ואנשים חכמים אחרים — יודעים את הסודות הקטנים והמלוכלכים שלי (יותר טוב ממני). אבל — לבריאות (אני מתאר לעצמי שקצת מצחיק יהיה להתמיד עכשיו את התואר „נפשית") זה הרטני לחשוב ולדעת שהם אמנם יודעים. המשחקים, האשליות, החלומות, הקסמים, We are such stuff...

כשפרוספרו היה זקן וחכם לחלוטין הוא לא היה זקוק עוד לקסמים. אבל איפה אני ואיפה הוא (חוץ מזה גם סופו היה היאוש).

17.6.72

ד.ב. השאיל לי את ספרו של ז'אן פראנסואה ראבאל על איטליה ואני קורא אותו מזועזע למדי. הספר הזה מתכוון לתקוע סכין בגבו של „מיתוס איטליה" — בכל פסקה ראבאל נועץ סיכה בבלון אחר שנפחו המסורת רבות־השנים, האמביציה הדתית המאוהבים באיטליה וכו'. כל דעה מוסכמת באשר לאיטליה (איטליה — ארץ המוסיקה, איטליה — ארץ האהבים, ארץ האמנות וכדומה) מוצגת כהיפוכה הגמור של המציאות. בסגנון סיבות רבה מתאר ראבאל האנפאן טריבל הנצחי של הפובליציסטיקה הצרפתית, ארץ כנענית, עצובה, מושפלת ומשפילה, חסרת דמיון, מקוריות, שירה, יופי וכו'.

ראבאל כל־כך משכנע ובוודאי כל־כך צודק — עד שרגשי התודה שלי לאיטליה, הקסם שהיא הילכה עלי, נמעכים תחת כובד טענותיו, נטיונו וסכינת־עינו המפולה. אני סתם אחד מה־איטלומאניאקים שעליהם הוא צוחק כל־כך!

מה שקצת מפיג את תחושת התסכול שלי (זו בערך התחושה — לא? — של תסכול משונה) היא העובדה שראבאל הוא תמיד ילד נורא כל־כך ובלי ספק יכול היה לשים ללעג ולשנינה ולעשות עפר ואפר מכל נושא נתון שהיה מוטל לפניו, בדרך הסופיסטים. מה שחשוב יותר הוא שבריב הזה, שבעקבות ספרו של ראבאל מנהלות בי האגדה והמציאות, אני רוצה להזדין את פליטת „המציאות" כי (להועלתי הפרטית) האגדה מעלה יותר (היא ודאי מוזיקה לאיטלקים). משהו בנוסח איזו פראפרזה של אמירתו של בלזאק בשיחה עם ידיד שסיפר לו על בעיות השעה „הבה נחזור למציאות. הידוע לך מה קרה לאחרונה לאז'ני גראנדה?". גם אני שמתי לב שהאיטלקיות מכוערות מאוד ועל־פי רוב שחורות שיער, בניגוד לאגדה בת מאות השנים בדבר יופין ובלונדיניותן. אבל... הבה נחזור למציאות.

20.6.72

מהרשימה שלי על „דעת הכול" (ראשית חכמה — לדעת הכול) הוצאתי לאחר התלבטויות שתי פסקאות שהיו מכבידות מדי עליה, אחת עסקה בשאיפה של אדם אחד „לדעת הכל" והשנייה בפארודיה של השאיפה הזאת.

המקרה הראשון שרציתי לתאר היה של אבי וארבורג וספרייתו האינציקלופדית, שהיום היא במכון וארבורג בלונדון ובה ביקרתי לפני זמן מה עם ה. פ. (אף שרק תלמידי המכון מורשים להיכנס, העמדנו פני אנשים חשובים והוכנסנו אחר כבוד ואף זכינו להסברים מפורטים מפי שלושה מנהלי אגפים, מה שקצת שבר אותנו) והפארודיה של „דעת הכול" היא בספרו של פלובר „בובאר ופקישה", אותה מעשיה מטורפת, גנוגלית, על שני הפקידים הבורגנים המחליטים לאחר פרישתם ללמוד הכול על הכול.

נדמה לי שכבר נגעתי בדעה שיצירה זו של פלובר, האחרונה והבלתי־גמורה (הרי זה אף טבעי שיצירה שנועדה להיות „האינ־ציקלופדיה של הכסילות האנושית" תישאר בלתי־גמורה!) היא החשובה שביצירותיו. מבחינת הקונצפציה שלה היא בוודאי ה־שיא שלו, אך קריאתה קשה למדי, היא משעממת. (משעממת מתוך כוונה תחילה של המחבר — אולי).

עוד יכולתי להוסיף לרשימה על האוטוביוגראפיות את הפס־רון הקדוש של השאפתנים, שניסה להיות כאחד האלים, את פאוסט.

המנהל האדמיניסטרטיבי והתנועה לשחרור האשה (ב')

ברשימתנו הקודמת התחלנו לצייר את הרקע לשנוי ערכים בעולם ה־מציאות שמסביבנו, שעל פיהם מת־טשטשים הבדלים מסויימים בין זכר לנקבה. מלים או מונחים שהיו מור־כבים ביסוד man — (כי כך היה בדרך הטבע) כחולפים באחרים. לא

טור הלשון

זו בלבד, שהיסוד ה„זכרי" אינו מש־תמע, אלא כאילו הנשים מתנגדות ל־כך, שמשפט קודם זה שמצא את ביטויו באוצר הלשון, יונצח לאורך ימים — והריהן מציעות תחליפים. כל לשון ומבנה שלה — ויש ש־השינויים הללו נשארים בגדר קו־ריוז. מכל מקום, רוב לשונות אירו־פה — והאנגלית מכל שכן — אינן מהמירות בהבחנות מין. ואלו הדירת רוח זו אל עולם הלשון העברית ע־שויה לשנות שניים מרחיקים לכת, שכן הבדלי מין קובעים הרבה את פני מבנה המשפט. ואם באנגלית יש מקום טבעי ניכר ל„ניטרום" דק־דוקי, הרי מצא כזה לא ייכצא ב־נקל בעברית. ומכילא במצאים חוקי הלשון נפגעים.

נעיין אפוא באותו התואר של „מ־נהל אדמיניסטרטיבי". אילו שאלתי שאלה זו לפני כמה שנים, מן הסתם היו מסתכלים עלי בתמיהה גמורה. וכי כי יעלה על הדעת לשאול על ה־„מין" של מנהל אדמיניסטרטיבי? כ־לום לא די בעצם צורת התואר כדי להעיד שהמדובר בגבר בגוברין? אלא בעולם הלשון העברית של ש־נות השבעים שוב אין המסקנה מו־בנת מאליה. הקיצור: המדובר ב־מקרה כפוים של פניה לגברת. ואם יסבור אדם שאני מהתל בו והוא מבקש תיעוד כתוב, ילך לו אצל ה־תכניות המודפסות על ידי אחת ה־תזמורות החשובות שבארץ וימצא את מבוקשו, ובטוחני שאין זה מקרה חריג (אלא כיוון שאני מציין בתכ־ניות בשעת האזנה וידעתי במשך השנה שעברה (שאינן בשנת ב'). לפי השם אין ספק לגבי שאותה תזמורת מתנהלת על ידי גברת — וזה יהיה סימן של עליונות שווא זכרית אם אוסיף, שעצם העובדה שגברת היא המנהלת את העניינים מעידה כמאה עדים שהיא בעלת כישרון בלתי ר־גיל. היא מנהל מוצלח מאד — או שמא „מוצלחת"?

אבל זו בדיוק השאלה? מדוע ה־גברת אינה רוצה להיות „מנהלת אד־מיניסטרטיבית"? ומיד אוסיף, לבל יחשדוני: זו רק דוגמה למה שעוד נראה. מדוע — אם להשתמש בני־סוחיה של גברת נכבדה אחרת — אינה רוצה להיות היא עצמה — הצ־לחתה של אשה בעולם של גברים? מדוע עליה ללבוש לבוש גברי ב־תוארה הרשמי? וכמובן, לגמרי לא חשוב אם כך רצונה שלה או כך כי־נה מישהו את המשרה או כך ניסח פירסומאי.

לבל יסברו, כאילו אני עוסק ב־מקרה חריג, אדגים דוגמה אחרת. בחיים האקדמיים בעולם יש כיום משרה נכבדה מאד הנקראת באנגלית assistant to the President (וכיוצא בכך כמובן: לנגיד, לרק־טור וכד'). בניסוח האנגלי לא תדע, אם על הכורסה הזאת יושב גבר או יושבת גברת. והנה רבים מבין קור־אי יכירו אשה בעלת יכולת רבה ה־מנהלת את כל העניינים — ומה תא־רה? הוה אומר: עוזר לנשיא (נגיד, רקטור). עוזר — להבדל כ־מובן מ„עוזרת". להלן נראה, כי כאן חלה התפתחות מצניעת ועלינו להע־מיק בה. לעת עתה נצטרך לרשום לפנינו: אשה כזאת בוודאי תחשוב לעלבון אם יעלה מישהו את ההצגה שהיא „עוזרת". האם זה אותו מצב כמו „מנהלת"? — או שמא יש עוד צדדים בגו? בכך עלינו להעמיק ב־המשך רשימתנו.

משה גושן־גוטשטיין

עורך המדור עונה על שאלות קור־אים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות ל־מדור „טור הלשון", מערכת „הא־רץ", ת"ד 233, תל־אביב.

מכתב לעורך

„מלומד יהודי על השליח פאולוס"

למכתבו של ד"ר פנחס לפיד בד־בר „מלומד יהודי על השליח פאו־לוס", („תרבות וספרות", 9.6.72) בר־צוני להעיר:

(א) צודק ד"ר לפיד שספרו של הרב הרפורמי ר. רובינשטיין אינו הספר היהודי הראשון על פאולוס השליח. אך גם מחקרו הגרמני של שלום בן־חורין, מראשי הרפורמיים בישראל, שמזכיר ד"ר לפיד, אינו הספר היהודי הראשון בשטח זה. מן הזמן האחרון אפשר להזכיר את ספרו של ד"ר שמואל סנדמל, פרו־פסור לספרות הלניסטית בבית־המ־דרש לרבנים רפורמים בסינסינטי, „הגניוס של פאולוס", שהופיע בניו־יורק ב־1959, ונדפס גם בהוצאת שוקן ניו־יורק. מן הדורות הקודמים אפשר ל־הזכיר את ספרו של המלומד הרפור־מי היהודי קלוד מונטיפיורי „יהדות וס"ט פאולוס" (1914) וכן את ספ־רו של פרופ' יוסף קלוזנר „מישו ועד פאולוס" (1939).

(ב) להיכם חושד ד"ר לפיד שכם ספרו של רובינשטיין „אחי פאולוס" הוא הסלאה או השראה מספרו של בן־חורין, „האח ישו". לדעתי האח־זה לידך בוהנע עוד זמן רב לפני בן־חורין ע"י הרב הרפורמי היהודי ד"ר סטיפאן וייז. ההרציו בבינתו באחת מדרשותיו בכנסיה נוצרית — „ישו הוא אחי הקשיש" (ר' ספרו של הלומד הנוצרי קארל הרמן פוס "The Rabbi and the Minister", New York, 1964, עמ' 124).

(ג) האהדה לפאולוס, כלפי ד"ר לפיד היא משותפת לר. רובינשטיין ולשלום בן־חורין אינה צריכה להפ־תיענו. כפאולוס כן הרפורמים מת־ייחסים בשלילה להלכה. כפי שגם אפשר לראות מגילוי הדעת המשותף של הרפורמיים והקונסרבטיביים נגד הכללת המלים „לפי ההלכה" בחוק הכבות, שפורסם ב„הארץ" לפני ימים מספר.

פאולוס לא היה הראשון שיצא נגד ההלכה. קדמו לו המתייוונים בתקופת החשמונאים. וכפי שציין ד"ר אליאס ביקרמאן, החוקר היהודי של אותה תקופה, יש הרבה במשותף בין האידיאולוגיה של המתייוונים שביקשו להתאים את היהדות לרוח הדור, והאידיאולוגיה היהודית של הרפורמיים הראשונים כגון גייגר.

יחזקאל עציון
ניו־יורק

בעולם הספרות והאמנות

„סטראווינסקי" של רוברט קראפט

ספרו של רוברט קראפט „סטרא־וינסקי, כרוניקה של ידידות" עדיין איננו הספר בה"א הידיעה על סטראווינסקי שאותו מתכונן קראפט לכתוב, אך זוהי תחנה בדרך אליו, ותחנה שכדאי להתעכב בה, כי אפשר למצוא בה אוצרות של מידע על סטראווינסקי ותקופתו. במשך שני העשורים האחרונים של חיי המלחין היה רוברט קראפט ידידו הקרוב ביותר, ומאחר שבידיו היו מופקדות גם יצירותיו של סטראווינ־סקי הוא היה יועצו המוסיקלי ה־קרוב — הרי שאין כמוהו להאיר את דמותו של איגור הגדול מכל האספקטים האפשריים. קראפט כבר השתתף בהכנת שישה ספרים על סטראווינסקי, אך זה האחרון (שיצא בהוצאת אלפרד קנופף) הוא הרא־שון הנושא את שמו כמחבר בלעדי. קראפט הוא סופר מחונן והספר נק־רא בנשימה עצורה.

עשרים השנים המתוארות בספר היו גדושות בנסיעות על פני העולם כולו, ביצועים רבים של יצירות סטראווינסקי ופגישות עם ידידים, כהם גדולי עולם. הספר מתאר את המקומות השונים, לעתים ביד סופר כבעלת מלידה, ומגל לכול הוא מביא גלריה של אישים, מספר אניקדוטות עליהם ואת יחסיהם עם סטראווינ־סקי.

קראפט אומר על פניו חרושי הקמ־טים של ו.ה. אודן (ידידו של סטרא־וינסקי ותמליזן של אופרה שלו): „עוד כמעט נצטרך להחליק את פניו כדי להכיר אותו". אלדוס האכסלי, ש־כנו של סטראווינסקי בלוס־אנג'לס, הוא „אסיר ידיעותיו", ת.ס. אליוט אוכל עם האכסלי בשעת ארוחה עם סטראווינסקי וקראפט: „מובן שאינני קורא אותו; אני מחבב אותו יותר מדי כבדי שאעשה זאת." הנשיא קנדי ואשתו מארחים את הסטראווינסקים לארוחה, הנשיא או־מר: „כשאשתי היתה בפאריס היא כתבה עבודה על בודלאר, אוסקר ווילד ודיאגילב". סטראווינסקי „מסכם" את הקנדים לאחר־מכן, ב־מכונית: „nice kids".

סיורו של סטראווינסקי בברית־המועצות היה בשבילו מקור התרג־שות בלתי־רגילה. הוא שב ומוצא את רוסיה. אף שהשנים והאמונות שינו אותה כל־כך, הוא מרגיש עצמו רוסי כאחד הרוסים שמחים שהוא מרגיש כך. חרושצ'וב מקבל אותו לשיחה וסטראווינסקי יוצא ממנה משולהב. הוא מצא שחרושצ'וב הוא „אישיות גדולה ואיש סימפטי מאוד". הוא סיפר לי על תכניותיו כפי שמל־חין מספר על עבודה שהוא שוקע בה והוא מרגיש שהוא עומד ליצור יצירה גדולה".

שוב, מקומות חדשים, מכרים חד־שים ופגישות מחודשות. הם פוגשים את בורחאס. אך הם עייפים מכדי להגיע לפגישה עם מארק שאגאל. ז'אן דאגנה הוא מאוד משעמם — מוצאים השניים לאחר פגישה עם הסופר־השדר המהלל. אורטגה אי גאסט אינו שומע טוב והם צריכים קודם לשתות שני בקבוקי ויסקי עד שקולם גבוה מספיק בשבילו. ב־אוכספורד אומר פרופ' גילברט רייל: „בכל דור מופיע גאון ומח־זיר לאחור את ההתקדמות הפילוסו־פית".

האובייקטיביות של רוברט קרא־פט בכתיבתו על סטראווינסקי שימ־שה לפני זמן־מה נושא לפולמוס. הספר הזה הוא כה עשיר ומצביע על זיקה ובקיאות כה מופלגות בכל הנוגע לסטראווינסקי וסביביו עד שדעתו של הקורא אינה מתפנה ל־מחשבות רעות על קראפט, אלא היא אסירת־תודה לו על מתנתו.

(„ניו־יורק טיימס")

פראנסואז סאגאן המזוקנת

פרנסואז סאגאן הוציאה ספר חדש „תכלת בנשמה", ארוך יותר מספריה הקודמים שלא יצאו למעשה מכלל נובלה — הספר החדש הוא בן 200 עמוד. זהו רומאן־מסה שבין שיטוי העלילה מביעה בו הסופרת את דעו־תיה בעניינים שונים ומשונים. מופי־עים בו גיבורים הנוכרים כבר מן המחזה של סאגאן „ארמון בשבדיה".

„אני בת שלושים ושבע. הזדקנתי והשלמתי עם זה" — אומרת „לא סאגאן" (כפי שמכנים אותו עוד ב־איטליה). אף־על־פי שיש לה עוד תדמית של נעורים, מכוניות ספורט מהירות, פראות, ויסקי וכו' — היא מודה, שלמעשה אלה דברים השיי־כים כבר לעבר לגבי הנוער ה־עכשוי היא פשוט מיושנת. בספר היא כותבת על התנגדותה לסמים הצו־שים את האנשים ל„בלתי־נציגים", בניגוד לאלכוהול. היא ניסתה פע־מיים לקחת סמים והם הזיקו לה מ־אוד.

„התנועה לשחרור האשה" נראית לה מגוחכת. הגבר שאת דמותו כ־ציירות הנשים המשוחררות או ה־משחררות אינו תואם את המציאות כל־עיקר. אליבא דסאגאן. „האויבים שלנו, הכובשים שלנו הם ילדים גדולים — אנו יכולות לחתוך לא רק את שערם אלא גם את לבם. אם נר־צה בכך". במלים אחרות, היא מרח־מת על הגברים.

„מי האנשים החשובים בחייך?" — היא נשאלת. ועונה: „הורי, בני בן האחת־עשרה..."

(„אינטרנשנל הארלד טריביון")

קובץ על קונגרס הלימס בישראל

עם התקרב מועד הקונגרס ה־בינלאומי השמיני ללימודי הלימס ה־רומי, שייערך בראשית ספטמבר ב־רומניה, פירסם ארגון הסטודנטים של אוניברסיטת תל־אביב, בעריכת פרופ' שמעון אפלבאום ופרופ' מרד־כי גיחון, קובץ ההרצאות שהושמעו בקונגרס השביעי, שנתקיים באפריל 1967 בישראל. הקובץ מכיל קרוב ל־40 הרצאות, באנגלית, צרפתית ו־גרמנית, מהן גם משל חוקרים ב־מדינות הגוש המזרחי, שניתקו ביח־סים את יחסיהן עם ישראל. קונגרס הלימס נערך מדי פעם באחת האר־צות שהלימס הרומי עבר בהן. ו־ישראל היא אחת מהן. אלא שליש־ראל „בעיות לימס" מיוחדות בשל אופי אוכלוסייתה היהודית. אפשר המדבר־למחצה של הנגב, המסור־רת של ביצורי־גבול למן תקופת מלכי יהודה. זו אולי סיבה נוספת — מלבד היות ישראל מארחת הכנס — שחוקרים ישראליים תרמו לא פ־חות מ־8 הרצאות־מאמרים לכנס זה. שהשתתפו בו חוקרים מ־18 ארצות. אגב, פרופ' גיחון סבור שמסורת ה־ביצורים של ימי המקרא השפיעה על דמות ביצורי הלימס הרומי ב־ארץ. ושוב אחת הסיבות להיותם שונים, מבחינות מסוימות, מביצורים מקבילים במערב הקיסרות הרומית. כן מציין הוא שביצורי הלימס בצד־רח הקיסרות — שבו היא עמדה מול אויבים בעלי תרבות — הביאו ב־משך הזמן לשכלולים בביצורים ו־בשיטות ההגנה עליהם גם בחלקה המערבי, שבו היו האויבים שבטים פרימיטיביים יחסית.

„דאבלין" לריצ'ארד קאין

ספרו של ריצ'ארד קאין „דאבלין" נושא את כותרת־המשנה „בימי וליאם באטלר ייטס וג'יימס ג'ויס" ויש בה בכותרת־משנה זו כדי ל־הטעות במצב, שהרי תקופותיהם של ייטס וג'ויס כדאבלינאים היו שונות זו מזו, שלא לדבר על כך שג'ויס עזב את עיר־מולדתו בשנות העש־רים לחייו ולא חזר אליה אלא לשני ביקורים קצרים במשך כל חייו. על־כל־פנים, כוונתו של קאין לתאר את דאבלין של ימי „הדמדומים ה־קלטיים" והתחייה האירית, הוא מבקש למסור את אווירתה של העיר באותה תקופה, שהולידה יצירות מו־פת כה רבות ותרמה כה חשובים באמנות. במשפט הראשון של הספר מבטיח לנו קאין שהעיר כמו שהיא עכשיו לא איבדה דבר מן הזוהר הרומאנטי של ימי ההתעוררות האי־רית.

לדאבלין יש, קודם־כול, נתונים טבעיים להיות עיר רומאנטית מאר־אכסלגם. השמים המתחלפים תדיר עוטפים את העיר בערפל כחלחל ובהילה כאגיה. לא קשה לאדם לדמיין לעצמו את גיבורי הפולקלור האירי כשהוא מביט בגבעות וב־נקיקים של מבואי דאבלין. הזמן הטוב ביותר לבוא לדאבלין הן שעות בין־הערביים, כשהערב „רך", לפי הביטוי האירי. בשעה כזאת, לובשת העיר אופי בלתי־מציאותי לחלוטין — היא הופכת לעיר חלום ונקל אז להבין את הקסם שהילכה על גדוליה של הספרות האירית ועל הזרים שנקלעו אליה.

(„טיימס ליטרארי סאפלמנט")

הנסיכה ביבסקו ופול קלודל

הנסיכה ביבסקו, הסופרת ממש־פחת האצולה הרומאנית, שהיתה כידידתו של מארסל פרוסט, הוציאה עתה ספרון המוקדש לידידותה עם המשורר פול קלודל. כספרי זכרו־נותיה על פרוסט, כולל גם ספר זה, „חילופים עם פול קלודל" (מרקיור דא פראנס), מכתבים של קלודל אליה, אף שהיא מציינת כי הזו רק חלק קטן מן הקורספונדנציה, שחל־קה הגדול אבד ברומניה בזמן מל־חמת־העולם, כשהנאצים פלשו ל־אחוזת משפחת ביבאסקו.

כארת ביבאסקו ופול קלודל נפ־גשו במקרה בביבסה בפאריס. קלו־דל קרא את אחד מספריה של הנסי־כה ודיבר עמה על־אודותיו ואחר־כך דיברו רוב הזמן על ערפדים. קלודל סיפר על הערפד בפולקלור הסיני (הוא חזר אז משירותו כשג־ריר צרפת בסין) וכארת ביבאסקו, שחיברה מחקר קטן על ערפדי־רו־מניה, החזירה לו בכמה סיפורי־בלהות מתוך ארצה.

הספר הקטן הוא משעשע למדי אף שמכתבי קלודל — שהיה אחד מ־כותבי־המכתבים המכשרים ביותר בין סופרי צרפת במאה זו — מאכ־זבים לבדי. אלה הם רק פתקים בעלי אופי שיגרתי ביותר — הזמנה על ארוחת־ערב, על קבלת ספר חדש, שלה וכדומה.

הופיע ב„ספריה לעם"

חיי מיכלאנג'לו

מאת אירווינג סטון

הספר אשר במשך שנים היה רב מכר בעולם כולו.

מגילת חייו ואהבותיו של אחד מגדולי האמנים שידע העולם.

825 עמ' * 8.20 ל"י

הוצאת עם עובד

ספרית פועלים
ספרים חדשים

ק. דוידוב

מסעי הצפרים (פואמה מדעית)

עברית: א. שלונסקי

ספר טבע שכולו אומר שירה, כתוב בידי אחד האורניטולוגים הרוסים, מלומד ומשורר כאחד. הספר מוקדש לאחת התופעות המופלאות שבחיי הצפרים — למסע הנדודים ולרגש הגולדת המסעם אותן.

התרגום העברי — מעשי ידי אמן — יש בו כדי לעורר בלב הקוראים שאיפה ללמוד להכיר את החיים המופלאים של בעלי כנף.

רבקה גורפיין

החסידה הסקרנית

ציורים: אבי מרגלית

סיפורים על החסידה הסקרנית שרצתה לדעת מה יש על הארץ. על ילד שאהב סוסה ועל ילדים שהיה להם סוד עם סבא וסבתא שלהם — ועוד.

סיפורים חינניים על ילדים ועל הדברים הקורים להם. מלווים ציורים מעשה־ידי אבי מרגלית.

לתלמידים בכיתות הנמוכות בביה"ס היסודי.

מוסד ביאליק • ירושלים
ספרים חדשים

שמואל סמבורסקי

המחשבה הפיסיקאלית בהתהוותה

מן הפילוסופיה הקדם־סוקראטית ועד הפיסיקה של הקוואנטים

[אנתולוגיה]

אנתולוגיה זו מיועדת לכל מי שעניין לו בתולדות האידיאות המדעיות ובהשפעת־הגומלין שבין המדע והמחשבה הפילוסופית. המחבר, לשעבר פרופיסור לפיסיקה וכן להיסטוריה ולפילוסופיה של המדעים באוניברסיטה העברית בירושלים, הקדים לספר מבוא כללי, ובו הרצאה ממצה על התהוות מדעי־הטבע ודרך התפתחותם מן העת העתיקה, דרך ימי־הביניים, עד העת החדשה. כמו־כן הקדים מבואות מיוחדים לששת הפרקים שהספר מחולק להם, והם מתייחסים לטכסטים, המשקפים את בעיות התקופות הנדונות [בסדרת „ספרי מופת מספרות העולם"]

556 עמ'. — 40.— ל"י.

★

ואסילי קאנדינסקי

על הרוחני באמנות בייחוד בציור

ספרו של האמן הנודע, שנכתב מתוך סערת־נפש ואמונה עמוקה בחובת האמנות להתגבר על „הפיתוי החומרני" שהנפש נכבשת לו למראית־עין. תרגם מגרמנית: שמואל שיהור. המבוא לספר, שנכתב בידי פרופ' מ. ברש, מבהיר את מקוריותו־ייחודו של קאנדינסקי ומקומו בעולם האמנות המודרנית [בסדרת „מחקרים באמנות ובתולדותיה"]. 102 עמ' בצירוף רישומים, מעשה ידי האמן־המחבר, וכן 8 לוחות של תמונות. 13 ל"י.

להשיג בבתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק
ת.ד. 92, ירושלים

לועדי עובדים

הופיע בשתוף עם משרד העבודה

מדריך לעובד

מאת זלמן חן

ספר עזר שימושי לכל עובד ומעסיק על זכויות וחובות בעבודה, תנאי עבודה ותנאים סוציאליים בישראל לפי חוקים, הסכמי עבודה, ונהלים מקובלים.
על האיגוד המקצועי, על יישוב סכסוכי עבודה וכמעט על כל דבר שעובד מבקש לדעת על העבודה.

224 עמודים גדושי מידע.

לועדי עובדים מחיר מיוחד של 2.50 ל"י במקום — 4 ל"י.

הוצאת עם עובד

הוצאת ספרים אחיאסף בע"מ

תל־אביב, רח' הנביא 13, טל. 283339

בראשית חודש אוגוסט תופיע מהדורה מעודכנת ומורחבת של

פיסיקה ה'

החשמל, פיסיקה של האטום והגרעין.

מאת

מ. לינדמן — י. ליפשיץ

תוספות ועדכונים: — נוסחת ביו־סבר; מעגלים לזרם חילו־פים; מוליכים למחצה באלקטרוניקה; התופעה הפוטואלק־טרית; רנטגן ספקטרום ושיטת בראג; תורת הקוואנטים של אטום המימן; גלים אלקטרומגנטיים; תרגילים חדשים מרובים

BRITISH COUNCIL SCHOLARSHIPS
1973/74

The British Council offers a number of scholarships for one years research and study in Britain for the academic year 1973/74. Candidates, who must be Israeli nationals, aged between 25 and 40 years, should have either a degree or an appropriate professional qualification. They should have a good command of English.

For further particulars please write, *in English* to:

THE BRITISH COUNCIL
POB 3302
140 Hayarkon Street
Tel Aviv

before 1st September 1972.

مكبّر من الأصل

هكذا من الأصل

טכניון חיפה — אלופת ישראל לקבוצות

שחמט
בעריכת: משה צ'רניאק

סיכומי הליגה הארצית

בתחרות הסכניון החיפני זכתה ל־בצחון נאה, בעיקר הודות להשגיהם של הרביעיה הראשונה — בליימן, רום, קוסקי, בר־זיו (על השגים האישיים בליגה, נעסוק במדורנו הבא). את המקום השני תפסה הק־בוצה השאפתנית של המועדון „פל־דקליין" בראשל"צ. במקום השלישי — האלופה היוצאת, אוניברסיטה א' ת"א, אשר הפסידה נקודות בלוחות האחרונים בכל חוסר „רזרבות" מת־אימות. במקום הרביעי סיימה בכפ־תיע קבוצת עמק הפר־נתניה שברא־שה עמד אלוף הארץ גלר (אם כי הוא עצמו לא זכה אפילו במשחק אחד). המועדון „לסקר" ת"א, שזכה בעבר פעמים רבות בתואר הקבוצה האלופה, נאלץ הפעם להסתפק ב־מקום החמישי.

קשה להצדיק את אי־הופעת קבר־צת הפ' חיפה (כול רכה־גן) גם אם נאשו אנשיה להציל את קבוצתם מהירידה. מה עוד כאשר מתייצבות למשחקים קבוצות סטודנטים ותרצו הצמוסות בתקופה זו מבחני גבר. כידוע, אין האגוד הישראלי לשחמט רואה בבחינות בגרות סיבה מספקת לדחיית מפגשי הליגה. מכביין היה לדעת אם גם משרד החינוך מצטרף לדעה זו.

תוצאות הסיבוב האחרון: טכניון — „לסקר" ת"א 1½:4½ (והנצחון הי־חידי ל„לסקר": קריידמן נגד בליי־מן); „פלדקליין" — „הרצליה" חי־פה 1½:4½; אס"א א' — עמק הפר 3:3 (כגן ניצח את גלר); הפ' ירד־שלים — בת־ים 2½:3½; רמת־גן — הפ' חיפה 0:5 (אי הופעה).

הסיכום: טכניון 34½, „פלדקליין" 33, אוניברסיטה א' ת"א 29½, עמק הפר 28, „לסקר" ת"א, רמת־גן 27, בת־ים 25½, הפ' ירושלים 24, „הר־צליה", חיפה 21½, הפ' חיפה 19. שתי הקבוצות האחרונות יורדו ל־ליגה א'.

ליגה א' צפון

קבוצת „לסקר" חיפה תחזור לליגה הארצית אחר שנעדרה ממנה עונה אחת בלבד. עלותה גם חדרה ודו תהיה השתתפותה הראשונה ב־ליגה העליונה. ירדו: ותיקי הפ' חיפה וחברת החשמל.

הסיבוב האחרון: „לסקר חיפה — גלבוע 1:5, חדרה — סכניון ב' 3½:2½, כפר־סבא — בית נגלר 2:4, פ"ת — חבר החשמל, חיפה 0:6, גליל עליון — ותיקי הפ' חיפה 1:5.

הסיכום: „לסקר" חיפה 34½, הד־רה 34, גליל עליון 31, כפר־סבא, פתח־תקוה 27½ כ"א, טכניון ב' 26½, בית נגלר 26, עכו־גלבוע 24½, ותיקי הפ' חיפה 22, חבר החשמל 16½.

ליגה א' דרום

בצחון המועדון „רובינשטיין" ים היה מוצדק ומשכנע. אין ספק כי מקומה של קבוצה זו — בליגה ה־ארצית. על המקום השני נאבקו שתי קבוצות לאורך כל התחרות. [illegible]

הפיבוב: [illegible] כ"א, חולון ב' [illegible]

שני רגלים לא הספיקו

עדיפותו של הלבן אינה מוטלת בספק. המשחק נמשך כך:

סיום משחק מס' 757

אליפות „הפועל" א', נתניה 1972. כהר

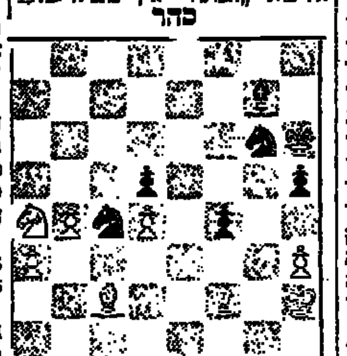

יושע

[illegible chess notation]

חובה להקריב את הרגלי. אחר 50... ר—ד4; 51. מ—ה4, ר—ג5; 52. מ—ה5 הלבן זוכה בקל.

51. מ:ה3, מ—ה5;

אפילו יראה הדבר כזור בעיני רבים, היתרון בשני רגלים חופשיים אינו מספיק כדי לנצח נוכח רצים שוני מהלול.

[illegible chess notation]

הלבן יכול לזכות ברגלי ח4 תמו־רת אחד משני הרגלים החופשיים, אולם אז „יורד" המלך השחור לעבר הפינה ח8 ופירושו — תיקו.

[illegible chess notation]

קוראינו מציעים

האמן אמיר הלמן מצביע על אפ־שרות מעניינת במשחק צ'רניאק—גלפר שפורסם במדורנו מיום 30 ביוני.

אחרי המסעים: [illegible chess notation]

עד כאן ניתוחו של הלמן. הוא כצביע עתה: [illegible] אך כאן נראה בצחונו של הלבן כפוקפק.

אנו מציעים במקום זה: [illegible] עם נצחון מובטח.

שחמט בישראל

ישראל תשתתף השנה בשדוש אולימפיאדות

השנה צפויה פעילות מוגברת לנ־ציגינו בחו"ל. בעוד שבוע ימים תצא בדרכה לגראץ, שבאוסטריה, נבחרת סטודנטים ישראליים. הרכ־בה, לפי סדר הלוחות: עמיקם בלשן אברהם קלדור, שמואל פרידמן, אב־רהם קוסקי, אברהם מלאבי, אליע־זר עצר. התרגלנו מכבר להשגיהם הטובים של שחקנינו באולימפיאדות הסטודנטים ואנו כצפים להצלחה גם במשלחת זו.

נקבע הרכבה של הנבחרת האו־לימפית שתתהתר באולימפיאדת סקופליה, שביוגוסלביה. סדר הלו־חות הוא כדלקמן: שמעון כגן, יאיר קריידמן, יעקב בליימן, עוזי גלר, בלפיאל פריה, אברהם קלדור. תהיה זו השתתפותנו הי13 באולימפיאדה הכהמנ. במשך 37 שנים.

במקביל לאולימפיאדת גברים ה־ערך ביוגוסלביה אולימפיאדת נשים ובה תופיע, זו הפעם הראשונה, נב־חרת ישראל. שתי השחקניות נקבעו כבר והן: פירדה ורבינוביץ ולידיה גל. השלישית תקבע במבחן נוסף.

בכתיובה אליפות „לסקר"

באליפות המועדון „לסקר" ת"א נערך הסיבוב האחרון ובו ניצח פוס, גלחבן את פלאס, כשיאן את [illegible], צ'רניאק [illegible] הלפיגגר, כגגא את כהר. הדירוג הסופי: צרניאק וכלאכי 9 נק' כ"א, סבלסיבר, כשיאן 7½ כ"א, גלחבן, ראובן 7 כ"א, לב"א 6, פלאס, כה־בא 5 כ"א, הלפיגגר 4½, פוס 3, כהר, גנבליב 2½ כ"א.

האלופה הכרונית

[illegible] סיכויים טובים (להק על ד4, סוף ר' פהח).

[illegible chess notation]

גיגה גפרינדשוילי, גרוזינית בת 31, הוכתרה זו פעם רביעית כאלופת העולם לנשים. אכנם האמנית הידו־עה, הערה מבצ'יק, זכתה שבע פעמים רצופות בתואר האליפות, בתקופה ש־בין 1927 ל־1939, אך אין לשכוח כי הרמה בשחמט נשים עלתה כיום בהר־בה על זו בתקופת כהונתה של מנציק.

בתחרה של נונה על מתחרתה ה־משבעת, אלה קושניר, לא הושג הפעם בקלות. התוצאה — 8½:7½ מעידה על מאבק קשה. היה זה ה־משחק ה־15 אשר הכריע את הדו־קרב. נונה היתה זקוקה בו להיקו, קושניר שאפה לנצחון בכל מחיר.

לבן: גפרינדשוילי

שחור: קושניר

[illegible chess notation]

השחור יצא כן הפתיחה כבעל [illegible]

כתפי למעשה, למשל: [illegible]

קליפת רגלי כזה אינה מוכלצת. [illegible]

בנוסף כזה של הלבן [illegible]

אסור להכות את הצריח; [illegible]

אין ברירה, אחר 38... [illegible]

עכשיו אין טעם בלכידת המלכה כי הלבן מיד מכתיר מלכה חדשה.

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה: הבעיה הכס־רידה את עולם השחמט ושמה — בובי פישר, טרם הגיעה לפתרונה. אמנם, מאז שמע פישר על אפשרות לזכות בפרס־כסף ענק (תרומתו של מיליונר בריטי) הוא מצוויין עד כדי כך בקיום הדו־קרב שאולי אפילו יתגבר בפני הסוביטיים על התנה־גותו. אך דבר אחד ברור: גם אם יתקיים הדו־קרב הוא יתנהל באווירה של איבה, של פתח בלתי ספורטיבי, של סענות הדדית והשמצות למי־ניהן. וזאת — אשמתו הבלעדית של בובי פישר ● נונה גפרינדשוילי ני־צחה בדו־קרב על אליפות העולם ל־נשים. היא צברה 8½ נקודות לעומת 7½ של יריבתה, אלה קושניר. נצ־חונה הרביעי בתואר האליפות לא הושג הפעם אלא אחרי מאבק קשה ● בכמה ארצות נערכו אליפויות מקומיות. בתואר אלוף איסלנד ניצח סיגורייונסון. באוסטרליה — ניצחו ביחד שלר והיי. גם דו־קרב ביניהם נסתיים בהיקו והתואר הוענק לשני־הם. אלופה של פרגוואי הוא קרלוס המורה, בן 20 ● תלת־קרב מעניין נערך בארצות־הברית כתוצאה מבצ־חונם המשולש של רשבסקי, קאבאלק ודזברט בירן. כל אחד מהם צבר 9 נקודות ב־13 משחקים. אחריהם: אבנס 8½, בנקו 8, זה פוטוס ולומ־ברדי 7½. מדנים 7 ועוד.

בעיה מס' 685

מאת ו. הבלט, 1971

פרס ראשון

מט בארבעה

האסים מדאלאס

יד השבוע: כחלק מערב. הכל פגיעים.

	צפון	
	♠ K 5 ♡ 4 ♢ A K J 9 6 ♣ K 10 8 7 4	
מזרח ♠ Q 4 ♡ Q 5 ♢ Q 8 4 2 ♣ A Q J 6 3		**מערב** ♠ 9 7 6 3 ♡ K J 10 6 2 ♢ 10 3 ♣ 9 2
	דרום ♠ A J 10 8 2 ♡ A 9 8 7 3 ♢ 7 5 ♣ 5	

בריג'

בעריכת: נ. גשרי

אולימפיאדת הברידג' נסתיימה ב־דרום שעבר בנצחונה המצופה של הנבחרת האיטלקית הכחולה שגברה בגמר על „האסים מדאלאס" שייצגו את ארצות־הברית. הנבחרת האמרי־קאית לחמה נגד האיטלקים המהול־לים ויכולתם הודגמה ביד שלפניכם. בהדר הפתוח הגיעו האיטלקים בלאבזנה אוארלי לחוזה כופי של 3 כפיידי בקו צפון־דרום. החוזה בי־צע על־ידי אוארלי באצבעות משחק הדיר. בחדר הסגור הגיעו האמרי־קאים הוכן וסולובי לחוזה יותר אב־ביציוני של „4 ספייד", כאשר סולו־בי (דרום) משחק את תפקיד הכרוז.

פירקס (מערב) התחיל את ההגנה עם ה־9 קלאב. הכרוז כיסה עם ה־K קלאב בדומם, והלקיחה נלכדה על ידי ה־A קלאב של מזרח. גאר־רוזו המהולל. מזרח חזר עם ה־Q הארט שהוזרכה לזכות בלקיחה. גאר־רוזו שיחק את הארט השני. הכרוז שיחק הארט בתוך ביזו, והלקיחה נתהכה בדומם עם ה־5 ספייד. סו־לובי מיחק את ה־K ספייד בדומם, ושיחק את ה־10 קלאב מהם. מזרח כיסה עם ה־Q קלאב שנחתך ביד הכרוז עם ספייד נמוך. סולובי שי־חק את ה־A ספייד, וגשם לרוווחה כאשר ה־Q ספייד נפל מיד כזרח. הכרוז בכך שהי לקיחות ספייד ביט־פות שלכדו את קלפי הספייד הנו־תרים של מערב. בשלב זה לאחר הלקיחה השביעית נראו הקלפים כ־דלהלן:

	דומם	
	♠ — ♡ — ♢ A K J ♣ 8 7	
מזרח ♠ — ♡ — ♢ Q 8 4 ♣ Q 6		**מערב** ♠ — ♡ K J 6 ♢ 10 3 ♣ —
	כרוז ♠ — ♡ A 9 8 ♢ 7 5 ♣ —	

הכרוז שיחק עתה ה־A הארט ו־הסליק דיאמונד מהדומם, בעוד בו־רת משליך קלאב. סולובי הפריך עם דיאמונד כיוו אל ה־K דיאמונד בדומם. הוא שיחק את ה־8 קלאב שנלקה על ידי ה־Q קלאב של מזרח. אולם לזה לא נותרו קלפי הארט ו־הוא נאלץ לשחק דיאמונד אל ה־A דיאמונד בדומם. עם הובבה ה־7 קלאב שהביא את הלקיחה העשירית ועימה את ביצועו המוצלח של ה־חוזה. סולובי זכה איפוא בחמש ל־קיחות ספייד, שתי לקיחות הארט (כולל חיתוך אחד בדומם), שתי ל־קיחות דיאמונד ולקיחה כמרעה ב־קלאב. ביצוע החוזה הביא לאמרי־קאים עכר נקודות במשחק, אך זה לא הספיק לגבור על האיטלקים ה־מבריקים.

תחרות גביע „קופיצה"

התחרות הארצית לזוגות מעורבים (אשה וגבר) על גביע צ'לה קוביצי ז"ל נערך בחיפה בחודש שעבר ו־נסתיים בנצחון הזוג החיפני (1) גב' גת־ריברגלית. הם הקדימו את בני עירם (2) גב' לאואר־ניפלד ואת (3) גב' קפרבן כתל־אביב.

הגב' צ'לה קוביצי היתה חברה בנבחרת הנבחרת של ישראל ב־1968, ונחשבה כאחת הטובות בשחקניות הברידג' בארץ. היא נפטרה בבחלה ממארת, וההתאגדות לברידג' קיימה בדי שנה תחרות זוגה כזרובים ל־כבד את זכרה.

האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה

המוסד הציבורי היחיד בישראל ללימודי ערב גבוהים

מודיעה על פתיחת ההרשמה ללימודי ערב בשנת הלימודים תשל"ג בחוגים הבאים:

הפקולטה לכלכלה	הפקולטה למנהל עסקים	הפקולטה למדעי הרוח	הפקולטה לעתונאות ותקשורת המונים
		1. לשון וספרות עברית 2. מקרא	1. עתונאות 2. רדיו וטלביזיה 3. פרסום ויחסי צבור

הכנה לבחינות של אגודות המהנדסים הבריטיות לקראת התואר מהנדס אלקטרוניקה ומכונות	בית הספר לחשבונאות	בית הספר לשפות
	1. קורס גבוה לחשבונאות ומסים (לבעלי תעודות יועצי מס ורואי חשבון) 2. חשבונאות ומסים (כולל הכנה לבחינות יועצי מס) 3. ראית חשבון	1. אנגלית (4 רמות) 2. צרפתית (2 רמות) 3. ערבית מדוברת (רמה אחת)

פרטים והרשמה:

בבי"ס תיכון אליאנס רח' רידינג, רמת־אביב טל. 41 12 02 כל יום בין השעות 5-8 אחה"צ
אוטובוסים: "דן" מס' 26,25
"אגד" מס' 29 מהתחנה המרכזית

לקבלת פרוספקט מפורט שלח את התלוש:
לכבוד האוניברסיטה לכלכלה ולמדעי החברה ת.ד. 17054 ת"א.
אני מעונין בלמודים בפקולטה/בי"ס ______
השכלתי ______ שמי ______
כתובתי ______

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה ללימודי העברית

מודיעה על

פתיחת הלימודים באולפן הקיץ ביום ראשון, 23.7.72

ההרשמה לאולפן תתקיים בבנין נפתלי חדר 704 בימים 9.7.72 עד 14.7.72 בין השעות 9.00 — 13.00.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיע על הנהגת

לימודים לתואר „מוסמך במדע הספרנות" (M. L. S.)

החל בשנת הלימודים תשל"ג יפתח בבית־הספר לספרנות מסלול לימודים לתואר „מוסמך". משך הלימודים הוא שנתיים.

התכנית מיועדת לבעלי תואר „בוגר" בעלי ציונים טובים אותם להתקבל ללימודים מתקדמים באוניברסיטה העברית. המעונינים מתבקשים לפנות בהקדם אל בית־הספר לספרנות, בבנין בית־הספרים הלאומי חדר [illegible] (טל. 531221/245).

הרישום יחל ביום א', כ"ח בתמוז תשל"ב (9.7.72).

טפסי רישום ניתן להשיג באקדמון ת.ד. 41, ירושלים, תמורת 4.— ל"י. תלמידי האוניברסיטה יקבלו טפסים במזכירות בית־הספר לספרנות, או במשרד לקבלת תלמידים בבנין הפלנבר[illegible].

הערה: הובת הרישום אינה חלה על תלמידים שנתקבלו ללימודי „ההפתחה" המבוצעים בלימודי „המוסמך".

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסה אזרחית

מודיעה

נמשכת ההרשמה

ללמודי מגיסטר ודוקטור

עד תאריך 14.7.1972, במגמות:

קונסטרוקציות	מדעי הבניה וניהול הבניה
הידרוטכניקה	
הנדסה סניטרית	הנדסה עירונית
הנדסת דרכים וקרקע	תחבורה ותעבורה
גיאודזיה	הנדסת מחצבים

מתקבלים מועמדים בעלי תואר ראשון או שני בהנדסה אזרחית, הנדסה חקלאית, הנדסת בנינים, הנדסת כריה או במדעי הטבע. למתקבלים בעדי תקנים ינתנו מלגות מחייה אסיסטנטים ומדריכים בהוראה ובמחקר.

על המעוניינים לפנות למזכירות הפקולטה, חדר 306 בבית הפקולטה, קרית הטכניון חיפה.

לקבלת טפסים נא לפנות לבית"ס ללימודי מוסמכים, קרית הטכניון, בית רבנה, חדר 403.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסה אזרחית — שמה קונסטרוקטיבית
התחנה לחקר הבניה
המרכז ללמודי הדין

מרכז הבניה הישראלי

מודיעים על יום עיון בנושא

„אספקטים טכנולוגיים וכלכליים בבניה מתועשת"

אשר יתקיים ביום חמישי 13 ביולי 1972, במלון „שרתון" בת־א

יתקיימו הרצאות היינים בהשתתפות:

מושב ראשון

פרופ' ר. שלוה, ראש התחנה לחקר הבניה, הטכניון — יו"ר.
„המרים חדישים בבניה מתועשת" — ד"ר א. קורץ.
„אספקטים על יציבות בבניה מתועשת" — פרופ' א. שפירא
„שילוב טכנולוגיות שונות (תאורה, מיזוג אויר ואקוסטיקה) בבניה מתועשת" — [illegible]
„כפתרונות הלקיים לבניה מתועשת" — ד"ר [illegible]
„אספקטים כלכליים של העיור הבניה" — ד"ר א. [illegible]

מושב שני

אינג' א. אלואיל, מנהל מרכז הבניה הישראלי — יו"ר.
„תכנון קונסטרוקטיבי של בניה בפנלים" — אינג' י. [illegible]
„בעיות הפיתוח של בניה מתועשת בארץ" — אינג' י. [illegible]
„הפיתוח בחברת כור להעיור הבניה" — אינג' א. [illegible]
„מדיניות משרד השיכון לעידוד העיור הבניה" — אינג' א. [illegible]

לאחר כל הרצאה יתקיים דיון.

דמי ההשתתפות בכנס — 45 ל"י, כולל ארוחת צהרים וכיבוד קל.

ההרשמה: הטכניון, רח' ליסין 14 תל־אביב.

ביה"ס להנדסאים

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה מקצועית

מודיע

על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה וניהול	הנדסאים-מורים

משך הלמודים: א. למודי יום הנדסאים — [illegible]
ב. למודי ערב הנדסאים — [illegible]
ג. למודי צפירה — [illegible]
ד. למודי יום מכטאים — [illegible]
ה. למודי ערב מכטאים — [illegible]

הערות: [illegible]

2. לכתות קדם הנדסאים

[illegible]

● רשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:

[illegible]

הקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה, ת"א

בפקוח משרד החינוך והתרבות ✱ נוסד בשנת 1945

הרשמת תלמידים

לשנת הלימודים תשל"ג

עד ה־13 ליולי 1972 ועד בכלל

שעורי נגינה בכלים ובזמרה, מקצועות עיוניים, מוסיקה קאמרית ומקהלה.
חוגים למבוגרים בתיאוריה ובתולדות המוסיקה.
כתות מתאימות לגילאי 6—5 וכתות סחיקי (כנור).

מילגות תנתנה לתלמידי מחלקת כנור, צ'לו וחליל צד.

הרשמה ופרטים:

1. במשרדי הקונסרבטוריון ברחוב ויולבלום 7 ת"א בימים א—ה' משעה 16.00 עד 18.00 טל. 57541.
2. בבי"ס „אילנות", רחוב גרונימן, רמת אביב, ביום ב' משעה 16.00 עד 18.00.

אוניברסיטת הנגב

מודיעה

לקראת שנת הלימודים תשל"ג קיימת אפשרות לקבל מספר מוגבל של תלמידים בפקולטה למדעי הרוח בחוגים:

מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף לימודים בין-חוגי בספרות עברית ולשון עברית, מחשבת עם ישראל, הסטוריה של עם ישראל, הסטוריה, גאוגרפיה, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה.

יכולים להרשם מועמדים בעלי תעודת בגרות ישראלית או תעודת בגרות מוכרת מחו"ל, וכן מורים בעלי תעודת גמר של סמינר מוכר שעמדו בבחינות בגרות במתימטיקה ואנגלית.

ההרשמה תיפתח ב־2.7.72 ותנעל ב־21.7.72.

בקשות שתשאנה תאריך דואר שלאחר ה־21.7.72 לא תתקבלנה.

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה, נא לפנות בגלויה לאוניברסיטת הנגב, מדור רישום, ת.ד. 2053, בארשבע, או, אישית למדור הרישום, בית היאס, חדר מס' 2, בארשבע.

תעשיות הסרטים על פרשת דרכים (א')

תמיכה שווה לכולם

יש לשקול רביזיה בשיטת העידוד הקיימת

מאת יגאל לביב

היה היה פעם סרט אמריקאי גרוע בשם מאראם איקס, שיוצריו ודאי אינם ששים להיזכר בו. באחד מגלגוליו הוא נהפך לסרט ישראלי אמנותי. כיצד?

לפני כמה שנים הגיע עותק של הסרט לאיראן, שם פורחת תעשיית סרטים מקורית: לוקחים סרט זר ומצלמים עלילה דומה על רקע מקומי, ההיינו, אם בסרט האמריקאי כראיב חדר ובו שני כסאות וכוסה זה, „כוכבה" מתנה אהבים עם הגיבור באנגלית, מעבידים באולפן כתחוס חדר ובו כסאות וכוסה, כשכיבים עליה את הגיבור והגיבורה הבתנים אהבים בפרסית. כך חוסכים כסף רב, כי פשוט מעתיקים את הסרט הזר וניתן גם לצלם כל מעמד (סצינה) פעם אחת בלבד, ולא כי רגיל בייצור סרטים בהם מצלמים כל מעמד כמה פעמים עד שמשיגה איכות המשביעה את רצון הבמאי.

ממהראן תצא תורה

בצורה זו נהפכה מאראם איקס לאיראנית, עד שבא אלינו לפני כמה שנים מר ג'ורג' עובדיה מאיראן, והעתיק כמה גלילי סרטים, ביניהם מאראם איקס האיראנית. מר עובדיה, כבמאי סרטים, התקשר עם המפיק הצעיר מיכאל שבילי, שעשה כסף רב אחרי מלחמת ששת הימים בהפיקו את הסרט „שבעה ימים לי בגת" המורכב מצלומי המלחמה. לקחו השניים את הגירסה האיראנית של מאראם איקס ועשו אותו דבר בישראל. אולם כיוון שהגירסה האיראנית היתה ארוכה מדי, חתכו את הסרט לשניים. החלק הראשון נהפך לסרט ישראלי מקורי בשם אריאנה. החלק השני משמש כיום כבסיס להפקת הסרט החדש של מיכאל שבילי „ראקו והיצאנית".

לא מחזירים מס

את הסרט אריאנה הלכו לראות 287 אלף ישראלים בשנת 1971 ולפי סדרי העידוד של הסרט הישראלי קיבל סרט זה מעמד של סרט ישראלי. לכן קיבלו מפיקיו החזר מסים בסך כולל של 202 אלף לירות. החזר המס הוא 32% ממחיר הכרטיס לצרכן. מכאן קל לחשב, כי הכנסות אריאנה היו 600 אלף לירות, מזה מחצית למסים. מהיתרה של 300 אלף לירות נשארו למפיק 150 אלף לירות רווח (היתר הוצאות ייצור, הפצה ובתי קולנוע). מכאן, כי הכנסות מר שבילי מסרט זה היו 350 אלף לירות, מהם 200 אלף ל"י נתנה לו הממשלה כעידוד להפקות ישראליות.

הסרט הגזיה הסבר, כיוון שהוא פשוט העתק מן הסרט האיראני, והופק בהוצאות קטנות ביותר.

נראה שיוזמי העידוד רצו לעודד ייצור סרטים אמנותיים, מתוך התחשבות בסיכון שסרטים כאלה לא ימשכו די קהל לכסוי ההוצאות. ודאי שיוזמי הרעיון לא העלו על דעתם מצב בו ינצלו את העידוד יוצרי סרטים אינפנטילים, שפשו כמגפה בשנים 1969—1971.

בשנת 1971, למשל, חולקו החזרי מס לסרטים הבאים: המפיק מנחם גולן קיבל קרוב ל־600 אלף ל"י החזרי־מס על מלכת הכביש, 310 אלף ל"י על כץ וקרסו. מר שבילי קיבל כאמור 202 אלף ל"י החזר מס על סרטו אריאנה ועל סרטו פישקה במילואים — 340 אלף ל"י. המפיק אפרים קישון קיבל על סרטו השוטר אזולאי 388 אלף ל"י. חמישה סרטים אלה קיבלו 70% מכלל החזרי המסים ששולמו בשנת 1971.

הפסדים

יוצא שבכלל שהסרט עשוי בטעם עממי הוא סרט־קופה המושך קהל רב, ה„עידוד" הניתן למפיק גבוה יותר. סרטו של אורי זוהר שלושה ימים וילד, שזכה בפרס ראשון בפסטיבל קאן, קיבל רק 156 אלף לירות החזר.

הסמלה, סרטו של יהודה נאמן, קיבל 19 אלף לירות החזר מס. אורח בעונה המתה, סרטו הפיוטי של משה מזרחי, לא הוצג כלל בארץ. אגב, סרט זה, כמו השוטר אזולאי, קיבל את פרס גלובוס הזהב. הסרט „שבלול" קיבל החזר של 44.7 אלף לירות.

על הסרט שלושה ימים וילד הפסידו המפיקים כסף רב. סרט אמנותי אחר שהפיקו „מקרה אשה", קיבל רק 28 אלף לירות החזר מס. מה הפלא שהם הסיקו את המסקנות משיטת העידוד הקיימת והחל משנת 1968 הפיקו את „כל ממזר מלך" (420 אלף לירות החזר מס), השכונה שלנו (287 אלף לירות), „התרנגול" (300 אלף לירות החזר מס). על סרטים זולים ניתן להרוויח כסף, על סרטים „התרוממותי" קיבלו רק 20 אלף לירות החזר מסים.

יש לשקול עריכת רביזיה בשיטת העידוד הקיימת, אחרת ייצאו לסרטים הישראלים מוניטין של תוצרת לבנטינית. כדאי לבדוק את השיטה הנהוגה בגרמניה ובארצות הסקנדינביות, שם החזר המס ניתן באחוזים יורדים ככל שההכנסה גדלה. כך מחייבים את המפיקים להגדיל את ההשקעה העצמית בסרט. לפי העידוד הניתן אצלנו כדאי למפיק להשקיע מעט ככל האפשר, להוציא סרט זול ומהיר צחוק או דמעות כדי למלא את הכיס בהחזרי המס. שינוי נוסף אפשרי הוא לתת מענק קבוע לסרט אמנותי בסכום שיכסה את ההוצאות, כנהוג בגרמניה.

השיטה הקיימת בישראל נקבעה ב־1968, כאשר לא היתה תעשיית סרטים מפותחת ולא היתה טלוויזיה. כיום יש שפע של כוחות ייצור ובמאים צעירים המחפשים הפקות, אולם השיטה הקיימת מונעת כל עידוד מהפקה תרבותית, מקורית ואמנותית ומטפחת סרטים קלוקלים.

באיגוד המפיקים, שהוא הגוף הצריך לדחוף לשינוי השיטה הקיימת, הרוב בידי מפיקים של סרטים פרימיטיביים תולים.

נהריה שוקעת בזוהמה

מאת יהודה אריאל

נהריה, מושבת הקיט הימית הראשונה, הנהנה משך השנים לעיר המשתרעת על פני שטח גדול. מבני המגורים הקטנים הולכים ונעלמים בנופה. במקומם מוקמים רבי־קומות. במקום גינות ירק באו פסי־אספלט וגושי בטון. תושבים חדשים, שלא הכירו את המושבה הנקיה והמסודרת, מאכלסים את העיר, ורק מעטים עודם מוכנים ללחום על מה שהיה פעם [illegible].

בישיבות מועצת עיריית נהריה דנים בנושא הנקיון כל שני וחמישי אך היד קצרה מלהושיע. מזה שנים מדברים על חוקי עזר, על חיוב בעלי החנויות והבתים לשמור על הנקיון, על שמירה מוגברת מצד הפקחים. אך הכל לשווא. נהריה שוקעת בזוהמה שאין לה מצבור.

לפני שלוש שנים נבחרה הזוכרה בנהריה תעלת הגעתון בשדרה הראשית. השקעו מיליונים כדי לתת צביון מיוחד לאותו נחל שמזה שנים זורמים בו המים במשך כל ימות השנה. במקום נחל סביבי נבנה אפיק מאבנים כשעליו גשרונים. אך איך נראית תעלה זו שלא נוקתה מאז הקיץ החולף?

בעלי קיוסקים ומטיילים מטילים לתוך התעלה אשפה ופסולת. הירוקת קנתה לה אחיזת קבע בדפנות התעלה ואדמת הסחף מהתורף בתחתיתה.

במקום פרקים ציבוריים הורס, קמו בנהריה כרכים כסהריים. האחד כרוכו־רסקו, השני ככר־העירית. סטייקיות, מסעדות וקיוסקים השתלטו על הככר. מעמידים את השולחנות הכסאות בכל מקום אפשרי לכרות שהעירייה תחמה תחומים לכל בית קפה. הכביש בברכו הסואן הסום. הפקחים רואים הכל אך איש אינו פוצה את פיו. התראות של העיריה הפכו לצחוק בעיני בעלי העסקים.

בערב הופכת ככר־העירייה למקום מגונה. סרסורים עם יצאניותיהם הפכו את האזור לבלתי בטוח. גינות, מרפסות בתים אף תחום בית־הכנסת הקרוב, הם שטח הפעולה של הזונות ואוי לאדם שינסה לגרשן.

פחי האשפה בככר ריקים ואילו הככר כולה מכוסה גביעי גלידה, בקבוקים וקלפים. הבא למקום לאחר השעה 11 בערב נבהל. רעש הבוקע משני דיסקוטקים בככר מחריש אוזניים. הילדים הבאים לככר לראות את האורות ואת בית העירייה עם פסל התרנגול, מסתלקים מן המקום.

פועלי הנקיון יוצאים לעבודתם בשעה מוקדמת בבוקר כדי לנקות את המרכז, כי העירייה יודעת עד כמה מבישה תמונה זו של לכלוך. אמנם, מנקים את המרכז, אך לשכונות מגיעים פועלי הנקיון לעתים רחוקות. העירייה טוענת: אין כח אדם. מכוניות האשפה משאירות אחריהן פסי פסולת. איש אינו מעיר לפועלים, מחשש שלא יופיעו למחרת.

הגן הציבורי היחיד שנשאר במרכז העיר הפך לאזור פיקניק לאורחי סוף־השבוע. כדי לשמור על הדשאים, הם גודרו בחלקם. אף שולחים לשם פקח. אבל המכוניות נכנסות לתוך הפארק ורומסות שיחים ודשאים, ואיש איננו פוצה פה.

באחור וגן זה אף משמש לרועי זונות. סבורה העירייה שהפתרון הטוב ביותר יהיה למסור חלק ממנו להקמת מלון תיירים. אם יסלל כביש במקום ותהיה תאורה ותנועה ייעלמו הסרסורים.

תושבי העיר הותיקים אדישים לבעיה. רבים חוששים כי בעקבות הכרזותיהם עלולים יהיו לספוג מכות מאנשים הסבורים שהם יכולים לעשות כרצונם ברשות הרבים.

בית־הקפה במרכז נהריה הסם את התנועה בכביש

הישראלי המתנוון

הכושר הגופני של האוכלוסיה הוא מן הירודים במערב

מאת חביב כנען

הכושר הגופני של חבר קיבוץ ממוצע אינו עולה על כושרו של עובד בכיר בביהול במפעל תעשייתי באזור תל־אביב. במסגרת מחקר הנערך זה חמש שנים במכון לשיקום חולי־לב ולפיסיולוגיה של העבודה, בבית החולים שיבא, נבדקו כ־3000 גברים ביותר מ־30 קיבוצים. מטרת המחקר לקבוע את מצב התזונה ואת גורמי הסיכון להתפתחות מחלות לב: עישון־יתר, עודף משקל, עודף שומנים בדם, כושר גופני ירוד, סכרת, יתר לחץ דם ועוד. במקביל לחברי קיבוצים נחקרים נושאים אלה יסוד לבחקר גם בקרב הפקידות הבכירה במפעלים פרטיים וציבוריים (תעשיה, בנקים, משרדים).

בהסתמכו על ממצאי המחקר, טוען ראש המכון ד"ר יחזקאל קלרמן כי הכושר הגופני של הישראלי הוא בין הירודים ביותר בעולם המערבי; תופעה זאת באה לביטוי מיוחד בקרב בוגרי תיכון ותלמידים העומדים לפני גיוסם לצה"ל, אומר ד"ר קלרמן: כהוכחה שהחיים המודרניים משפיעים על התפתחות מוגברת של מחלות־לב, יכולה לשמש העובדה, שיהודי תימן לא סבלו מטרשת עורקים כליליים, אולם בקרב אחדים מבני העדה הזאת בישראל זה 30 שנה ויותר מתחילים להופיע סימני המחלה, פירוש הדבר שלסביבה יש השפעה על כידוד התחלואה.

דוגמה אחרת יכולים לשמש בני־השבט מסאי במזרח אפריקה שאינם חולים על טרשת העורקים ואינם מתים מתוצאת הלב או מאוטם שריר הלב. אולם לפני שנה ניתגלה באופן מפתיע, בניתוחים שלאחר המות בגופות אחדים מבני השבט, כי הם סובלים מטרשת עורקים — אך אינם מתים ממנה. בני השבט צועדים עשרות קילומטרים מדי יום כדי להביא מים או מזון. אורח חייהם טבעי, הרחק מכל ציביליזציה, הם אוכלים שומנים מן החי מפני שאינם מכירים מזון אחר, ולכן סובלים מטרשת העורקים. אולם פעילותם הפיסית הרבה, מביאה ליצירת עורקים קטנים חדשים היוצרים דרכים חדשות סביב הלב המונעות התקף־לב.

לדברי ד"ר קלרמן נובע הכושר הירוד בקרב חברי קיבוצים ובאוכלוסיה הישראלית בכלל, מהרמה הכלכלית התרבותית של הישראלי המזלזל בשמירה על בריאותו ועל ההיגיינה של הגוף. לחלק גדול של הישראלים עודף משקל והרגלי אוכל לא מתאימים לגילם.

תוכנית לאימון גופני

ד"ר קלרמן מזהיר שבעלי תפקידים אחראיים בתוכנו, כגון קצינים בשרות קבע, חיים בתנאי מתח ורבים אינם יודעים בריאות מהי. אין הם יודעים כיצד לאכול ולכן רב מדי משקלם. הם מעשנים יותר מדי בגלל הנחה מוטעית שבכך מפיגים הם את המתח. ניתן היה לצפות כי כושרם הגופני של הקצינים יהיה טוב מזה של אוכלוסיה בריאה; נתברר כי למרבית הקצינים כושר גופני דומה לזה של מנהל כללי בן אותו גיל במפעל אזרחי בעיר, מדגיש ד"ר קלרמן, ששינוי הרגלי חיים אחדים — בעיקר אכילה, עישון ופעילות גופנית — יופחתו בהרבה הסיכוי ללקות במחלת לב.

עתה מעבד המכון לשיקום חולי לב ולפיסיולוגיה של העבודה בבית החולים שיבא, תכנית לאמון גופני לחברי קיבוצים לשיפור כושרם ויכלין לאלה שרוצים בכך, על שינוי הרגלי חיים מסויימים. התכנית מתבססת על מדידת הצריכה הקאלוריות של כל תרגיל ותותאם ליכולתו האינדיבידואלית של המשתתף. המטרה היא, בין השאר, לבדוק אם שינוי התרגילים במשך שנים, ישפיע על התחלואה במחלות־לב כליליות באוכלוסיה קיבוצית.

באחד הגליונות האחרונים של „מערכות", טען ד"ר קלרמן כי כושרם הגופני של יוצאי צבא הגנה לישראל במנה עם הנמוכים בעולם המערבי; הוא נמוך מן הכושר הגופני הממוצע בארצות הברית, קנדה, צרפת, גרמניה המערבית, שוודיה ונורבגיה. הוא נמוך מאד ביחס לכושר הגופני של תושבי מזרח־אפריקה. למסקנות אלה הגיע ד"ר קלרמן בעקבות מחקר שבו נבדק כושרם הגופני של יוצאי צבא בישראל בני כל העדות.

הכושר הגופני לפי העדות

השוואת הכושר הגופני של בני עדות שונות בארץ מראה כי התימנים עומדים במקום הראשון ואילו לאשכנזים הכושר הגופני הירוד ביותר. בטענו שבישראל מקילים ראש בבעיות בריאות אומר ד"ר קלרמן כי השגיאה מתחילה בבית הספר: הילד אינו מקבל הסבר מהי הבריאות וכיצד לשמור עליה. כן יורד — לדבריו — מצב החינוך הגופני. התלמידים אינם עוסקים בפעילות גופנית מספקת. תוצאות מחדל זה ניכרות היטב ביוצאי צבא: למתגייסים כושר גופני נמוך, וקשה להם — במקרים רבים — לבצע את הפעילות הגופנית הנדרשת מהם.

ב־1968 מתו בישראל 3,790 איש ממחלות־לב הנגרמות על ידי היצרות העורקים הכליליים בגלל התייבשות העורקים וחוסר אספקת דם לדפנות הלב. בין המתים היו 2,415 גברים ו־1,374 נשים. רוב המתים היו מבוגרים לאחר שנת ה־65 לחייהם. לדברי קלרמן ניתן להבחין בישראל במספר גדל והולך של צעירים יחסית המתים ממחלות לב כליליות.

הד"ר קלרמן סבור כי די בתכנית שיקום בת ארבעה חדשים כדי להחזיר לעבודה 85% ויותר מהחולים שלא חזרו לעבודה לאחר אוטם חריף בשריר הלב. הדרכה רפואית מוסעית, פחדים ויציבות פסיכולוגיות אחרות. אפשר לשפר את כושרם הגופני של חולים אשר חזרו לעבודה לאחר אוטם שריר הלב אם ישתתפו בתכנית השיקום. כדי לשמור על השיפור הגופני הנובע מאמון גופני סדיר, וכדי ששיפור זה ישמש אמצעי למניעת הישנות של המחלה, יש להמשיך ללא הפסק בתכנית השיקום אין הוראות אחרות של הרופא. לדברי ד"ר קלרמן זוכה שאמון גופני מפחית את התלות בטיפול תרופתי, מגביר את היציבות האמוציונאלית, ולכן מקנה לחולים חיים מאושרים יותר ויצירתיים.

לימודים בזמן החופשה

מנהלים בכירים בסמינר בצפת: העומס גדול מדי

מאת אלעזר לוין

כיצד לשלב חופשה עם לימודים? בית־הספר למוסמכים בניהול עסקים, שליד אוניברסיטת תל־אביב, מצא לכך תשובה מקורית: זו השנה השביעית הוא מקיים בצפת סמינר

מנהלים בסמינר בצפת בעת דיון

בן 12 יום, המיועד למנהלים בכירים בתעשיה ובשירותים. מדי יום לומדים כשש שעות, וכן יש להקדיש זמן נוסף לקריאת החומר המוקדם לפני הדיונים. בצד הלימודים, יכולים המשתתפים ליהנות מאוירה של צפת, לסייר בגלריות או בבתי־הכנסת של העיר העתיקה, „לקפוץ" לכנרת או לסיור בהרי הגליל.

אולם השנה היתה, כנראה, מעמסת הלימודים כבדה למדי. נאנח אחד מ־23 המשתתפים, ערב סיום הסמינר בשבוע שעבר: „לעתים ישבתי עד שעה מאוחרת בלילה כדי ללמוד את הנושאים להרצאות יום המחרת. הבאתי אתי בגד ים — ובכלל לא הספקתי להגיע לבריכה".

תודעת הניהול

מה טיבו של הסמינר ובמה הוא מבקש להשכיל את משתתפיו? פרופסור תיאודור ויינשל (שהכל קוראים לו „טדי"), מסביר: „לסמינר שתי מטרות: ראשית, להביא למנהלים את תודעת הניהול, לסייע להם בהכשרה נאותה, כדי שיוכלו להכיר איך נראים מפעליהם לעומת הסביבה. הם ילמדו — וגם יבינו שיש לשלוח מנהלים אחרים להכשרה, אצלנו או במוסדות אחרים. שנית, אנו רוצים ליצור פורום של מנהלים בכירים, שילך ויגדל מדי שנה. בבית הספר ערכנו רשימה של 600 מנהלים בכירים, מדי שנה אנו מכשירים קבוצה נוספת מהם, וכך אנו מחדירים בהדרגה את הידע הכלכלי המקצועי של תורת הניהול".

סמינר צפת בנוי על שיטת האירועים, שנוצרה והופעלה בראשונה בבית הספר למינהל עסקים של אוניברסיטת הארווארד, ומאז התפשטה בהצלחה ניכרת בעולם המערבי. הרעיון המונח בבסיסה של השיטה הוא, שבמקום לשמוע הרצאות תיאורטיות על נושאים כלליים, דנים התלמידים בסיפור מעשה הלקוח מן המציאות הכלכלית של ישראל או ארה"ב.

הנה לדוגמא האירוע על פולגת, שנדון בשבוע השני של הסמינר. ביום שני קיבל כל אחד מן המנהלים חוברת משוכפלת, ובה כ־20 עמודים. היא תיארה את תולדות מפעל פולגת — כיצד הוקם, מה הבעיות שהתלבט בהן בשנות קיומו הראשונות, כיצד ענה לעזרת הממשלה, מה דעת המנהלים ופקידי הממשלה על המפעל וסיכוייו, וכדומה. בנוסף לכך קיבלו המנהלים חוברת שניה, ובה נספחים: החוזה המקורי בין הממשלה למר פולק על הקמת המפעל, מאזנים ודו־חות רווח והפסד של המפעל במשך כמה שנים, חליפת מכתבים בין המפעל למשרדי הממשלה, מאזנים של חברות בנות שרכש פולגת, וכדומה. יחד עם שתי החוברות, ניתן למנהלים דף משוכפל, ובו כמה שאלות שידונו למחרת.

דיון חופשי

ביום ב' בערב קראו המנהלים את החומר — וביום שלישי בבוקר נאספו, בהדרכת פרופסור אנטוניו ואלרה מספרד, כדי לדון באירוע (הדיונים התנהלו באנגלית). המרצה הציג שאלות ופיתח דיון חפשי: מהן בעיותיו העיקריות של פולגת? האם הוקם בדרך הנכונה? כיצד יתגבר על בעיות ההון התוזר? האם יש לו סיכויי הצלחה בעתיד? התפתח דיון ער. לחיותו הוסיפה זהותם של כמה מן המשתתפים: זאב הולצמן, מנהל ליגת (חברה בת של פולגת), יצחק שליפר, בעל מפעל הטכסטיל תולה טכסטיל, מנהל בבנק לאומי שבשעתו נתן הלוואות לפולגת, ואחרים. אלה הוסיפו עובדות חדשות, ויחד ליבנו החניכים המנהלים את בעיות המפעל.

תהליך מעין זה חזר על עצמו כ־25 פעמים במשך 12 ימי הסמינר, שכן החניכים קיבלו לעיון ולדיון 25 אירועים. אחדים מן המשתתפים, כמו היועץ הכלכלי של כור מר יוסף לוי, סבורים כי העומס וכמות החומר היו מרובים מדי, והכמות באה על חשבון האיכות. אחרים אומרים שהעומס היה סביר. מר לוי גם ביקר את העובדה שחלק מהאירועים היו מיושנים ונוספלו במאורעות שקרו לפני 10 שנים ויותר. הוא גם סבור, כי לא כדאי לערוך סמינר בשיטת האירועים בלבד, ויש לשלב אירועים עם הרצאות כלליות של מומחים.

יחידות חובבים

מנהל חברת היצוא החקלאי אגרקסקו, מר מיכה שביט, סיכם את הסמינר בשביעות רצון: „היו בו ארבעה יתרונות עיקריים: ✱ מפגש עם אנשי מחקר ומדע כלכלים ✱ פגישות עם מנהלי מפעלים ועסקים אחרים, דיון מעמיק בבעיות דומות, דיונים בקבוצות קטנות של 5־6 אנשים מסקטורים שונים ✱ אפשרות לרגיעה, ליציאה מהמפגש הסדיר של העבודה בתל־אביב, לקריאת ספרות כלכלית־מקצועית ✱ ניתוח אירועים וליבוד מצבי כתוצאה מכך. למשל, ליבוד האירועים נתן לי חומר למחשבה בדבר הצורך בתיכנון לזמן ארוך באגרקסקו, ושיכנע אותי שיש להדגיש את נושא הפיתוח בחברה.

מר אברהם גולדזמר, מנהל חברת אוקסידין, אומר: „הסמינר נתן לי כלי־חשיבה, הרגיל אותי לנתח אירועים ומצבים בצורה מרוכזת ומסודרת. למנהלים בארץ יש לרוב נסיון בעסקים, אך לא השכלה פורמלית בכלכלה או במינהל עסקים. סמינרים כגון אלו נותנים את כלי המחשבה המרצים־תיאורטיים, שאותם אנו מלבישים על הנסיון המעשי".

הנושא המרכזי של הסמינר השנה היה ניהול עסק לנוכח שינויים סביבתיים מהירים. למעשה פיתחו המרצים — ה"ה ואלרה, סימונדס, ויינשל ופרופ' דיק רוזנבלום מהארוורד — דיונים על בעיות בהיקף רחב יותר, החל מניתוח מאזנים, דרך בדיקת ההתנהגות הארגונית של חברות, וכלה בבדיקת בעיות של הון תוזר וכדאיות השקעות. בין הרגעים המעניינים בסמינר היו אלו, שבהם הופגשו מנהלי המפעלים — עם האירועים שנכתבו עליהם. כך למשל נכח מנהל כימיקלים לישראל, מר יעקב בן־יהודה, שהיה בעבר מנהל תמנע, בדיון על תמנע. מנהל ארגמן, מר שמעון קיליר, השתתף באופן פעיל בדיון ארוך בן יום שלם על מפעלו.

תענוג יקר

התענוג של סמינר צפת יקר למדי: 2000 לירות לכל משתתף — והמשלם מכסה רק את מחצית ההוצאות. הסמינר עלה כ־100 אלף ל"י, מזה 8000 ל"י לכל מרצה מחו"ל (כולל כרטיסי טיסה ואיכסון), כ־25 אלף ל"י להכנת האירועים, 20 אלף ל"י הוצאות האירוח ו־30 אלף ל"י משכורות עובדי בית־הספר שהכינו את הסמינר. הגרעון מכוסה על־ידי קרן הנדיב. זו קרן של רוטשילד (הבריטי), שהוקצתה הכולל כ־1.1 מיליון דולר, והיא ניתנת בחלקים במשך שבע שנים, זו השנה הרביעית. הקרן ניתנת למגמת לימודי ההכשרה בניהול של בית־הספר למינהל עסקים. מגמה זו [illegible], שסמינר צפת הוא „אירוע היוקרה" בתוכו. מדי שנה מקבל להבב כחצי מיליון לירות מן הקרן, וחלק מסכום זה מוקדש לכיסוי הוצאות סמינר צפת.

תגבורת למשטרה

מאת יהושע גלבוע

כה נשתנה במשטרה מאז סיים מחזור ב' של קורס הקצינים את לימודיו לפני עשרים שנה, לקראת מה הכינו אותם אז ולקראת מה הכינו עתה את הבוגרים במחזור כ"א — שאלה זו מתבקשת מעצמה בעת מפגש שבין בוגרי שני המחזורים שנערך השבוע בבית־הספר הארצי של המשטרה בשפרעם.

שמעתי הסברים מאלפים על השינויים שחלו, על החידושים המרובים בשיטות הלמידה והדגש על מדעי החברה — על פסיכולוגיה, סוציולוגיה והלוגיות האחרות — על חשבון התרגילי־הסדר שהקפידו עליהם בעבר. אך נדמה כי את התשובה המכמצה והכנה, אם כי לא מעט מעציבה, קיבלתי מרב־פקד צורא חדש, עוזר מדריך ראשי בבית־הספר, בוגר מחזור א' בו, שאמר: „אז זמן חשבנו שכולם חלוצים ויש רק כמה גנבים ערבים. כיום, איך להסביר זאת, אנו מכינים אותם למציאות השונה."

מהי מציאות זו וכיצד תתבטא בשנים הבאות שבהן יתפסו הקצינים הטירונים בהדרגה את המקומות המרכזיים בהיירארכיה המשטרתית. על כך השיב מפקד בית־הספר, ניצב־משנה אברהם שבנק: „אנו צופים להתגברות האלימות, עליה בעבריינות הנוער, גידול הצריכה בסמים ובעיות התנועה שיחריפו וילכו."

*

אך נחזור לבוגרים של אותם ימים טובים, חלוציים, שמלפני עשרים שנה. היום הם בגילאי חמישים ויותר מזה. בששים איש התחיל המחזור בו למדו, 42 סיימו אותו ו־21 מהם עדיין משרתים כיום במשטרה. הם התרפקו על עברם. סגני־הניצבים המורי הסבר התרגשו כתלמידי־תיכון כשסיירו בבניין 7 שבבית־הספר, ששימש להם כמקום מגורים. „פה אני ישנתי. לא, זה היה בקומה, אהה היית כשמאלי".

יותר מעשרים חניכים התגוררו אז בבניין אחד, מיטה ליד מיטה. הרבה מזמנם הקדישו לעבודות נקיון במחנה וצחצוח מנעלים.

היה זה סמוך להקמת המדינה, אמר סגן־ניצב ישכר בן־דור ממחלקת התכנון במטה הארצי, קיווינו שניצור גוף מיוחד במינו — ישראלי מקורי — שיהווה חלק בלתי־נפרד מהציבור אותו הוא משרת; גם כיום זו שאיפתנו הגדולה, אך לעיתים נדמה לי כאילו עומדים אנו מהצד השני של המתרס.

שאיפה גוברת למיזוגה של המשטרה במבנה המוסדי המורכב של החברה המודרנית, היא אולי מסימני ההיכר של המחזורים האחרונים כאן. ההבדל היסודי שבין מחזור זה למחזור ב' אמר תת־ניצב מאיר גוביק ראש מחלקת הדרכה של המשטרה, הוא שאותם ימים למדו כאן הקצינים טכניקות ביצוע ואילו כיום מלמדים זאת בקורס לסמלים. קורס הקצינים עוסק יותר בדוקטרינות. כיום שותפה המשטרה בקביעת סדרי בניין־ערים, תנועה חניה, במסגרת המוסדות האחראים לנושאים אלה. קצין המשטרה חייב כיום לחוות את דעתו אם להוציא רשיון לאותו בית מלון כשאין לו סדרי חניה נאותים. יותר ויותר הופכת המשטרה לגורם במסגרת אותם גופים הקובעים סדרי חיי היום־יום שלנו וגם לקראת כך מתחנכים כאן הקצינים.

כמי מורכבת תוספת 27 הקצינים החדשים שנתנה בהם המשטרה? גילם הממוצע 28 שנים. כולם אנשי משטרה בעסיניהם כשמאחוריהם שרות של חמש עד 15 שנים. זה הקורס השלישי (9 חודשים) שעברו במשטרה ובסך הכל בילו כאן בלימודים כשנתיים. שליש מהם ילידי הארץ, בהם גם ערבי נוצרי, יותרם עולי כילדים, כולם נשואים ואבות לילדים.

האוראים לחינוכם באמונים, כי הם חשים את פעימותיה של החברה הישראלית המשתנית, כי הם מעורים בה וכי צוידו בכלים שיעמדו להם גם בימי מבחן.

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו הפנימי, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע"י המוען. סניף הדאר הראשי ברח' אלנבי תל־אביב, אשור 6205.

קפל פנימה

לכבוד
הארץ
מח' ההפצה והמנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

7.7.72

שם פרטי ________ שם משפחה ________

הכתובת ________ טלפון מס' ________

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־x במשבצת המתאימה:

מקום עבודה

☐ עובדי מדינה — יח"ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מח"ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נשואים

קפל פנימה

הערה: תגזירים המהודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו להעדתם באמצעות דאר ישראל.

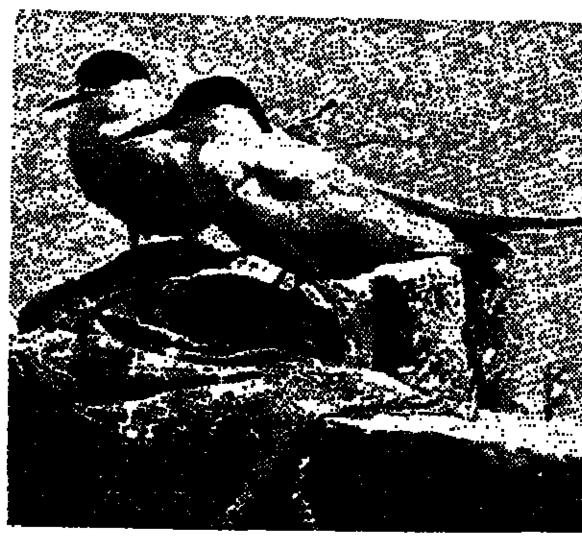

זוג שחפיות

איי החוף ושחפיות הים

מאת עוזי פז

חופי הים התיכון, לארכה של ארץ ישראל, חד־גוניים הם למדי. רק בקטעים מעטים נוכל למצוא במקום שפת הים החולית — מפרצוני כורכר, כפים ושוניות. גיוון נוסף ויוצא לדופן לקו החוף הם תשעה איים המבצבצים מן הים בארבע קבוצות: בחוף הגליל המערבי הם רחוקים יחסית מן החוף; לצפוניים שבהם במרחק קילומטר ואילו הדרומיים יותר, אלה שמול לכפר אכזיב, במרחק כ־3 ק"מ. הסורה להגיע אל איים אלה נחול אכזיב. כמסתבר, כי באחת התקופות הקדומות הם שימשו כמתצבות, שהותירו אחריהן שוניות שטוחות, שכל גל מצוי שוטף את מרבית פניהן.

בולטים יותר וראויים לשם „איים" האיים שבחוף הכרמל. הללו רחוקים אך כ־150 מטר מקו החוף, קוטרם למעלה מ־100 מטר והם נושאים את כיפתם לגובה של כ־7 מטרים מעל לים. שחיינים מנסים להגיע אליהם, אולם שלטים גדולים המוצבים הן על החוף והן על האיים מזהירים, כי העליה על האיים אסורה בתכלית.

מאחר ואין באפשרותנו לטייל באיים אלא רק לראותם מנגד, ננסה לתאר מה יש באיים אלה וטעמי האיסור לבקר בהם.

אין ספק, כי בעבר גיאולוגי לא רחוק כל כך היו האיים חלק מרצועת החוף. התרוממותו של הים, או שקיעתה של היבשה, ובעיקר בצפונה של הארץ, גרמו להצפת עמק החוף, על רכסי הכורכר שלאורכו. רק פסגותיהן של אותן גבעות כורכר קדומות נראות כיום מעל פני הים, כעדות לשינויים שחלו בקו החוף. ואיים אלה, וליתר דיוק שלשה מהם — אי הינום מול מעגן מיכאל, אי הצפי מול דור ואי שחף מול ראש הנקרה, משמשים כמקומות קינון והגירה למושבות של שחפיות הים.

שחפיות הים

שחפיות הים, כפי ששמן מעיד עליהן, הן קרובות משפחה של השחפים — אך קטנות מהם ועדינות יותר. כנפיהן ארוכות ומחודדות, וזנבן המפוצל הקנה להן את שמן העממי: סנונית־הים. צבען, כצבעי רוב השחפים, הוא צירוף של אפור, לבן ושחור.

תפריטן של השחפיות מורכב בעיקר מדגים. הן עפות מעל למים כשראשן ומקורן נוטים בזויה ישרה כלפי מטה. משהן מבחינות בדג הסמוך לפני המים — הן נוחתות בצלילה מהירה למטה — כשהזנב גופן ולעתים אף כולו חודר למים ומיד הן מבריאות, ולרוב עם דג במקורן. הזכר משמש לא רק כמזון אלא אף למשחקי כלולות, ר מתנה מעין הוכחה, כי מדובר כאן בדייג מומחה, שיוכל לפרנס את בת זוגו ואת צאצאיו — אף כי גם כשרונותיה בציד והצלילה אינם נופלים משלו.

ואמנם, ניתן לצפות בעת הזדווגים במשחקי תעופה מרהיבים, כשהזכר נושא את הדג במקורו וזוגתו צפה אחריו, ולאחר מכן הם מתחלפים בתפקידים. באמצעות דג אף מזמין הזכר את בחירת ליבו אל מקום הקינון. אלא שכאן הם אינם לבדם. על־פי רוב ניתן לראות את השחפיות בחבורות גדולות, וכלל זה נכון פי כמה בעונת הקינון. עשרות, מאות ולעיתים אף אלפי זוגות מתקבצים אל מקומות הקינון: איים קטנים בנהרות, באגמים או ליד החוף. גם בארץ נוכל למצאן לא רק באיי החוף, אלא אף בשמורת החולה בסמוך מאגרי־ביצה מלאכותיים.

הביצים מתבשלות בשמש

במחצית אפריל לערך שבות אלינו השחפיות ממעון חרפן ובתחילת מאי הן מטילות כבר את ביציהן. זה ליד זה הן בונות את קיניהן הפשוטים: גומה קטנה בקרקע, לעיתים עטורה בגבה אבנים ועתים מרופדת בכמה זרדים שנאספו על־ידי הנקבה. בקן זה מוטלות הביצים החומות־צהבהבות, המנומרות בכתמים גדולים חומים־אפורים. מספרן לרוב הוא 3, אך ניתן למצוא גם 4—5 ביצים בקן.

זו בעיקר סיבת האיסור לטפס על האיים — ולא רק בגלל עובדת הנמוגתן של הביצים והקן עם הרקע, עד כי יש חשש כי מבקר בלתי־זהיר לא יבחין בהן כלל וירמסן. בהתקרב אדם אל האי — כל השחפיות ממריאות בקריאות וצריחות רבות. צוחה זו היא המוכרת ביותר, אם כי יודעות השחפיות להשמיע קולות שונים — קשר בין הפרטים בלהקה, שיח בין בני הזוג, בקשת מזון, קולות התראה מפני סכנה. מדי פעם צוללת אחת השחפיות ותוקפת את הפולש המסוריה, לעיתים בניקור של ממש. זו למעשה הסכנה העיקרית — לא לפולש, אלא לביצים.

סברה מקובלת היא, כי תפקידה של הדגירה הוא לחמם את הביצים. אך אין זה מדויק. תפקידה לשמור על חומן הקבוע. משמבריחים את השחפיות, והן חושפות את הביצים לקרני השמש, הללו מתחממות יתר על המידה ו„מתבשלות". התוצאה היא, שהדור החדש ישאר בקליפתו ולא יגיע לאויר העולם.

אם הכל הולך למישרין — דוגרים בני הזוג במשמרות במשך כשלושה שבועות; כשבן הזוג החופשי דואג מדי פעם למסורת של זה שבתורנות. אך בוקעים האפרוחים, בהפרש של יום עד יומיים זה מזה. הם מגיחים פקוחי עיניים ועטופי פלומה, אך נשארים עוד כשלושה ימים בקן — האם ממשיכה לחממם והאב להזינם. רק לאחר מכן הם מתחילים להלך ולנוע בשטח ולהתערב בין בני מינם ובני גילם. לעיתים מצויים יחדיו עשרות אפרוחים, הנראים בעינינו דומים לחלוטין, אך האם יודעת להבחין בצאצאיה ומאכילה רק אותם. בגיל ארבעה שבועות הם מתחילים לעוף ובחודש ספטמבר יעלמו יחד עם הוריהם מהארץ, כדי לחזור ולשוב באביב הבא.

נאחל לכולן דרך צלחה, ועד אז נסתפק בתצפית עליהן מרחוק ובאוהן שחפיות הבאות לנות לאורך החוף.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

דרוש למשרה מלאה
תמחירן
עדיפות תנתן לבקיאים בהנהלת חשבונות
מקום העבודה — גבעתיים
תנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בצרוף קורות חיים, נסיון עבודה קודם ומשכורת רצויה לת. ד. 165 גבעתיים.
סודיות מובטחת

אוניברסיטת חיפה
דרוש
מנהל חשבונות
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית ונסיון של 3 שנים לפחות בעבודה, סוג ד' בהנהלת חשבונות.

בהצעת מועמדות נא לפנות למנהלה על כח-אדם באוניברסיטת חיפה, דרך אבא חושי, חיפה.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

קיימת משרה פנויה למורה בשטח של
בקרה ניהולית
מבוקשים מועמדים המעוניינים במשרה אקדמית ובעלי תואר דוקטור. מן המועמדים נדרשת ידיעה בנושאים הבאים והתמחות ונסיון באחדים מהם: הנהלת חשבונות, המחיר, תקצוב, מדיניות עסקית, מערכות עבוד נתונים, דיני מסים ועסקים, שיטות אופטימיזציה, מימון.

המעוניינים מתבקשים לשלוח לדיקן הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול בטכניון חומר כדלקמן:
קורות חיים, רשימות לימודים מפורטות במסגרת ההשתלמות האוניברסיטאית, פירוט הנסיון ושמות של שלושה ממליצים.

אויקור בע"מ
חברה לקירור ומיזוג אויר
דרוש
טכנאי שרות
למועמד המתאים תנאים טובים

לפנות אישית למשרד החברה, רח' שבח 1, ת"א, טל. 37157, 38906
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:
בפקולטה להנדסת חשמל
פקידה כללית
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת הדפסה בשפות עברית ואנגלית; נסיון קודם בעבודות משרדיות מגוונות, רצוי נסיון בהנהלה חשבונות.
כפי המשרה: הש.ב/140.

במזכירות לימודי הסמכה
עוזר בכיר
למזכיר לימודי הסמכה
הכשירויות הדרושות: השכלה אקדמית כושלמת, רצויה התמחות במינהל חינוכי; ידע והתמצאות בעיבוד נתונים מינהלי; שליטה מלאה בעברית וידיעה טובה באנגלית; כושר ונסיון של 5 שנים בתפקידים ניהוליים.
כפי המשרה: לה. ב/160.

מועמדים מתאימים הפונים לדריכות יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 14.7.72 בציון כפי המשרה.

לחברת אשדוד בע"מ
דרושים
מהנדס בנין/אזרחי
הנדסאי בנין
לעבודות תיאום ופיקוח על בנינים, כבישים, ביוב וקווי מים

הכישורים הדרושים:
* נסיון בפיקוח על בנינים
* ידיעה בשימוש במכשירי מדידה רגילים
* חישוב כמויות
* ביקורת ועריכת חשבונות עם קבלנים
* בעלי רכב פרטי

—●—

מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 21 אשדוד

מנתחת
מערכות מחשבים
צעירה מאוסטרליה עם 5 שנות נסיון
מעונינת
במשרה מתאימה בארץ

נא לפנות עם הצעות מפורטות לת.ד. 10135, תל-אביב

דרושה
פקידה כתבנית מנוסה
לאחר שרות צבאי,
שעות העבודה 7.30 — 14.30

נא לפנות בכתב יד ולציין קורות חיים, השכלה ונסיון קודם לחברה לפתוח יפו העתיקה, סימטת מזל דגים 17 יפו העתיקה.

לסניפנו בחיפה
דרושה
פקידה בכירה
המתמצאת בהנהלת חשבונות
שעות העבודה 8.00—16.00
נא לפנות בכתב לת.ד. 6222 חיפה

טדרון — החברה הגדולה בישראל לשרותי טלויזיה
חיפה · תל אביב · ירושלים

למשרד הנדסי בת"א
דרושה
פקידה - כתבנית
דרושה שליטה בשפה העברית ויכולת קריאה והדפסה בשפה האנגלית.
נא לציין דרישות משכורת.

שרטטת -
בוגרת בי"ס מקצועי-טכני
לעבודות שרטוט כלליות ושרטוט אלקטרוני.

בקשות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 עבור ד. א.

דנאר בע"מ
מפעל לייצור רהיטי מטבח
רחוב חלוצי התעשיה 7, מפרץ חיפה
טלפון 04—723696

דרושים מרכיבים
הרכבת מטבחים בבתי לקוחות
הכישורים הדרושים:
נגרים בעלי נסיון וותק של מספר שנים.
מקום העבודה:
אזור חיפה והצפון. אזור תל-אביב.
העבודה בקבלנות.

באזור חיפה לפנות למפעל
באזור תל-אביב לפנות לטל. 63-281778
למר אריה בראל

לחברת בניה בתל-אביב
דרושים
* **מהנדס ביצוע בכיר**
לניהול פרויקט בהיקף גדול
* **מהנדס בנין**
לניהול הנדסי של פרויקט

המעוניינים מתבקשים להתקשר בטלפון 03-613346.

לשרותי הנדסה בישראל בע"מ
דרושות
למשרדי החברה בתל-אביב
1. **פקידה כללית**
עם נסיון של שנתיים בעבודה משרדית
2. **כתבנית עברית מעולה**
3. **מרכזנית**
להפעלת מרכזיה אוטומטית
לשעות אחה"צ משעה 12.00 עד 19.00

*

המעוניינות תפנינה בשעות הבקר לטלפון 30340 ת"א לשם קביעת מועד לראיון.

דרוש/ה
קורספונדנט/ית
לאנגלית
עם ידיעה
בהנהלת חשבונות
אפשרי גם 6 שעות
בתנאים טובים
טלפון 822389
מ-16—13

דרושה
מטפלת
מנוסה
יודעת אנגלית
לילדה בת 6
וילד בן 18 חודש
לנסיעה לארצות הברית לשנתיים
המלצות הכרחיות
נא להתקשר בימי חול
בין השעות 12—9
טל: 37725

סוכנות יבוא לציוד תעשייתי
מחפשת
מזכירה / כתבנית אנגלית
עם ידע בסיסי בעברית
בתל-אביב למשרה מלאה
נא להתקשר לטל. 770902 בשעות אחה"צ והערב או בכתב לת.ד. 227 תל-אביב עבור „מזכירה"

ה. שטרן תכשיטים בע"מ
דרושות לנו מוכרות
לעבודות במשמרות בחנויות
דיפלומט ואינטר-קונטיננטל
PERFECT ENGLISH ESSENTIAL
בקשות כתובות בכתב יד ובאנגלית
נא לשלוח אל: ת.ד. 4064 ירושלים

דרושים:
* עובר מנוסה להחלפת מבלטים במכבשים
* עובר מנוסה לריתוך נקודתי.

לפנות: „מטלפרס" בע"מ, רח' אילת 26, ת"א
טל': 824208

דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי
עם נסיון במפעל תעשייתי המתמצא גם בחישובי שכר ע"י I.B.M.
המעונינים יפנו לשם קביעת ראיון
לטלפון: 781161

חברת פוספטים בנגב בע"מ
למפעלנו באורון דרוש
מנהל חשבונות
הכשורים הדרושים:
נסיון של 3 שנים במפעל תעשייתי
ידיעה באנגלית
כושר לנהל צוות עובדים
תנאים:
מגורים בדימונה או ירוחם הכ"חיים, היננו עזרה ע"י המפעל
● נא לפנות לת. ד. 420 באר-שבע, מחלקת כוח-אדם.

דרוש/ה
רוקח/ת
לעבודה חלקית או מלאה בבית מרקחת בהדר הכרמל, חיפה

נא לפנות לת.ד. 4496 חיפה לבס' 92

דרוש
מהנדס בנין
לעבודות תכנון ותאום תכנון
תנאים טובים למועמד המתאים
טל. 446705 ת"א מ-08.00—13.00

דרושות
* **תופרות מכונת זינגר**
דרושים
* **בתי מלאכה**
לקבלת עבודות תפירה

מ י ז ע,
שד' הר-ציון 110, ת"א, טל. 826117

למשרד מהנדסים יועצים בירושלים
דרושים:
1. **מהנדס בכיר**
לניהול צוות עובדים בתאום ופקוח על עבודות בנין ופתוח
2. **מהנדס בנין**
3. **הנדסאי**
או **מנהל עבודה מעולה**
לתאום ופקוח על עבודות בנין ופתוח

המעונינים יפנו בכתב בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת. ד. 157, רמת-גן, עבור כס' 429.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
— סודיות מובטחת —

לחברה קבלנית בת"א
דרוש/ה
בוגר/ת תיכון
אחרי צבא
לעבודות עזר בהנהלת חשבונות

לפנות: טלפון 622621, לרבקה

לחברת ביטוח
דרושה
פקידה לתיקיה
גיל מ-20 עד 50.
קריאה אותית לועזיות הכרחית.
שעות העבודה 8.00—15.00.

לפנות: המשמר שרות למגוון שדרות רוטשילד 33 ת"א.

לחברת **השמירה** דרושים
גברים ונשים
לעבודה במחלקות השובה, אחראית ומענינת, בנמל התעופה לוד
הכישורים:
* מעל גיל 20 ועד גיל 35.
* נכונות לעבוד במשמרות.
* ידיעה טובה בדיבור בשפות אנגלית ועברית
* שפות נוספות — יתרון.
למתאימים תנאי עבודה טובים:
קיימות אפשרויות קידום.

הפונים לנתונים הנ"ל בלבד יפנו אישית למשרדנו — ברחוב בן-יהודה 77, ת"א, בשעות: 8.00—13.00; 15.00—18.00.
סניפים בכל רחבי הארץ.

שמירה · אבטחה · חקירות · מערכות אזעקה

דרוש
עובד מעבדה
העובד יוכשר במפעלנו לעבודה מענינת במעבדה מטלורגית.

*

הכישורים: בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי או תיכון במגמה ריאלית, לאחר שרות צבאי.

ישקר בע"מ
לפנות:
ל„ישקר" בע"מ
ת. ד. 34 נהריה, אגף כח אדם

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי
למשרד התיירות בירושלים דרושות
מזכירות - כתבניות
בשפות עברית—אנגלית

● בדבר הגשת הצעות וקבלת פרטים נוספים, נא לפנות לאמרכלות משרד התיירות, המלך ג'ורג' 24 ירושלים, טל. 1—250/223361, ת. ד. 1018.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים
* **מפעילים**
למתקנים כימיים הדורשים השגחה במפעל. העבודה במשמרות וכוללת אחזקה. למתקבלים הטובים אפשרויות קידום טובות.
הכישורים הדרושים: השכלה של 10—8 כיתות, רקע טכני, רצוי
* **מסגרים / מכונאים**
בעלי תעודה בעלי נסיון באחזקת ציוד במפעלים כימיים
* **ממונה על קבוצת בוחני טיב**
הכישורים הדרושים: טכנאי פלסטיקה או טכנאי כימיה או כימיה בעל נסיון בשטח הפלסטיקה.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

למשרד ביטוח בירושלים דרושים
1. מזכירה — ידיעת עברית ואנגלית.
2. עובד(ת) כללי(ת) עם ידיעה בבטוח ממונה על צוות עובדים.
3. כתבנית עברית מנוסה.

לפנות בכתב עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 550 ירושלים.

מפעל באשדוד
מעוניין בקבלן להסעת עובדים
אשקלון — אשדוד — אשקלון
ההובלות מבוצעות 3 פעמים ביממה, עד 20 עובדים לכל נסיעה.

בהצעות נא לפנות בכתב לת.ד. 8 אשדוד.

ת. א. ת.
תעשיות אביזרי תעופה בע"מ
דרושים
* **פקידה טכנית**
לעבודה בעלת ענין — הכרחית ידיעת אחת השפות אנגלית או צרפתית, רצויה בעלת נסיון
* **חרטים**
* **בחורה**
לעבודות אריזה

נא לפנות טל. 785125/6

דרוש
הנדסאי
אלקטרוניקה
יוצא צבא עם נסיון במעגלים ספרתיים לעבודה חלקית בשעות הערב

את ההצעות יש לשלוח לת.ד. 7019 ת"א
סודיות מובטחת

סיבי דימונה בע"מ
למפעלנו בדימונה
דרוש
אלקטרונאי
נסיון במפעל תעשייתי של 3 שנים לפחות
מקום העבודה מחייב מגורים בדימונה
תנאי שכר הולמים יתנו למועמד המתאים
החברה תסייע בהסדר דיור במקום.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב, אל מנהל כח אדם, ת. ד. 2092, ת"א.
סודיות הפניות תשמר

למשרד מהנדסים יועצים
דרושים
לתאום ופקוח על עבודות בנין ופתוח בתל-אביב והסביבה:
1. **מהנדסים**
2. **הנדסאים וטכנאים**

על המעונינים לפנות בכתב בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 157, רמת-גן, עבור כס' 430.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

למוסד ציבורי גדול, בירושלים
דרוש
פקיד כללי
בעל נסיון בעבודה משרדית
בעל רכב וידיעה טובה בחשבון
שעות עבודה מפוצלות

מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים, נסיון קודם והמלצות לת"ד 14090, תל-אביב עבור פקיד.

לחברה מבוססת בקרית-גת
דרוש
* **מנהל חשבונות ראשי**
לפחות 5 שנים נסיון בעבודה
* **מנהל חשבונות**
לפחות 3 שנים נסיון בעבודה.

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 4252, ת"א, מס' 6565.
— סודיות מובטחת —

דרושים
מורים לחקלאות
לבתי-ספר יסודיים
לחטיבות ביניים
ולחוות לימוד

1. מקומות העבודה: באזורים השונים.
2. הכישורים הדרושים: בוגרי הפקולטה לחקלאות בעלי תעודת הוראה, או בוגרי בתי המדרש למורים. באים בחשבון גם בוגרי בתי-ספר חקלאיים או קבוציים אחרי שרות צבאי עם נסיון בחקלאות ובהדרכה.
3. מועמדים מתאימים — יפנו בכתב אל הפיקוח על החינוך החקלאי, האגף לחינוך התיישבותי, הקריה ת"א, רחוב הארבעה 18 א', ויזמנו לשיחה.

למשרד מהנדסים בתל-אביב
דרושה
מזכירה מנוסה
השולטת בשפות עברית ואנגלית בכלל הדפסה בשתי השפות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 157 רמת-גן, עבור כס' 426 בציון תולדות חיים ונסיון קודם.
תנאים טובים למועמדת המתאימה

למפעל מתכת בדרום הארץ
דרוש
טכנאי - ייצור
לתיכנון ופיקוח על הייצור
רצוי בוגר בי"ס מקצועי

נא לפנות לקביעת ראיון, לטלפון 98045—057,
או לת.ד. 7, מצפה-רמון

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול
קיימות משרות פנויות לאסיסטנטים בשטח
בקרה ניהולית
(הנהלת חשבון, תקציב, תמחיר)
כוללות משרות מלאות או חלקיות, הוך השתלמות לתואר גבוה או בלימודים. באים בחשבון מועמדים בעלי התואר הראשון לפחות באחד המקצועות הבאים:
הנדסת תעשיה וניהול
חשבונאות
כלכלה עסקית
בקשות, בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים, פירוט הנסיון האקדמי והמקצועי יש להפנות לדיקן הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול, קרית הטכניון, חיפה.

דרושים לנו
מכונאים לרכב
מכל הסוגים (רכב בנזין)
תנאים טובים מובטחים

■

לפנות במקום:
אוטוקרס חברה בע"מ, טירת הכרמל
מחלקת כח אדם

למפעל גדול בדרום

דרושים

* מהנדס חשמל

בעל נסיון של שנתיים לפחות בעבודות תכנון והקמה

** מהנדסי בנין

בעלי נסיון בפקוח על עבודות קבלניות בהיקף נרחב.

למועמדים שיבחרו תינתן עזרה רצינית בדיור ומשכורת בהתאם לכישורים.

על המועמדים לפנות לת״ד 387 באר־שבע לשם הזמנה לראיון אישי.
סודיות מובטחת!

למשרד כלכלי דרושה

כתבנית עברית מעולה

(רצוי גם אנגלית) ל־4 שעות אוהה״צ

בהצעות לפנות לת. ד. 33051 ת״א, תוך ציון השכלה הרצויות, המשכורת המבוקשת ופירוט הנסיון

הכפר הירוק ע״ש לוי אשכול

דרוש

מורה

למקצועות בוטניקה וביקרוביולוגיה (משרה חלקית)

לפנות בכתב: הנהלת הכפר הירוק 60974

בלק אנד דקר

רח׳ מרדכי אנלביץ 50 ת״א, טל׳ 36811, 38658.

דרושים:

1. נציג מכירות
לאזור חיפה והצפון
2. מפיצים
בקומיסיון לכל הארץ אפשרות לעבודה חלקית
3. טכנאי
לתחנת השרות.

למב״ת מפעל לפתוח ייצור מערכות
של
התעשיה האוירית לישראל בע״מ-ביהוד

דרושות:

* עובדות אלקטרוניקה
עם נסיון בייצור לעבודות פתוח מענינות מאד.
* עובדות הלחמה
לאחר שרות צבאי לעבודות הלחמה וחיוט בייצור אלקטרוני
* מועמדות לקורס הלחמה וחיוט
עם נסיון בעבודת תעשיה או טכסטיל.

למועמדות מובטח: ענין וסיפוק בעבודה, אוירה צעירה ונעימה, אפשרויות קידום.
מועמדות מתבקשות לפנות בכתב אל: יחידת תעסוקה, תעשיה אוירית, נמל תעופה לוד

איך תוכל לבסס את עתידך המקצועי והכלכלי?

כשתבוא לעבוד במכרה התת קרקעי בתמנע ייפתחו בפניך אפשרויות חדשות לבסוס מעמדך

1. לימוד מקצוע 2. מסלול קידום
3. פתרון בעיית הדיור 4. אפשרויות לחסוך כסף 5. תנאים סוציאליים
6. פעילות חברתית 7. הטבות שונות

מועמדים פנה אישית למר יצחק בניסטי, במזכירות משרדי החברה בת״א — הקריה, רח׳ ט׳ מס׳ 2 (מול קול ישראל), טלפון — 255451, ביום ד׳ בין השעות 9.00—11.00 בבוקר 14.00—16.00 אחה״צ, או למחי כת אדם בתמנע, בין השעות 06.00—07.30, וכן ללשכות התעסוקה ברחבי הארץ. הבא אתך פנקס מילואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע

לעתיד טוב יותר, לך ומשפחתך

„ערד״ תעשיות כימיות בע״מ

דרושים

לעבודה באחזקה

מכונאים — בוגרי ביה״ס בקצועי, בעלי נסיון במתקנים תעשיתיים.

צנרים — בעלי נסיון בצנרת תעשיתית בלחץ גבוה.

רתכים — בעלי נסיון ברתוך צנרת בלחץ גבוה.

השכר בהתאם לכישורים והנתונים האישיים.

תנתן עזרה בהשגת דיור.

● המעונינים יפנו בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון לפי הכתובת: „ערד״ תעשיות כימיות בע״מ, מחלקה כח־אדם מישור רותם ד. נ. ערבה.

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

1. פקידה — למדור משכורות — בעלת נסיון של מספר שנים בהכנת משכורות בשיטת המיכון.
2. עוזר למנהל חשבונות — סוג ב׳, רצוי נסיון של שלוש שנים לפחות.
3. פקידות כתבניות —
א. עברית — הדפסה מעולה, נסיון של שנתיים לפחות.
ב. עברי תאנגלית — דרושה ידיעה הדפסה בשפות עברית ואנגלית.
ג. אנגלית — הכרחית שפת אם אנגלית; למשרה מלאה/חלקית.
4. צבעי (2 משרות) — לביצוע עבודות צבע מכל הסוגים ועבודות סיד.

* * *

על המעונינים/ות לפנות אישית או טלפונית למספר 416111 קו פנימי 713, מדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב, עד יום 14.7.72.

דרושים:

1. מכונאים
2. רתכים
3. מסגרים
4. מחסנאי לחלקי חלוף

רצוי ידיעה אנגלית ורשיון נהיגה.

עבור סניפנו בחיפה בא להתקשר טל׳: 729161 חיפה.
עבור חולון בא להתקשר טל׳: 911675 ת״א.

ערד
תעשיות כימיות בע״מ

דרוש

מבקר פנימי

הכישורים הדרושים:
* רואה חשבון מוסמך או בוגר כלכלה / מינהל עסקים
* נסיון במבדק פנימי במפעלים תעשיתיים.
* שליטה בעברית ואנגלית.

הצעות בכתב להפנות אל: ערד תעשיות כימיות בע״מ המנהל האדמיניסטרטיבי, מישור רותם, דאר נע ערבה.

עבודה מענינת

לגברים

לך אנו מציעים
* קדום, ענין ואתגר בעבודה.
* עבודה קבועה בכל הלקי הארץ והשטחים המוחזקים.
* תנאי עבודה ושכר טובים.
* למוד השפה הערבית משך חצי שנה בתנאי פנימיה ע״ח מכר.

אם הנך עונה לדרישות הבאות:
* משוחרר צה״ל בעל כשר בריאות תקין.
* בעל תעודת בגרות לפחות או בוגר 12 שנות לימוד בקבוץ.

מעונינים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 17021 למס׳ 1 תל־אביב, בצרוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

סודיות מובטחת.

דרוש/ה
עוזר/ת
למנהל חשבונות
בעל/ת נסיון בעבודה לחצי יום.
טל׳ 848583

דרוש!

מורה לחשמל
מדריך לחשמל
מדריך למסגרות
לבי״ס מקצועי בסביבת ת״א. ת.ד. 65 ראשל״צ.

למרכבים
מפעלי מתכת בע״מ
קרית אריה, פתח־תקוה

דרושים

1. חשמלאי מפוסים (חמ״ם) משוחררי חיל-אויר
2. פחחים
3. מסגרים—רתכים

על המעונינים לפנות לת. ד. 825 תל־אביב או טלפונית 913044

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

באגף לארגון ותכנון

מזכירת המדור לעבוד נתונים מינהלי

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; הדפסה טובה בשפות עברית ואנגלית; כושר ניהול מזכירות של יחידה מקצועית (רצויה ידיעה בניקוב); נסיון קודם בעבודות משרדיות כל־ליות.

מס׳ המשרה: את.ב/72.

באגף פתוח ותחזוקה

מכנאי אחזקה

הכשירויות הדרושות: השכלה מקצועית במגמת מכונאות או מסגרות; נסיון בעבודה במערכת קיטור, הסקה, צנרת ומשאבות.

מס׳ המשרה: אפרית.ב/104.

באגף הכספים והבקרה

מנהל חשבונות

הכשירויות הדרושות: מנהל חשבונות סוג ד׳; נסיון והכשרה של 3 שנים; ידיעת השפה האנגלית; ידיעת נוהלי משרד.

מס׳ המשרה: אכ.א/128.

בפקולטה להנדסה אוירונוטית

מהנדס במעבדה להנעה ושריפה

תיאור התפקיד: פיקוח על כל עבודות המחקר הניסוי המתבצעות במעבדת ההנעה והשרי־פה; תכנון אב של מיכשור וציוד במעבדה; אחריות על העובדים המועסקים במעבדה.

הכשירויות הדרושות: בעל תואר B.Sc או M.Sc בהנדסה אוירונוטית, הנדסת מכונות או הנדסה כימית; נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות ני־סוי המתבצעות בנושא הנעה ושריפה.

מס׳ המשרה: א.ב/163.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות, יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 14.7.72 בציון מס׳ המשרה.

למפעל תעשייתי באזור תל־אביב

דרוש

צבע תעשייתי

העבודה מענינת עם למוד מקצוע וקידום אישי

דרושה ידיעה בסיסית בלבד בערבוב צבעים ושמוש באקדח לצביעה.

● על המעונינים לפנות בכתב בצרוף פרטים אישיים אל ת.ד. 25036 תל־אביב ויוזמנו לראיון אישי.

דרוש

פקיד ייצור

עוזר ראשי למנהל המפעל

* בקיא בעניני מערכת ומנהל ייצור, מחסנים, משלוח וקניות
* רצוי בעל ידע טכני כללי
* בעל כשרון ונסיון מנהלי מקיף
* ידיעה מעל לממוצע באנגלית
* רצוי תושב חולון, בת־ים

נא לפנות תוך ציון קורות החיים אל:
„פקיד ייצור״ ת.ד. 681 תל־אביב

דרוש
למפעל באזור

מסגר מכני מעולה

היודע לעבוד גם על שפינג
תנאים טובים לאדם המתאים.
לטלפן 854225

דרוש

מנהל עבודה מעולה
או
מכנאי מעולה

המתמחה בעבודות גמר
לעבודה בסדום

לפנות: „אלישיב״ חב׳ לבנין ועבודות ציבוריות בע״מ, רח׳ הילדסהיימר 31 ת״א טל. 257175/6 בין השעות 1—8 ר״ז—4

לחברת אפריקה—ישראל
להשקעות בע״מ

דרוש

מפקח בנייה

לעבודות תיאום ופיקוח
על בניינים.

הכישורים הדרושים:
* נסיון בפיקוח על בניינים
* חישוב כמויות
* ביקורת ועריכת חשבונות עם קבל־נים
* בעל רכב פרטי

מועמדים מתאימים יפנו לת. ד. 29280 תל־אביב.
סודיות מובטחת

למוסד ארצי
דרוש:

מהנדס ייצור או מכונות

לעבודה בפקוח וקדום ייצור — בהנהלת פרויקט גדול

הכישורים הדרושים:
בעל נסיון של מספר שנים בתכנון ו/או פקוח ייצור.
העבודה כרוכה בקשר עם מתכננים ויצרנים שונים בארץ.

מקום העבודה בת״א וכרוך בנסיעות.

● המעונינים יפנו בכתב, בצרוף תולדות חיים לת.ד. 7057 ת״א עבור י. ז.

שימי לב!

באם יש לך השכלה תיכונית באם את מוכנה לתקופת הכשרה של שנה בזמנך הפנוי.

תוכלי להרויח יותר
מ־ 1,500.— ל״י לחודש

בענף חדיש ומתפתח ולהגיע למעמד מקצועי מקביל לאקדמאית.

לקבלת פרטים נוספים ושלחי לת.ד. 28125 ת״א למס׳ 55

שם: ______
כתובת: ______
השכלה: ______
גיל: ______

מגדל בנין
חברה לבטוח בע״מ
ירושלים

מודיעה על פתיחת

קורס
ליועצי בטוח חיים

מועמדים המעונינים להצטרף אל צוות היועצים של מגדל—בנין
והמסוגלים לעמוד באתגר של עבודה עצמאית קשה ויסודית המאפשרת קידום אישי רב

יפנו בכתב אל:
מגדל—בנין, ת. ד. 659 ירושלים
או לטלפון 232471 ירושלים

עדיפות תנתן לבעלי השכלה

למפעל תעשייתי רב אתגרים

דרוש:

מהנדס בטיחות מפעלי

* הכישורים הדרושים:
נסיון רב בהנדסת מכונות, כושר תכנון, בצוע ופקוח, ידיעת השפות עברית ואנגלית.
עדיפות תינתן לבעל ידע ונסיון בבטיחות ובגיהות.
* על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי אל ת. ד. 19011 תל־אביב.

סודיות מובטחת

למפעל בטחוני באזור תל־אביב

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה

בעלי ותק של 3 שנים לפחות לעבודת פתוח מעניינת.

● נא לכתוב בצרוף פרטים מלאים ל־ת.ד. 25034 ת״א, עבור מ״א לשם קביעת ראיון.

סודיות מובטחת.

למפעל מתפתח באזור חדרה

דרוש:

חשמלאי אחזקה

הכישורים הדרושים:
* בוגר ביה״ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים באחזקה והתקנה של מערכות חשמל ופיקוד תעשיתי.
* רצוי ידע במכשירנות.

● מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים לת.ד. 339 חדרה.
הפניה למפעל ובחזרה מובטחת.

סודיות מובטחת

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 56 אגורות לשלה / יום ו' 75 אגורות לשלה

אורט ישראל
המשרד הראשי
דרושה פקידה כתבנית בעברית ואנגלית
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם בעבודה למחלקה לתכנון ופתוח, אורט ישראל ת.ד. 16087 ת״א.

מזכירה-פקידה מנוסה
אם ברצונך להחליף את מקום עבודתך אנו יכולים להציע לך תפקיד מעניין ותנאים טובים
כישורים: עברית אנגלית — ידיעה מושלמת
שפה נוספת יתרון
נסיון רב במזכירות של חברה מסחרית
לטלפן בשעות העבודה 265690 ת״א
או לכתוב לת.ד. 33133, ת״א

אם הנך־ נסח/ת
פוליסות מנוסה
המעונינ/ת לעבוד
בחברת ביטוח גדולה ודינמית
שבה אפשרויות נרחבות
לקידום בעבודה
אנא פנה/פני לת.ד. 26223 תל־אביב, למנהל המנגנון.

למפעל מזון גדול
באיזור תל־אביב
דרוש מהנדס מכונות מתחיל
לעבודות תיכנון ופיקוח
נא לפנות בציון קורות־חיים, נסיון קודם, ודרישות שכר לת.ד. 2897 תל־אביב, עבור "מהנדס".
*
סודיות מובטחת

מועדון "שלום" ירושלים
מבקש שיקומי נפשי לפיתוח כישורים סוציאליים עבור אוכלוסיה עם בעיות פסיכיאטריות במשפחה
מחפש את העובד(ת) הסוציאלי(ת) הפסיכולוג(ית)
אשר: —
1) בעל(ת) אינטליגנציה ויש לו(לה) צורך להשתמש באינטליגנציה —
2) מוכן(ה) לעזור לפתח שיטות וגישות חדשות בטיפול —
3) מוכן(ת) להשקיע מאמץ וזמן על מנת למצוא שצריך לעבוד קשה כדי להיות יעיל והישגי —
4) מוכן גם להתחייב להפקיד לפחות שנתיים—שלוש.
נא לכתוב לד"ר מרק ספיבק, מועדון "שלום", ת.ד. 7150 ירושלים.

למוסד מרכזי להשתלמויות בתחומי החינוך בירושלים
דרושים
1. **סגן מנהל**
בדרגת B.A. ומעלה
לעבודה חינוכית־ארגונית במשרה מלאה
לשנת הלימודים תשל"ג בלבד
2. **מרצה למינהל חינוכי**
(אפשרי גם בחצי משרה)
3. **מזכירה**
המעונינים יתקשרו לטל. מס' 67982 או 85864 ירושלים.

לחברה מסחרית גדולה
דרוש מנהל חשבונות
התפקיד בעל סיכויים להתקדמות במחלקת הנהלת חשבונות
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית ומקצועית בהנה"ח.
2. נסיון של 3 שנים בעבודה מעשית.
3. גיל עד 25.
4. ידיעת השפה האנגלית יתרון.
- מועמדים יפנו בכתב יד בפירוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לפי המען ת.ד. 16484 כת' הנהלת חשבונות.

דרושה פקידת קהל
לעבודה קבועה
שעות העבודה מ־07.00—16.00
לפנות בימים א' ג' ה' בין השעות 08.00—10.00 ל"ישראליפס בע"מ", רח' הקישון 31 (אזור התעשיה) בני־ברק.

חברה לייצור ושווק
מחפשת
מנהל חשבונות
1) בתור צבא בעל נסיון בהנהלת חשבונות של משתתפים.
2) מנהל חשבונות מתחיל אחר שרות צבאי.
העבודה בתל־אביב. שעות העבודה רצופות.
לפנות לת. ד. 16284 ת"א בציון "ח/20".

דרושים
1. **מהנדס אזרחי** — בשטח של הנדסה סניטארית; עבודות מים, ביוב ותיעול, בעל 5 שנות נסיון לתכנון ופקוח על הביצוע של עבודות. בעל תעודת רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים.
2. **מהנדס אזרחי** — בשטח של הנדסה סניטרית, עבודות מים, ביוב ותיעול, בעל שנת נסיון לתכנון ופקוח על הביצוע של עבודות.
3. **שרטט/ת — בנין והנדסה אזרחית** בשטח של שרטוט מפות, מבנים ופרטי בנין. דרוש נסיון קודם של 4 שנים לפחות.
4. **שרטט/ת — בנין והנדסה אזרחית** בשטח של שרטוט מפות, מבנים ופרטי בנין. דרוש נסיון קודם של שנה אחת לפחות.
המשכורת בהתאם לכישורי המועמד.
מקום העבודה: חיפה.
המעונינים יפנו לת.ד. 44411, חיפה, בצרוף קיצור תולדות חיים: השכלה; נסיון ורקע מקצועי. יש לצרף כתובת ומספר טלפון, להתקשרות. יש להתיחס למספר המשרה.

חברה גדולה העוסקת בייצור אפנה
מחפשת
מנהל למתפרה חדשה
המתפרה תכלול 200 מכונות ו־250 עובדים
דרוש נסיון רב בתחומים הבאים:
- ניהול והפעלת מתפרה גדולה כאחד
- הפעלת צוות עובדים גדול
- ייצור המוני
- הקמת קווי ייצור
- בקורת טיב
- ידיעת השפה העברית — הכרחית
- רצויה ידיעת השפה האנגלית
יש לפנות עם קורות חיים בכתב יד לת. ד. 1736 תל־אביב, עבור מס' 41
לת. ד. 1736 ת"א, עבור מס' 41
סודיות מירבית מובטחת

המשרד אדריכלים
דרושים
- אדריכל
- שרטט/ת
בעלי נסיון
להתקשר
לטלפון 440448
בשעות 08.00—14.00

לתיכון בוקר
בתל־אביב
דרושים
מורים
לשנת הלימודים תשל"ג
לאנגלית, פיסיקה, מתמטיקה, ביולוגיה
בעלי רשיונות הוראה יפנו לת.ד. 28125 לבס' 11

דרוש סוכן מכירות
למוצר תעשייתי בענף הבנין
הכישורים הדרושים:
הבנה טכנית • כושר שכנוע • הופעה נאה • רשיון נהיגה.
לאדם המתאים תנאים מצוינים
לפנות בכתב יד לת.ד. 26272 תל־אביב, עבור מס. 502.

מ. ר. ב. — פקוח הנדסי בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרוש/ה שרטט/ת
נא להתקשר לטלפון 03—623281/2
בין 08.30—14.00.

לחברה מסחרית בת״א
דרושה
מפעילה מעולה למכונות הנהלת חשבונות
נשיונל 33
רצוי ידע בהפעלת מחשב L—4,000 בורוז
נא לפנות בציון נסיון קודם והמלצות לת.ד. 4252, ת"א מס' 210.
לעובדת מתאימה, מובטחים תנאים טובים

Triumph INTERNATIONAL
טריאמף אינטרנשיונל
למפעלנו בבאר־שבע
הנמצא בשלבי הרחבה
דרושות אחראיות קו
על המועמדות להיות בוגרות בי"ס מקצועי במגמת תפירה ובעלות נסיון רב בנהול עבודה.
המעונינות מתבקשות לכתוב ל"טריומף", ת.ד. 10146 ירושלים,
או טלפונית 057־73379

למפעל גדול בתל־אביב
דרושים מסגרי אחזקה
עם נסיון של מספר שנים בנגרות תעשייתית.
תנאים טובים לאדם המתאים.
להתקשר לטלפון 252444 תל־אביב.

לחברת בנין ארצית
דרושים
למרכז החברה בתל-אביב
מנהלי/ות חשבונות עצמאיים/ות
בעלי נסיון
עובד בכיר למחלקת האספקה
בעל ידע ונסיון בענף הבניה.
מועמדים דהיים יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון מקצועי והשכלה מבוקשת לת.ד. 2770 תל־אביב
סודיות מובטחת

דרושים שרברבים
1. **מנהלי עבודה**
2. **קבלני משנה לאינסטלציה**
(סניטרית בבניינים)
3. **מרכיבי צנורות יציקה** (עבודה קבלנית)
4. **עובדים בתנאי חניכות** למקצועות הנ"ל
לפנות לחברת אור־עבודות בע"מ
רח' השוטרת 3 רמת־גן טל. 3־736102

באם הנך
- **מנהל עבודה בכיר ומנוסה**
בעבודות בנין
- **מפעיל עגורן בנין מנוסה**
אנא פנה בכתב לת.ד. 16411 תל־אביב
או טלפונית 235608

דרוש
מנהל עבודה לאזור תל־אביב
בעל נסיון רב בבנייני ציבור
•
תנאים טובים לאדם המתאים
לשם קביעת ראיון לפנות לקלעי־קירשמן
חברה לקבלנות ולהנדסה בע"מ,
רח' אהרון דוד (גורדון) 17 ת"א, טל. 234512

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושות
1. מזכירה כתבנית עברית אנגלית
הכרחית ידיעת השפה האנגלית.
2. מפעילה למכונת הנהלת חשבונות אוליבטי.
לפנות בכתב לת. ד. 9664, חיפה.

ש. אופיר ושות'
מהנדסים יועצים בע"מ
דרושים שרטטים/ות
לעבודות תיכנון מתקני מיזוג אויר.
בעלי הכשרה או נסיון במיזוג אויר, או אינסטלציה, הנדסת בנין, ארכיטקטורה, מתבקשים לפנות בין השעות 10—12 לטל. 239711, 242031, 227752.

לחברה גדולה במרכז תל־אביב
דרוש
פקיד יבוא אחראי
- משכורת נאה למועמד המתאים.
- אפשרויות קידום מצוינות.
- תנאים סוציאליים טובים.
- שעות עבודה רצופות.
נא לפנות לת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 554 ולפרט קורות חיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת.

לחברת בניה בהליך
דרוש
מנהל עבודה - שלד
(מעולה)
לבניינים רבי־קומות
רצוי נסיון גם בגמר
לפנות: טלפון 858848 בשעות 7—4 אחה"צ

דרוש
מנהל מפעל
לענף בניה מתועשת באזור המרכז
הכישורים הדרושים:
- יכולת ארגונית ונסיון רב
- המלצות טובות בכתב
- בעל רכב פרטי
- השקעה חלקית במפעל רצויה
נא לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים, המלצות, השכלה, נסיון ודרישות שכר לת. ד. 311 רמת־גן

דרושה
מזכירה כתבנית
מנוסה בכל עבודות מהרדיות ✱ ידיעת העברית על בוריה ✱ ידיעה טובה באנגלית ✱ רצוי תושבת חולון — בת ים.
לעבודה ליום שלם מ־8.30 עד 16.30
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
נא לקבוע ראיון טלפונית: 840191.
תקליטי סי.בי.אס. (ישראל) בע"מ
רח' טהון 50, איזור התעשיה, חולון.

לנהול מפעל חימי בחיפה
המעסיק כמאה עובדים בייצור
דרוש
מנהל מפעל
בעל נסיון של עשר שנים לפחות בנהול תעשייתי.
מנהל המפעל יהיה אחראי לייצור ולאחזקה ויהיה כפוף למנהל הכללי של החברה.
כפופים לו יהיו אחראים לייצור, לאחזקה ולמהנדסים.
למועמד המתאים, שיוכיח נסיון מוצלח בנהול תעשיות, מוצעת משרה אחראית ומעניינת ותנאי שכר בהתאם.
רצוי שיהיה מהנדס חימאי או מהנדס מכונות.
פניות, בצירוף פרטי השכלה ונסיון לת.ד. 21016 תל־אביב.
— סודיות מלאה מובטחת —

דרוש
אחראי לנהול יחידה טפולית
בבית אבות גדול בשרון
הכישורים הדרושים:
עובד סוציאלי מוסמך, רצוי אקדמאי או אח/ות מוסמך/ת עם נסיון בניהול צוות עובדים, כושר ארגוני בטפוח יחסי אנוש הוגנים, נסיון קודם רצוי.
לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 2883 ת"א

מוסד כלכלי גדול מחפש:
בתל־אביב
- פקיד חשבונות צעיר
- כתבנית טלקס עברית־אנגלית
- מנהל חשבונות סוג ד'.
המעונינים בעלי נסיון יפנו בכתב עם פירוט נסיון מקצועי למחלקת כח אדם ת"א, ת.ד. 9142.

ל־אנקור בע"מ
דרושות
מזכירה כתבנית
בשפות עברית ואנגלית בעלת כושר ארגון ונהול משרדי. נדרש נסיון בן 3 שנים לפחות.
פקידות כתבניות
בשפות עברית ואנגלית.
על המעוניינות לפנות בכתב לת.ד. 2850 תל־אביב או להתקשר טלפונית 31411 לשם קביעת ראיון.

NCR
דרושים מנתחי מערכות לתכנון פרוייקטים
הכישורים הדרושים:
— נסיון של 5—3 שנים במערכות מחשבים גדולות
— נסיון בתכנון, בצוע ופקוח על פרויקטים מורכבים
— ידיעה טובה באנגלית
(מס' משרה 20—7)
מתכננים מדריכים למחשבים זעירים
MINI COMPUTERS
הכישורים הדרושים:
— השכלה תיכונית־אקדמאית
— ידיעה בשפה האנגלית
— ידע בהנה"ח
(מס' משרה 21—4)
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים
לי.א. מיטווך ובניו בע"מ
ת.ד. 1089 ומס' המשרה המבוקשת
— סודיות מובטחת —

לקבלני בנין ומזמינים בדרום!
מהנדס בנין — מקבל עבודות תיאום ופיקוח, חשבונות, וכל שרותי הנדסת בנין
ג. זהבי — הטיסה 12, אשקלון,
טלפון 3422(051)

למפעל תעשיתי גדול
250 עובדים
דרוש
איש כח אדם
מנוסה ובעל נסיון
לפנות ת.ד. 842 — גבעתיים

לאשטרום חברה להנדסה בע"מ
סניף ירושלים
רח' הנביאים 60
טל. 226787
דרושים:
1. מהנדס בצוע.
2. מזכירה מרפיקה.
3. עוזר(ת) להנהלת החשבונות.
רצוי עם ידיעה בהכנת משכורות.
על המעונינים, בעלי נסיון, לפנות בטלפון על מנת לקבוע מועד לראיון אישי.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושה
מזכירה עצמאית
הכישורים הדרושים:
- שליטה בשפות עברית ואנגלית,
- ידיעה בכתבנות בשפות אלה.
— • —
למועמדת המתאימה מוצעים תנאים טובים.
לפנות טלפון 04—711126/7 עבור "מזכירה".

למפעל תעשייתי גדול
סמוך לנתניה
דרושים
1. **טכנאי ייצור בכיר**
2. **פקידה אנגלית-עברית**
תנאים מיוחדים היאמה נסיון מיטבתים.
פניות בצרוף פרטים ונסיון קודם נא לשלוח לת.ד. 15 נתניה.

למספנות ישראל בע"מ חיפה
דרושים
מזכיר חברה
הכישורים הדרושים:
1. השכלה גבוהה בכלכלה, עריכת דין או משפטים או כלכלה.
2. כושר ביטוי ונכון, ראיה, כיוזמה.
3. נסיון בעבודה בתעשיה.
4. עברית ואנגלית על בוריין.
כלכלן תקציבן
הכישורים הדרושים:
1. השכלה גבוהה בכלכלה ראיית חשבון או מינהל עסקים.
2. התמצאות טובה בנהלת חשבונות תעשייתית ותמחיר.
3. נסיון בעבודה בתעשיה, רצוי גם במספנות.
- עברית על בוריה, אנגלית כדי קריאת חומר מקצועי.
מהנדס ייצור
בעל נסיון בתכנון — PLANNIG
מהנדס אוניות
או מהנדס מכונות
לעבודה במחלקת אספקה בדיקות בנין ספינות. נדרש נסיון של 3 שנים לפחות בספנות או אספקה בתחבורה ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
טכנאי שרטט חשמל
בעל נסיון בשרטוט בעבודות חשמל, ידיעת השפה האנגלית או העברית הכרחית.
כתבנית עברית אנגלית
- נא לפנות בכתב עם פירוט הנסיון בעבודה למחלקת כח אדם ת.ד. 1221 חיפה
טלפון 04—[illegible]

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למשפטים
מודיעה על משרות פנויות של
מדריכים, אסיסנטים, עוזרים בהוראה ו/או במחקר —
מלאות או חלקיות — במקצועות הבאים: [illegible]
הכישורים הדרושים: [illegible]
1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]
[illegible]

לשרותי הנדסה בישראל בע״מ

דרושים

שרטטים/ות

* בעלי נסיון של שנה לפחות.
* לעבודה בנושאי הנדסה אזרחית, כבישים, מבלולים, עבודות עפר וכו׳.

המעונינים יפנו בכתב, ובפרוט נסיונם המקצועי הקודם לת.ד. 33390 תל־אביב

המוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות: —

במרכז לחקר אוירונוטי

שרטט מכונות

הכשירויות הדרושות: —
בוגר קורס שרטוט.
בעל נסיון בשרטוט חלקי מכונות ומערכות מכניות.
רצוי בעל נסיון בתכנון.
מכרז מס׳ 44/72.

בפקולטה להנדסה חקלאית

מהנדס חקלאי (מים וקרקע) או אזרחי (הידרוטכניקה)

לביצוע מחקרים במערכות מים

קיימת אפשרות להשתלמות לקראת תואר גבוה.
מכרז מס׳ 54/72.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידה המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו׳ 14 ביולי 1972 בציון מס׳ המכרז המתאים.

Triumph INTERNATIONAL

טריומף אינטרנשיונל

למפעלנו בירושלים

דרושים

1. **מזכירה כתבנית**
בעברית — אנגלית
(אפשרות לעבודה חלקית).
2. **נהג לטנדר המפעל**
לנסיעות הובלה בין צירוניות ושליחויות בעיר.

מועמדים מתבקשים לכתוב, בפרוט נסיון קודם ל״טריומף״, ת. ד. 10146 ירושלים, או טלפונית: 6־61255—02 סודיות תשמר

בי״ס תיכון חקלאי אזורי ויצ״ו עיינות

לרגל הרחבת המוסד ותוספת כתות
אנו זקוקים למורים לכתות הטיבה
הביניים ו׳—ט׳ והטיבה עליונה י׳—י״א
בבקצועות ובהיקף הבאים:

אנגלית	— חצי משרה
ביאולוגיה	— חצי משרה
עברית	— תורה שבע״פ — משרה
פילוסופיה	— 2 שעות שבועיות
מכונאות	— מלאכה — משרה
נגרות	— 2 משרה
מתמטיקה	— פיסיקה — משרה
עברית	הנחלת לשון — כתה ז׳־ח׳ — משרה
כלכלה	— 4 שעות שבועיות

כמו כן נתפנו המשרות הבאות:
מכרז ראשי — (שעות הערב) — רבע משרה
עובדת סוציאלית — חצי משרה
אם בית מ״י — משרה

להתקשר בכתב או בטלפון 23027—065 להנהלת בית־הספר.

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים

1. ראש צוות סיסטם — ליחידת המחשב האלקטרוני.
אחזקה ופיתוח של מערכות תוכנה למחשב סי.די.סי. 6600; ניהול וצוות בתכנתים. דרוש נסיון רב בתכנות מערכות (Systems Programming).
נסיון בניהול צוות מתכנתים; כושר מגע עם גורמים חיצוניים; ידיעת עברית ואנגלית על בוריין; הדרגה: בהתאם לכישורים; העובד יד עסק על פי חוזה מיוחד.
על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה, למדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב רמת אביב עד יום 20.7.72.
עוזרת למנהל השבונות — בכדור מסכרה. רצוי נסיון בהכנת משכורת בשיטת מכון. עובדה ללא נסיון תקבל הכשרה מקצועית. המועמדות מתבקשות לפנות בהקדם אישית או טלפונית למדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב טל. 416111 קו פנימי 713.
עוזר מכני — (2 משרות) בחוג לפיסיקה ואסטרונומיה: בעל מקצוע במכניקה, עיבוד שבבי, הריטה וכרסום לעבודה בבית המלאכה של החוג בבנין מכשירים למחקר מדעי. נסיון של 4 שנים לפחות. המשרה פנויה החל מ־1.10.72.
פקידות — כתבניות
א. עברית — הדפסה מעולה. נסיון של שנתיים לפחות.
ב. עברית—אנגלית — הדפסה טובה בשתי השפות, רצויה ידיעת השפה הגרמנית.

על המעונינים/ות לפנות אישית או טלפונית בציון ... וכספר המשרה לטלפון 416111/713, מדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב עד 16.7.72.

רואה חשבון צעיר

מנוסה ובעל המלצות טובות
פנוי למשרה של בוחן ראשי
באה בחשבון גם הצטרפות כשותף

בהשקעה מתאימה לפנות ת.ד. 18111 ת״א.

למפעל מזון גדול באזור ת״א

דרושים

משווקים

* לאזור ירושלים
* לאזור באר־שבע

תנאים טובים — למועמדים המתאימים

מועמדים לאחר שרות צבאי ובעלי רשיון נהיגה במכונית יפנו לת.ד. 2574, תל־אביב

אוניברסיטת הנגב
באר שבע

מכרז מס׳ 72/9

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרות פנויות במחלקת המשק: —

1. קניין פנים משרה מס. 52 בתקן.
הדרגה: י״ג—י״ד בדרוג האחיד או ה—ד בדרוג האקדמאים.
2. מנהל מעונות ג׳ משרה מס. 76 בתקן.
הדרגה: י״א—י״ג בדרוג האחיד
3. מנהל שרותים־הקריה משרה מס. 78 בתקן.
הדרגה: י״ב—י״ג בדרוג האחיד.
4. אב בית־הספריה משרה מס. 79 בתקן.
הדרגה: י׳—י״א בדרוג האחיד
5. אב בית־הנדסה א׳ משרה מס. 80 בתקן.
הדרגה: י׳—י״א בדרוג האחיד.

כל המשרות הנן משרות מלאות.

למועמדים מחוץ לבאר־שבע בדרגות מעל י״ג בדרוג האחיד והדרגות האקדמאיות הנהן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצירוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 14.7.72 אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053 באר־שבע, נא לציין על המעטפה מספר המשרה המבוקשת.

למפעל גדול בענף ההלבשה

דרוש

מנהל בכיר

האחראי על מערכת היצור במפעלינו וקבלני משנה

דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בהנדסת יצור * נסיון רב בתכנון, יצור, בקורת איכות ושיטות עבודה בענף ההלבשה * כושר ארגוני, פקוח, שליטה על מערכת יצור מסועפת ומשתקפת * כושר קבלת החלטות * שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית.

לצוות המנהלים של חברתנו ידוע על מודעה זו.

המועמדים הענים על הדרישות הנ״ל יפנו עם קורות חיים בכתב יד לת. ד. 1736 ת״א, עבור מס׳ 38.

סודיות מרבית מובטחת.

FIAT

למוסך המרכזי „פיאט"

תל־אביב, רח׳ גבורי ישראל 109

דרושים

חשמלאי־רכב

עם נסיון וכתב הסמכה לניהול מחלקת־חשמל

וכן

חשמלאים מכל הסוגים

למועמדים טובים — תנאים טובים
נא לפנות במקום בין השעות 17—10
להנהלת המוסך.

לחברת השקעות בינלאומית

דרושים

עבור פרוייקטים גדולים
בענף הבניה
בתל־אביב ובירושלים:

* **אדריכלים**
* **מהנדסים**
* **מנהלי עבודה**

אנו מציעים לכם:
— משרה קבועה
— תנאים טובים
— התחלה מיידית בעבודה

אנו מבקשים מכם:
— תאור נסיון קודם בעבודה,
— תמצית תולדות חיים,
— המלצות מעולות
כתבו אלינו, לת.ד. 16516, ת״א
עבור „חברת השקעות"

למשרד רואה חשבון

דרוש בוחן מנוסה

עדיפות לרואה חשבון
(קיימת אפשרות להתקשרות)

לפנות בכתב יד לת. ד. 2705 רמת־גן למס׳ 34.
נא לפרט תולדות חיים, נסיון השכלה.

לחברה קבלנית לחפירות
דרוש בירושלים

מנהל חשבונות

סודיות מובטחת

לטלפן 234435 או 226035 ירושלים

ל„קריסטל" תעשית מכונות בע״מ

דרושים

מחסנאים

בעלי נסיון במתכת

(רצוי בשקי אספקאות — משחררי צה״ל)

לפנות בכתב „קריסטל" רח׳ החילזון 12 ר״ג
(עבור מחסנאי)

לסניפנו בחיפה

דרושים

טכנאי טלויזיה

בעלי 3 שנות נסיון לפחות,
בעלי רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 6222 חיפה.
— סודיות מובטחת —

החברה הגדולה בישראל לשרותי טלויזיה

טערון

חיפה · תל אביב · ירושלים

דרושים

לעבודה מיידית בסיני

* **מנהל עבודה**
לעבודות בטון
* **טפסנים**
לעבודות בטון

לפנות: חירם־זאבי, תל־אביב
דיזנגוף פריש 4 טל. 260390

איקאפרם

מעבדות פרמצבטיות וכימיות בע־מ

דרוש

מחסנאי

לניהול מחסן לחומרי אריזה.
השולט בעברית ואנגלית.
רצוי אקסטנאי לשעבר בצה״ל.

מעוניינים יפנו מועמדותם תוך צרוף תולדות חיים ופרוט נסיון בכתב יד, ל־ת.ד. 31 רמת־גן.

איקאפרם

לאגף מחקר ופיתוח
במפעלנו בלוד

דרושים:

1. **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
לניהול פרויקטים בשטח המיכשור המדעי.
דרוש נסיון קודם של 5 שנים לפחות בתכנון מכשירי מדידה.
יועדפו בעלי נסיון בשטח האלקטרוניקה הגרעינית.
2. **מתכנן או מתכונת מעגלים מודפסים**
דרוש נסיון קודם של 3 שנים לפחות בתכנון מעגלים מודפסים.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, לתלרד, מחלקת כח אדם, ת.ד. 50, לוד.
סודיות מובטחת

תלרד

תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע״מ
לוד, ת.ד. 50 · טלפון: 96250 · מברקים: טלרד לוד · טלקס: 033336

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושה

מזכירה בכירה

בעלת נסיון של שלוש שנים לפחות —

ידיעת השפות עברית ואנגלית

על המעונינות לפנות בצרוף קורות חיים
לת״ד 4353 חיפה עבור מס׳ 267

סודיות מובטחת

אלקו ELCO

תעשיות אלקטרוטכניות ישראליות בע״מ

דרושים

* **חשמלאים**
בוגרי בי״ס מקצועי
* **מסגרים**
בוגרי בי״ס מקצועי, לעבודה במסגריה או במחלקת מבנים.
* **פועלים בלתי מקצועיים**
אשר יקבלו הכשרה במפעל.

המעונינים יפנו אישית למפעל, דרך ז׳בוטינסקי 23, ר״ג, או טלפונית 727131 למחלקת המנגנון.

— סודיות מובטחת —

לבית חרושת ויטה ברמת גן
למזון

דרושים

מזלגנים

בעלי נסיון

או **נהגים**

בעלי נסיון
מצב משפחתי — נשוי
לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים
לת.ד. 224 רמת־גן.

בלדס

מפעלי מתכת בע״מ

למפעלינו דרוש

איש מכירות

נמרץ ומנוסה

הכישורים הדרושים:
1. נסיון במכירות והפצה לחנויות.
2. נסיון בגביית כספים. רכב מסחרי הכרחי.
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב עם פירוט הנסיון וקורות חיים.
לת.ד. 4 ראש־העין.

סודיות מובטחת.

למשרד מהנדסים בת״א

דרוש/ה

שרטט/ת

קונסטרוקציות בנין

בעלי נסיון בלבד יפנו

לטלפון 56708 57058 ת״א

בין 7.30 — 14.30

למשרד לשרותי מזכירות
דרוש/ה מתרגם/ת מעולה
בשפה הגרמנית
(מעברית לגרמנית ומגרמנית לעברית)
השלום לפי דפים
טל. 624931

דרושה

קבוצת שלד מעולה

עם נסיון בבניינים רבי־קומות
להקמת בנין בן 9 קומות
בסביבת חולון

להתקשר 858848 בשעות 7—4 אחה״צ

לחברה ארצית גדולה

דרושות

כתבניות עברית

נא לפנות למח׳ המנגנון 283221 ת״א

למפעל תעשייתי באזור ת״א

דרוש

רכז תחבורה

התפקיד כולל: א. קשר עם לקוחות. ב. תיאום הובלת מוצרים. גיל: 35—25, השכלה תיכונית. עדיפות למשוחרר צה״ל אשר שרת כסמל או קצין תחבורה.

המועמדים העונים על הדרישות הנ״ל יפנו בכתב יד עם פרוט נסיון וקורות חיים לת.ד. 1837 ת״א. סודיות מובטחת

למפעל באיזור התעשיה יבנה

דרוש

חשמלאי אחזקה

עם חמש שנות נסיון לפחות.

לפנות בהצעות בכתב לת.ד. 29322 ת״א

בנק אגוד לישראל בע״מ
סניף המלך ג׳ורג׳ ירושלים

מחפש

פקיד קהל

(שיועסק גם כקופאי מחליף)
הכשרה תינתן במקום

העבודה ב־2 ימים בשבוע רצופה
ב־4 ימים בשבוע מפוצלת

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל סניף בנק אגוד לישראל בע״מ, רחוב המלך ג׳ורג׳ 14 טלפון 228007.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:
רכז החוה החקלאית־נסיונית
במחלקה לגנטיקה

מכרז מס׳ 178/72

תיאור התפקיד — ניהול המשק החקלאי (כולל גידולי שדה ובעלי חיים); אחריות על ביצוע הפרויקטים למחקר חקלאי; ניהול צוות עובדים; אחריות על האחזקה השוטפת של החוה, המבנים והציוד.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית; בוגר ביה״ס מקצועי 4 שנתי או חקלאי; בעל נסיון בריכוז עבודות משקיות או חקלאיות וניהול צוות עובדים של 3 שנים לפחות.
הערה — רצוי בוגר קורס למרכזי משק; המשרה הינה ארצית עם אפשרות לקביעות; העובד יועסק עפ״י חוזה מיוחד.
הדרגה — ג—ב בדירוג טכנאים / ד—ג בדירוג מה״ש / יד—טו בדירוג האחיד, בהתאם להשכלה.

טכנאי בנין בכיר במח׳ למשק

מכרז מס׳ 77/72

תיאור התפקיד — פיקוח על ביצוע עבודות בנין, הכנת מפרטים למכרזים, מדידות, חישוב ובדיקת כמויות.
דרישות התפקיד — בוגר ביה״ס מקצועי רצוי ביה״ס להנדסאים; נסיון בעבודות שרטוט בנין.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים עד התאריך 17.7.72 אל: — מח׳ כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס׳..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

מפעל בתל־אביב

מחפש פקיד

עם ידיעה בהנהלת חשבונות

בעלי נסיון יפנו בכתב יד עם ציון קורות חיים והשכר הנדרש לתיבת דאר 14090 ת״א עבור מס׳ 18 תל־אביב.

דרושה

שרטטת ארכיטקטורה ובנין

למשרד אדריכלים מהנדסים
אפשרי חצי יום
להתקשר בשעות 16.00—19.00
לטלפון 243189, ת״א

דרוש/ה שרטט/ת

למשרד אדריכל בונה ערים בתל־אביב

להתקשר טל. 930140

מתח מהנדסים מודדים בע״מ

דרוש

מודד עצמאי בעל נסיון

עם רשיון נהיגה
תנאים מצויינים לאדם המתאים
להתקשר 252416 בשעות העבודה

מוסד מסחרי בירושלים

מחפש

קצין בטחון ומנהל מחסנים

נא לפנות עם פירוט תולדות חיים ונסיון לפי הכתובת מח׳ כח אדם ת״א ת.ד. 9142

דרושים

קבוצות טפסנים וקבוצות בנאים

לעבודה ברמת־השרון

לפנות:
חברת רפאלי טביב קבלנים בע״מ
רח׳ חיים עוזר 6 פ״ת, טל. 908679
ו־912945

תעשיות אלקטרוכימיות
פרוטארום
ת.ד. 1929, חיפה

דרושים

לאגף השיווק

מהנדס

לייעוץ ושרות טכני

הכישורים הדרושים:

בעל נסיון בתעשית הפלסטיקה

רצוי נסיון בהפעלת ציוד לייצור מוצרי פי.וי.סי

ידיעת השפות העברית והאנגלית על בוריין

איש מכירות

הכישורים הדרושים:

כלכלן צעיר

ידיעת השפות העברית והאנגלית על בוריין

נסיון קודם אינו הכרחי

העבודה מעניינת ובתנאי שכר טובים

נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם בצרוף קורות חיים

סודיות מובטחת

הצעה מיוחדת

חברה מבוססת

בסביבות תל־אביב

מציעה

להנדסאי מכונות

(מסיימי שנה ב׳ בלימודי יום)

* מילגה.
* הכנת פרויקט גמר במסגרת העבודה ובמשכורת מלאה.
* עבודה מקצועית ברמה גבוהה, מגוונת ומאד מעניינת בתחום התיכון.
* תנאים טובים, אוירה חברתית, קידום מהיר, עזרה בדיור למועמדים לא מקומיים.

• המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ללא כל התחייבות אל ת.ד. 7132 תל־אביב ויוזמנו לראיון בשעות הערב. (נא לציין עבור מספר 79).

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

דרושים
מדריכים להדרכה
במסגרת מפעל שקומי
במשרה מלאה
לפנות טלפונית 772322 או 51447

למפעלי יצוא ויבוא בע"מ
מפיצי מכונות כביסה גאלה
דרושים
טכנאים
למכונות כביסה אוטומטיות
התכונות הדרושות:
* בוגר בי"ס מקצועי (רצוי)
* נסיון כתאים
* רשיון נהיגה

לשם קביעת ראיון נא לפנות לטלפון 265241 תל-אביב, בשעות 5—3 אחה"צ.

דרושה
מזכירה כתבנית
הכישורים: ניהול משרד של מפעל. הדפסה על מכונת כתיבה עברית. טפול בדואר וברשום מכתבים.
• **תנאים טובים במיוחד** •
נא לפנות עם פרטים ופרוט נסיון אל ת.ד. 28129, תל-אביב, עבור "מזכירה".

לביה"ס אורט חניכים אשקלון
ע"י בית ההסתדרות
טלפון 2186—051
דרוש
מורה - מדריך למסגרות
(משרה מלאה)
מועמדים מתאימים יפנו להנהלת ביה"ס לפי הכתובת הנ"ל

דרושה
פקידה מנוסה
המדפיסה עברית ואנגלית
עם ידיעה בגרמנית
תנאים טובים.
נא לפנות בכתב
לש. גטר (צרכי צילום) בע"מ
רח' אבן גבירול 73 ת"א
— סודיות מובטחת —

דרוש מונופאי
בעל רשיון להפעלת
עגורן נייד
טל. 39179 ת"א
לאחר שעות העבודה 612963

לחברת תרמואיל בע"מ
דרושים
* **קופאית** עם ידע להדפסה במכונת כתיבה
* **פקיד** בעל כתב-יד ברור והתמצאות בעריכת חשבונות
* **עובד** עם רכב לעבודות חוץ עם התמצאות בעבודות אינסטלציה

לפנות בכתב לת.ד. 7121 ת"א או טלפונית 39637־03

דרושים
אנשי מכירות
לחנות לציוד סטריאו היי-פידליטי
מועמדים בעלי נסיון במכירות ציוד אלקטרוני מתבקשים לפנות בצרוף פירוט מלא של קורות-חיים ונסיון עבודה קודם אל: ת.ד.16480 ת"א.
תנאים טובים
למועמדים המתאימים.
סודיות מובטחת לכל הפונים.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני-נגב
דרוש
מכשירן
בשטח האלקטרו-מכניקה
הכישורים הדרושים: בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכשירנות מכניה. נסיון בעבודה של שנתיים לפחות.
תנאים טובים ועזרה בדיור מובטחים למועמד המתאים.
נא לפנות למדור קבלה-עובדים, ת.ד. 9001 ב"ש בציון קורות חיים ונסיון.

דרוש
חשמלאי עם רכב
רצוי קטנוע
המתמצא בעבודות
תחזוקה נוספות
לפנות טל. 758822

דרושה
כתבנית בעברית
אחרי צבא
שעות עבודה מ־8.00—15.00. נא לפנות עם פרטים לת.ד. 33157 ת"א עבור מס' 555.

דרוש לך משקיע?
אתה רוצה להתקדם
רוצה להרחיב עסקיך
יש לך רעיון מעניין אך חסר לך מימון
לנו יש קשרים עם משקיעים מישראל ומחו"ל
פנה בכתב עם פרטים מלאים וגודל ההשקעה הדרושה לת.ד. 14341 ירושלים (עבור השקעות)

דרוש(ה) משרטט(ת)
בעל(ת) נסיון למשרד אדריכל
בסביון
לפנות בטלפון 751008 בין השעות 8.00—16.00

למוסד חינוכי בסביבת חיפה
דרושים
1) מדריך חברה
2) מטפלת - אם בית
אפשרות מגורים במקום
לפנות לת. ד. 4496 חיפה למס' 166

לשלטים סטרוסקי בע"מ
דרושה גרפיקאית
בעלת נסיון
ופקידה מתחילה
תנאים טובים
חולון, איזור התעשיה, המעין 3, טל. 855682

לחברה גדולה לייננות
ומשקאות חריפים
דרוש סוכן
סיטונאי מזון או בעל מוסך
בפתח-תקוה והסביבה
לפנות ת. ד. 33130 ת"א עבור מספר 1818

לתאום ופקוח אילון בע"מ
דרושים
לפקוח על עבודות הקמת גשרים, תעלה ועבודות עפר:
א. **מהנדסים**
ב. **הנדסאים מעולים**
המעונינים יפנו בכתב בציון תולדות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 57, רמת-גן, עבור מס' 424
תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
מחסנאי לחלקי החילוף
לטלויזיות, מכונות תפירה
ומכונות כביסה
הכישורים הדרושים:
1. בוגר צבא
2. נסיון של שנתיים לפחות בניהול מחסן

לשם קביעת ראיון נא להתקשר
בין 8.00 ל־16.00 266291, ת"א

לחברת סרוודינמיקס בע"מ
יבואנים בלעדיים של מוצרי סינגר בארץ
דרושות
מדריכות
בעלות ידע בהפעלת מכונות תפירה ביתיות
ידיעת השפה האנגלית רצויה.
לקביעת ראיון נא להתקשר בין 8.00 ל־16.00
266291, ת"א

למוסד חינוכי גדול
באיזור חיפה
דרוש
מדריך ראשי
מגורים במקום
לפנות: ת. ד. 4496 חיפה למס' 164

למשרד רואה חשבון בתל-אביב
דרושים בוחנים
בכל הרמות
להתקשר טל. 254603 בין 17.00—19.00

דרושה
פקידה כתבנית
אחרי שרות צבאי
הדפסה מעולה בעברית ואנגלית
רצוי ידע בהפעלת מרכזיה
נא לפנות בכתב יד לנתיבי נפט ת.ד. 20072 ת"א עבור רותי.

למפעל גדול לייצור מוצרי פרי-הדר
באיזור רחובות
דרושים
מפעילים
למכונות חדישות
עבודה מעניינת ותנאים טובים למתאימים
נא לפנות בכתב לת.ד. 2136 תל-אביב, ולציין על-גבי המעטפה "מפעילים"
— סודיות מובטחת —

מוזיאון ישראל, ירושלים
מכרז כא/17 (72)
דרושים שומרים
למשמר המוזיאון
יוצאי צה"ל, משטרה, או משמר הגבול, או בעלי נסיון בתפקידי אבטחה ושמירה.
הדרגה ח—י, תוספת [illegible] לעבודה בלילה ובמשמרות.
מועמדים יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת המינהל, מוזיאון ישראל, ירושלים.

למשרד תיכנון
דרושים
* 1. אדריכל צעיר
* 2. הנדסאי בנין בעלי נסיון
* 3. טכנאי בנין בעלי נסיון
* 4. שרטטי בנין בעלי נסיון

לשם קביעת ראיון נא להתקשר 785260

אנו מחפשים
בחור אחראי
למחלקת המשלוחים
בעל רשיון נהיגה לרכב [illegible].
אחרי שרות צבאי.
תנאי עבודה מצויינים.
שעות עבודה מ־8.00—13.00
ומ־15.30—19.00.
רחוב אלנבי 45, תל-אביב.

למפעל גדול לבגדי גברים
דרושים
* **מחסנאי**
לניהול מחסן ולאחזקתו
* **מנהל/ת חשבונות**
הבקיא/ה בחישוב משכורות והנה"ח ובכל העבודות הכרוכות בכך.
למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים
רק בעלי נסיון של שנים יפנו בכתב ובציון פרטים מלאים על נסיונם לת.ד. 1736, תל-אביב טל. 61000, עבור מס' 42.

למפעל תעשייתי מבוסס בנס ציונה
דרוש מחסנאי
למועמד המתאים תנאים טובים
נא לפנות לת.ד. 14038 ת"א עבור מחסנאי

עסיס
דרושה
מזכירה עצמאית
למחלקת ייצוא
השפות: אנגלית, גרמנית, עברית
רצוי גם צרפתית
שעות העבודה:
8.00—13.00, 14.00—17.00
לפנות בכתב לת. ד. 175 תל-אביב
עבור מזכירה

מילם לבורטורים ישראל בע"מ
דרושה
כתבנית
אנגלית-עברית
בעלת נסיון (רצוי שפת אם אנגלית)
נא לפנות בכתב לת.ד. 288, חיפה.

למפעל תרגומי
המדע הישראלי
דרושות
1. **מזכירה כתבנית מנוסה**
השולטת היטב בשפות עברית ואנגלית ליום עבודה מלא.
2. **מזכירה כתבנית**
השולטת היטב בשפות עברית ואנגלית
שעות העבודה 14.00 — 18.00.

נא לפנות בכתב לת.ד. 7145, ירושלים.

למפעל חדש לבטון טרומי
דרושים
בעלי נסיון לתפקידים מרכזיים:
* מנהל מפעל
* מנהל ייצור
* אחראי לתכנון ובקרה

לבעלי נסיון — תנאים טובים
לפנות בכתב כולל פירוט הנסיון לת.ד. 16411 תל-אביב

למפעל לכימי גדול באזור חיפה
דרוש:
מנהל עבודה
במחלקת האחזקה בעל נסיון של כ־10 שנים בניהול עבודה
סודיות מובטחת
על המעונינים לפנות בצירוף קורות חיים, ת.ד. 4353 עבור 268

מפעל ישראלי ותיק ליצור ושווק
מחפש:
משקיע פעיל
הון דרוש: 100,000 — 150,000 ל"י
תפקיד מיועד: מנהל מכירות ארצי
בהצעה נא לפנות לת. ד. 3114 רמת-גן, ולפרט פרטים אישיים ונסיון מעשי בניהול מכירות.
סודיות מובטחת

למשרד להובלה בין-לאומית בירושלים
דרוש פקיד אחרי צבא
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
עדיפות לבעלי ידיעה בערבית
לפנות: טלפון 234849, 221610
בשעות 8.00—15.30

דרושה
מזכירה כתבנית מעולה
ללשכת עורכי-הדין בישראל
הועד המרכזי
תל-אביב, רחוב דניאל פריש 10
נא לפנות במקום

דרושה
מדפיסה מנוסה
להפעלת מכונה להנהלת חשבונות
"אוליבטי—אודיט" 1513
לפנות עם פרוט נסיון והמלצות
ל"אמגט-פלסטיק" בע"מ
בני ברק ת. ד. 181, טלפון 741873

למפעל בסביבות רמת-גן
דרושה חניכה
לעבודה פקידותית
בוגרת לפחות שנה אחת
בבית ספר על-יסודי
נא לפנות לת.ד. 157, רמת-גן עבור מס. 413

המועצה המקומית קרית-ים
מכרז פומבי 18/72
בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שרות עובדים) תשכ"ב 1962 מכריזה בזאת המועצה המקומית על משרה פנויה במחלקת הסעד.
משרת עובד סוציאלי כשיר לשקום ופיקוח כולל במשפחות.
דרישות המשרה: עובד סוציאלי מוסמך בעל תואר אקדמאי או בי"ס מוכר לעבודה סוציאלית עם נסיון בעבודה של שנתיים לפחות. יכולת מגע עם בודדים ומוסדות. שליטה מלאה בשפה העברית. שפות נוספות רצויות.
מקום העבודה: בתחום שפוט המועצה המקומית קרית-ים.
הדירוג: יב—יג של הדירוג האחיד או ה' של דירוג אקדמאי.
את הבקשות יש להעביר למזכירות המועצה עד יום ה' 21.7.72. טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במזכירות המועצה, חדר מס' 104 וכן במינהלים המחוזיים של משרד הפנים.
בנימין אפרת, ראש המועצה
קרית-ים, כ' בתמוז תשל"ב 2 ביולי 1972

לידיעות אחרונות
דרושות
מרכזניות מנוסות
לעבודה במרכזיה גדולה:
1) מרכזניות ליום עבודה מלא מ־5 בבוקר.
2) מרכזניות ל־3 שעות עבודה

מועמדות מתאימות מתבקשות להתקשר טלפונית למספר 37971 ת"א לדינה, בין השעות 11.30 — 2.00 לפנה"צ.

למעון ילדים
דרושות
א. מטפלות
ב. עוזרת לגננת
ג. מבשלת
נא לפנות לת.ד. 4077, ת"א, א.א.ע.

לטכנאי אדריכלות
עבודה עצמאית במשרד
בתנאים טובים
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
טלפון 269020 תל-אביב.

לחברת איימס — יישום
בע"מ ירושלים
דרושות:-
* מזכירה בכירה —
שליטה בשפות: אנגלית ועברית והדפסה בשתי השפות.
* כתבנית / אנגלית עם ידיעה בעברית.

לקביעת ראיון, נא לפנות
טל. 528507—02; 522908—02

ת.א.ת תעשיות אביזרי תעופה בע"מ
דרושות
★ **מזכירת הנהלה בכירה**
השולטת באנגלית עברית ורצויה ידיעה בצרפתית.
★ **טלפניסטית - כתבנית**
מפעלנו נמצא באופן זמני באזור בני-ברק ועובר לקראת סוף השנה לאזור גדרה.
המעונינות תפנינה בכתב לת. ד. 914, בני-ברק.

לביח"ר אסקר צבעים ואספלטים
דרוש
הנדסאי או טכנאי מכונות
לניהול אחזקה
כישורים: 1. כושר ארגוני ונסיון בעבודה.
2. ידיעת עברית ושפה לועזית.
לפנות בכתב לת. ד. 16 חיפה 31000.

מוסד ציבורי— חקלאי
מציע
עבודה מענינת
לכלכלן
התנאים יקבעו לפי כישורי המועמד
— סודיות מובטחת —
לפנות לת.ד. 209 תל-אביב

לחברה מסחרית
דרוש
נהג-סבל
בעל רשיון נהיגה למשאית
(שלוש שנים לפחות)
לפנות: טל' 613713

אוניברסיטת בר-אילן
מבקשת למלא משרה פנויה
[illegible]
תאור התפקיד:
א. אחריות לבנית מערכות [illegible] הנדרשים ללימודים באוניברסיטה.
ב. ייעוץ למחלקות האוניברסיטה בבחירת [illegible] כים חדשים.
ג. ייעוץ למורי האוניברסיטה בטכניקה [illegible] בתחומי ידע השונות [illegible].
ד. אחריות לייעוץ אישי למועמדים חדשים [illegible] בבחירה מקצועית [illegible].
הכישורים הדרושים:
א. בעל תואר ד"ר או מוסמך בפסיכולוגיה.
ב. ידע מקצועי ונסיון בבנית מבחני [illegible] ידע, בייעוץ ובהכוונה אישית.
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
את הפניות בכתב יש להעביר למחלקה לפסיכולוגיה אוניברסיטת בר אילן, [illegible]

למשרד גדול בירושלים דרושות
1. **פקידה כללית - לעבודה אדמיניסטרטיבית**
2. **פקידה כללית - למחלקת חשבונות**

הכישורים:
1. נסיון בעבודה משרדית.
2. כתיבה במכונת כתיבה עברית.

נא לפנות בצירוף קורות חיים, כתובת מלאה ומספר טלפון, לת.ד. 2045 ירושלים למספר 520.

למפעל מתפתח באזור חדרה
דרושים:
עובדים צעירים
לתפקיד כיבוי אש, אחזקת ציוד מכני וחשמלי
כישורים: השכלה 10—12 שנות לימוד. כושר גופני טוב.
המעונינים יפנו לת.ד. 339 חדרה ויפרטו השכלה, גיל, ותולדות חיים.
הסעה למפעל ובחזרה מובטחת.
נא לציין המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

קופת חולים עממית
בחסות של הדסה

דרושים:

* רופא כללי לאזור השומרון
תנתן עזרה לדיור במקום
בא לפנות לטל. 063—22735 או למחלקת כ"א בתל־אביב
* פקיד(ה) חשבונות
למחלקת חשבונות וכספים בתל־אביב
נסיון קודם לא הכרחי
בא לפנות למחלקת כ"א, טל. 233251,
ארלוזורוב 100 תל־אביב

סיבים סינתטיים ישראליים בע"מ
Monsanto
חברת בת של מונסנטו ארה"ב

לחברתנו המתרחבת

דרוש CONTROLLER

כשורים:
* רואה חשבון מדופלם
* רצוי נסיון תעשייתי
* ידיעת אנגלית על בוריה

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 19 אשדוד

סודיות מובטחת

למשרד רואי־חשבון

דרושה

1) כתבנית מעולה
אנגלית — עברית
2) מרכזנית עם ידיעות טובות
בהדפסה בעברית

בדבר פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 888
תל־אביב, או טלפון מס. 50216.

ארגמן

מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה, יבנה

למפעלינו דרושים:

1. מנהל/ת חשבונות
בעל/ת נסיון בעבודה
2. מרכזנית
בעלת נסיון רב בהפעלת מרכזיה
פלגים
לחצי משרה — או למשרה שלמה
3. פקיד־מחסנאי
רצוי עם נסיון בתחום הטקסטיל.

מועמדים מתבקשים לפנות לפי המען הנ"ל או טלפונית 055—95251 למזכירות מחי כה אדם.
— סודיות מובטחת —.

לעבודה בדרום הארץ.

דרוש איש בעל תכונות:
* יזמה *
* מנהיגות *
* חריצות *
* סבר פנים *

נסיון קודם הכרחי בענפים:
* מינהלה *
* אפסנאות *
* יחסי צבור *

מעונינים בגיל 28 לפחות, המוכנים לעבוד קשה ולהגיע היטב יפנו מיד בכתב לת.ה. 21095, ת"א עבור מס. 14
או טלפונית 03—33838

דרושה
מזכירה - כתבנית
עברית אנגלית
ידיעה מושלמת בשתי השפות
שעות העבודה 5.00 — 9.00 אחה"צ
להתקשר בטלפון 35597 33813 ת"א

דרוש שותף
למשרד פרסום צעיר דינמי ומתפתח
השקעה קטנה — רווחים נאים
לפנות בכתב ת.ד. 4716 תל־אביב בציון נתונים אישיים

נציבות שירות המדינה
מודיעה על

הארכת ההרשמה למשרות הבאות

לאור שינויים שהוחל:

מס' המכרז
528 עוזר ליועץ המשפטי במחלקה לע־בירות צבוריות, תל־אביב, משרד ה־עבודה — דרגה ו'—ה' משפטנים (ולא ה—ד משפטנים, כפי שפורסם).
642 מנהל שירותי נהיגה ורכב, ירושלים, משרד התחבורה — דרגה י"ט אחיד (ולא בתל־אביב כפי שפורסם).
פרטים נוספים והגשת בקשות בנציבות שירות המדינה, ירושלים, הקריה, או באחת מלשכותיה המחוזיות, תל־אביב, הקריה, רחוב ה' מס' 5, בחיפה בבית הממשלה, בבאר־שבע, לשכת הנגב, משרד הפנים, דרך הנשיאים.
המועד האחרון להגשת בקשות:
י"ב באב תשל"ב — 23.7.1972.

המועצה המקומית קרית־ים
מכרז פומבי 19/72

בהתאם לסעיף 13 לצו המועצות המקומיות (שירות העובדים), תשכ"ב — 1962, מכריזה בזאת המועצה המקומית קרית־ים על משרה פנויה כדלקמן:
מכרז מס' 19/72
1. תואר המשרה: מנהל/ת מחלקת הסעד
2. דרגת המשרה: פי"ד בדירוג האחיד.
3. שעור המשרה: מלאה.
4. תיאור התפקידים: נהול מחלקת הסעד של המועצה.
5. נתונים אישיים הדרושים למלוי המשרה: עובד/ת סוציאליה מוסמך/מוסמכת בוגר/ת בי"ס מוכר או בעל/ת תואר אקדמאי.
נסיון בעבודה בשטח כעו"ס של 3 שנים לפחות, רצוי גם נסיון בניהול.
יכולת ניהול מו"מ עם מוסדות ומוסדים, נסיון בהדרכת עובדים ופקוח על יחידה.
ידיעת השפה העברית הכרחית. ידיעת שפות נוספות רצויה.
6. דרישות מיוחדות למלוי המשרה: המועמד/ת שיתקבל/שתתקבל יחויב/תחויב לגור במקום.
הבקשות למכרז יש להגיש למזכירות המועצה עד 21.7.72.
טפסים להגשת הבקשות אפשר להשיג במשרדי המועצה המקומית המהווים והנמצאים של משרד העבודה.
קרית־ים, כ"ה תמוז תשל"ב
7 ביולי 1972
בנימין אפרת
ראש המועצה המקומית קרית־ים

לחברה קבלנית גדולה
בתל־אביב

דרושים

* פקיד גזברות (91)
עם ידע בהנהלת חשבונות
* עוזר למנהל חשבונות ראשי (92)
* פקיד/ה (93)
עם נ"י בהנהלת חשבונות

לפנות: ת. ד. 29505 ת"א עם פרטים מלאים על נסיון קודם ומשכורת מבוקשת, ולציין על המעטפה את מס' המשרה.

בבתי"ים

דרושות

I.B.M. נקבניות

לעבודה קבועה מקבלנות או לפי שעות אז הדרישות. משעה 2.00 אחה"צ
לבעלות נסיון שכר ותנאים מצויינים!
עדיפות לתושבות בת־ים
(סודיות מובטחת)
לטלפן רק בשעות מ־9.00 עד 13.00 או מ־7.00 עד 20.00, טלפון 288730, ת"א

SDS
SCIENTIFIC DATA SYSTEMS
COMPUTERS LTD.

דרושה

מזכירה מעולה

* ידיעת אנגלית ועברית על בוריין
* הדפסה בשתי השפות
* כושר ניסוח מכתבים באופן עצמאי
* התמצאות בחשבונאות

מועמדות רציניות תפנינה בכתב, בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 29663, תל־אביב
עבור „מזכירה".
סודיות מובטחת

ר"די מוקסר קונקריט (ישראל) בע"מ
רחוב יצחק שדה 34, תל־אביב

דרושה
כתבנית עברית
בעלת נסיון
נא לפנות לטלפון 03—39841 למען קביעת ראיון.

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ
למפעל הטרומי בסביון

דרושים
* מסגרים
לעבודות מעניינות במסגריה
* חשמלאי החזקה

בפרטים נא לפנות בטל. 757191/3
בין השעות 9.00—16.00

„אורם תעשיות חשמל בע"מ"
אזור התעשיה, לוד

דרושים אלקטרונאים

בעלי הבנה במעגלים אלקטרוניים בסיסיים

המועמדים מיועדים לבדיקה למיישרי זרם וספקי כח מוצביים.
תנאים טובים ואפשרויות התקדמות לאנשים המתאימים.
העבודה באולם ממוזג אויר.

לפנות: „אורם" בע"מ אזור התעשיה, לוד טלפון 962591

מוסד ציבורי גדול
מחפש עבור משרד יחסי הציבור שלו בת־א

פקידה - כתבנית

תאור התפקיד:
* ביצוע עבודות הדפסה בעברית ואנגלית
* קיום מגע עם אורחים מחו"ל
* ארגון וניהול כרטסת

הכישורים הדרושים:
* בוגרת תיכון — רצויה השכלה אקדמאית
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* רצויה ידיעה של שפה נוספת (ספרדית, אידיש, צרפתית או גרמנית)
* המשכורת לפי הכישורים.

הצעות בכתב בצרוף מלא של קורות חיים ונסיון קודם
נא לפנות לת.ד. 26198 ת"א
סודיות מובטחת

הרץ - רנט - א - קאר. ישראל בע"מ

דרוש
נציג השכרות

למשרדי ההשכרה של הרץ רנט־א־קאר
בתל אביב ובנמל התעופה בלוד

הכישורים הדרושים:
* בוגר בי"ס תיכון
* שליטה בעברית ובאנגלית
* ידע של שפות נוספות — יתרון
* רשיון נהיגה תקף

המעונינים במשרה יפנו בין השעות 10 לפנה"צ ל־4 אחה"צ למשרדי החברה ברחוב קרליבך 10, ת"א, לשם קבלת טופסי הרשמה.

טכנולוגיה מדעית בע"מ
Scientific technology limited

עם הרחבת פעילותנו במפעלנו החדש בהרצליה אנו מציעים קידום אישי ומקצועי, עבודה בצוות פיתוח, תנאי עבודה מודרניים ואוירה דינמית לבעלי הכישורים דלהלן:

מהנדס אלקטרוניקה
לעבודה בפיתוח מערכות בקרה אנלוגיות וספרתיות מתקדמות.
נסיון של 3 שנים בתיכנון ופיתוח מערכות בקרה ומעגלים.
נסיון באלקטרומגנטים — יתרון.

הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודה בפיתוח מערכות בקרה ספרתיות מתקדמות.
נסיון של 3 שנים בתיכנון ופיתוח מערכות לוגיות או מחשבים.

טכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בצוות העוסק בתיכנון ופיתוח ציוד אלקטרוני מתקדם.
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי או ביה"ס הטכני של חיל האויר.
בעל נסיון בווה, בנית אב טיפוס ובדיקות סופיות.
ידיעת השפה האנגלית — יתרון.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לטכנולוגיה מדעית בע"מ, ת.ד. 330, הרצליה ב' בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי בפרוט מירבי
— סודיות מובטחת —

הפניקס הישראלי
חברה לביטוח בע"מ
מחלקת ביטוח חיים

דרושה
מזכירה

הכישורים: שליטה בעברית ובאנגלית
והדפסה שתי השפות
נסיון של שנתיים בעבודה מזכירות.

נא לפנות בכתב יד לת. ד. 2070 עבור
„מזכירה" למח' ביטוח חיים

דפוס המקור בע"מ
ירושלים
תל־ארזה, רח' בר אילן
טל. 87760
דרושים
1. דפס להיידלברג 1/8 גלי
למשמרת שניה
2. חותך ניור מקצועי
נא להתקשר בשעות העבודה

קונדיטור
מקצועי
חוזר באוגוסט
מהשתלמות בשוויצריה
מעונין בהצעות עבודה
לפנות לת. ד. 2065
נתניה

דרושים
בעלי מקצוע
לעבודת חרסינה
בקבלנות או יומית
בסביבת תל־אביב
טל. 919578 אחרי 18.00

דרושות מועמדות בת"א ובחיפה

אם את מעונינת לעבוד בשטח השרטוט או הגרפיקה
אם את מוכנה לעבור תקופת הכשרה מקצועית בשעות הערב
תפני עוד היום ותוזמני לראיון בת"א או בחיפה

לקבלת פרטים נא לגזור ולשלוח לת.ד. 5142 חיפה, למס' 32.
שם ______
כתובת ______
גיל ______ השכלה ______

אוניברסיטת תל־אביב

1. מכרז מס' 43/72 — מזכירה לעניני מורים — בפקולטה למדעים מדוייקים, טיפול בהזמנת מורים, טיפול במינויי מורים וועדות מקצועיות, ומינויי מורים במועצת הפקולטה; מעקב תקן; טיפול במורים חדשים; טיפול בשבתונים; השתלמויות ותנאי עבודה. אחריות על תיקיית המורים; קשר עם מוסדות בארץ ובחו"ל.
הכישורים הדרושים — השכלה תיכונית; ידיעת השפות עברית ואנגלית והדפסה בשפות הנ"ל; יכולת עבודה עצמאית; כושר ארגון ומגע עם קהל; נסיון בארגון ומנהל.
הדרגה: י"ב — י"ג בדירוג האחיד.
2. מכרז מס' 54/72 — מזכירת המכון לחקר התיירות — בפקולטה למדעי הרוח — ביה"ס למדעי היהדות.
טיפול בכל הענינים המינהליים של המכון, כולל: עזרה בהכנת תקציב, מעקב אחר ביצועו; תיכותבת של המכון; מגע עם חוקרים; טיפול במינויים; מעקב אחר השלום; מעקב אחר מענקי המחקר שלהם; קשר עם מוסדות חוץ; ארגון כנסים וימי עיון.
הכשורים הדרושים — השכלה תיכונית; הדפסה בעברית ובאנגלית; נסיון בניהול משרד באופן עצמאי; ידיעה טובה של השפה האנגלית ועברית.
הדרגה: י"ב — י"ג בדירוג האחיד.
על המעונינות לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, פרטים על נסיון בעבודה ומספר המכרז, למחלקת המנגנון, מדור כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, עד יום 14.7.72.

המכון Burroughs

דרושים
* תכניתנים

* בעלי השכלה תיכונית, רצויה אקדמאית.
* ידיעת השפות ASSEMBLER, R.P.G. ו־COBOL
* נסיון ביישום אפליקציות מסחריות.

נא לפנות בכתב בציון פרטים וקורות חיים לת. ד. 11014 תל־אביב, עבור תכניתנים.
— סודיות מובטחת —

פז

לפז חברת נפט בע"מ
דרושים

1. מהנדס חשמל
הכשורים הדרושים:
א. בוגר הטכניון או מוסד אקדמאי מקביל
ב. 3 עד 5 שנות נסיון במיכשור מערכות חשמל תעשייתיות.
ג. רצוי ידע בציוד חשמל לתעשיית נפט.
מקום העבודה: במשרד הראשי של החברה בחיפה

2. חשמלאי תעשייתי
הכשורים הדרושים:
א. נסיון של 3 עד 5 שנים בעבודות השמל ואחזקת חשמל במפעל תעשייתי
ב. רצוי נסיון בעבודות תקון מערכות בקרה וחשמל.
ג. בוגר בית־ספר מקצועי או בעל הכשרה מקצועית מקבילה.
ד. עד גיל 35 שנה.
מקום העבודה: במתקני החברה במפרץ חיפה

3. מנהלי חשבונות
הכשורים הדרושים:
א. בוגרי קורס להנהלת חשבונות בדרוג גבוה
ב. סוג ד' או מוסמך בהנהלת חשבונות
ג. נסיון של 5 שנים לפחות בהנהלת חשבונות
ד. עד גיל 40 שנה.
מקום העבודה: במשרד הראשי של החברה בחיפה
המשכורת לכל המשמרות הנ"ל תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
על המעונינים לפנות בכתב יד, תוך ציון הנסיון וההשכלה אל אגף כח־אדם ת.ד. 434 חיפה.

4. פקיד הזמנות
הכשורים הדרושים:
א. שליטה מושלמת בשפה העברית. רצויה ידיעת השפה האנגלית.
ב. רצוי ידע בהנהלת חשבונות.
ג. רצוי נסיון בעבודה פקידותית הקשורה בקבלת הזמנות ובמשלוחים.
מקום העבודה: משרדי החברה בתל־אביב
לפנות בכתב תוך פירוט השכלה ונסיון בעבודה לפז חברת נפט בע"מ דרך יפו־ת"א 3, תל־אביב. עבור כח־אדם.

הועדה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני - נגב

דרושים

* מדריך רתוך לביה"ס התעשיתי
— התפקיד כולל הדרכה מעשית בכל סוגי הריתוך וכן הדרכה בבצוע עבודות של התלמידים.
— טכנאי מכונות או בוגר בי"ס מקצועי ארבע־שנתי, בעל נסיון של 3—2 שנים בעבודה מעשית ובעל זיקה להדרכת נוער.
— כהמועמד שייבחר יידרש לעבור השתלמות לקראת הסמכתו כמדריך מקצועי.
* שרטטי חשמל / אוטומציה
— בוגרי בית־ספר מקצועי במגמת שרטוט ובעלי נסיון מקצועי של שנתיים.
* מכונאי אחזקה
— בוגרי בית־ספר מקצועי תלת־שנתי בכוונאות או מסגרות מכנית.
— בעל נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.
— ידע בקריאת שרטוט ויכולת לשרטט חלקי מכונות.
* חשמלאי אחזקה
— בוגרי בית ספר מקצועי ובעלי רשיון מבשלתי „צתור" או „מוסמך".
— נסיון של שנתיים לפחות באחזקה מערכות מורכבות.
תנאי שכר טובים ועזרה בדיור וינתנו למועמדים המתאימים.
המועמדים מתבקשים להגיש מועמדותם למדור קבלת עובדים, ת"ד 9001 באר־שבע, בציון כישוריהם ונסיונם.

חברה באשדוד
מחפשת
עובדי ייצור
חרוצים ואחראים
הנוג לטנדר
הרשאי הפסיכה
עבודה מעניינת
באוירה נעימה
ומלאת אתגר
טלפון
055/23497, 055/31532

דרושים/ות
לחברה גדולה
ליבוא ספרים
אנשים בעלי השכלה בספרות אנגלית
ליום עבודה של 6 שעות לפחות, לחמש או שש פעמים בשבוע.
דרושה ידיעת הדפסה מהירה. ניתן לסדר את שש שעות העבודה בין 8.00 בבוקר עד 7 בערב. נא לפנות ל־ת.ד. 628, תל־אביב

להנות במלון הילטון
דרוש/ה מוקד/ת
אינפורמציה/ה
שליטה בעברית ובאנגלית חיונית
(רצויה ידיעת שפות נוספות) הופעה נאה
שעות עבודה במשמרות של שבוע: מ־7.00 בבוקר — 3.00 אחה"צ ומ־3.00 אחר־הצהרים — 11.00 ב־לילה. רק מועמדים בעלי המלצות ונסיון מתבקשים לפנות בכ־תב־יד תוך ציון גיל ונסיון קודם לת. ד. 26285, תל־אביב.

למעבדת אלקטרוניקה
דרוש טכנאי
הכישורים הדרושים:
* נסיון בהחזקת התקנת מכשירי קשר
* נסיון במעגל R.F.
מקום העבודה בהרצליה
תנאים טובים למועמד המתאים
טלפון: 55010 לאחר לתאום ראיון

דרושות מתפרות חוץ
לתפירות זקטים גלפי.
לפנות גבי מודי בע"מ, רח' לבנדה 32 תל־אביב

לדפוס אופסט
דרושים
* דפס — למ־כונות רולנד ½, ¾
* עוזר — מנוסה
לפנות בריפקה אופנים בע"מ התעשיה 9, פינת המסגר 51 טל. 30932 ת"א.

למשרד רואה חשבון בתל־אביב
דרושה
כתבנית למאזנים
למשרה שלמה או חלקית לטל. 54661/2.

רהיטי ירושלים רים בע"מ
דרושים
חשמלאי תעשייתי
בעל רשיון
ידע באוטומציה
מסגר מכונאי
לעבודות אחזקה
נא לפנות למס' טל. 02—523201
לקביעת ראיון

דרושים מועמדים בתל־אביב ובחיפה

אם אתה מעונין לעבור לשטח האלקטרוניקה ולהגיע למעמד מקצועי גבוה.
אם אתה מוכן לעבור תקופת הכשרה מקצועית בשעות הערב.
פנה עוד היום ותוזמן לראיון בתל־אביב או בחיפה.

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 5142 חיפה למס' 18
שם ______
כתובת ______
גיל ______ השכלה ______

הודעות לצבור

מדינת ישראל
משרד הסעד
היחידה למינהל ומשק
שד' ירושלים 22, יפו. טל. 827121
מכרז 3/72
אספקת שמיכות
פיקה למוסדות
מתבקשות בזה הצעות לאספקת שומשת של שמיכות פי־קה תפורות או בד פיקה ל־שמיכות לאספקה שוטפת ל־מוסדות בכמות של כ־2000 שמיכות וכ־4000 מטר בד.
מפסי המכרז ובפרט, אפשר לקבל במשרדנו — כתובת כנ"ל — חדר 108 בימי א' — ה' בשעות 9.00—12.00.
על המציע לצרף ערבות כספית כמפורט בסעיף 4 של טופס המכרז.
המועד האחרון להגשת הצ־עות הוא יום ב' 24.7.72 ב־שעה 10.00.
אין המשרד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהי.
י. פריזנס
אפסנאי ראשי

מדינת ישראל
משרד הסעד
היחידה למינהל ומשק
שד' ירושלים 22, יפו טל. 827121
מכרז 2/72
ניהול שרותי הזנה, מחסן הלבשה, נקיון והחזקה במעון
„בני ציון" ראש העין
מתבקשות בזה הצעות ל־ניהול כקבלני של שרותי ה־הזנה, מחסן הלבשה, נקיון והחזקה במעון „בני ציון".
פרטים נוספים וטפסים של המכרז אפשר לקבל במשרדנו ביפו, בכתובת כנ"ל — חדר 108 בימי א' — ה' בשעות 09.00—12.00 וכן במעון ב־אותם הימים ובאותן השעות טל. 03—914140.
על המציע לצרף ערבות כספית כמפורט בסעיף 4 של טופס המכרז.
המועד האחרון להגשת הצעות הוא יום ב' 24.7.72 בשעה 10.00.
אין המשרד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או הצעה כלשהי.
י. פריזנס
אפסנאי ראשי

מדינת ישראל
משרד הסעד
היחידה למינהל ומשק
שד' ירושלים 22, יפו טל. 827121
מכרז 5/72
למכירת יבול זיתים
מתבקשות בזה הצעות ל־קנית יבול זיתים מזן „סלוס" כולל מסיקתם ממטע המשתרע על 65 דונם במעון „אחוה" בשבו.
טפסי המכרז עם תנאי ה־מכירה אפשר לקבל במשרדנו ביפו, בכתובת הנ"ל חדר 108 בימי א' — ה' בשעות 09.00 — 12.00.
המציע יצרף להצעתו ער־בות כספית כמפורט בטופס 4 של המכרז.
המועד האחרון להגשת ה־הצעות הוא יום ה' 10.8.72 בשעה 10.00.
אין משרדנו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
י. פריזנס
אפסנאי ראשי

פקידה
בעלת ידע בסיסי בביטוחי רכב
לפני צבא
מעונינת בהצעות
בפרטים נא לפנות ת. ד. 35031

לקבת אפיקים
דרושים
חשמלאים
לעבודות פיקוד
צנרת
אפיקים 067—50451
.15149

למשרד
רואי חשבון
דרושים
1. בוחנים מרכזים
2. בוחנים
שעות עבודה מיוח־דות לסטודנטים
לפנות בכתב־יד לת.ד. 26233 ת"א

מנהל מלון
בעל הסמכה ונסיון רב בניהול מלון 4 כוכבים.
מעונין להחליף מקום עבודה.
רק מלון 4 כוכבים
לפנות בהצעות בכתב לת.ד. 2152 נתניה „למנהל".

מכזו من الأصل

هكذا من الأصل

כארק סלאבין (מימין) מתאבק מצטיין מבריה"מ עלה לא מכבר לישראל ומתאמן בהפועל. בתצלום נראה המתאבק הצעיר מתאמן עם אלוף הארץ בנ' פצמוני. מומחים אומרים, כי סלאבין מסוגל להגיע להישגים גדולים ואם ייעלה לאולימפיאדה יתכן אף שיזכה במדליה כלשהי.

לספילה העירונית הישנה נמצא באחרונה שימוש חדש: מכונה שפותחה בארה"ב גורסת אותה ומשתמשים בה לאחר מכן לייצור נייר להדפסת איפסט.

כניעה לתכתיב הדתיים

התבשרנו לאחרונה שהנהלת רשות־השידור החליטה שלא לשדר בשידור ישיר את טכסי־הפתיחה והנעילה של האולימפיאדה במינכן. הנימוק שניתן היה „לא לפגוע ברגשות הציבור הדתי" שכן השידורים היו חלים בערב שבת ובערב ראש השנה. באותם מועדים תשדר הטלוויזיה את המשדרים הרגילים ואלה כנראה לא יפגעו ברגשות הדתיים. המקלטים בביתם סגורים ממילא.

בקיה זו מדגיש שוב שהנהלת רשות־השידור מורכבת מפוליטיקאים הנוכנים להכנע לכתיבת המיעוט הדתי. גם כאשר ענין העיתונים בערבי שבת וחג הוכרע כבר עקרונית בבית־המשפט הגבוה לצדק. ממשלת ישראל, המגנה את הרעשת בהחלטות מסוג זה, שוב מגלה אדישות להלכי־הרוח ולרצונותיהם של רוב תושבי המדינה. פתיחת האולימפיאדה ונעילתה בתחרויות האתלטיקה הם האירועים המרכזיים בה, וגם אלה שאינם חובבי ספורט מעונינים רוצים לראותם.

ההשקעה גדולה עוד יותר כיוון שמשרד התקשורת, בהשקעה של מליונים רבים מכספי משלם המסים, זירז את השלמתה של תחנת הקרקע לקליטת שידורי לוויינים כדי שתהא מוכנה לקלוט את המשדרים ממינכן.

דן פנחסי
צהלה.

מכתבים למערכת הארץ

מצב הכנסת

אם באמת התכוון פרופ' רובינשטיין להגן על הכנסת („כבוד לכנסת" — „הארץ" 2.7), הרי שעשה לה שירות של דב. אולם אם התכוון לסטירה, הרי שעשה את שירות הדב לציבור.

הכנסת איננה מושג מופשט. הכנסת היא קבוצת אנשים הפועלת בתוקף החוק כזרוע המחוקקת של שלטון דמוקרטי. את טיב פעולתה של הכנסת, רמת החוקים שהיא מחוקקת ומידת רגישותה לדעת הקהל שאותה היא אמורה לייצג, צריכה לקבוע תרומתו של כל אחד ואחד מחברי הכנסת. האם באמת עונים חברי הכנסת בישראל על דרישות אלה? אם כי היטיב מר רובינשטיין לראות כמה מגרעות המאפיינות מספר רב של חברי כנסת, הרי בסיכומיו היו סלחניות ופטסניות. סלחנות שלא במקומה יש בה כן הנזק. על מנת להוכיח זאת אצטט כמה מן הדוגמאות שהביא פרופ' רובינשטיין.

אחת הסיבות לירידת הכנסת היא „הסיכת המפלגה למנגנון אדיר הנשלט בידי מרכז רב כוח". אם אין חברי הכנסת כוכבים להילחם על מנת שיוכלו להביע את דעתם החופשית ולהצביע בהתאם למצפונם, הריהם חותרים בזאת תחת אבדן היסוד של הדמוקרטיה וגורמים לכלל יצירת דיקטטורה מוסתרת.

„הידע הסכני... דורש מומחיות שאין בידי חבר פרלמנט". האם אפשר להצדיק תופעה כזאת? האם מוכן פרופ' רובינשטיין להפקיד למשל את בטחון המדינה בידי חובבים חסרי ידע ומומחיות? נדמה לי כי זו התופעה הקן המדוקתה פגולות, ואפשר גם אפשר למצוא בישראל 120 אנשים בעלי ידע ומומחיות, שיוכלו לבנות באמצעות את המסגרות החוקיות והתחוקתיות הדרושות לבינינה.

„החיוב שהכנסת גדול כאשר משווים אותה לפרלמנט האנגלי". השוואות כלליות הוכאות בדרך כלל לאבזה. אולם נדמה לי שלא הכנסת גרמה אי פעם להתפטרותו של שר בממשלה, בעוד שדבר זה דווקא קרה בפרלמנט האנגלי. יתר על כן, לצערי מספר הופעות „הבורידה" בכנסת הישראלית נופל בהרבה מכמפה בהרבה בתי־מחוקקים נאורים אחרים, לרבות הפרלמנט הבריטי.

אחת המעלות שבהן נתהדרה הכנסת לדברי מר רובינשטיין היא: „הכנסת עצמה יוזמת חקיקה — הן באמצעות הצעות חוק פרטיות...". אין אירוניה גדולה מזו דווקא בימים אלו של רמיסת הצעות החוק של ח"כ האוהבר וח"כ לורנץ בידי מנגנוני המפלגות. ההבדל בין הפעלת משמעת סיעתית במקרים כאלו (להבדיל ממשמעת קואליציונית) לבין אקט דיקטטורי הוא מטושטש ביותר.

„אכן הדבר: לא כל חברי הכנסת הם בעלי שיעור־קומה...". מקובל עלי כי חלק גדול מחברי הכנסת הם בעלי שיעור־קומה כמתנבים, סופרים, מפקדי מחתרה או עורכי דין. אולם, מצטרף אני לדעתו של פרופ' רובינשטיין כי לא כולם בעלי שיעור־קומה בתפקידם כחברים בבית־המחוקקים. ומדוע בעצם לא לשאוף לשניים ולשלמות גם במקום זה?

אפשר היה להוסיף עוד כהנה וכהנה על נוכחות ומוסר, על כבוד חברי הכנסת ועל כבוד הבוחרים. אולם, מכיוון שהתכוונתי במכתב זה להגיב על הגישה שבמאמר יותר מאשר על עצם הנושא, אסיים בציון ההנחה שלא כל מי ששואף למשל דמוקרטי תקין יותר נראה בהכרח „ברוח גדולה ומבהילה".

פרופ' יואב אבישי
תל־אביב

מודעות על חשבון הנוסע

המודעות שפירסם לאחרונה אגד ובהן הושוו מחירי הנסיעה בארץ למחירים בארצות אחרות יש בהן יד־הר מגביבת דעה כשלעצמה, הבדרכה בהשוואה בלהדיר־כאותית זו.

פרסום המודעות העולה ודאי אלפי לירות, נעשה ע"י חברה מונופוליסטית ומסובסדת, כלציבור אין ברירה אלא להשתמש בשירותיה — בין אם השפרה ובין אם לאו, בין הייקרים ובין לאו. זאת ועוד: ההוצאה על פירסומים אלה ואחרים (ראה מודעות ענק בנוסח: „הנו אגד") נכללים כנראה בחישובי ההתייקרויות, שהן הלגיטימציה להבעת החברה להעלאת מחירים.

טענת אגד תהיה: בוודאי שיחסי ציבור טובים דורשים פרסום מודעות. ברצוני רק להזכיר לאגד, שבשע פרסומים דומה שערכה החברה ערב העלאה האחרונה בתעריפי הנסיעות זכה לביקורת קשה. נראה, שיחסי ציבור טובים אליבא דאגד מתבטאים בהתעלמות מביקורת.

מיכאל בן־אפרים
חיפה

עשן על סביבות חדרה

בערך אחת לשבועיים אני עובר דרך אזור חדרה, בנוסעי מחיפה לתל־אביב וחזור. ברוב המקרים האזור מכוסה עשן מסריח משריפת פסולת־גומי בחולות שמצפון לגבעת אולגה. היו מקרים שהעשן היה כה סמיך עד שהגביל את הראות בכביש החוף, ממש כמו ערפל.

יש בסביבה תעשיות גומי־קפק וצמיגים. גם ליתר הבעלויות יש חמרי אריזה סינטטיים שכתוצאה משריפתם נפלט עשן סמיך ומחניק. לא ידוע אולי לציבור כי בדיוק שורף את מה, אך העיריה בוודאי יכולה לבדוק ולאתר מי מזהם את האוויר בכל הסביבה ולהפסיק זאת.

הריכוז החמור ביותר מתהוות, עם הרוח הצפונית של אחה"צ, באיזור המגורים של גבעת אולגה, הוא משתרע אפילו עד מיכמורת. כשהרוח מערבית מגיע העשן לחדרה עצמה. השפלה שבין גבעת החולות במערב לבין גבעות העיר חדרה, שבה עוברת הרכבת, מתמלאת בעשן.

אם אני נתקל בתופעה לעתים כה קרובות, כנראה זהו האוויר שנושמים תושבי הסביבה בדרך כלל. או מה נזעקו על עשן מארובת מבזרה שהוא כאין וכאפס לעומת הערפל הסמיך והמסריח שיוצרים משריפת פסולת על החולות, שם הבערה היא גרועה ואטית ומפתחת עשן רב? אילו עורבו אותה במשרפה בתוספת דלק ואוויר מכניפות מכאניות, היתה הפסולת נשרפת מהר ויוצרת רק עשן מועט.

יצחק קישון
נהריה

אוויר במקום מים

כי אמר שיש מחסור במים בישראל? לעירית חיפה יש פתרון לבעיה זו: במקום מים היא מספקת לנו אוויר. ומי שאינו מאמין, יבוא נא אלינו לרחוב מוריה 72 ויוכח.

זה כמה שבועות שאנו חיים לבסטה ללא מים. הספקת המים מתנהלת כדי פעם בפעם בצורה סטורדית, אולם רוב הזמן אין מים. לעובדת זה אנו נהנים כשאגת אוויר הפורץ מברזים פתוחים, פרעש ה„אגורה" שאיננה מתמלאת וכו'.

לכבוד האמת, האספקה אף פעם לא היתה של הגובה אבלנו ובבטן הצי השנה האחרונה ניסתה מחלקת המים אי־אלה דברים, תחליפה צינורות — בלי הצלחה נראית לעין — אולם מה שנשאר עכשיו עבור כל גבול. אנשי מחלקת המים מתהללים, אך מה הם יכולים לעשות? הברת בלורית איננה מספקת די מים, חברת־החשמל איננה עורבת חשמל וכו' וכו'.

אנו מבינים. מה לעשות? צריך כנראה לסבול.

מ. היימן
חיפה

סיוט הדרכונים

קראתי את הידיעה של הנהלת השקלר אודות המדרים במחלקת הדרכונים של משרד־הפנים בתל־אביב („הארץ" 5.7). לפני כשבוע נקלעתי ללשכה הצלויה ונוכחתי בתל־אביב בכבוד הגוקר מבאחזותו והתלה לפני אחד המגבות המבצרים ביותר שראיתי איפעם במשרד ממשלתי כלשהו.

עשרות רבות של אורחים עמדו בחוזר צפוף ללא כל אפשרות לשיבה לסוכנותיהם בפני פקידי משרד־הפנים. צעקות ונערות נשמעו מכל עבר. בבהל מחלקת הדרכונים לא טכל לבצעק והורב לשמוע צעור תיהם של האורחים.

כמה אנשים שעמדו בתור סיפרו לי כי הגישו בקשה לקבל דרכון לפני יותר מחודש ועד היום לא קיבלו את הדרכונים.

קשה להאמין כי בשנת 1972 עדיין קיימים פקידים ממשלתיים שמנהיגים בצורה כל־כך פוגעת ומעליבה לאזרחים שכל חטאם הוא רצונם לקבל שירות יעיל ואדיב, שתמורתו משלמים הם בכסף מלא.

חנה ברזאשטיין
תל־אביב

ראיתי שמעתי

העברה תיאורטית

חבר שמכר השבוע מכוניתו וקנה במקומה אחרת כיד כבית זוכר כי בהדר התחבורה פרסם לאחרונה מודעות באדרות עיצים שניתן להעביר בעלות על רכב בכל סניפי הבנקים.

ליתר בטחון צילצל החבר אל סניף בנק לאומי בבית־הכרם בירושלים ושאל אם אפשר לבצע העברת בעלות. הוא נענה כי אכן אפשר. כשבוא עמה הופיע בסניף עם המסמכים הדרושים ופנה אל הפקיד. להפתעתו הבהיר לו כי הפקיד אינו יודע כלל במה אמורים הדברים.

פנה החבר אל מנהל הסניף וזה אמר לו כי אכבם אפשר לבצע העברת בעלות בבנקים, אך בינתיים רק באופן תיאורטי... מנהל הסניף לא הדריך כיצד עושים זאת, לכן גם לא הדריך את עובדיו הוק מזה חסרים לו הטפסים הדרושים.

לאחר שבזבז חצי יום נאלץ איפוא חברי לפנות למשרד הרישוי ושם ביצע את ההעברה. הרי המסדר של העברת הבעלות בבנקים נועד דווקא לחסוך זמן!

הצגת סוף השנה

ההצגות לרגל סיום שנת לימודים בבתי־הספר הן תופעה שבשיגרה ורבתן כאר חובבניה בדרך כלל. הפתעה נעימה נגרמה אפוא, לצופים בהחזמר „צללי הבוסתנים" בביצוע החוג לדרמה של בית־הספר התיכון בקרית־חיים בחיפה.

את הצלחת המחזה יש לזקוף לזכות מורה להיסטוריה במוסד, לשעבר שחקן מקצועי — יונתן ברלאי. הוא עצמו תרגם את המחזה עיבד אותו, הרכיב צוות ובכל להוציא תחת ידו דבר מתוקן ונאה. ואכנם צוות הילדים הקטנים במחזמר היה מצוין וגם ה„כוכבים" מקרב תלמידי הכתות הגבוהות בתיכון היו מלבבים. את אחד התפקידים הראשיים מילאה תלמידה תיכון שפחיה שבהחרה לא כבבר לשבבית נערת ישראל.

המחזמר עורר התלהבות רבה בקרב הצופים. על הצלחת המחזמר העידה העובדה שהמרכז הקהילתי בית גלעד „קנה" אותו והציג אותו במיוחד לקהל הרחב.

נוסע עובר בגשר

לאחר ביקור של כשבוע ימים ביהודה ושומרון יצא מזכיר הוועד הפועל של האיחוד הלאומי הירדני, מוחמד סעד, בהרינו הוחה לרבת־עמון.

לפני שעבר את גשר אלנבי הביע בפני את התרשמותו מהפיתוח והקידמה בגדה ובישראל. הוא הוסיף כי בדעתו לבקר שוב בגדה בסוף הקיץ.

קרן המזכיר

קבוצת ידידים של ד"ר יצחק הבמן ז"ל, שהיה מזכירה הכללי של האוניברסיטה העברית, יזמה הקמת קרן לזכרו של אמש. בביאוריה של הקרן הוגדו המטרה לפירסום ספרים בחקר בהם עוסק המנוח לתולדות אסיה ואפריקה של האוניברסיטה העברית.

עדיפות תינתן לספרים שעיקרם [illegible] בדורות האחרונים. [illegible] ד"ר הבמן ז"ל. [illegible]

רי"ק

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הזדמנות אחרונה לבלס ושזיפי להכניע המינימום

באליפות ישראל באתלטיקה שתיפתח במוצ"ש ברמת־גן ותימשך שלושה ימים

מאת אברהם פז
כתב ספורט „הארץ"

בצילה של אולימפיאדת מינכן הקרבה והולכת ובמזג האוויר הקריר קמצא של שעות הערב — תגיע מחר עונת האתלטיקה לשיאה, עם פתיחתה של האליפות השנתית, שתרכז אליה את הטובים שבאתלטים הישראלים. הם יורובנו להציג משהו מן הסמון בכשרונם, כאשר לצידם יופיעו כמה עשרות אתלטים אמריקאים, שהישגיהם האישיים טובים, במקרים רבים מן השיאים הישראליים — או מרמתם של הטובים במשתתפים הישראליים.

עם כתיבת שורות אלה ברי לנו שעל פי התכנית המקורית תתארח האליפות באצטדיון הלאומי ברמת־גן. אולם האכסניה לתחרויות עלולה לנדוד למכון וינגייט — ולמסלול החצבואר שלו.

אך יהיה אשר יהיה מקום האליפות מובטח שנראה כמה מאבקים מרתקים, בעיקר נוכח העובדה שלגבי אתלטים מסוימים תהיה האליפות הזדמנות כמעט אחרונה להוכיח את יכולתם. עמיתיהם, שאין להם יומרות אולימפיות, יעדיפו להשתתף בסהו מן ההתקדמות שהשיגו בעונה החולפת — אם השיגו — או להקן כמה מן השיאים.

העובדה הבולטת הראשונה, בטרם גורינה ידיה התנוקה עמה יפתחו התחרויות אלה — היא הרצינות הבירבית בה מתייחסים מארגני התחרויות למאורע. עובדה זו בולטת גם מתיכנון של לוח הזמנים ושיבוץ התחרשים, כבר ניקוד. לכן התכנה הייקבית יותר של רשימת המשתתפים והמשראות שיהולו עליהם.

ארהן קפרני

התיקון המלכעותי ביותר באליפות הנוכחית הוא העובדה שלא כל התחפן בהופעה במסגרת אליפות — יכול לבוא וליטול בה חלק. הוצבה הגבלה ברורה והוכנה רשימת זכאים ואלה בלבד יורכו להתר. חידוש נוסף: כתחרה יהיה רשאי להשתתף רק בשלושה המקצועות — ולא יותר. הופעות הפבר של גדירה סיטונית מבקצוע למקצוע, תוך צבירת מדליות — הפלם.

בוכה ההתיחסות הרצינית יותר של המארגנים — אשר נקווה, כי תתבטא גם בארגון במגרש עצמו ובהקפדה על לוח הזמנים — מן הראוי שנצפה למשהו גם מן האתלטים שלנו. אבל מי שמקורב למתרחש על מסלולי הריצה בארץ אל יצפה להגיע ליציבי האליפות, להתיישב בנוחות ולהמתין להישגים יוצאי דופן.

שכן, האליפות הנוכחית, לא תהיה שונה מבחינה זו, מאלה שקדמו לה. היא תבלוט פעם נוספת הרבה יותר בגלל מה שלא יהיה בה, כאשר הדות לכה שאכן יתרחש על מסלוליה. תחילה החסר. לא נראה התבודדות עתירת הישגים בריצות הקצרות בין הגברים. לא נראה גם מאבקים חודגים מהשיגרה לידי בור הקפיצה במוט או הקפיצה לגובה. לא נהנה מיכולת מעולה של הודפי כדור ברזל או זורקי דיסקוס במעלתם.

משולש לשי ברתק

אבל אנו עשויים לראות התמודדות מרתקת — לפחות כבחינת עושר המשתתפים — בריצות 800 ו־1500 מטרים לגברים. אולי גם במאבק מסקרן על המקומות שלאחר הראשון בריצות 5000 ו־10000 מטרים, כאשר יובל וינגייט יבלוט בכולן. נצפה לראות את יצחק סיגורה משפר את הישגו בהליכה כיוון, כדי להציב את השיא הישראלי החדש שלו, קרוב יותר לרמה העולמית — ואם יש מסוגל לכך בארץ, הרי זה סיגורה. לגבי כל היותר — הכל פתוח — הכל בדמה שפל.

אשר לנשים — אצלן נחפש מכמון יותר ברחוק. ריצה 100, 200, 400, 800 ו־1500 מטרים יישלטו ברגלי אסתר שחמורוב, אביבה בלס וחנה שזיפי.

שתי האחרונות ינסו לנצל את האליפות להתמודד עם המינימום. אבל אם ינקטו בשיטה שהציב בבגד גביע הרמטכ"ל בכדורגל — אין ספק שגם הפעם יעמוד מילון המינימום חורץ לבון של לעג.

לשחמורוב השלוש גם בריצה 100 מטרים במשוכות, קפיצה לרוחק. אריה אברבוביץ הגבה להשתתף בגלוסנבורסקר או שניים בקפיצה לגובה — ואנו מאחלים לו יותר מכך — תוך כבס במחמרי השגה לצבור ידיעות במרחב האחרונה. ההיה הפצמותו כלשהי, בבעגלי הזיפה התורקה — אך לא יותר.

אבל אילו כאלהב אתי אם כואי להתר על עבר ליד הטלוויזיה — אולי על בשדר בטסף של מבט ספורט — אטול על עצמי את האחריות לדבר: אכן, עבר זאת — תרף הצעבה שהטלוויזיה תעביר שידור יחיד בגברי האליפות ב„מבט ספורט".

לאליפות, שעלולה היתה להיות ישראלית טיפוסית, יהוסף הצבע בדמה זה. הבלון אמריקאי שבמבו היזק מבודת של אתלטיקה טובה. ובעבור מקצה בזה, אף עלא בוכתחים הישגים עלביבים — כוזה הבאבק.

מכבי מאיים להחרים אימוני נבחרת השחיה

בגלל אי־הזמנת המאמן נחום בוך

מאת סופר ספורט „הארץ"

נציגי מכבי בהתאחדות לספורט מאיימים לא לשגר היום את שחייני מרכזם לאימוני סגל נבחרת השחיה במכון וינגייט, בגלל ריב מאבקי השחיה שנודע כבר בפגישות הצמרת הרבות בין ראשי מרכזי הפועל ומכבי.

נציגי מכבי רוגזים על כך שמאמן השחיה מטעם מכבי, נחום בוך, שלדבריהם צריך לעבוד עם השחיינים, לא הוזמן למחנה האימון. למחנה הוזמנו רק גרשון שפע והמאמן האוסטרלי.

דובר ההתאחדות לספורט מסר אתמול, כי לא קיים שום סיכום לפיו יזומן בוך למאמן בכיר של שחייני ישראל. יו"ר ההתאחדות לספורט הודיע לנציגי מכבי, כי אי הופעה לאימוני הסגל תהיה עבירה משמעתית.

הפינים והבלגיות אלופי אירופה בכדורעף לבתי"ס

מעופפות רמות־חפר נכנעו בגמר דרמטי לבלגיות

מאת סופר ספורט „הארץ"

קבוצת המעופפות של רמות־חפר נוצחה שלשום בלילה על־ידי הקבוצה הבלגית, בגמר אליפות אירופה בכדורעף לבתי־ספר.

המשחק היה מרתק ודרמטי, נמשך כשעתיים וחזו בו 2500 צופים בקיבוץ העוגן. ישראל ניצחה במערכה הראשונה 10:15; אך בשניה ובשלישית ניצחו הבלגיות — ברביעית ישראל — 10:15 ובמערכה האחרונה המכרעת ניצחו האורחות — 12:15.

במשחק הגמר לבנים ניצחו הפינים פינלנד את הבלגים — 0:3. בדרוג הסופי זכתה קבוצת הבנים כאחד־העם בפתח־תקוה במקום השלישי.

שיוט שולמן בחדרה

שיוט שולמן, בסירות מדגם 420, יהיה מחר משעה 9 בבוקר מול חוף חדרה.

גולאגונג נגד קינג היום בגמר ווימבלדון

לונדון, 6 (צ"ר). במשחק הגמר לנשים בווימבלדון יתחרו היום (היום) בין הטניסאית איבון גולאגונג אלופת אוסטרליה בת ה־20 כאוסטרליה והאמריקאית בילי־ג'ין קינג בת ה־28.

במשחקי חצי־הגמר, ניצחה גולאגונג לאחר קרב שנמשך שעה וחצי את הכוכבת האמריקאית בת ה־17, כריס אוורט 4:6, 6:3, 6:4. קינג המאמצה פחות, כשניצחה את בת־ארצה, רוזמרי קזאלס 6:2, 6:4.

לקינג תהיה זו הופעה שביעית בגמר, כתן זכתה שלוש פעמים מ־1966 עד 1968. אשתקד ניצחה קינג בחצי־הגמר על־ידי גולאגונג אשר זכתה בגמר על האוסטרלית מרגרט קורט.

בגמר זוגות לגברים יתמודדו האמריקאים סטן סמית ואריק ואן דילן, עם הזוג [illegible]

[illegible] לאן את [illegible] אפריקאים [illegible]

ברוך הישווה השיא העולמי בדיסקוס

שטוקהולם, 6 (צ"ר). [illegible] ריקי ברוך, בן ה־25, [illegible] בשטוקהולם את השיא העולמי של האמריקאי ג'יי סילבסטר, כשהזהיק ל־68.40 מטר.

בתחרות זו נקבעו הישגים מצוינים נוספים: [illegible] בן ה־23 [illegible] את השיא [illegible] ב־5000 מטרים, [illegible] 13:27.4 דקות [illegible] 13:29.6 [illegible] ב־3000 [illegible] 5.2 [illegible]

[illegible]

פאריס, 6 (צ"ר). [illegible] בפאריס את השיא [illegible] במרוץ שליחות 400×4 מטר, [illegible] את המרחק ב־3:28.8 דקות. השיא הקודם [illegible] באליפות אירופה האחרונה [illegible], היה 3:29.3 דקות.

בגביע העולמי הקטן:

ברזיל — סקוטלנד 0:1

ריו דה ז'אנירו, 6 (צ"ר). שער שכבש הקיצוני הימני הנודע ג'איר־זיניו בדקה ה־81, העניק נצחון לנבחרת הכדורגל של ברזיל על נבחרת סקוטלנד 0:1, במשחקי הגביע העולמי הקטן הנערכים בברזיל.

בכך זכתה ברזיל על בקומה הראשון בבית א'. נצחון זה גם הקנה לנבחרת המנצחת הישג נדיר: 32 משחקים בין־ארציים רצופים ללא הפסד.

המתאגרפים היום לשווייץ למיפגש גומלין ביום א'

בסגל שלושה עולים חדשים מבריה"מ

מאת אבי [illegible]
כתב ספורט „הארץ"

מתאגרפי ישראל יוצאים הבוקר לציריך, כדי להחזיר לצנף את יוקרתו שאבדה כאשר הובסו על־ידי נבחרת שוויץ בארץ בשיעור 5:15.

11 המתאגרפים היוצאים עם המשלחת יתמודדו ביום א' נגד מתאגרפי שוויץ. משיחה עם אנשי המשלחת נתברר, כי נצחון על נבחרת שוויץ היא המשימה החשובה ביותר למתאגרפים. הם רוצים להוכיח, כי ההפסד בישראל לא שיקף את יכולתם.

תחרות נוספת כבפה למתאגרפים באוסטריה, בה יתמודדו ב־15 בחודש נגד קבוצה מקומית. מאוסטריה ימשיכו לדנמרק ויתמודדו גם שם עם קבוצה מקומית. אם מבצם של המתאגרפים יהיה עדיין כפיר, יחזרו לאוסטריה לתחרות נוספת.

שלושה עולים מרוסיה

בבחירת היוצאת היום לשווייץ תופעה חדשה שלא היתה מקובלת: שלושה מתאגרפים עולים חדשים מרוסיה: חיים זילברפיס (שלושה חודשים בארץ), יעקב לוכסמבורג (חודשיים בארץ) והאלכסנדר פלקר בין (ארבעה חודשים בארץ) — שהם תוספת כה ומהלומה רציניים, בעזרתם מקווה אנשי האיגרוף לחזור בנצחים מהמפגש עם השוייצים.

בצד כלילת החדשים, גם ותיקים כמו אברהם צור ומשה מנח שלא עלו לזירה במיפגש הקודם עם השוויצים. במשלחת גם אביטל לוי, יהונתן כהן, אביגדור והרי רשגי בני הכירוטים אגבורה כופיק ויוסף בך־יוסף.

הנבחרת קיבלה באחרונה אימונים מבורבלים בפיקוח המאמן אריה ודיני כרוב. בשבוע האחרון התאמנו חברי הסגל במועדון מכבי תל־אביב והתאכסנו במלון בתל־אביב כאחר ולא נמצא מקום מתאים עבורם במכון וינגייט.

בראש המשלחת יעמוד יגאל גריפל, עמו יוצאים גם שני שופטים, דק לו ואביל הגליוני.

בליגה בכדורמים

במסגרת הליגה בכדורמים יהיו בסוף השבוע המשחקים הבאים: היום — הפועל גבעתיים — הפועל גבעת־ברנר, הפועל אפיקים — מכבי חיפה, הפועל תל־אביב — אס"א ירושלים, ב.ב.ע. — הפועל פתח־תקוה. מחר אס"א ירושלים — ב.ב.ע. מכבי חיפה — הפועל תל־אביב, הפועל גבעת־ברנר — הפועל אפיקים, הפועל טבעון — הפועל גבעתיים.

ביום ראשון!!

בואו למזנון יום ראשון המפורסם של מלון שרתון

תהנו מסעודה כיד המלך במזנון המלא כל טוב, ומיד לאחר מכן — ובמחיר כולל — תבלו במרבד הקסמים, שם יופיעו:

* **מרושי טיילור** — הזמרת האקזוטית מספרד
* **ג'וני בופלו** — ותזמורתו המשלהבת מאיטליה
* **חמישית המטרונומס** — תזמורת הריקודים של מרבד הקסמים

מחיר כולל 35.00 ל"י (כולל מיסים)

מלון שרתון־תל אביב
Sheraton-Tel Aviv Hotel
SHERATON HOTELS AND MOTOR INNS, A WORLDWIDE SERVICE OF ITT

כל יום רביעי בשעה 5 אחה"צ תצוגת אופנה מעולה ותוכנית מרבד הקסמים המלאה. כל יום שבת בשעה 5 תה מנחה, ריקודים והתכנית המלאה של מרבד הקסמים. 10 ל"י לאיש (כולל מיסים)

להשכיר מוסך חניה
בחיפה רחוב מרגלית 59
תמורת 60 ל"י לחודש
לפנות לטלפון 04—660545

תכנית שבועית

הנהלה

היום יום שישי 7.7, בשעה 8.45 בבקר, ישיבת הנהלת המפלגה בבית מרכז המפלגה קומה ד'.

ארגון דוברי אנגלית ליד המפלגה הליברלית

ביום שבת 8.7, בשעה 11.00 לפנה"צ, בשיתוף פעולה עם בית ציוני־אמריקה, קידוש לעולים והרצאה ביידיש. המרצה מר אריה דולצ'ין — יו"ר מרכז המפלגה, דברי פתיחה: מר י. אלקוב — יו"ר הארגון. תכנית אמנותית מתאימה. הפעולה תתקיים בבית ציוני אמריקה בת"א, רח' דניאל פריש 1.

המועצה המוניציפלית

ביום שלישי 11.7, בשעה 5.00 אחה"צ, תתקיים ישיבת חרום של המועצה המוניציפלית בבית המפלגה הליברלית בת"א, רחוב אבן־גבירול 68, קומה ד', באולם „מירנבורג", בהשתתפות נציגינו בעיריות ובמועצות המקומיות, יו"ר הסניפים, יו"ר הועדות המוניציפליות המקומיות וחברי הועדה המוניציפלית הארצית.

כפר קרע

ביום ראשון 9.7, בשעה 10.00 לפנה"צ, תתקיים פגישת פעילים בכפר־קרע, בהשתתפות חה"כ ד"ר [illegible] — יו"ר המפלגה ומר זאב גרגו.

חוג דוברי אנגלית — מרחב תל־אביב—יפו

ביום ראשון 9.7, בשעה 8.00 בערב, פגישת פעילים בבית המפלגה קומה ד' (במזנון), בהשתתפות מר י.ב. אלקוב — יו"ר החוג.

נצרת עילית

ביום שני 10.7, בשעה 11.30 לפנה"צ, תערך פגישה בביתה של גב' יפה קופר בנצרת־עילית, בהשתתפות מר זאב גרגו ומר ברוך גלפר — מזכיר סניף טבריה.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום שני 10.7, בשעה 5.00 אחה"צ, מתכנסת לישיבה החטיבה הליברלית בעירית תל אביב—יפו, בבית המפלגה בת"א, קומה ד' (במזנון). הסיעה מתכנסת בשעה 6.00 בערב, באותו מקום.

ארגון נשים / חיפה

ביום שני 10.7, וביום שלישי 11.7, ימי עיון לחברות [illegible] של הארגון. הקהל מתבקש להענות [illegible] יפה.

ביום שלישי 11.7, בשעה 5.30 אחה"צ, ישיבת ההנהלה במועדון המפלגה, רח' הנביאים 32, חיפה.

דימונה

ביום שלישי 11.7, בשעה 2.00 בצהריים, פגישת פעילים בדימונה, בהשתתפות [illegible] — חבר הנהלת המפלגה ומר זאב גרגו — מזכיר מח' הארגון הארצית.

כפרים: אבלין, קבול, תבורה

ביום חמישי 13.7, בשעה 12.00 בצהריים, תערך פגישה בביתו של מר אהרן יוסף סלמן בכפר אבלין, עם נציגי הכפרים: אבלין, קבול ותבורה, בהשתתפות נציג הסיעה.

מרחב תל־אביב—יפו

ביום חמישי 13.7, בשעה 7.30 בערב, מתכנסת הנהלת המרחב בראשותו של ד"ר עקיבא הופמן, בהשתתפות חברי מרכזת הסניף, לדיון על בעיות המעמד האיזרי. הישיבה תתקיים בבית המפלגה, קומה ד' באולם „מירנבורג".

קבלת קהל / בית הקליטה

מסדרי המחלקה פתוחים לקהל הרחב בעניני קליטה וייעוץ בכל יום משעה 8—11 לפנה"צ, וביום שלישי משעה 5 אחה"צ. המעוניינים מתבקשים לפנות לבית המפלגה הליברלית בת"א, רח' אבן־גבירול 68, קומה ד' חדר מס' 610, למר אריה בליך — מזכיר המחלקה.

כמו כן אפשר לפנות ליו"ר המחלקה [illegible], במשרדו בת"א, רח' בלפור 1, טל. מס' 611202.

קבלת קהל / מרחב תל־אביב—יפו

חברי מועצת העיר מטעם המפלגה [illegible] 5—7 אחה"צ, בבנייני המפלגה הליברלית קומה ה' חדר מס' 503, 504.

קבלת קהל בענינים [illegible] אבן־גבירול 68, קומה ד' בכל יום בשעות 9—1 לפנה"צ, ו־5—7 אחה"צ בחדרים 502, 503 (פרט לימי שלישי ושישי).

חיפה / ארגון נשים

[illegible] 15.7, בשעה 8.15 בערב, באולם [illegible], רח' הנביאים 32, בהשתתפות [illegible] עולים חדשים מבריה"מ, [illegible]

ארגון נשים / אשקלון

ביום חמישי 13.7, [illegible] 12.00 לפנה"צ.

הידעת כי
בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.
ראה מודעה בעמוד 19
הארץ

המרכז לשרותי התנדבות למתנדבים למפעלי הקיץ:
לשכת המתנדבים בירושלים
עברה
לבית אגרון, רח' הלל 37
הכניסה 1, קומה ב', טלפון: 226191
המתנדבים מגיל 16 ומעלה יתקבלו
בימים א — ה בשעות 6 — 4
ההתנדבות - צו השעה

אתר התיירות בראש הנקרה
* רכבל ונקרות
* מסעדת מצפה ראש הנקרה
* דוכן מזכרות ומתנות
פתוח כל יום מ־8.00 בבוקר ועד חצות

למכירה
גרוטאות מתכת, ברזל
פח, קונוסים, עץ וכו'
את הגרוטאות ניתן לראות [illegible]
הצעות יש להפנות [illegible] בע"מ, [illegible] 60, ת"א.

איגוד שוחרי בריאות בישראל
בכל יום שני בשבוע, בשעה 8 בערב, באולם בית ספר „[illegible]", רח' אדם הכהן 5, תל־אביב, [illegible] בקביעות הדגמת תרגילי ההתעמלות בריאותית [illegible] והקרבה [illegible].
[illegible] הציבור מוזמן.

PHILCO

זה ממש אוצר

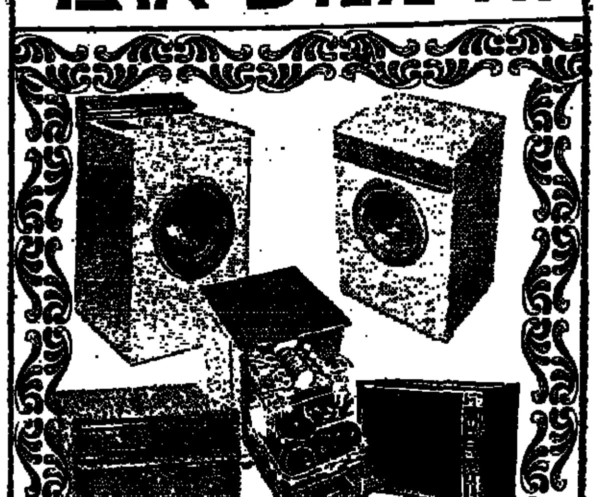

✱ מכונות כביסה ✱ טלוויזיות ✱ מכונות יבוש
✱ מדיחי כלים ✱ מזגני אויר תוצרת ארה"ב

פילקו תמיד באיכות עולמית

PHILCO

איזור התעשיה בת־ים, רח' הסוללים 9, טל: 86 01 11

פועלים בנשר קבעו לעצמם "שעות קיץ"

מאת סופר "הארץ" בחיפה

בבית החרושת נשר לתעשית מלט שליד חיפה, מקיימים פועלי האחזקה, כ־90 במספר, מזה כמה ימים, שביתת האטה וכתוצאה מכך ירדה התפוקה במפעל.

בצעד זה נקטו הפועלים כדי לאלץ את ההנהלה לאשר להם "שעות קיץ", לפי זמנים שקבעו לעצמם הפועלים והם גם קיצרו לעצמם באורח שרירותי את שעות העבודה.

ההנהלה שלחה הודעות אישיות לפועלים ואיימה בנקיטת צעדים, וכן ביקשה התערבות מועצת הפועלים המקומית.

ערב ספרותי לכבוד שגרירת מכסיקו

מאת סופר "הארץ" בירושלים

אמש נערך ב"בית הסופר" בירושלים ערב ספרותי לכבוד שגרירת מכסיקו בישראל, הגב' רוסריו קאסטליאנוס, לרגל קבלתה את פרס טורסקי לספרות יפה במכסיקו. על אישיותה ויצירתה הספרותית דברו מר שכאי גולן, בשם אגודת הסופרים; מר יוסף גוברין, מנהל המכון המרכזי ליחסי תרבות ישראל—איברו אמריקה ומר נחום כגג, מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים.

הסופרת קראה משירה ובדברי תשובתה הביעה המשאלה לקיים פגישות ושיחות עם סופרי ישראל.

פיצויים מוגדלים למפוטרי "גיבור" בבני ברק

מאת סופר "הארץ" בגוש דן

הסכם תשלומים לפועלי מפעל גיבור בבני־ברק שנסגר, הושג אור ליום אתמול בין מזכירות מועצת פועלי בני־ברק לבין הנהלת המפעל. מזכיר מועצת הפועלים מר דוד זכות אמר, כי לעובדים ישולמו פיצויי פיטורין מוגדלים בתתאם לותק. לפועלים שעבדו יותר משנה ישולמו פיצויים בשיעור של שבוע נוסף למגיע להם לפי החוק (שבועיים) הם יקבלו תשלום של שלושה שבועות. החל בשנה השלישית ישולמו שלושה שבועות נוספים (6 שבועות בסך הכל); החל בשנה הרביעית 5 שבועות נוספים (7 שבועות בסך הכל) ולאלה העובדים יותר מזה ישולמו פיצויים בשיעור של חודשיים לכל שנת עבודה.

לעובדים שעמדו לפני פרישה לגימלאות התחייבה ההנהלה, לדברי מר זכות, להשאירם בעבודה ב"גיבור" עד הגיעם לגיל פרישה ויציאתם לגימלאות. לגבי נשים בהריון סוכם כי ימשיכו בעבודה או יקבלו פיצויי פיטורין וכן תשלום מיוחד עד הלידה. לגבי מספר קטן של עובדים חולים ונכים סוכם כי ועדת שניים תקבע את תנאי פרישתם. עם חתימת ההסכם הסירה מועצת פועלי בני־ברק את המשמרות שהציבה ליד המפעל.

התקנות להגבלות ההוצאות העיסקיות יופעלו למעשה רק מראשית חודש יולי

ההתחשבנות — בסוף כל חודש ✱ עודפי מקדמות יקוזזו רק נגד מס שיוטל בעתיד (!!)

מאת איתן ליפשיץ,
סופר "הארץ"

התקנות החדשות בדבר הגבלתן של ההוצאות העסקיות יופעלו הלכה למעשה רק מראשית חודש יולי, אם כי תחולתן הפורמלית היא מראשית שנת הכספים — מסרו אתמול נציב מס הכנסה יעקב תמיר וסגניו ה"ה ס. מרגלס וא. דובנוב במסיבת עתונאים בירושלים.

לגבי ההוצאות העסקיות שהוצאו בחודשים אפריל, מאי, יוני, יחולו ההתקנות הקודמות.

נמסר כי מעתה ואילך תנוהל ההתחשבנות בדבר הוצאות עסקיות עם שלטונות המס בסופו של כל חודש. כל נישום יחוייב בהגשת דו"ח חודשי מפורט (כדוגמת דו"ח ניכויים) ביחס להוצאות עסקיות שלו ושל שכיריו. כל הוצאה חורגת מעבר לסטנדרטים שנקבעו במפורט בתקנות תוכרז על־ידי שלטונות המס כהכנסה והנישום יחוייב לגביה בתשלום מידי של מקדמה בשיעור 50 אחוז מהיקף ההוצאה החריגה.

התקנות החדשות תקפות — וזה בניגוד לנהוג בעבר — גם לגבי מוסדות שלא למטרת רווח — היינו עיריות, איגודים, ועדים, מוסדות לימוד, אגודות שיתופיות וכו' — ולא רק לגבי מפעלים עיסקיים.

העודף — לקיזוז

מקדמה זו, בשיעור 50 אחוז מן ההוצאות החורגות תהווה חלק מן המס שאותו צריך הנישום לשלם לאוצר. במידה שהמקדמות עולות על המס שצריך הנישום לשלם באותה שנת מס לא יוחזר לו עודף המס. עודף זה אפשר יהיה לקזז בשנות המס הבאות, רק נגד המס שיוטל בעתיד. לא תוכל לדרוש עודפי מקדמות גם חברה הסובלת מהפסדים.

התקנות מפרטות את סוגי ההוצאה שיוכרו לצרכי ניכוי ממס.

✱ כיבוד. אם הכיבוד נעשה במפעל במקום העיסוק של הנישום (במובן הצר של המושג) ובלבד שסכום הניכוי לא יעלה על 4 ל"י לאדם.

סכום גבוה יותר לא יוכר לניכוי. במידה שהכיבוד נעשה מחוץ למקום העיסוק ואפילו יהא זה בית־קפה סמוך — לא יוכר כלל ניכוי של ההוצאה.

✱ נסיעה לחו"ל — אם הנסיעה היתה הכרחית (ואין זה מספיק אם היא היתה נחוצה או מועילה) יותרו לניכוי הסכומים שלא יעלו על 40 דולר ליום בעד הוצאות לינה ו־25 דולר בעד כל ההוצאות האחרות. במידה שהסכום עולה על הסכומים הללו יש לציינם על גבי הטפסים.

✱ אשל בארץ — ההוצאה תוכר רק אם הנסיעה היא בתפקיד אל מחוץ למקום המגורים הקבוע ואל מחוץ למקום העיסוק העיקרי וכן אם מהות העיסוק מצריכה שהייה וארוחות בחוץ. התקנות מפרטות כי ארוחת בוקר תוכר רק אם יצא הנישום לפני השעה 8.00 בבוקר; ארוחות צהריים תוכר רק אם שהה הנישום [illegible] וארוחת ערב רק אם היא נאכלת לאחר 19.00. הסכומים שיוכרו הם עד 5 ל"י לארוחת בוקר עד 12.50 ל"י לארוחות צהרים וערב. במידה שהנישום מנהל ספרי יציאה בתפקיד יוכרו ללא צורך בקבלות הסכומים הבאים: 3 ל"י לארוחת בוקר; 8 ל"י לארוחת צהרים ו־4 ל"י לארוחת ערב.

✱ הוצאות רכב — העובדה העיקרית המתגלה מתקנות אלה היא שההוראה ביחס לאחזקת רכב לפקידים בדרגים במנגנון הציבורי וכל אלה הצמודים להם בסקטורים האחרים אינן משתנות. לגבי האחרים, תוכר להבא הוצאה של שני שלישים בלבד מן ההוצאות הקבועות — רשיון, מיסים, ביטוח ופחת; לגבי ההוצאות המשתנות — דלק, שומנים, שרותים, ותיקונים, חניה וכדומה 20 אגורות לכל ק"מ של נסיעה עסקית. התקנות מפרטות אפשרויות אלטרנטיביות לחישוב ההוצאה המוכרת בניכוי, אך בכל מקרה מניחות התקנות כי שני שלישים מן ההוצאות על מכונית הינן לצרכי עסק ושליש נוסף למטרות פרטיות.

התקנות החדשות מפרטות גם היתרים לנכוי הוצאות אירוח של אורחים מחו"ל ומתן מתנות.

נציב מס הכנסה מסר כי אין לו שום אומדן לתוספת הכנסה של האוצר כתוצאה מתקנות אלה. "כל אומדן שיפשה הוא בגדר של השערה בלבד". התקנות הללו מקשות על אפשרויות להמנצות ולהשתמטות ממסים.

למעלה: דתיים — ליד הכותל. נגד מעצר האברכים החשודים בהצתת חנות ארוס בת"א; באמצע: מפגינים — נגד רכישת אוטובוסים גרמניים ע"י אגד; למטה: מתמחים מבתי־ספר לרפואה בעת הפגנתם בתל־אביב.

גם תושבי ראבסייה רוצים לחזור לכפרם

אנשי הכפר היו מתקופת שיירת יחיעם; ✱ הרימו דגלים לבנים — אבל פתחו ביריות

מאת יהודה אריאל,
סופר "הארץ"

בעקבות מאבקם של עקורי איקרית ובירעם הנוצרים, העלו בימים האחרונים התושבים המוסלמים לשעבר מכפר ראבסייה שבמזרח לנהריה, את דרישתם לשוב לכפרם. הם פנו במכתב אל ראש הממשלה, ליועץ לענינים ערביים ולמשרד הדתות ומבקשים לאפשר להם לשקם את המסגד ובית הקברות כשלב ראשון לפני שובם לכפר.

את המכתבים בענין החזרת תושבי ראבסייה שלח מר מחמוד סאלם (37) הגר בעכו העתיקה ועובד במפעל אסקר. לטענתו יצאו תושבי ראבסייה לקבל את פני החיילים בדגלים לבנים בעת כיבוש הכפר. כמה מהתושבים חזרו אחרי הקרבות לעבד את אדמותיהם והם הגישו בקשה לצו־על־תנאי לבג"צ. מר סאלם סבור, כי מה שמגיע לעקורי איקרית ובירעם מגיע גם לערביי ראבסייה.

תקפו את שיירת יחיעם

מוכתר ראבסייה שייך ראבה הודיע ב־1948 למפקדת ההגנה בגליל המערבי — כשבועיים לפני כיבוש האזור — שכפרו לא יילחם נגד היהודים. אך כאשר הגיעו כוחות ההגנה למבואות הכפר באמצע מאי 48 נשמעו יריות. פרץ קרב קצר והכפר נכבש. נמצאו בתוכו כמה קצינים של קאוקג'י שלא הצליחו להימלט.

בחיפושים בכפר נמצאו בכל הבתים תרמילים, בגדים וחפצים אישיים רבים של אנשי שיירת יחיעם שנהרגו כחודשיים לפני כן בכביש כברי־ראבסייה. היה ידוע שאנשי ראבסייה השתתפו בפועל בהתקפה על השיירה.

אחדים מתושבי ראבסייה שלא ברחו לעבר קוי קאוקג'י, ניסו בשנת 1950 לחזור לכפרם וכן ניסו לעבד את אדמותיהם. הם הועמדו למשפט צבאי בעכו ונידונו כולם על כניסה לשטח צבאי ללא אישור.

כעבור שנה, הגישו בג"צ על תנאי נגד המושל הצבאי. בג"צ קבע בזמנו שאם התושבים לשעבר יוכלו להוכיח שלא היו נפקדים הם רשאים לשוב לכפרם, אחרי שהמושל הצבאי יסיר את ההגבלות מהשטח. אנשי ראבסייה לא יכלו להוכיח את היותם בלתי נפקדים ולא הורשו לשוב. אחדים מתושבי הכפר שלא ברחו לארצות ערביות שכנות, מתגוררים כיום בכפרים שונים בגליל המערבי. אדמות הכפר נמסרו לקיבוץ השומר הצעיר עברון ולמושב נתיב השיירה.

מוכתר הכפר שייך ראבה נתפס בשנת 1954 בעת שעסק בהברחות עם מסתננים שבאו מלבנון דרך הים דרומית משבי ציון ונשפט בבית דין צבאי.

מקיבוץ עברון אי אפשר היה לקבל אתמול תגובה כלשהי על דרישת אנשי ראבסייה לשעבר. גם יו"ר המועצה האזורית געתון, מר אברהם גנן, חבר יחיעם, לא היה מוכן להגיב.

ואלה בשלהם — מצפון!

מזכירות הדור הצעיר במפ"ם פנתה אתמול לממשלת ישראל לתקן עוולות ישנות מזמנים עברו ועוולות חדשות ולהחזיר לבתיהם ולכפריהם את עקורי איקרית ובירעם, ואת הבדואים לפיתחת רפיח.

"העובדה שקיבוץ השומר הצעיר ברעם שבגליל וקיבוצי השומר הצעיר בנגב קוראים לממשלה לעשות כן מעידה ומוכיחה לא רק על רגישות הצפונית ומוסריה גבוהה אלא גם על כך שזוהי הדרך היחידה ליחסי שכנות טובים ואחוות עמים אמיתית" — נאמר בהודעה.

ש. פרס — על מעמדן של ארה"ב ובריה"מ באזור המזה"ת

השר שמעון פרס ייצג אמש את הממשלה במיפגש לרגל יום עצמאותה של ארה"ב, שנערך מטעם אגודת ישראל־אמריקה במלון דן בתל־אביב. הוא דיבר על מעמדן של ארה"ב ובריה"מ במזה"ת ועל יחסן לבעיותיה ולמאבקה של ישראל.

בנוכחות שגריר ארה"ב מר וולוורת בארבור, נציג משרד החוץ אפרים עברון וראשי אגודת הידידות ד"ר ג'ורג' וייז וח"כ ד"ר א. אנקוריון ורבים מחבריה, ציין השר פרס כי מול ארה"ב ידידתנו הגדולה שהיא בת בריתן של אומות שוחרות שלום — קשרה בריה"מ קשר להצרת עצמאותנו כשם שהיא עשתה זאת בתקופות שונות גם לגבי עמים אחרים. עם זאת ציין שהחששות שנתעוררו בקשר לכך מאז חדרו הסובייטים, לפני 17 שנה למזה"ת, נתגלו כנכונים וכממשיים רק בחלקן. מצד אחד המזה"ת לא נהיה יותר קומוניסטי ומצד שני לא יכלו המצרים לנצח במלחמותיהם נגדנו, על אף הנשק וההדרכה הסובייטיים. העמים שהחליטו להשאר עצמאיים בשארו ויש־ראו כאלה — על אף הדיקטאט של בריה"מ. גוברת אפילו התנגדות לה בקרב העמים, שרוסיה כביכול מבססת ידידות כלפיהן ויש כבר לא מעט מצרים המתחילים לחשוב מה קודם למה: פינוי מצרים מהנוכחות הסובייטית בצלת התאבון הגדול או פינוי אדמות סיני מהנוכחות הישראלית? השר פרס עמד גם על חלקו החשוב ופעלו הרב של שגריר ארה"ב בארבור לטיפוח יחסי־בן עם ארה"ב. הוא הגדיר את השגריר בארבור כאמריקאי גדול הרוכה באהבה ובהערצה. גדולה בכבוד־אל.

בסיכום הביע הערכה לפעלה של אגודת ישראל־אמריקה. את ברכת האגודה הביאו ראשיה ד"ר ג'ורג' וייז וח"כ ד"ר אנקוריון.

הנהלת עץ־לבוד מצפה לתשובת ועד העובדים

מאת סופרו הכלכלי של "הארץ"

הנהלת מפעל עץ לבוד תקבל היום את תשובת ועדת עובדי המפעל אם ישביתו את המפעל או יסכימו להצעות ההנהלה. מקורות בהנהלה מסרו כי המפעל חתם על הסכם עם הסתדרות פועלי העץ המבטיח לעובדים תוספת מעל ומעבר למקובל כיום. אף על פי כן, הגישו העובדים תביעות נוספות שבהן לא תוכל ההנהלה לעמוד. העובדים כבר שבתו 8 ימים והיום יודיעו אם בדעתם לשוב לעבודה תקינה או לחדש את השביתה. מקורות בהנהלה מסרו כי הם מעדיפים לסגור את המפעל מלייצר בהפסד.

מרכז קהילתי ע"ש דן מושביץ ז"ל יוקם בשכונת התקוה בתל־אביב

(ל.מ.ע.). מרכז קהילתי בשכונת התקוה בתל־אביב, יוקם בעזרת תרומה של משפחת מושביץ וחברת עלית, וייקרא על שמו של דני מושביץ ז"ל.

חוזה על כך נחתם אתמול בלשכת שר האוצר בתל־אביב, בין הממשלה, עירית תל־אביב, משפחת מושביץ וחברת עלית.

הקמת המרכז תעלה 5 מיליון ל"י, שמהן יתרמו עלית ומשפחת מושביץ שני מיליון וחצי ל"י בשמונה השנים הבאות, ושניים וחצי מיליון ל"י יינתנו מתקציב המדינה. עירית תל־אביב תורמת את המגרש להקמת המרכז והיא אחראית להחזקתו. בטכס החתימה הטעים שר האוצר, כי הוא מכיר את המשפחות מושביץ ופרומצ'נקו שנים רבות, וכי אין זו תרומתם הראשונה למטרות ציבוריות. הוא הביע תקוותו, כי אין זו תרומתם האחרונה.

שביתת האטה של עובדי תחזוקה באל־על

(צ). שביתת האטה של עובדי התחזוקה של אל על, פרצה בהפתעה אתמול בבוקר וגרמה לשיבושים חמורים בהמראת מטוסיה לחו"ל.

השביתה פרצה ללא הודעה מוקדמת וגרמה לאיחורים של שעתיים ויותר בהמראת המטוסים מנמל התעופה לוד. אלפי הנוסעים שנתקעו היו בדוחק רב באולם היציאות. גילו סימני עצבנות גוברים והולכים.

עובדי התחזוקה שנמצאו ליד המטוסים אמרו: "אנחנו לא שובתים, הרי אתה רואה שאנחנו עובדים".

אך מהנהלת החברה נמסר, כי העובדים מנסים כפי הנראה להורד למען זירוז המשא ומתן המנוהל כעת באמצעות הועדה העליונה של ההסתדרות בראשותו של מר אוריאל אברהמוביץ, על חידוש הסכם השכר עם הטכנאים.

יש לציין שהפרעות אלה בעבודה סדירה בנמל התעופה לוד באות בעיצומה של עונת התיירות, ועובדים בכירים בנמל התעופה ציינו שאם לא יפתרו את הבעיות מיד עלול להיגרם נזק רב לתיירות בשנה זו.

הוכרז סכסוך עבודה במלון "המרכז" בבירה

מאת סופר "הארץ" בירושלים

מועצת אגודת עובדי בתי אוכל ומלון במועצת פועלי ירושלים החליטה אתמול פה אחד להכריז על סכסוך עבודה במלון "המרכז" בירושלים. ההחלטה נתקבלה בישיבה של המועצה, שהתכנסה לדיון דחוף בהשתתפות מר דוד וייצמן המזכיר הארצי של הסתדרות עובדי בתי אוכל ומלון.

ההחלטה נתקבלה לאחר שהנהלת המלון, בראשותו של ח"כ מנחם פרוש, מתכחשת להסכם העבודה ומסרבת לשלם לעובדים אחוזים מסויימים מדמי השירות הנגבים מאורחי בתי־המלון.

תרמו 100 אלף ל"י ל"יד ושם"

מאת סופר "הארץ" בירושלים

הנהלת יד ושם קיבלה מכבר עבור אל רהין סך של 100,000 ל"י [illegible] זוג ידידיו בפאריס, אשר בעת ביקור בארץ, לפני שבועות אחדים התרשמו ממבצעי הנצחת השואה והגבורה של יד ושם, ומטכס העלאת הנר שנערך באהל יזכור. הם החליטו, בעקבות זאת, להרים תרומה ראשונה להרחבת אולם השמות, שבו מונצחים שמות חללי השואה והגבורה על־ידי קרוביהם וידידיהם.

מערכת אזעקה בבית נדיה כהן

(צ). בעקבות הפריצה לדירתה של גב' נאדיה כהן, אלמנתו של גיבור דמשק אלי כהן ז"ל וגניבת תכשיטים בשווי 5000 ל"י ביניהם תכשיטים שקיבלה מבעלה המנוח — החליטה חברה למתקני אזעקה אמינות אלקטרוניקה, לצייד את הבית במכשירי אזעקה, ללא תמורה.

סוכן הביטוח של "סלע" המצויד
במידע מעודכן אינו "מוכר" ביטוח מנהלים, הוא "תופר" אותו לפי מידת המבוטח.
"סלע" חברת הביטוח שלקוחותיה המרוצים מעידים עליה: יותר מכל.

סלע חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: רח' אחוזת בית 6, תל־אביב, טלפון 51381 (10 קווים).

...בטח ב'סלע' לך על ביטוח!

לחברנו **אפרים קנגושנאי**
בהגיעך לגיל 70
כה־לחי
עובדי דפוס "הארץ"

סימונה ודיד אורי גרוננן
חובקים
בן בכור
אסותא, 5.7.72

נעמי ואריה ברזילי
חובקים בת
אחות לירון
נכדה
למרדכי ושושנה ברזילי
בת שבע וולטר יעקב
חיפה, 6.7.72 בי"ח אלישע

למנהלנו היקר
מהנדס **מנחם מ. ורבר**
מיטב האחולים
לרגל הולדת נכדתו
הנהלת בית חרושת ממור בע"מ
גליקסון זאב ומשפחתו
עובדי מפעל ממור

לברברה ויהודה ויניצקי
נולדה בת
מליסה - דינה
קנזס סיטי 23 יוני 1972

לפרופ' **מרכוס ריינר**
עם קבלתו את התואר
דוקטור כבוד
מאוניברסיטת ירושלים
[illegible]
חבריך ותלמידיך במחלקה למכניקה
בטכניון, חיפה

ברכותינו הנאמנות
למר **אפרים גוזמן**
למנויו כקונסול כללי כבוד של שבדיה
הנהלת פרסום בר־בהן
ושות' בע"מ

לסבא **נתן שוסטר**
בהגיעך לגיל שיבה
שא ברכה עד מאה ועשרים
רעיתך: דבורה
הילדים: ברכה ושלמה שוסטר, הרצליה
אסתר ושלמה בן־דוד, חולון
הנכדים: יוסי, יעל, איה, מה, מיכל

מושב שדות
מזמין
לחג המושב
שיתקיים ביום שלישי, כ"ט בתמוז, 11.7.72,
בהשתתפות שר השכון, זאב שרף
ההתכנסות בשעה 17.00 אחה"צ.
אוטובוסים יעמדו לרשות המעוניינים:
תל־אביב: רחבת היכל התרבות בשעה 14.00
באר שבע: במגרשי הסוכנות בשעה 15.30

לנוער לחופש
מבצע: מצלמות נוער בזול! פילמים עם הטבות
לתחילת תופעת הקיץ מצלמות מתוצרת אגפא, סקודה וקוניקה במחירים זולים — במחירי מבצע!
צילומי פספורט בו־רגע!
גלויות (9/13) 40 אגורות הלבד!
פוטו־ברנר
חיפה, דרך החלוץ

לפנימיה
דרוש בנין
20—30 חדר
בשכירות לשנתיים
+ אופציה
לפנות בכתב לת.ד. 20051
ת"א למס' 1068

למסירה בית חרושת לקונפקציה
אילת 168 מ"ר, 15 כח סוס
העליה, אפשר גם עם מכונות
לפנות טל. 820666 מ־7—4
אחה"צ, בלי מתווכים

מבנה לתעשיה
1000 מ"ר עם חשמל ומים
באיזור מפרץ חיפה
למכירה — להשכרה
פרטים ת. ד. 4496 חיפה
למס' 248

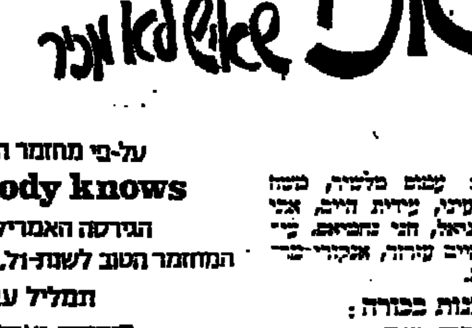

על־פי מחזמר הזוקרה האמריקני
the ME nobody knows
הגירסה האמריקנית זכתה בפרס
המחזמר הטוב לשנת־71, פרס אובי, פרס המבקרים.

תמליל עברי	דן בן־אמוץ
מוסיקה ועבודים	גרי פרידמן
עבוד פזמונים ושירים	אהוד מנור
בימוי	מירי מגנוס
נהול מוסיקלי	קובי אשרת
תפאורה	קלרק דנהם

בהשתתפות: [illegible]

הצגות בכורה:
יום ו' 7.7 הדרה "חוף"
שבת 8.7 7.30—10.00 צוותא
יום א' 9.7 ב־9.00 צוותא
יום ד' 12.7 צוותא
יום ו' 14.7 כפר סבא "צבל"
יום שבת 15.7 8.30 נהמני ת"א

הפצת כרטיסים ראשית "לאן" טל. 231655 וביתר המשרדים

אולפן גרג (בר־קמא)
פותח ב־11.7.72 קורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת! פרטים:
ת"א: גורדון 5, טל. 236209
או "ידעפון", טלפון 252425

למכירה בהזדמנות
מכונת סלילה חדשה
1970 — SCHWEITER
12 ראש
טלפון 721472

דרושה משחזה
צלינדרית קטנה
(דומה ל־MYFORD)
להתקשר לזאב 951450

مكبّر من الأصل

هكذا من الأصل

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

ברטה מוטליס

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ"ה תמוז תשל"ב (7.7.72) בשעה 10.30 לפנה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דפנה 5 תל־אביב לבית העלמין בחולון

המתאבלים:
בנה: ד"ר חיים מוטליס וב"ב
בתה: קלרה גוטליב וב"ב
וכל בני המשפחה

חלפו 3 שנים מאז נלקחה מאתנו האשה והאם היקרה

איריס ז"ל

נתיחד עם זכרה ליד קברה ביום שני כ"ח בתמוז תשל"ב (10.7.72) בשעה 16.30 בהר המנוחות גבעת שאול ירושלים.

נצחיה, יגאל, אלי וגדי הרשקוביץ

למשפחות אי־צוק וקליין

משתתפים בצערכם במות

ליאורה ז"ל

חברי גרעין „יעד״

למשפחת אי־צוק

מזועזעים מאסונכם בהלקח מכם

ליאורה ז"ל

צבי אריסון ומשפחתו
צבי אריסון בע"מ

למשפחת יצחק אי־צוק

משתתפים אתכם באבלכם
במותה הטרגי של

ליאורה ז"ל

„תורן״, מפעלי הנדסה בע"מ
יהושע, מקס וצבי

למשפחת אי־צוק

על מותה הטרגי של בתכם

ליאורה ז"ל

משתתף בית סולתם

אנו משתתפים ביגונה הכבד של חברתנו לעבודה

סילביה אי־צוק ובני ביתה

בהלקח בטרם עת בתכם

ליאורה ז"ל

פז חברת נפט בע"מ
ההנהלה והעובדים

למר אי־צוק ורעיתו

משתתפים באבלכם הכבד

בהלקח מכם בתכם

ליאורה ז"ל

הנהלת מפעל תגל

לסילביה ויצחק אי־צוק

אתכם באבלכם הכבד
במותה הטרגי של

ליאורה ז"ל

שמואל וינטרפלד ובני ביתו

למשפחת אי־צוק וב"ב

השתתפותנו הכנה באבלכם הכבד
בהלקח מכם בטרם עת הבת היקרה

ליאורה ז"ל

ויקי וחיים שקי
ת. י. שקי ושות' בע"מ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של בעלי, אבינו וסבנו היקר

דוד פרוינד

ההלויה תצא היום, יום שישי, כ"ה תמוז תשל"ב (7.7.1972) בשעה 12.00 בצהרים מבית החולים אסותא, רחוב ז'בוטינסקי 60 תל־אביב, לבית העלמין בקרית שאול

המתאבלים:
אשתו: גרטה פרוינד
בתו וחתנו: חנה ושלמה לוי
הנכדים
וכל יתר בני המשפחה

אנו מודיעים בצער עמוק על פטירת בעלי, אבינו

גרגורי (צבי) בילר ז"ל

נלקח מאתנו לאחר מחלה קצרה

ההלויה תתקיים היום, יום ששי כ"ה בתמוז תשל"ב 7.7.72
ההלויה תצא מבית החולים תל השומר לבית העלמין בחולון
בשעה 11.00

אשתו: טולינה
ילדיו: יורם, תמר ודן

משתתפים בצערה הכבד של המשפחה
בהלקח ללא עת ידידנו וחברנו

גרגורי (צבי) בילר ז"ל

דינה ויחזקאל סהר
מתי ושמואל עינב
סוניה ויהודה עידן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אברהם (בומס) אוקס ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי כ"ה בתמוז תשל"ב (7.7.72) בשעה 11.00 מבית ההלויות העירוני ברח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בגבול בת־ים חולון.

המתאבלים:
אשתו קלרה
אחיו מגר' ברנרד אוקס
בתו וחתנו רינה ואהרן ולדמן
נכדו דב ולדמן

במלאת שלושים לפטירתה של
אמנו וסבתנו היקרה

רגינה (רבקה) אניספלד

תתקיים ביום שני 10.7.72 תפילת אזכרה בבית העלמין בסביון בשעה 14.00.

משפחת נירגד
משפחת ד"ר וייגל

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבינו, סבנו ואחי

אפרים ספראי ז"ל

תערך אזכרה ביום שני כ"ח תמוז תשל"ב (10.7.72) בבית העלמין בקרית־שאול.
אוטובוס יעמוד לרשות מוקירי זכרו ברח' ביאליק 26 רמת־גן בשעה 4 אחה"צ.

המשפחה

למנהלנו **נפתלי עמידן**

אנו באבלו הכבד במות

שמעון בינה ז"ל

ההנהלה והעובדים
המוסד לבטיחות ולגיהות

בסימפוזיון לחינוך מיני

הרבנית נריה: הגישה המתירנית מפרידה היום בין המין לנשואין

(ע). התכונה המאפיינת את הגישה המתירנית היום היא ה־הפרדה בין המין לבין הנישואין. וכשמדברים על חינוך מיני, על משחקי אהבה בגיל הבשרות, על יחסי מין ואמצעי מניעה, באומ־רים הדברים בלי קשר עם הנישו־אים וחיי המשפחה — אמרה ה־רבנית רחל נריה מכפר הרואה, בהרצאתה בסימפוזיון הבין־לאומי על חינוך מיני שנפתח אתמול ב־תל־אביב.

„עד לעידן המתירני" — אמרה הרבנית נריה, — „היו חיי מין וכותם הלגיטימית של אנשים נשואים בל־בד. כעת, בעקבות ההתרחקות מן הדת והרגשת השוויון בין האשה לבין הגבר — נתגלו בקיעים במש־פחה. תשומת הלב מופנית למשיכה המינית יותר מאשר להתאמה רוחנית ומספר גדול יותר של נשואים מס־תיים בכשלון ובגירושין.

הרבנית שללה את ההנחה, שה־אדם המודרני יכול לחיות את חייו בשלווה ואושר בלי לבחור בן זוג קבוע ובלי להתקשר על ידי חוזה נשואים דתי או אזרחי. חיים מיניים בלבד ואהבות ארעיות אינם יכולים לפתור את בעיותיו של האדם" — טענה.

לדעת הרבנית, חשוב מאד להסביר לנוער, שפורקן מיני כשלעצמו אינו פורקן כלל וכי היצרים המחריפים גורמים לערעור האיזון הנפשי.

ד"ר עמנואל תגר, מנהל השרות הרפואי של עלית הנוער, אמר כי כאשר הנער המתבגר מגלה שאנ־שים מקיימים יחסי מין לאו דווקא למטרת פריון אלא לשם הנאה, מגי־בים על כך המבוגרים בשתי צורות: יש המלמדים שהתענוג הוא אסור ואינו נאה ולעומתם, יש המציגים את העונג כהנאה לגיטימית. לדעתו בחינוך המיני יש לנסות ולפתח את שלבי התענוג בד בבד עם ההתפת־חות הנפשית של המתבגר. המרצה הבדיל בין תענוג לבין חוויה, וקבע, שתענוג פיזי אינו בהכרח חוויה. הוא הוסיף, כי בתחום המין קיימת אסטטיקה, לא פחותה מאשר באכילה למשל.

תשעה בני נוער — 3 בני קיבוץ, 2 תלמידי תיכון בתל־אביב, 3 תל־מידי תיכון מערי השדה ותלמידת תיכון נסיוני בירושלים — השתתפו בבימת נוער שנערכה מטעם הסימ־פוזיון. התלמידים סיפרו על החינוך המיני שקיבלו והנו בשאלות כגון: מי צריך לתת חינוך מיני, האם יש להעבירו בכיתה דו־מינית או חד־מינית ועוד. בני הנוער השיבו גם על שאלות בנושאים אלה.

על שינויים בהתנהגות המינית של צעירים בגרמניה ב־10 השנים האח־רונות, הירצה ד"ר גינטר שמידט. הוא אמר, כי יש בנות בגרמניה ה־מתחילות בחיי מין לפני גיל 16. לפני 10 שנים היו צעירות אלה 3 אחוזים בלבד ואילו היום — 23 אחוז. עם זאת מחשיבים בני הנ־עורים בגרמניה את הקשר האישי ואת חיי הנישואין — אמר.

שודדים מאיימים על פרוצות

מאת אבי ולנטין, סופר „הארץ" לעניני משטרה

לפרוצות באזור תל־ברוך חיים קשים: סכנת שוד נשקפת להן. אחת מחברותיהן נשדדה על־ידי כנופיה במוצאי־שבת. חוקרי ה־משטרה סבורים, כי כנופיה זו עדיין פעילה ואנשיה יבצעו מע־שי שוד נוספים מסוג זה.

160 ל"י נגנבו מפרוצה ב־מוצאי שבת. השודדים קשרו או־תה בחבלים ואיימו כי יחסלו או־תה אם לא תתן להם את כספה — שלל תחילת הערב. הם הב־טיחו כי יחזרו למקום מאוחר יו־תר. הם עזבו אותה במקום נידח בתוך חורשה לעבור זמן מה עם פרוצה אחרת, שגם ממנה שדדו שכר עבודתה. בניגוד לחברתה לא התלוננה פרוצה זו על המק־רה במשטרה.

לפני שהשודדים עזבו את ה־מקום, הם לא שכחו לאיים על הפרוצות והודיעו כי בדעתם ל־חזור על פעולה זו כל ימות ה־שבוע.

חמישה מחבלים נידונו למאסר

(ע). תקופות מאסר של שנה וח־צי עד 7 שנים, חלק מהם על תנאי, גזר אתמול בית הדין הצבאי בלוד על חמישה אנשים, ארבעה ממזרח ירושלים ואחד מרמאללה, באשמות חברות בארגון החזית העממית ל־שחרור פלשתין ובמתן שירות לאר־גון.

הנאשם אחמד סולימן קסאמש בן 22, נידון ל־7 שנות מאסר, מהן 4 בפועל.

מוחמד אחמד עודה, בן 24, נידון ל־3 שנים, מהם שנה וחצי בפועל.

מוחמד סאלח אל דבאני, בן 23, נידון ל־3 שנים מהן שנה בפועל.

עסר חליל קמרי, בן 17, נידון לחמש שנים, מהן שנה וחצי בפועל.

מוחמד נהיל סלהב, בן 23, נידון לשנה וחצי מאסר בפועל.

הנאשמים הורשעו על הצטרפות ל־ארגון המחבלים בתקופה בין מארס — דצמבר 1971 באמצעות שליחי ה־ארגון. כן הורשעו בשליחות מכתבים לארגון המחבלים ומסירת אינפורמ־ציה על הבחירות ביהודה ושומרון.

הנאשם הרביעי גם הורשע בקבלת שני אקדחים ותחמושת ממחבל אחר ובהחזקתם כחודשים. הוא נידון לשנה וחצי מאסר בפועל בלבד, משום ש־בעת המקרה היה בן 15.

התובע היה סרן משה פרקש.

נשיא בית המשפט היה רב־סרן דב איתן. כן ישבו בדין רב־סרן יש־ראל רן ורב־סרן א. פסחוביץ.

ישראל חדש ז"ל

בבית־העלמין בקרית שאול הובא השבוע למנוחות מר ישראל חדש, ממייסדי העתון האידי לצבטע נייעס, ומקימו ועורכו של השבועון „אי־דישע צייטונג".

מר חדש עלה ארצה בשנת 1946, החל בהוצאת ספרים וכתבי עת ב־אידיש. ב־1949 היה בין מייסדי „לצבטע נייעס". בשנת 1953 חל פי־לוג במערכת „לצבטע נייעס" ומר חדש הקים את השבועון „אידישע צייטונג".

בן ששים היה במותו. הניח אשה ושני בנים.

היום אזכרה לשחקן שמואל פישר ז"ל

היום ב־11 לפנה"צ תיערך אזכרה לשחקן שמואל פישר ז"ל במלאת שנה לפטירתו, בבית העלמין בחולון. בית אבנים ליד השער ההרה.

(ע). קבוצה של יותר מ־100 צעירים בני 10—17 הקשורים להנוער אהבת־ישראל בארצות־הברית, הגי־עה אתמול בבוקר בטיסה אל־על, כדי להשתתף במחנה הקיץ הבינ־לאומי הנערך בשדה חמד זו הפעם הרביעית. בראש הקבוצה — הרב אליהו סילבריב.

גופת תינוק הוצאה מקברה — לבדיקה

מאת יהודה אריאל, סופר „הארץ"

גופתה של התינוקת נוזרה חסן מסרי, בת 10 חודשים, מכפר עיבלין — שנקברה שלשום על־ידי אמה, הוצאה מהקבר כעבור שעות אחדות לאחר שנתעורר חשד כי אולי עודנה חיה. רופא שהוזעק קבע את מותה והגופה הועברה לבדיקה למכון לר־פואה משפטית.

התינוקת נולדה כתאומה. — ולפני ששה חדשים מת אחיה התאום. שלשום, בעת שאמה האכילה אותה, הר־גישה הילדה ברע אולם האם המשיכה לאלצה לאכול. כעבור זמן מה התע־לפה התינוקת, האם סברה על ל־חייה כדי לעוררה. שכנות שהגיעו למקום „קבעו" את מותה והאם הלכה לקבור אותה. לעת ערב כאשר חזר האב מהעבודה דרש להוציא את גופת ילדתו מהקבר בטענה שייתכן כי עו־דנה חיה. כן אמר שאסור לקבור בלי תעודה רפואית. הרופא שנשלח למקום קבע את מותה של התינוקת.

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו

רבי אליהו משה גנחובסקי ז"ל

תתקיים אזכרה

בבית העלמין „זכרון מאיר", בני־ברק, ביום ראשון, כ"ז תמוז תשל"ב (9.7) בשעה 5.00 אחרי הצהרים.

התכנסות בשעה 4.45 אחה"צ ברחוב רבי עקיבא 41, בני־ברק.

המשפחה

שלושים יום עברו מאז נלקח מאתנו
ראש משפחתנו היקר והבלתי נשכח

יצחק ויצמן ז"ל

האזכרה התקיימה אתמול, יום חמישי, כ"ד תמוז תשל"ב ליד קברו, בבית העלמין בחולון

לכל מנחמינו הננו להביע את תודתנו העמוקה

אשתו: פניה ויצמן
בנו: יחיאל ויצמן ומשפחתו
אחותו: מרים שייקין ומשפחתה

במלאת 3 שנים לפטירת יקירנו

יהודה קירשנבוים ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון כ"ז בתמוז תשל"ב (9.7.72) בשעה 16.00.
מתאספים בבית המצבות ברחוב ירושלים 28 רמת־יצחק

המשפחה

הבורסה שוב לוהטת

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

האוירה באולם הבורסה לניירות ערך שבכפסג' אלנבי בתל־אביב היתה השבוע לוהטת והזכירה את ימי הגיאות של ראשית אפריל. יציע הקהל שוב גודש עד אפס מקום, זרם ההוראות מן הסניפים שבעורף נפלט בלי הרף באמצעות עשרות הטלפונים, ה־מסחר גובר מסיבוב לסיבוב ושערי המניות מרקיעים מעלה מעלה.

הגיאות המחודשת בשוק המניות מאלפת למדי. כי התנהגות אלפי ה־משקיעים מלמדת בבירור על הילכי הרוח שבקרב הצבור הרחב ומבטאת את התייחסותו למצב הכל־כלי במשק. דומה כי ניתן לאתר ב־בירור מספר גורמים: בראש וראש־ונה החשש מפני ירידת ערך הכסף. פרופיסורים יכולים להתדיין באורח עיוני לגבי אפשרויות של ייסוף או ניחוד שער הל"י. הקהל הרחב חי כנראה בהרגשה, כי הכסף שבידו מאבד ברציפות מערכו הריאלי. מט־בע של משק בו חלה בשלוש השנים האחרונות התיקרות שנתית בשיעור 13%, כלומר מאבד מדי שנה כשביעית מכוח הקניה שלו, אינו נראה בעיני רבים כמתאים דווקא לייסוף. ההיפך מזה נראה הגיוני ו־סביר.

אם מוסיפים לכך את המשבר הק־שה שנתחדש בשוקי הכספים בחו"ל, הרי שחששות האנשים מובנים למדי. וכאילו להוסיף שמן למדורה, בא המשבר הממשלתי ואפשרות הקדמת הבחירות נראתה קרובה למדי. והרי אלה האלמנטים המוכרים של חוסר יציבות כלכלית.

לכן, לא היה זה מקרי שבמוקד הפעילות בשוק המניות עמדו בימים האחרונים דווקא מניות המקרקעין. כי בניגוד לשבועות האחרונים, שב־הם נעצר קפאון ברכישת דירות, חל בשבוע האחרון מיפנה של ממש גם בתחום זה. כנראה כי דווקא הספקו־לנטים בבורסה ניחנו בתחושה מיוח־דת לשינויים כאלה, שכן הציבור ה־רחב מודע להם רק בשלב מאוחר יותר. מכאן המחזורים הגדולים בש־תי מניות מובילות: הכשרת הישוב, למוכ"ז ששערה נסגר אתמול על 251 (לפני שבוע עמדה על 222), לאחר מחזור בסך 190 אלף ל"י ע"נ; חלפסון, למוכ"ז — אתמול נסגרה על 124 (לפני שבוע עמדה על 114), המחזור 165 אלף ל"י ע"נ השינויים במניות.

מבחינה טכנית השפיעו גם השי־נויים במניות עם סיפור מאחוריהן. הבולטת בהן נייר חדרה ששערה ע־לה אתמול ל־710 (לעומת 620 של־שום). מניות רבות טיפסו לשערי־שיא. ומשינויים אלה למדו אנשי ה־בורסה כי רמת מחירים שנראתה בע־בר כדמיונית, נהפכה בינתיים לנמו־כה. כתוצאה מאלה חזר המדד הכל־לי למרחק של פחות מ־10 נקודות מרמת השיא שנקבעה בגיאות חודש אפריל השנה. משמעותית במיוחד ה־עובדה כי הגיאות הנוכחית אירעה תוך הרחבה רצופה של היקף העס־קות, דבר המלמד על כניסתו מחדש לפעילות של הקהל הרחב. הרי היקף המחזורים היומיים (מיליוני ל"י):

	בבורסה	מחוץ לבורסה
יום א'	2.24	1.00
יום ב'	1.97	0.65
יום ג'	2.55	0.90
יום ד'	2.65	1.18
יום ה'	3.10	

במקביל גבר העניין בדולרים בת"ד השינויים לסירוגין בשער שיקפו את המגמות בשוקי הכספים בחו"ל. אתמול ירד הנתיד בשתי אגורות ל־4.30 ל"י, לאחר מחזור בסך 140 אלף דולר. בשוק השחור נסחר הדו־לר בשטרות בני 100 לפי 4.47 ל"י ובשטרות קטנים יותר לפי 4.45 ל"י. הליש"ט — 11.20 ל"י; מארק גרמני — 1.46 ל"י; פרנק שווייצרי — 1.20 ל"י. מטיל קי"ג זהב — 9,500 ל"י.

מדד שערי מניות בבורסה התל־אביבית

100 — 31.3.67

	6.7.72	5.7.72
כל המניות	245.96	244.64
כספים וביטוח	190.48	189.87
מקרקעין	235.40	233.79
תעשיה ומסחר	382.60	378.44
חברות להשקעה	198.77	198.39
חברות נפט	237.68	236.69

תע"ל דורשת בדיקה במיבנה האירגוני והתקציבי של „הפועל"

בישיבה של סיעת ל"ע, אמר חבר המזכירות הארצית של הפועל, מ. אהרון הנדלמן, כי על תע"ל להתנגד למרבית ההצעות, שיובאו להכרעה לפני המועצה. לדברי מר הנדלמן, ההצעות המתגבשות במסגרת סיעת המערך, באות להנציח את המצב ה־קיים, שהוצאותיו זורגשו בציבור, בעקבות ועדת עציוני.

לא יתכן, כי מזכירי מועצות הפו־עלים יהנו רק מהישגים הספורטי־ביים של קבוצות הכדורגל, המסמ־כות מכשיר יקרה למועצות הפועלים ונאה לציבור חברי ההסתדרות בב־קום האחריות על מחדלים ושערו־ריות, סביב הישגים אלה, תוטל על ברכי הפועל ופעיליו באגודות המקו־מיות, אשר במצב הקיים הם רק המ־בצעים של מדיניות והוראות מזכירי מועצות הפועלים.

תנועת העבודה הליברלית משת־תפת זו הפעם הראשונה במועצת ה־פועל. הוא דרש בדיקה יסודית במי־בנה הארגוני התקציבי של „הפועל".

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

(6.7.72)

מניות			
תעשיה, מסחר ושירותים			
חשמל (ש)	62.5		61.5
אליאנס ב' (ש)	870	+11	885
אלקו 1 (ש)	127.5	+3	131.5
אלקו 2.5 (מ)	129	+2	131
אלקטרה 1 (ש)	259	+9	258
אלקטרה 5 (ש)	250	+11.5	248
ארגמן (ש)	374		375
ארגמן (מ)	380	+2	380
ארגמן (ר"מ) (מ)	383	+3	380
אתא ב' (ש)	167	—1.5	170
אתא ג' (ש)	168.5		170
אתא משנה (ש)	154		156
בית הרכב (מ)	70		70
דובק ר"מ (מ)	369.5	—0.5	370
קרור 1 (ש)	310		
קרור 10 (ש)	290		294
כבלים (מ)	192	+1	193.5
סר"ב ר"מ (מ)	145	+3	144
ספנות (ש)	164		163
כימיקלים (ש)	64.5		
ל'—אפ'			
ר"מ (מ)	90.5	—1.5	92
מולר (ש)	178.5		
נחושתן ר"מ (מ)	275		275
טבע (ש)	920	+20	925
טבע (מ)	960		970
פיניציה ר"מ (מ)	125.5	—1.5	
מפעלי ניר (ש)	695	+70	710
עסיס ב' (ש)	225		260
שמן ר"מ (מ)	113		110
תדל ב' (מ)	203		204
צרד (ש)	109.5		109
כספים וביטוח			
אוצר שלטון (מ)	127		126
א' ה' ה' (מ)	273	—6.5	
אוצר לתעשיה (מ)	412.5	—0.5	410
אי.די.בי. ר"ג (ש)	193.5		194
אי.די.בי. ב (ש)	224 *		
בנק אגוד (ש)	246	—4	253
אפותקי (מ)	198	+0.5	200
איי ברטי' (מ)	249.5	—0.5	249
דיסקונט א' (ש)	373		373
בנק לחקלאות ר"מ (ש)	93.5	—1.5	94.5
בנק מזרחי (מ)	129.5		130
פועלים (מ)	244	—1	245
פועלים ר"מ (מ)	264		
בנק כרמל (מ)	139.5	+3	
לאומי רגיל (ש)	306		306.5
לאומי חדשות (ש)	301.5		301.5
משכי בנין (מ)	146		
סתר חרץ (מ)	268.5	+2.5	
פ' תעשיה 8% (ש)	84.5	—0.5	
פ' משכי (מ)	202.5		
משכני שכי (מ)	157	+1	157
כלל תעשיות (ש)	166		169
מרכנית ב' (ש)	190	—3	
הסנה (מ)	186		186
די"ף קי מ'—1 (ש)	210		210
ד' קי מ'—10 (מ)	120.5	+0.5	124
כפתות ר"מ (מ)	189		189
ספנות (מ)	177	—2	182
כתר ב' (מ)	165	+2	166.5
צור (מ)	147		150
מקרקעין ופיתוח			
אזורים (ש)	155		
אפריקה 1 (ש)	386	—3	382
אפריקה 10 (ש)	353	+1	355
הכי הישוב (ש)	241.5	+2.5	248
הכי הישוב (מ)	244.5	+3.5	251
מטעי הדר (ש)	97		97
ישרום (ש)	143	—3	145
ג' ובנין (ש)	221		221
מהדרין (ש)	168.5		166
פרי אור (ש)	198		
אנג' — ישי (מ)	120	+2	122
נאות אביב (ש)	83.5		85
נכסים חדשות (ש)	212	+0.5	212
ריאלקו (ש)	129.5		
רסקו ר"ב (ש)	100	—0.5	100.5
רסקו (ש)	73.5	—1	75

דלק ונפט			
דלק ג' (מ)	185	+2	185
דלק (ש)	174	+0.5	174
ירדן א' (ש)	87.5		
חברות להשקעה			
אלגר (מ)	87.5	+0.5	86
אלרן (מ)	199.5	—0.5	200
פועלים (מ)	216		216
יצוא (מ)	90.5	+1	90.5
פז (מ)	109	—1	110
אמפא א' (ש)	114.5	—2.5	115
דיסקונט (מ)	213	+1	216.5
עוז (מ)	180.5	+3	
לאומי (ש)	189.5		191
סחר חוץ (ש)	92.5	—1.5	
כורזי ב' (מ)	107		
פריון ב' (ש)	81	—0.5	80
כלל (ש)	137		140
שוק חופשי			
גמטא (ש)	75.5		77
לפידות (ש)	162.5	—0.5	164.5
לפידות (כ)	191.5		
מניות בכורה			
אי.די.בי. (ש)	203		202.5
אמישר (ש)	68.5		
7% בנק משכי לשיכון (מ)	120	+1	119
6.5% כור	150	+1	150
7% צים (מ)	256		
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אותיקן א' (מ)	74		
8% אוניקו ✱ (מ)	87.5	+4.5	
7% פ' התעשיה (ש)	217		
6% פ' התעשיה ב' (ש)	158.5		
6% פ' תעשיה גג (ש)	97	+0.5	
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)	97	—0.5	
גזית (ש)	63		

אגרות חוב	מחיר	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים המלח (ש)	209.1	+0.2
5% אביה ים המלח (מ)	117	+0.4
6% חשמל חסיבה ב' (ש)	130	
חלפסון קלור מאיר (ש)	84	—0.5
הוללים 5	118.3	+1.2
הוללים 6	120.1	
הוללים 7	120.6	—2
הוללים 8	104	+0.3
הוללים 9	105.7	+0.1
הוללים 10	103	—0.3
הוללים 11	105.9	
הוללים 13	107.6	
הוללים 14	108	
הוללים 15	105.8	+0.8
הוללים 16	104.3	
הוללים 17	107.6	
הוללים 18	106.2	
הוללים א פתוח	104.7	
צמודות למדד קרן ורבית		
מלוה במחזן 1967		
סדרה ד	173.4	
סדרה ט	171.6	—0.5
סדרה יא	172.8	—0.1
מלוה במחזן 1968		
סדרה א	149.3	+0.1
סדרה ה	147.5	
סדרה מא	145.8	+0.4
מלוה במחזן 1969		
סדרה א	142.6	+0.3
סדרה ט	136.3	+0.1
סדרה מא	135.3	—0.7
מלוה קליטה 1962		
אינדקס 132.6	152.4	—0.5
מלוה קליטה 1963		
אינדקס 132.6	219.5	—0.2
מלוה קליטה 1964		
אינדקס 138.5	199.3	—0.2
מלוה קליטה 1965		
אינדקס 100.1	179.1	+0.3
מלוה קליטה 1966		
אינדקס 118.7	146.4	+0.1

מפתח: ר"מ — רגילות מבוכרות; א' — מניה א'; ב' — מניה ב'; ג' — מניה ג'; (ש) — על שם; (מ) — מוכ"ז; בלתי מסומנות — מניות רגילות; ● — מוכרים בלבד; ✱ — קונים בלבד.

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	220.7	210.4	210.4
ארז	124.2	118.4	118.4
איתן	117.98	—	115.09

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

ביום שלישי כ"ט בתמוז תשל"ב 11.7.72

יום השנה ה־32 לפטירתו של

זאב ז'בוטינסקי

יוצר הגדודים העבריים — מגן ירושלים — ראש בית"ר

בשעה 5.30 אחה"צ יעלו תלמידיו מוקיריו ומעריציו
אל קברו בהר הרצל בירושלים

מתכנסים בשעה 5.00 בכניסה להר.

הלוח הככול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב, שד' רוטשילד 77 (מגדל שלום)
טלפונים: מחלקת מודעות — 240705, 230521, 238491
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

פרקי היום בתנ"ך

● פרקי היום בתנ"ך

המשנה היומית

● ...

הדלקת הנרות

	כניסה	יציאה
ירושלים	6.11	7.34
תל־אביב	6.25	
חיפה	6.30	7.34

תורנות רופאים לפי המחוזות

תל־אביב
● ד"ר ...

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב.
● שבת: איכילוב.

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב

חיפוש קרובים

● ...

אידועים ובידור

● ...

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

קבלנים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

וילות ובתים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב, רח' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

• בשכ"ה 3 חדרים בחולון — 400 ל"י לא מרוהטת. טלפון: 283221 קו 32, 8.00—15.00.

• בחולון נאות רחל, דירת 3 חדרים — 255772, 441180.

• תשל"ד 3½ חדרים שני כ"ר קומה שניה בשכר חודשי.

• להשכרה דירות לוקסוס ל־תקופה ארוכה בצפון ת"א ב־שכר חודשי 3 חדרים, 4 חד־רים, 5 חדרים, רכוסמאן, רח' אלנבי 121, ת"א, טל. 615021.

• דירה 3 חדרים להשכרה ל־פנות אחרי 7 בערב לצפיר, רח' חבר 13, קרית בורוכוב — ר"ג.

• בהזדמנות בקרית מטלון, דירה מרכזית 2 חדרים + גנה כמושתת + ריהוט קומ־פלט פינתיה שקטה 786172.

• בבבליקרק 3 חדרים מרוהטים קומפלט בשכ"ה לשנה בתחנה גנה (400 ל"י) טלפון 781252.

דירות מרוהטות

• אל תאמינו! ללא "רצי יותר"! המצא במהירות את הדירה באחת מתוך "כוריך עודדירות" 242077 דיזנגוף 222.

• בפ"ת 3 חדרים + טלפון + כוונ אויר, להשכרה ל־שנתיים להתקשר טלפון: 915880.

• 3 חדרים בבבלי רח' הרצוג ק"נ מעלית חניה פרטית טלפון כני בכיכה ל־כהשנתיים טל. 822397, 16—8.

• בהתחלתה דירה 3 חד־רים לוקסוס ספבה אמריקאי ארונות קיר, בסביבות בו"ה השרון, טל. 85259.

• בשכ"ה דירת 2 הדרים מרוהטת קומפלט, רח' ניצ־נה 19 כניסה ג' ק"נ כדים, דירה 22.

• להשכיר דירת 2 חדרים מרוהטת לתקופה קצרה 3־6 חודשים, לפנות 203525, 8—7 14—17.

• לזוג דתי מכובד, דרושה דירה מרוהטת בת 2—3 חד־רים + טלפון בקומה רא־שונה, ברחביה או בסביבת הנביאים שמראוס, כיתב 15 ל־יולי לחו"ל ... לפנות אל טלפון: 03268890 בשעות 9—12 לפ־ני הצהרים, או בכתב: אור בך המרגנית 45 רמת־גן.

• דירת גג יפה 2 הדרים מרוהטים פינת אוכל טלפון מיזוג אויר מקום שקט ב־ביבת ארלוזורוב דיזנגוף ל־טלפון פיוס ראשון 612298.

• 2 בסביבה שדרות רוטשילד—שנקין ת"א 450 — 247182.

• ברמת־אביב דירה ארוכה 3 מיזוג אויר. טל. 410485.

• דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט, פריג'ידר, גז ומל־פון 56805.

• דירת 2 חדרים מרוהטת בצפון, 254253, 410149.

• בשכ"ה 4 חדרים קומה ה', ז'בוטינסקי 43, רמת־גן.

• ברמת־גן (גבול בבלי־תל־אביב) 3 לוקסוס 445556, 032203.

• 2½ בסמוכה שקטה ע"י הים בניבת גורדון לשנה אחה"צ 236288.

• בקראון להשכיר דירת 3 חדרים מרוהטת + טלפון 39079.

• דירת חדר מרוהטת ב־מרכז חולה, לפלון 342306 מ־15—16 ללא תווכים.

• 2½ חדרים מרוהטים ב־רמת־גן טל. 745551 אחרי 8.

• להשכיר דירה באר כהר הפה ברמת־אביב הולל שבת 414184.

• להשכרה דירה 3½ חדרים קומה ב' מרוהטת 10—18 (טלפון 71550) ...

• להשכיר בהרצליה פיתוח דירת חדר מרוהטת עם גן, טלפון 982840 8.00—1.00, כל יום 17.00—10.00 ב־שבת.

• בקיראון דירה מרוהטת קומפלט עם כל הנוחיות ל־תקופה ממושכת, טל' 758057 יצחק.

• לזולי־אוגוסט 2 קומפלט לוקסוס + טלפון בצפון — 246465, 443852, 244530.

• בגבעתיים 3½ חדרים מרוהטים, קומה שלישית, הכ־קה. 242077.

• בבלי 3 חדרים, מעלית, פים חשוב. 286341, 232617.

• בר"ג בארלוזורוב דירה 1½ + פריג'ידר, גאז ומל־ויזיה 780240.

• בשכ"ה 8 מרוהטים ב־מרכז העיר. לפנות טלפון 445301.

• דירת 2 חדרים מרוהטת ברמת־גן, לבהורות, להתקשר 443740.

• להשכיר דירה מרוהטת 3 חדרים, גכול רמת־גן בני־ברק, לחזות. טלפון 789507 לא בשבת.

• במרכז גבעתיים במקום שקט 3 + חדרון, מרוהטת + טלפון, לשנתיים. לטלפן 720910 הוח משעות 13—21.

• במרכז בת־ים, 2½ חדרים ריהוט לוקסוס + טלפון, 53218.

• בשכ"ה דירת 2 חדרים מרוהטת קומפלט בבהרים, רח' הנביאים 43, דירה 11, יפו.

• בקיראון 3 הדרים מרו־הטים + טלפון, פינוי מיידי, 753843.

• לזוג, בסביבות שדרות, גוף ואויר 2½ + הול ופי־נת אוכל, מרוהטת קומפלט + טלפון, סונו ומלויזיה — 443419.

• בשכ"ה בקרית שלום 2½ חדרים רח' מאירבר 1 — טכרויים.

• דירה חדשה 3 חדרים לוק־סוס מרוהטת עם מעלית מים חמים, גן וחימום מרכזי, — מקום חניה על שפת הים ב־בתים שכ"ה 800 ל"י טלפון רק בערב 573802.

• להשכיר לשנה (היתכן הארכה) דירת קוטג' מרוה־טת 4 חדרים, אלרון תרפו 11 גוה רסקו רמת השרון טל. 73684.

• 3½ חדרים מרוהטים קומ־פלט טלפון 500 תחד עמו' 440611.

• 2 חדרים ע"ע מודעת רח' בורוכוב 9 פרדס כץ, ע"י הר כבוים, הראשי, 300 טלפון: 441757.

• 3½ חדרים רח' לפי ת"א להשכרה לשנה מרוהטת אפ־שרי בלי ריהוט 231657.

• 400 ל"י 2½ חדרים מרוהטת (ללא טלפון), גג, פרי־ג'ידר, סלון חדרי שינה פים חמים ומעלית 283406.

• להשכיר דירה 3½ פרוד הכת בצפון ת"א 220388.

• בשכ"ה 4 מרוהט קומה ה, ז'בוטינסקי 43, רמת־גן.

• במרכז ראשון לציון ב־שכ"ד 3 הדרים מרוהטים + טלפון 941656, 44559.

• דירה מרוהטת בת חדר גדול + אמבטיה + מטבח + גינה פרטית, להשכ־רה לפנות הרצליה פיתוח, קיבוץ אמריקאי פול בריכת שחיה, ליד הים דחוף: לד־גו נוניה לחו"ל טלפון — 462154.

• ברמת־הגליא דירה 2½ באר מרוהטת + טלפון, שני חדרי־שרותים, חימום מים חמים וגז מרכזי חניה ללא מתווכים טל' 848191.

• 1½ ברחוב רוקח 3 ק"ג ליד הים, משפחה קודם אוד 12.00—15.00.

• בפ"ת חזקיה 80 מ"ר בס־ביבה הבורסה טלפון: — 234089 או 286510.

• בהזדמנות 2 מרתפים ספר כיס ה"א 80 מ"ר ליד בלוך 613885 (60.000 כ"א).

• למכירה אולם תעשיה 240 מ"ר, קומה ד' (מעלית). 9—1 8—1 אחה"צ 58758.

• אולם בגודל 125 מ' ב־קרית המלאכה, קומה ב', ל־מכירה, טלפון 834267.

• מחפשים לקניה והשכרה אולם בסביבות 100 מ"ר, ב־ראשל"צ אזור המסחרה. ל־פנות 509400.

• למכירה ברמ"ש אולם ל־עשיה 300 מ"ר כה ומל־פון איזור תנוה מרכזית ת"א טל. 624661.

• דרוש אולם עם משרד ושלפון קומת קרקע, עם אפ־שרות לחניה בת"א, 150 מ"ר בערך. בלי מתווכים לכתוב ת.ד. 20142 ת"א.

אולמות

• בשכ"ה במרכז החדש ל־תעשיה אולם 35 וגלריה 50 טלפון וכוח 58964.

• הזדמנות! בלב ת"א, 80 מ"ר בס־ביבה הבורסה ...

חדרים מרוהטים

• חדר יפה מרוהט בשכ"ה בירון 7 בירה 4 ק"א, בלי מתווכים. 524504.

• בשרתאביב להוהרה — ל־אשה חדר לינה בשכ"ה כוס־לי תמורת עזרה קלה בוקן הבנאי בערב 615168.

• אל תאמינו! ללא "רצי יותר"! תמצא את החדר ע־ת מתוך "כוריך עודדירות" 242077 דיזנגוף 222.

• חדר מרוהט + טלפון: 253006 בשבת, וכיום חול מ־10.

• חדר יפה מרוהט + שי־רות במשפחה רוייס 44 ה"א חוייבבר.

• חדר להשכיר לבחור רצי בסביבת דיזנגוף טל' 13—15.

• חדר מרוהט להשכיר בס־ביבת הבימה לפנות לטלפון 7—8, 258011.

• להשכיר חדר מרוהט לא־יש מבוגרת גא לטלפן טל' 241905 בין השעות 10—13.

• חדר מרוהט + טלפון וכל הנוחיות בדירת לווק ליחידה טלפון 242091.

• חדר גדול לבחורה/זוג ב־דירה בנות בביקורת הלהב־ניה. 235259.

• בר"ג חדר להשכיר ל־סטודנט/ית רח' הרואה 108 יעקובי.

• ברמת אביב ברחבון 12 2 חדרים לסטודנטים. 983602.

• ללא חוד הדרים ודירות, "החדר" ההוזמיים 1 סמר ה־...

• חדר להשכיר בחולון אצל ...

משרדים

• בשכ"ה משרד עם טלפון מתאים לקבלני שפוצים או רופה 612112.

• בשכ"ה משרד הדר עם גלריה בגוהלת בניטון לפלצל 771061.

• אני מספלים בפוהמה ב־השכרת משרדים ואולמות בשכ"ה ולקניה, ברשותנו ע־כרה משרדים בת"א ברחוב ... 245036, 224800.

• להשכיר משרד 4 חדרים בבנין חדש "שאולזון" ... טל. 55467, 8—13.

• למכירה משרד 3 חדרים 50.000 במחיר לתקופה ארוכה עם הכנסה של 6.000 ל"י ל־...

• חדר + טלפון בשכ"ה ב־...

• בשכ"ה דירת 5—6 חדרים + טלפון בצפון תל־אביב — 24464.

• למכירה לשנה משרד מוכר ...

חנויות

• בהזדמנות חנות ברמת־אביב ... טלפון 17—20 בין.

ביקוש דירות

• זוג עם ברכונות בבקשת חפש דירה מרוהטת או ...

• מחפשים דירה ל־4 פ־שות לחודש, מ־19.7—19.8. להתקשר — 611680 בשעות 18.00—21.00, כל יום.

• דרושות דחוף דירות מרוהטות ובלתי מרוהטות בת"א והסביבה עבור לקו־חות טובים, לפנות מאו נכ־סי ולא נויידי, אבן גבירול 68, קומה ב', חדר 206, תל־אביב, טל. 262182 (410146 לאחר שעות העבודה).

• מכאי קול ערמתי מבקש לשכור דירה מרוהטת בת סלון בתל־אביב או בסביבה, חדר גדול או 2 קטנים + בה לים חדרים בהצעות נא ל־פנות לחברת "הגר" טלפון 226776 מ־9—1.

• מעונין לשכור דירה 1) או 2 חדרים, רצוי לא מרו־הט), או חדר גדול בלתי־מרוהט בצפון ת"א או מת אביב, למשך שנה אחת מד כן להתחלק בדירה יותר גדולה, נא לפנות ת.ד. 280 ירושלים.

• עצור! ללא דמי תיווך! דרושים דירות וחדרים ל־השכרה "עודדירותיך" טל 242077 דיזנגוף 222.

• בבתים: מחפשים דירות בכל הגרלים עבור קונים טל. 874340 בשעות המשרד.

• דרושה דירת 3 חדרים ברמ"ש פרטר בביבת רמז כילה, ת"א 725306.

• דרושה דירת 2—3 חדרים בדמ"ש בתל אביב והסביבה. 012225.

• דרושה דירת 3 חדרים חדשה ומפוארת בסביבת ר"ג ת"א עד 80.000 דולר, טל: 725833 בורנשמיין.

• דרושה לזוג בבוגר דירה מרוהטת + טלפון ברמת א־ביב ... טלפון 415696.

• בקרבת ת"א דירת 2—2½ ב־סביבות רמת גן גבעתיים, בערך 50.000 טל' 778068 ב־ערב.

• בשכ"ה חנות אבן־גבירול מאגה, טל. 287397 בשעות 11—7.

• בהזדמנות חנות במחיר 18.000 ...

• להשכרה חנות באבן גבי־רול ליד הקטון. 500 ל"י לחו־דש אפשרות להקומה ארוכה חברת לנכסי דלא נויידי ...

• למכירה חנות 42 מ"ר ד גלריה 52 מ"ר ברחוב אילת 259150.

• למכירה קיוסק ומכירת פלפל פרנסה טובה ברחוב שר ...

• מגרש לבנין מיידית 4 קומות רמלי"ש 943500.

• בהזדמנות לא רגילה מכ־רים 5350 מט"ר לבנין בגוש 4042/60 פ"ת למכירה בהזדמנות 910996.

• דרושים דונם 8—5 דונם פרדס לסביבות ראשון לציון או החובות. 500 ל"י לחו־דש ...

• לסכירה מגרש במרכז פ"ת. אפשרות בניה ארבע קומות. 602851, 601873.

עסקים

• עסק מכג לזוגה! חנות גוון פונתית מבוססת גם מורסכות למסירה ברמ"ש. אלורבון 22, ת"א.

• למכירה מפעל בעל מוני־טין ליצור כלי עבודה ...

• למכירה בבניין ...

הצעות עבודה

• דרושה אשה למשק בית, אפשרי עם לינה, רמתנו, טל. 221407.

• רחוף! דרוש רופא שי־ניים לפרקטיקה משגשגת ב־מרכז תל־אביב, לפנות ת. ד. 11150 תל־אביב עבור רופא שיניים.

• דרושות תופרות לאובר־לוק וקטל לדברי סריגה — 39328, התקוה 61, לארי.

• יוצקים מעולים ומתחי־לים למפעל העשייתי גדול חריש בת"א ליציקות דיוק. תנאים טובים ומיוחדים. ל־טלפן 775121.

• דרושה עוזרת לנגנת מ־בעתיים, לפנות 16.30—18.30 טל 251470.

• דרושה מטפלת עם עבודה בית ליום שלם אפשרי עם לינה. 723504.

• דרושה ספרית מתקדמת מיורעה מניקור, מספרה קו־לר, דיזנגוף 276.

• דרוש פחח למוסך המרכז של פיאט לפנות גבורי ישר־אל 109 רח' המתחנה.

• דרושים נהגים בעלי רכב מסחרי/פרטי בת"א לעבודה קבועה, ...

• דרושה: מתפרה לדברי סר־יג, הכוח ... ב־...

• ברמי מסחת סלון 10 תד־רים בלב תל־אביב, להתקשר בטלפון 60271.

• חנות למכירה, אבן גבי־רול 32, לפנות בבקום מ־5—4.

• מעונין לחכור פרדס ב־שטח של 50—100 דונם, לפ־נות לטלפון מוסר טל. 86868, 17.00.

• יהלומים! דרוש קבוצה לבגנים של 4 פועלים אפש־רי לסבל מולות במקום ל־נות, יהלומי א.לבונים, ש...

• יהלומים! דרוש קבוצה למרקיזות, לאבנים קטנות, אפשרי לסבל מולות במקום בתנאים טובים. יהלומי "אלמונים", רח' הרקון 9 רמת־גן.

• יהלומים! בתחת מפעל חדש למרקיזות דרושים פר־עלים לכל החלקים "יהלומי אלמונים", רח' הרקון 9 רמת גן ב.ג.

• לסלון המרוקות לייצה דרושה הלמידה בתנאים טובים ומשכורת טובה לפנ־נות: לואי־שראל 5 ת"א.

• דרוש דפס ועוזר לדפס אופסט טל. 734984.

• דרושה נערה מסודרת עם כתב נקי וברור לעבודה של 6 שעות ביום בהעתקה (ב־כתב־יד) לפנות אישית ב־יום א' 9/7 לפרסום "יצחקי כהן" רוזנבאום 5 ת"א — (פנת אבן גבירול 62) בש־עות 15.00—16.00 בלבד.

• למפעל בבית שאן ת.ד. דרושים חרטים מעולים התאים טובים, אפשרות דיור.

• דרוש מסגיל על מחשר בי.טי.בי. תנאים טובים — להתקשר 742746.

• דרושים בעלי מקצוע ל־אלומיניום תלונות + רל־תות. טל' 834601.

• דרושים רתכים, מסגרים, מסגלי ולציה במפעל מת־כת, רמת החייל טל' 778001.

• יהלומים, דרוש פועל בר־לנדיר למפיח איזנברג — 36421.

• זוג לעבודה לפוסה ול־דים דתי העבל מצרו ותא־מה עובדת מטבח, דירה ב־מקום. ת.ד. 65 ראשון ל־ציון.

• דרושה נזרנית מנוסה ל־בוטיק אולר דיזנגוף 135 ת"א.

• דרושה אשה לטיפול ב־חולה לחצי או יום שלם, טל. 613883 — 842885.

• דרושה ספרית מעולה ל־חצי יום. סלון "יפה", אר־לוזורוב 136, ת"א. טלפון: 225904.

• מטפלת מנוסה לתינוקת בת 3½ שנה ברמת־גן. לטל־פן בבוקר: 612159 בערב. ד' במשך השבת 764923.

• ספרית דרושה לסלון שרה, פירברג 12, תל־אביב. טל. 230183.

• למסעדה קטנה דרוש/ה מבת/ית רח' המסגר 60 תל־אביב.

• לסכון יופי נודע בת"א. דרושה קוסמטיקאית. להת־קשר לטל. 242889.

• ספרית מתלמדת ותופרת עוזרת לעבודות יד דרושות לסלון "מרי", הסלון לסב־לזה חזמה, להתקשר לטל. 55550, או טלון "מרי", אל־בי 21, ת"א.

• דרוש מנהל מתפרה ל־שמלות (מאה עובדים) בעל ידע מקצועי וכשר ניהול מקום העבודה באשקלון. לפ־נות: לנב' שושנה "דיבר־נים", רח' נחלת־יצחק 68, ת"א.

• דרושים מכונאי בנזין עם נסיון בתנאים טובים, מוסך "איקסמור", רח' כרכובכא 49 פ"ת טל. 911924.

• דרושה ספרית מעולה ב־תנאים מצויינים. טלפון: 914248 פ"ת.

• דרושה עזרה יומית ל־אשה נכה מ־8.00—14.00 טל. 814241.

• דרושה מטפלת לבתינוקת חמש שעות, גבעתיים. טל. 532787.

• דרושה פקידה למוסך בבני ברק לפנות טל. 37426.

• דרוש זוחך מקצועי לבוני בית תנאים טובים למתאים. טל' 30324 בין 5—4.

• דרוש נגרן מעולה לפנות בנבי אלפקה יעבץ 80 ת"א טל' 50886.

• דרושים חים או תופרת כעולים לרוגמאות. לפנות בנבי אלפקה, יעבץ 30 תל־אביב טל' 50856.

• דרושה עוזרת לפעם אחת בשבוע רביעי או חמישי טלפון 782019.

• דרושה עוזרת מנוון אחד ראית ומנוכה טל' 268272 חריראן לבקש את המנוון.

• למפעל מכבת בת"א דרוש רתר/מכגר גא לפנות אל — רמפאל רח' הכרמל 12, ת"א.

• דרושה עוזרת לחצי יום בפ"ת 904102, אחרי 8 ב־ערב.

• דרושה מטפלה לאדר איקם לעבודה חלקית, טלפון 224880 — 224548 ת"א משרד לבמות.

• דרושה מזכירה מנוסה ל־משרד מהנדסים, ידיעת אנ־גלית יתרון. הסעה מסודרת לגמל התעופה לוד. להתקשר 971106 לראובן.

• בחורה לטיפול בילדים ומשק בית 6 שעות בכל יום טלפון 742637.

• דרושה פקידה בעלת י־דיעה טובה בחשבון כשוח־דרת מצבא למשרה קבועה. לפנות מלגות, להרדירה 5 ת"א, בשעות 12—9.

• דרושה מטפלת לילד בן 8 חודשים. לפנות רח' דרור 45 ראשל"צ, שחק, משעה 14.00.

• דרושה מטפלת לשבונה שעות לשני ילדים הבכוכרים, בנין, כולל משק בית, ד"ר כהן, חן 4 פנת התקוה 008703 אחרי 17.00.

• דרוש נגרן מעולה לעבוד דות כפפק "כותנה ביו"ת "פשלו" בר־אבינדור 26 (כניסה מרחוב המסגר 62) תל־אביב, טלפון — 20325.

• למסגרת שוניים "רכנים" דרוש מעבד לתותבות יצי־קות וגם מתלמד, דיזנגוף 91 טל. 245727.

• דרושה מטפלת עם לינה בבתיים ברי־יהודה 20, ברנס לפנות: מ־16.00.

• דרוש מתלם עהונים מק־צועי (בשעות הבוקר המוקד דפוח), עם מקנוע לאזור צפון ת"א. לפנות ליהושע, 21454 בין 9.00 ל־12.00.

• לפוסך ציבורי דרושות נערות לעבודה בשעות הבגאי לאזור ר"ג, לפנות בין ה־שעות 10—9 בבוקר — 8—7 בערב, גלילי, ר"ג — ז'בו־טינסקי 74 (דירה 22).

• בקיראון דרושה מטפלה + בישול 6—4 פעמים ב־שבוע, לפנות 750755.

• דרושות הוברה טובה, לפנות בקיראון, תופרות הזוות לבית הרושה בתל־אביב. טל. 59971.

• דרושה עוזרת למשפחה בת מפעדה בתחנת דלק כביש הר כפר הירוק ברמת השרון, פרדים בבקום.

• דרושה מטפלה לתינוק 3 ימים בשבוע עם בישול, להת קשר: 440955.

• דרוש אדריכל(ית) או מ־עצב(ת) פנים לבשור אר־ריכלות פנים טל' 446804.

• דרושה אשה לטפל ב־שני ילדים עם לינה, להת־קשר: 19.00 מ־08774241.

• מזכירה! אנגלית ע־בר־רית 1300, "העסוקה וקדום" אלנבי 123.

• "הבניות לאחה"צ" 500 לחודש "תעסוקה וקדום" אלנבי 123.

• "תבניות! 8.00—14.00 600 "תעסוקה וקדום" אלנ־בי 123.

• מזכירה מנוסה! לקבלת קהל 850 "העסוקה וקידום" — אלנבי 123.

• מההורי צה"ל! השגלת היבונית, לכל התקופה — 800 — תעסוקה וקידום א־לנבי 123.

• משוחררות צה"ל, בוגרות תיכון — לכל התקופה 800 "תעסוקה וקידום" — אלנבי 123.

• בחורות ונשים! כח עזר לבתי החלמה 800 — "תע־סוקה וקידום", אלנבי 123.

• דרושה בחורה לעבודות משק בית 3 פעמים בשבוע רק עם הגלצות בצפון תל־אביב טלפון 247701 מ־14.00 — 18.00.

• מטפלות חולים וילדים מד בית ובלינה "רות", יבנה 2, מיכוד (1.00—9.00) 623657 ובדמי 440647.

• האם הנך בתבנית הסעד־נת בעבודה בת"א ליום שלם או לחצי יום, השכר גבוה (ר־דמי נסיעות לכון אחד), פנו לא.מנגנאואר" רח' ברנר 8 תל־אביב, טלפון 284126.

• פקידה צעירה לקבלת קהל ועבודות מזרה, בכשמרות מ־13.00—13.00 או 15.00—8.00 לפנות לכנבות מפעל הפיס, אלנבי 111 ת"א.

• דרושה עוזרת חודשית כל יום 2—8 בייז, 24183 — 731223.

• דרושות תופרות וגם תופ־רות לעבודה יד לקונפקציה לנשים. טלפון 823285 בשעות העבודה.

• לאיזור פיתוח בדרום ה־ארץ דרושים עובדים למסירת מקצוע בענף המתכת. באים בחשבון: רק בעלי משפחות (עריצות לזוגות צעירים), מועבד המתאים ובני־ביתו ניתנו דיור במקום. נא לפנות בכתב בציון פרטים אל ת.ד. 3, מצפה רמון, טלפון: 057—98045 עבור דוידה.

• דרוש מעצב פנים מעולה 13.000 כתובת לבבוה. 723641.

• למכון להעתקות טפס, דרוש/ה עובר/ת בעלי נסיון על מכונה, גלי־בינבקי, רחוב מרכז בעלי מלאכה 12/א, תל־אביב.

• מטפלת בחינוך ליום שלם, הכנונאים 16/א, בת־ים.

• למפעל לימוס אבני חן בר"ג, דרושים לטמים וכונה צהים וכן מהלמידים אחרי צבא. יקאב—ג'נס, חובל 36 ר"ג.

• דרוש כונן בעל הופעה נאה עם רכב לעבודה קבועה בחנות קונפקציה גברים ר־גלים צעיר, אופנת ת"א, טל. 13495, 58128.

• דרושה מטפלת מ־11.30 — 3.30 לפנות עזבי, נוה אביבים טלפון 413108.

• דרושה פועלת למכונת אוברלוק לסברשים מקצור צ"פר, פרלמנט 1 ק"א. (פינת דוד יזר) ת"א.

• דרושה כתבנית טובה ב־עברית, עריכה בתבנית בשתי שפות עברית ואנגלית. לפנות דיזנגוף, הרבבה 30 ת"א.

• עובד הדרת ליבוא ב־תפון ת"א, דרושות 1. פקידה 2. עבודה, שעות העבודה 7.30 עד 1.00. 2. פקידה פקידית. לפנות טל' 448645.

• דרושה בחורה לכל שעות לעבודה למכבת במשפחה בתל־אביב, להתקשר בבוקר — 749941.

[illegible]

• ברגוש מגרש לאנשי ארבעה הדרים 21 פ"ת — 88838.

• מגרשים לבניה ולהשקעה בגוש דן ובמרכז הארץ בכל הגלים הרצויים, "ירבי", ע"ע, אדם הכוה 14 248884.

• לשקוע למכירה עסק טוב מכולת אמריקאית ל־קפה ועוגן 942222.

• למכירה מכלת, לפנות: אבינדור מגבאים, שפירא 67 פ"ת, טל. 906088 בשעות 19.30—21.30.

• למשקיע (שקט או פעיל) 100.000—60.000 מכום של ל"י ניתנת אפשרות עבודה במשכורת (1010 ל"י ברוטו) ואופציה לשותפות (ב־50%) לשפת חרשים במחוזות מל־אים, רח' אלנבי 184 קו מג ג' חדר 7 11.30—13) ומי 18—16.30) טל. 619113.

• לכבוולות מגרש פרטי צפונית לתופי מקום גבוה משקיף לים 6.000 ל"י אפ־שרות בתשלומים נוחים ל־גות: מרכז הקרקעות תל־אביב רח' אלנבי 113 ק"ב 118, טל. 015063.

• בתר הכרמל מגרש פרטי 4.000 ל"י, מרכז הקרקעות ת"א רח' אלנבי 113 ק"ב טל 615063.

• דרושים לבו רחוף מגר־שים עבור משקיעים מחו"ל בנושים 6600, 6607, 6608 ו־בכל פ"ת, "ירב". 622671.

• בהזדמנות חנות בחולון ההסתדרות 180, דמ"פ 18,000 110 לחודש, מוכן לירקות לפנות בתים, בלמור 165 קמורד חיים.

• הזדמנות בנחמני בת"א, חנות דגים, ברמ"פ פרנסה בשפע. טל' 761496, 761491 רק ב־ערב.

• להשכרה 2 חנויות מודרניות בקריבת ה"סינרמה", בערך 70 מ"ר, לפנות אוטם בית אליע"ק, חדר 681 ת"א טל. 58939, 52671.

• למכירה חנות ריקה 28 מ"ר אבן גבירול 121 לפ־נות טלפון 384680.

מחסנים

• דרוש מחסן עד 502 מטר ב־קבירה חודשית באזור ת"א או גוש דן חב' ברגר ת.ד. 2064 ת"א.

• דרוש מחסן 150 מ"ר, גג, בה 4 מ' מינימום גישה ל־מכוניות בצפון ת"א, רמת־גן, או גבעתיים, לטלפן 249735.

בתי מלאכה

• ברמ"פ בית 30 מ"ר, 15 כ"ס שעדרותבכה 6, ת"א. מאחורי ביח"ר לפיד וסלמה טל. 774602.

מגרשים

• קבלן בניין מוכן לממן ולבנות על מגרשך בת"א ו־הסביבה ולהתחלק ברווחים מבקש הצעות לת.ד. 22155 ת"א.

• מגרש הזדמנותי ביהוד ליד 1300 מ"ר 12.000 ל"י במזומן והיתרה בתשלומים, נוחים, מגרשי ישראל אלנבי 128 א', טל. 624920.

• למכירה מגרש בקרית במ־לין ע"י מתחתקוה אחרי פר־צליה אדמה פרטית אפשרי חלק בתשלומים, קרקעות יש־ראל, אלנבי 82 (פינת רמב"ם) טל. 614165.

[illegible]

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 59 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 249098, 230521, 230401
המחיר: יום חול 55 אגורות למלה / יום ו' 75 אגורות למלה

● דרושה פקידה בתבנית ו[?] כללית. פניות בכתב בציון עבודה ומשכורת רצויה, ת.ד. 22023, תל-אביב.

עבודה

● עוזרות ממפלות כלצריות ע"י רינה, תל-אביב, מרכז בעלי-מלאכה נו, טל' 254849.

ביקוש עבודה

● סומכת לדפוס ספי וציי לום מעוניין לעבוד במכיר או בשותף להתקשר לטלפון 613617.

● מטפלה מוכשרת מקבלת בביתה לטפול זקן/ה טל: 231982.

● מתכנית עברית אנגלית ד גרפניה מקבלת עבודות בבי תה טלפון 270987 8—8—18.

● שולחים הינם: מוגירות בתנאים נוחים פקידות כנאים בעלי מקצוע עובדים/ זת. "העסקה ופיוזים" טלפון 612362.

● מעביד! שולחים חינם! מקצועיים ובלתי מקצועיים, תלמידים בחופשה, ועזרות בית "עבאדי-כלי" טל' 953782.

● מקלים ההכלה השבונות כתנאים נוחים טל. 615211 — ת"א 7.00—8.00 פ"ס.

● צעיר (סטודנט) + קטנוע מעוניין בעבודה בשעות אחרי הצהרים והערב. לפנות טלפון ת"א 39458.

● בעל מנוף (הליקופטר) ה' מתאים להרסת חומרים לכל קומה מעוניין בעבודה מתאי מה. טל' 369511.

● נהג בעל ותק 28 שנה ב' כבישי הארץ מחפש עבודה מתאימה לנסיעות ארוכות — ת.ד. 1280 ר"ג.

● נהג + מיניבוס פולקסור גן חדש מעוניין בעבודה ל' הסעה או כל עבודה אחרה ל' פנות 280108.

● מעביד! שולחים חינם! מקצועיים ובלתי מקצועיים — תלמידים בחופשה ועוזרות בית "עבאדי-כלי" 950782.

● תופרת מעולה לניקים מעו' ינת בעבודה קבלנית בביתה טלפון 750183.

● מטפלת מנוסה עם מלצות מעוניינת לקבל מוטפל בהי' נוך בביתה, אפשרות ללינה לחודש. הקייץ או לזמן בל' תי מוגבל טלפון 904829.

● הייר מומחה ליוצר המהי' עזה לעלות לישראל מתענין הצעת עבודה להנהלת מפעל ייצור במטלורגיה. בהצעות נא לפנות ת.ד. 14036 תל-אביב עבור 18242.

● אישה אקדמאית שולטת ב' אנגליה, ספרדית ויידיש, מעוניינת לטפל ומבוגרת. אסתר, באילת 4/1, פ"ת.

● צעיר רציני חזר מחו"ל עם נסיון מסחרי רב ארגון וניהול הצעות רציניות בכל שעה 15.00—18.00. 04/717804 השקעה אפשרית.

● חינם!! שולחים פקי' דים/ות! ועובדים/ות לכל המקצועות, "המקשר", טלפון 132019.

● פורליטם תרמן עם ידע רב ונסיון בתכנון הנדלה ד צורה. פנוי להצעות. 58647.

● צעיר עם רכב, גישה מכי' ניה, מעוניין בהצעות — 764780.

● נהג בעל מנדר פולקסוגן דבל-קבינה, רשיון ל' 11 נוס' עים, מחפש עבודה להובלות ולניקיונים, עבודה גם בשעות הערב. טל' 947863.

● בעל רכב מסחרי דוגר 4 טפוח ונסיון באדמיניסטר' ציה כללית, מעוניין בעבודה קבועה 4-5 ימים בשבוע, אפ' שרי גם אחרי הצהרים. לפ' נות ת.ד. 1334 תל-אביב — 31094/5.

● פועל ניל 28 + המלצות מעוניין בעבודות, ת.ד. 1094 פרדס-כץ.

● לשוחרתי מתקבלות עבד דות הדפסה וניהול מכתבים "עבאדי-כלי", טל' 955782.

הכשרה לעבודה

● ההיבה במכונה נלמוד ב' זמן קצר באחריות בעברית ובאנגלית, הערה ועזרה ב' עבודה. "ערומל" 1) תל-אביב, 140 כבר-הפרסכות (התחנה המרכזית) 724335, 2) רמת-גן, ז'בוטינסקי 54 (מול רמה), 724335.

● קורסים פוזרויים, פקידות, ומזכירות ניהול י.ב.מ. הכי' הלה השבונות במכונה בתש' לומים (70—40) העזרה ד עזרה בעבודה, "ערומל" 1) תל-אביב, אלנבי 140, כבר' הפורסכות (התחנה המרכזית) 724335, 2) ר"ג, ז'בוטינסקי 54, (מול רמה).

מכוניות למכירה

● למכירה וספה 400 לרגל נסיעה במצב טוב 283620 — 4—7, 5.30—13.

● מיניסיינור מסחרית מודל 1966 + רדיו במצב מצוין בלפור 124 בתים דוכה-לה.

● לרגל נסיעה לחו"ל לארק 63 אחרי אוברול במצב מצוין + רדיו 911730 בערב.

● ליבור 65 הייבר סמך שנה מצב מצוין טלפון: 19.00 משעה 826565.

● סוכארו מניר דיפי לחי סה והצמוד רח' אלנבי 3 — מול כבר הגנה טל' 641910 ההרשמה ב-1973 במשבת סר באור רק במכוניות אלנבי בע"מ.

● פולקסוגן היפושית 68 + רדיו וסכום 1300 71.000 055-25347.

ביקוש רכב

● מוסכים המקבל עבור ניתוק כיר ב"רכב הכריה" דרך חיפה פינת יהודה הסו בי 90 תל-אביב מסלולים — 442500 — 41/033.

השכרת רכב

● ב"ארץ" השכרת טנדרים, פרסונות: פינ'ו 404, כבנים, רנו, פולקסוגן (תנאים מיו חדים לקבוצות) "ארץ" הוד נת רכבת ארלוזורוב תל-א ביב טלפון 255054.

שרותי רכב

● בהזדמנות מכירת מכר נית משומשת אחרי האוגה הלקי חילוף מבנים הלקי פת. לפנות בני, טל' 825633.

בתי"ם לנהיגה

● אם אין עדיין בידך ר שיון נהיגה — אז בוא ל' יעיל לימוד נהיגה ותאוריה באינבנציביות ויעילות ב' יעיל. לרשותך צוות מורים מנוסה ולכל סוגי הרכב, ל' פונקלים סימקה 1300 אר טומטית קטנה ונוחה, יעיל, נוריאן 35 טלפון 667448 הסניפים 51, טלפון 829875.

● בה! לנו הנסיון הגדול ביותר בהדרכת נהיגה לנכים באוטומטיות התאימה לכל נכות, בולל הנה בה בהצעורי בה. ביי"ס עוגן, יפו 154 — טלפון 837323.

● לבי"ס לנהיגה דרושים מורים טלפון 915054.

אופנועים וקטנועים

● למכירה 65 ,3 כ"ס, אחרי אוברול, מכם באפריל — 832240, התומרו 13, חר לון, בראון.

● וספה לאביב, מודל 1970 במצב הדיש, טל' 774364 בערב, עטאי.

מציעים למכירה

● למכירה בהזדמנות מכו' נת הזרקה משומשת מיכמון אמריקאית 4 אונקיות, להת' קשר 721576 בין 8—10.

רוצים לקנות

● קונה היטולים, פריג'יד' ריא, היימים, מטלטלים, במחירים גבוהים, שיונר טל' 50391.

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשלה / יום ו' 75 אגורות לשלה

טלויזיה

בלי נגינה

תריסים

הלוואות

בולים ומטבעות

בתי-ספר ושיעורים

סירות

טפטים

רהיטים

חימום מרכזי

חקלאות

שידוכים

חיות בית

טיולים

חוגים

ריקודים

שטיחים

שרותים

נופש

קורסים

קייט

תערוכות

פרסומים

צילומים

מי מצא?

דודי שמש וחשמל

מכונות בביסה

מכונות כתיבה

מכונות גילוח

מכונות תפירה

מקררים

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי הקהילות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

דירות מהוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

אולמות

מחסנים

משרדים

מגרשים

חנויות

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר יום חול 55 אגורות לשורה / יום ו' 75 אגורות לשורה

● חנות גדולה בשוק מחנה יהודה למכירה. לפרטים —

● חנות בכיכר ציון למכירה ברח"ב טלפון 725137 בערב

● למכירה חנות בית לחם בדרך בית לחם להם טל:

● חנות מכולת למכירה ב רח"ב ברח' שמואל הנביא 61, פניה במקום.

● בדס"ב חנות ברחוב הנביאים 4, טלפון 37006 מ- 10—11 בבוקר, ומ-21.00—20.00

הכשרה לעבודה

● קורסים מזורזים לפקידות ומזכירות — הנהלת חשבונות כתיבה במכונה — נוער ת.ב.ש. בהקלוטים (70—40) תעודה ועזרה בעבודה "שרוסל" — ירושלים, יעבץ 8 (הכניסה מול בנין העי-שרוס) 526215

מכוניות

● פרטו בע"מ, טל. 2/236491 הצעות השבוע: פיאט 125 1968; ראף 44 '68; רנו 10 '66.

● אופל קדט ספורט, 1969 נגנו, יד ראשונה מסם 11 חודש 13,000 ל"י, טלפון רק 56,000 ק"מ, מצב מצוין (02)57075

● פרינץ 1000, 1969 + רדיו במצב מצוין 30303 בבית. בעבודה, יוא"ל 953354

● פיאט 600, 1966, במצב טוב, 68358 אחה"צ, ובערב.

● רנו 4, 1970 במצב טוב טלפון 34423

● כרמל ספורט מנועה, 1968 רז יוסף, טלפון 59713

● רנו 4 "אל, 1964 מנוע חדש — 32,800 ק"מ טלפון 66042

● פרינץ 4 1967 מכס לשנה לטלפון 531444

● לרגל נסיעה, סימקה 1000 52,000 ק"מ, רדיו, מסם, טל' 38063 אחה"צ.

● סימקה 1000, 1967 68,000 ק"מ, 11,000 ל"י. מסם ינר אר. בעבודה 228361, נועם.

● פרינץ 4, 1963, מסם לשנה טלפון 527193

● ליילנד הייבר, 1965, מצב מצוין מסם לשנה 35470

● פיאט 600, 1962 במצב מצוין טלפון בעבודה 524161 איל.

● פיאט פרימולה 1966 — 92,000, מסם באפריל. רדיו טלפון 57792

● סימקה 1000 ג'יאל 1967 מסם בפברואר + רדיו, 11,500 טלפון 62553

● סגדר סוסיתא 1971 45,000 8,500 לירות, טל. 220026

● סוסיתא 13 מהדרית 1968 מסם חצי שנה טלפון 00181

● פיג'ו 404 פרטי מסוישו 1968, במצב מצוין, מנוע אחרי אוברול 12,500 לפ נות "דוד לוית", בן יהודה 19, טלפון 68390 פרט לשבת.

● סימקה 1000, 1964 בהזדמנות 7,500 טלפון — 64303

● אלפא רומאו 1600, ספיי דר מודל 1965 רדיו, טייפ, שני רמקולים, צמיגים רדי אליים 10,500 טל. 228912

● חיפושית 1967, מסם לשנה + רדיו, טל. 30211/405

● בהזדמנות כרמל 1970 במצב טוב. טלפון 36877

● פיג'ו 404 1962 במצב טוב לטלפון 521686 33897 פרט לשבת.

● פולקסוגן חיפושית 1500 סוף 1968 מצב חדיש, טלפון 34692

● מכוניות סוסיתא אמריקו ספורטיבי 1972 חדשה לגמרי לפני רישום במשרד הרישוי למכירה במחיר הזדמנותי, טלפון 225522 מ-1—6, ומ-16—19

● גוגומוביל מנוע מחודש, אחוזה זולה, 2,750 ל"י 233195

● פיאט 850 מודל 1968 ב-מצב טוב, 88424 אחרי 13.

● לרגל נסיעה יפרואן אמריק שנת 1970 85,000 ק"מ, טל. 34523 אחה"צ.

● בהזדמנות פיאט 600, מודל 1964, מסם, טלפון — 02—528960

● פיאט 850 1969 71,500 12,200 לירות במצב מצוין, טלפון 36498

● פיאט פרימולה 1970 + רדיו, מצב מצוין, 02/38606 עד 9.00 ומ-19.00 ובשבת.

● הזדמנות ב.מ.או. 4 68 מצויינת, 6,800 טלפון — 38830

● בהזדמנות הילמן האנטר 1970 53,000 ק"מ במצב מצוין טל. 227740 בשעות העבודה.

● אופל רקורד סטיישן '68 יד ראשונה 02/523545 פיג'ו 404 1970, מסם לשנה, לרגל נסיעה. פיג'ו 504 1971 או מוכנית ממסמסם לתקופה.

● מכוניות למכירה למחיר החלפה ב.מ.ו. 1600 1971 + רדיו טלפון 232900

● אודי 60 אל, 1970 רדיו, מסם לשנה רוטניציק, הבנאי 40.

● פיאט 124, 1969 רדיו במצב מצוין סמסקי, הרב עוזיאל 51.

● פולקסוגן 1963 במצב מצוין, מסם לשנה, 02/83161 אילנה.

● מאוגוס 17, 62, אוברול כללי, מסם ריפוד צבע. טל. 68261

● מאוגוס מסחרי 1965 במצב טוב, לפנות כל היום, 37700

● פיג'ו 404 1971 מצב מצוין רדיו, בערב 02/30874

● פיג'ו 404 במצב מצוין, להתקשר מ-20.00 31423

● פרימולה מהדרית, מנוע פיאט 124, מצויינת. 526540

● פיאט 600 64, מסם + רדיו. טל' 528556 ירושלים.

● מאאב מסחרית 66, מסם לשנה, במצב מצוין, 36344

● פיאט 850 ספיישל 1971 16,000 ק"מ, כחדשה, 222330

● למכירת מאוגוס 12 מסחרית מודל 66, במצב מצוין, אחרי אוברול, טל' 531258

● למכירה ב.מ.וו. 1600 מודל 69 במצב מצוין, טלפון 66362

● "אוטו מנורה" מציע: פולקסוגן חיפושית 66 ב-מצב טוב. סוסיתא מסיין 20,000 ק"מ יד ראשונה, 4,000 ל"י. פרינץ 4 71 מסם במרץ. טל' 232106

● רנו 4 מודל 64, מנוע חדש 22,500 ק"מ. טל' 66042

● פולקסוגן לימוזין 1500 63, מנוע 71, מסם מרץ, עבודה — 37749, בית — 64000, אפא.

● קונמסה 1300 במצב טוב. לפנות ביום ובערב 33744

● למכירה 3 מכוניות מסחרי רנו גדול מצב מצוין, מסם לטלפון 231783 מ-8.00 16.00

● אלפא רומאו ג'ט, ג'וליה 1300, 8,400 + 16,000 מכס טלפון 532858

עסקים

● מוכן להשקיע בירושלים סך של 50,000 ל"י לכל הצעה. לפנות ת.ד. 6084/7 ירושלים.

● 17—20% ריבית תפצל בערבויות בנקאיות ומוסדיות "אוצר להשקעה". 86355

● דרוש שותף לייצור הרבה תריסים עם השקעה קטנה. טל. 37101

● למכירה חנות והיקה במרכז הירושלמי + קליינמורות. 66509 64737

● חנות יפה בשכ"ח במקום מרכזי, מתאים לכל מטרה. לפנות: מרכוס 2, פלביה.

● בוטיק מכוסם להשכרה בסנטר המרכזי טלפון 66200 מ-7.00—9.00 ומ-20.00 ב הלאה.

● דרוש מבנה תעשייתי בירושלים, חודשית עם טלפון ערב מפעל ומחסן, כ-100 מ"ר לפנות ת"א ת.ד. 4988 טלפון 273501

● במרכז ירושלים למכירה בהזדמנות מכון לייפוי מודרני דוחי וקליינמורות רבות. ת.ד. 1002 רמת גן.

● משקיע מצויין להשקיע כסף בענף המזון ואפסנאות. לפנות ב כתב ת.ד. 1424 ירושלים.

● קיוסק מבוסס בקרית משה מרכזית בשבת. טל' 523077 ב-18.50

הצעות עבודה

● דרושה צעירה לעזור ל במדור מחלקת המשעבים ב"הארץ המובנתה" בע"מ ה יודעת בעברית ואנגלית, רצויה צרפתית ו/או שפות אחרות. נא לפנות לשר רונדר, טל. 225311, ירושלים.

● דרוש בוגר בישפור מקצועי אחרי שרות צבאי עם ניסיון בכלכלה, בעל ראיון המועמדים יוזמנו הצעות עם הפרטים הדרושים לת.ד. 985 ירושלים.

● דרושה אשה למשק בית 5 פעמים לשבוע חצי יום לטלפון 36863 רק אחה"צ.

● לטיפול בשני ילדים + עבודות בית, דרושות הצלחה, בבית חברת, טלפון — 523333

● דרושה עובדת למשק בית, במלביה, לארבע שעות ביום. להתקשר 32540

● דרושה עובדת למשק בית עם טיפול בילדים ל-7 שעות תנאים טובים. טל. 532848

● דרושה מטפלת קבועה ל-שש שעות בעבודה — 08195, ברמה.

● דרושה אשה לניהול משק בית 4 שעות בכל יום, עם המלצות. לפנות טל. 08724 בערב.

● דרושה מטפלת עם נסיון והמלצות, תנאים טובים — 35605

● דרושה מזכירה לאוננה בשרות קבועה. עם נסיון, נגישה וידע אגלית.

● דרושה מבוגרת כתבנית עם נסיון, תנאים טובים.

● דרושה פקידה לעבודה ירושלים עובר מספר 1016 לת.ד. בצירוף הוגלדות חיים.

● דרושה פקידה בעבודה ירושלים.

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: גורדאו 20, טל. 661166

תורנות רופאים לפי המקומות

חיפה

● רופא תורן במד"א טל: 101

תורניות בתי חולים

● היום: רמב"ם (כירורגית, תאונות, פנימית, ילדים, נוירוכירורגית), רוטשילד (נשים).

● שבת: רמב"ם.

תורנות בתי מרקחת

● ליל שבת: גאולה חרמון מס' 13, טל. 664854.

● שבת: רמב"ם, ארלוזורוב 29, טל. 662974.

דירות

● בכרמל מבחר גדול למכירה והשכרה, תיווך שרגובר, הנשיא 130, טל. 88260, 83808.

וילות ובתים

● במבצון להשכיר בית בודד מרוהט, דגם מלא טלפון ונגן. להתקשר 931705

● להשכרה בית בודד בקרית חיים, דגם חלקי — 725123 20.00—17.00

● למכירה: בית מושכר בשכ"ח 3 דירות + 1½ דונם במבצון 120,000 הכנסה חודשית 250 לירות. טלפון — 059-3430

● למכירה וילה 4 חדרים + חדר אוכל + 2 מרפסות, ½ דונם, טל. 716518, מ-16.30 — 18.00

● להשכיר בית בודד מרוהט בו 3 חדרים בקרית מוצקין 251048

● למכירה במבצון וילה מרוחת 5 חדרים, סביבה יפה בנויה ב-1 לספטמבר טלפון 934290 מ-13.00 עד 13.00, ללא מתווכים — 135,000 ל"י.

● בדניה, בכרמל, קוטג' דו-משפחתי חדש, 4 חדרי שינה. למכירה או להחלפה — בסביבת ת"א, טלפון 04-254573

קבלנים

● בית הברושים בנהריה, מקום מרכזי ושקט ברח' קרן היסוד, דירות מאר 3½ + 4 חדרים, הכנה לכל דירה מערכת לחמום גז מרכזית. בקבלת קרקע 223027. טלפון 13,000 בכתא.

● בבכיניה למכירה דירה חדשה קומה א' על עמודים, 4 חדרים 120 מ"ר, מטבח עם ארונות פורמייקה, מחסן + חניה, 715174, בשעות: — 20.00—16.00

● בקרית חיים דירות בבנין חדש, טלפון 727103 252050

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● ביזורעאליה 3 חדרים — א.ה. סולבר 65,000 95/6 ל"י 225978

● ברמתהדר 3½ + חדר ארונות + שיפורים. 90,000 ל"י, טל. 51836

● למכירה דירת 4 חדרים ברופמה החדשה, טלפון — 252344

● בכביניה מפוארת בבניה 4 חדרים 121 מ"ר 04-233862

● דירה 3 חדרים וחלק מרפסות למכירה מיידית. טל. 03—238370

● בבכיניה 3½ מרוהת הסקה, ארון קיר, מחסן, טל. 715891

● בקרית מוצקין 3 חדרים מרוהת מלא, טל. 710627

● בנוה-שאנן אינסטרוצייונלית למכירה 3 חדרים עליונה עם שיפורים, פנויה מיידית 04—83340, 04—234195

● בנוה-שאנן דירת 3 חדרים + פינת אוכל — 82 מ"ר טל. 231804 אחרי הצהריים.

● בהזדמנות 3 חדרים בחיפה אפשרות למשכנתא טל. 715962

● בכרמל צרפתי 3 חדרים למכירה מיידית — 72,000 טל. 528526

● דירה מפוארת בהדר 3 חדרים + הול + 2 מרפסות 105 מ"ר, טל. 602541 או 522341

● דירה 3 חדרים בכרמל במבנה מסודרת. טלפון: 231038

● למכירה מיידית דירה מרווחת 4½ חדרים באחוזה. טל. 04-33425

● בנוה-שאנן בהזדמנות — 3 חדרים — 58,000, כניסה מיידית — טל. 224046

● ברמת שאול, 3 חדרים, 2 מרפסות בנויות, ארונות וגג. מרחיב 60 מ"ר. טל. 521041

● דירה בת 4 חדרים + פינת אוכל עם נוף מרחיב בנהריה טל 232318 — מ-5.00—19.00

● דירת 3 חדרים, עיזחים ב', 534621 כניסה 3 חדשים.

● 3, הול ארונות, שיפוצים קרית חיים, שר' דגנית — 727905

● ברופמה דירה פינתית 3 חדרים 120 מ"ר, קומה ד', כניסה מיידית, טלפונים — 531866 669672

● למכירה מיידית 3 חדרים + מ.א. ושיפורים רח' א, פלג (כרמל צרפתי) 053-96029

● דירת 3 חדרים בבית משותף בקרית מוצקין. לפנות — 245430

● למכירה דירת 3 חדרים + הול בתשלומים נוחים טל. 224773 /221641

● מציאה! 3 חדשה, ריפה ליד המכונים, רח' הביכה. 221578

● בקרית-אתא רחוב חוגו מילר 38 דירת 3 חדרים + הול. טל. 725087

● 3 חדרים, 78 מ"ר, מ"כ, דוד, שדרות השומרים 29 הדר-מוצקין. טל. 713920

● דירה פינתית 3 חדרים, ארונות קיר + שיפורים, ליד יהודיים, דגניה 18 ג', טל. 726030 בשעות 20—18.

● דירת 3½ חדרים בקרית ים ב' טל. 222317

● בנוה שאנן נתיב חן 3 חדרים קומה ב' + נוף 224081

● מעוניין להחליף דירת 3 חדרים בבבצון בדירה בחיפה טלפון 934212

● 3 + מרפסות + ארונות קיר בקרית-חיים טלפון — 726287 אייזור.

● באחוזה 4½ מפוארת + גרז' + הסקה 139,000 בהזדמנות 83675

● דירת 4 חדרים עם או בלי פרקט, שינים חימום פינת שפירא 1, טלפון בין 11.00 — 14.00

● 3 חדרים + מרפסת סגורה + ארונות ברמות רמז טל. 253531

● למכירה דירת 3 חדרים עם הכוש חלקי במתנה רח' 17.30 מ' 526403

● למכירה דירת 4 חדרים מרכז נוה שאנן 100,000 — 254058

● בהזדמנות 3 חדרים בתלפיות. 32,000 ל"י, מ.ש.

● נותרה דירה 3½ חדרים קרית מוצקין 715425

● דירות בנות 3—4 חדרים בקרית חיים וסביבה, 715425

● בכביניה 4½ חדרים, 125 מ"ר, מתוכננת 711096

● דירת מאר 4 חדרים, 115,000 בקרית ביאליק, — 729139

● ביזורעאליה סולבר 25 3 חדרים + שיפורים קומה ב' טלפון 255663 כ"ז.

● במוצקין 3 חדרים ארונות קיר ומרפסה סגורה + שיפורים במצב מצוין. טל. 716466 ובערב 719603

● בק. ביאליק בהזדמנות 3 חדרים בנה אוכל ארונות קיר, 724820, מישעה 16.00

● דירה בת 3 חדרים עם נוף 60,000 נוה שאנן נתיב חן 22א', טלפון 231026

● בנוה שאנן דירת 3 חדרים, הגליל 13א/, טר.

● דירה מרוחת 3 חדרים יצחק שדה 5, חלפיש, טלפון 524552

● בבת גלים דירת 3 הול 2 מרפסות מסודרת 523106 מיום א' אחה"צ.

● ברמת שאול 3 חדרים מפר פרים. למכירה מיידית, טל. 82982

● בהזדמנות לצעירים ולבר מוסדטים, דירת למכירה, 2 חדרים + מרפסה סגורה, פתח 224508 בבית טלפון באגוסטו לא בשבת.

● בהזדמנות 3 חדרים ב קריית-ים ב' אפשרות עם משכנתא טל. 715962

● ברמת רמז 3 חדרים + הול, אפשרות משכנתא, טל. 231083

● 3 חדרים ליד רח' הלל לפנות 252563

● 3 חדרים + פינת אוכל, דגניה 9, קרית-חיים, לוי, 726238

● 3 חדרים, ז'ורס 28, — 28,000 + 10,000 משכנתא, 528436

● למכירה ברח' בית לחם בכרמל הצרפתי דירה 3 חדרים + פינת אוכל, חדר הלפ-קה ומרפסות בנויות, לפנות 29.10 טלפון 661052 225530

● באגא חושי 32, דירת 4 חדרים ליבוב מלא — 19.30 18.00 בין 664043 בלבד, פרט לשבת.

● מוכרחים למכור! דירה חדשה יפה בכרמל, למסירה מיידית, סלון + 3 חדרי שינה. מוכנים בלבקיים: דוד רזה. 04-253331

● ברמז 3 חדרים + פינת אוכל שיפורים, טלפון: 252912

● 3 חדרים ברח' מאר. טל. 225323 מ-8.00—14.00 ומ שעה 8 בערב.

● ברמתשאול 3 חדרים, מסירה מיידית למחיר החלטת. טל. 530543 אפרתי.

● ברמז 3 חדרים, הול, נוף שיפורים, ברנר 1, טלפון: 524919

● 3 חדרים ברמותרמז, נוף, ארונות, שיפורים, טלפון 234104

● 3 חדרים מרפסת והול, דרך נוה-שאנן, טל' 235773

● בכרמל בכיבורים, 4 חדרים וגם, קומה ב', כניסה מיידית. טלפון 85472

● במוצקין 3½ חדרים + 4 מרפסות סגורות + מחסן. 714407

● 3 חדרים + מרפסות + מרכזת בגג. 238541

● דירות 3 חדרים ברח' אדר-מונר פלג 28, למסירה מיידית, לפנות אל טל' 524294 ריבנה.

● 2 חדרים והול + ארון קיר. קרית חיים מרוהת — טלפון 723790

● ביזורעאליה 3 חדרים + מרפסה סגורה + ארונות, פינתית, 63,000 + 4,000 פינוי ברנמבר 78. 223634

● למכירה דירה חדשה בת 4 חדרים למסירה מיידית, בדיל הסקה מרכזית, ארונות קיר, בדרך הים, טלפון 04-762110

● 3 חדרים ברמות רמז. טלפון 232104 אפשרות לפינוי מיידי.

● בכרמל 3½ חדרים נדי-לים + 3 מרפסות + חימום ומחסן, פינוי מיידי, לקונים רציניים!! "צלצל" 87412 פרט לשבת וימי שני.

● בבכיניה, קרית-ביאליק, דירה 3 חדרים, הול, 2 מרפסות גדולות, 94 מ"ר, ב-בית 4 דירות, טל' 714607 21.00—17.00

● למכירה באחוזה דירה בת 3 חדרים, נוף לים, ארון קיר + חדר עבודה, 3 כיווני אוויר. טלפון אחרי 245223 6.00

● דרך נוה-שאנן 3 חדרים גדולים, הול, 4 מרפסות, מרפסת גג, מחסן, 100,000 — 04-525262

● רמותרמז, 3—2 חדרים "תהו" — 70,000—50,000 04-522202

● 3 במרכז מוצקין פינתית חדשה, כניסה מיידית, טל' 520060

● בהדר, בוילה פינת בנ-זיל, קרוב לקולנוע "רון", בהזדמנות דירה גדולה 5 חד-רים מתאימה גם למשרדים ולמעונות, כניסה מיידית, ל התקשר 522692

● בהדר, דירת קבלן 135 מ"ר, 664043 בשעות 18.00 עד 19.30 בלבד, פרט לשבת

● דירה בת 3 חדרים + שיפוצים ביזורעאליה. טלפון 255812

● דירה למכירה 3½ חדרים בקריה-מוצקין. טל' 716140

● במתהדר שכון אקדמאי 2 דירות 3 חדרים + פ"א. בערב 527754

● באחוזה 5 כניסה נפרדת + גרז' + הסקה 140,000 — 33675

● 3 ספואורת + חדר פינת אוכל, ק"כ. 125,000 — 83675

● ברמתהדר 5 + חדר הלבשה + 110,000 + שכלולים. 83673

● בקרית ים ב' שכון צבא קבע, 3 חדרים, 2 מרפסות. 714561

● בנוה שאנן 60,000 מתגנה באגוסטו דירת 3 חדרים, ארונות קיר, שרפסות ומוזה במקום שקט ומרכזי בקישה טלפונים 04-661306 בערבים ובשבת.

● דירה זו של 3 חדרים באחוזה הוא חלומה של כל עקרת בית, כל פרט נהדר, מוכרחים לראות. 110,000 — למחיר החלפה, דוד רוז, 04/253331

● בשדרות הצבי 34, בכרמל מכירה יפה ועצמה, דירת 3 חדרים, קומה שלישית, ארונה, נוף מרחיב למכירה מיידית טל. 80407

● למכירה בנוה-שאנן דירה 3 חדרים + פ"א, כניסה מיי דית טל. 231387

● ביזורעאליה 3 חדרים מרכז תית פנוי מהיר 65,000 טלפון אחה"צ.

● 4 חדרים באחוזה, קומה ראשונה, 232140 דירה הד-

● דירה לבניה מיידית בה 3 חדרים ק"ד בפינת-דוד, רח' המלך יהואש 14/15, חיפה, או לפנות למשק בשם דירה טפ' 12.

● 4 בכית הדר, נוף פתוח, גישה נוחה, סביבה מרכזית ושקטה, תיווך שרגובר, הנשיא 130, 83808.

● 3 חדרים מרוחים ברמות מה לטלפון 7—9 בערב טל: 248898

● ביזורעאליה ברב קומות, דירת 3 חדרים, חדשה. טל. 522789

● בהזדמנות! 3 חדרים + פ"א + שיפורים (אפשרות עם הכוש) בעירים ב', טל. 535364/537962

● מוכרחים למכור דירה דירת פאר, 4 חדרים, קרוב ל מרכז הכרמל, אפשרות לשכנתא. כתובת: דוד רוז, תיווך טל. 04/253331

● בקרית אליעזר בהזדמנות 3 חדרים + 3 מרפסות סגורות + שיפורים רבים רח' ליסין 19ב, פלשטיין, אחר הצהרים מ-5 כל יום.

2-2½ חדרים

● 2 חדרים והול + ארון קיר, קרית חיים מרוהטת —

● מיידית בהזדמנות 87,000 בלי משכנתא 2 + הול 70 מ"ר בבית דו-משפחתי + גר נה בנפון טל. 059-3426

● בסביבה אטקלוסיבית 2 + הול גדול + 3 מרפסות סגורות קומת קרקע. 95,000 טל. 85113

● 2 חדרים ברמות רמז. מתאימה לזוג צעיר. טלפון 232104

● דירה בת 2 חדרים + הול + גינה נוה שאנן 232389

● ברמות-רמז 2 חדרים + פינת אוכל + מרפסת סגורה + ארונות קיר. אפשרות למשכנתא. טל' 253372

● בשכ"ח 2 + הול במוצקין + פרינ'ידר וגז, טלפון 584989, 716619

● דירת 2½ חדרים, במצב מצוין, רמות-רמז, ולמוי שיאור 14, משפחת קישנר.

● דירה 2½ חדרים 72 מ"ר, מסודרת, במקום מרכזי, טל' 717086

● בקרית שמריהו דירת בת שנתיים, 2 חדרים + סלון + פ"א, 66 מ"ר. אפשרות למשכנתא. זכולון 1/11, לוי.

● במוצקין 2 חדרים + סלון, קומה א', "הרשקו רוק 10", בבוקר עד 11.00 טלפון 715343

● דירת 2½ + הול בדרך נוה שאנן 80א/, טל. 234474

● 2½ חדרים + ארונות קיר, בקרית אליעזר. טלפון 528049

● 2 חדרים והול, הנקין, רמות-רמז, 258744 אחה"צ.

● 2 חדרים, דיר עבו 13, בורנשטיין, בשעות הערב.

● דירות למכירה חיפה 2½ ע"י מרכזאחוזה בבית קטן, כניסה פרטית, תיווך שרגובר ברח' הנשיא 130, 83808.

● בקרית מוצקין 2½ שכיל מביון 2/13 מול סיפת חלב — לפנות במקום.

● שני חדרים מטבח + 2 מרפסות, מרכז חיפה — הדר, טל. 632042, מ-10.00—12.00 17.00—19.00

1-1½ חדרים

● דירת חדר בקומת קרקע אפשרי עם ריהוט, ליד התיאטרון העירוני 25,000 ל"י. טלפון 532936

● דירת חדר ומחות + מטבח בנוה-שאנן ארונות קיר. כניסה מיידית.

דירות בשכר חודשי

● 2½ חדרים + מרפסת גדולה ברח' הם טלפון — 04-9413

● להשכיר 2½ + מרפסת בנויה בבית דו משפחתי — 04-881754

● להוף למכירה מיידית דירה 3 בקרית ים ב' 710005

● להשכיר דירה חדשה בת שלושה חדרים ברח' בורלא, רמתהדר טלפון 52058

● דירת 3 חדרים בשכ"ח מרוהטים קרית-אתא טלפון 1934-72

● להשכרה בית 4 חדרים עם גינה בכרמל טלפון 88854

● דירת מאר 3½ + טלפון 500 ל"י, אלכסנדר ינאי 40 בכרמל טל. 59403

● בבכיניה בשכ"ח דירה מרוהטת 3½ חדרים, טלפון — 501162 בערב 660440

● בשכר דירה חדרי קרית מוצקין 3 חדרים, פרוניידר, גז וסלון מרוהט, לפנות ל-טלפון: 231108 בין השעות — 17.00—20.00

● בה 2 חדרים פנויה בסוף החודש, טל. 53435

דירות להחלפה

● מעוניין להחליף דירת 2 בירושלים (חדשה), בדירת 3-3½ בחיפה, בכרמל הדר עליון), טלפון בערב: 04-640354

דירות בדמי מפתח

● בהזדמנות דירות גג בת חדר בדמ"פ כניסה מיידית — טלפון 530012

● בעין הים 2 חדרים בדמ"פ טל. 523487 עד 17.000

● דירת חדר גדולה, מטבח, נוחיות והצר פרטית, מיאל, רזיאל 40.

● 5 חדרים בדמ"פ הרצל 37 חיפה, פליסקר 662421

דירות מרוהטות

● להשכרה דירה מרוהטת 2 חדרים בקריית סל. 718428

● 2 מרוהטים הנה לחודש רח' צאר, טל. 536895 זוהר.

● בשכ"ח בדרך נוה-שאנן 3 מרוהטת למסודרים בספטמבר טל. 53025

● דירה פאר בכרמל 4 חדרים פריג'דר + גז + טלפון + בים, חיים ל-2 חודשים מסוף יולי טלפון 04-520048

● 3½ חדרים ברחוב הנבי אים, להשכיר, גם למסודרים, טלפון

● בשכ"ח 1½ מרוהט פריג'דר, גז, במרכז נוה שאנן

● 1½ חדרים מרוהטת קומה במרכז אחוזה. טל. 81345 בערב.

● ברופמה דירה חדשה 4 חדרים מרוהטים, טלפון — 521162 בערב 660440

● דירת 3 חדרים מרוהטת מרכזי, חמה + טלפון + מכרר + תנור לשנה ויותר בנוה שאנן להתקשר 04/233320

● דירה חדשה 3 חדרים, כניסה מיידית ברח' הנבונה, דיזינגוף 236102 אחה"צ.

חדרים מרוהטים

● במרכז הכרמל בבית נאה עם טלפון להשכיר חדר ליחיד טל. 81056

● באחוזה בשכ"ח חדר מרו-הט טל. 244923

● לחשכיר חדר מרוהט — רח' הנפן, טל. 534051

● במרכז הכרמל חדר מרו-הט, כניסה נפרדת + שרד תים, נוף ומקים, טלפון: — 83372

● בכרמל דירת הדר כניסה ושרותים נפרדים + נוף, טל. 83372

ביקוש דירות

● מעוניין בדירה 3—3½ כניסה מיידית השלום במזור בן טל. 663306 בעבודה; 241878 בבית.

● דרושה דירת קטנה לחשכרה בעיר התחתית טלפון: 707007

● עבור משקיעים דרושות דירות לעבודה ולהשכרה ב-חיפה.

● עבור לקוחותינו מעוניי-נים בדירות 3-4 חדרים בכרמל, נוה-שאנן "ממעל עמ-מי", גורדאו 29 טלפון: 663582

● 3 חדרים במוצקין רצוי בדו קומתי טל. בעבודה: 520607

חנויות

● למחיר החלפה בהזדמנות חנות למכירה + גלריה ברח' לוגל 2.

● חנות נהדרת (בהסכר הד על) במכוהל 19 בדמ"פ — 244087

● למכירה בדמ"פ חנות בהדר לפנות לכהן אלוזורוב 33 בשעה 18.00 ואלאה.

● למכירה חנות בסביבה, טל. 83035 בערב.

● למכירה חנות בשכ"ח מול אגד הדרם + רשיון ל-מכירת עתונים, טלפון — 15.00 ושעה 527860

● ברח' קוקולוב בקרית אתא לשכון חדר (300 ותר דות דיור) למכירה 2 חנויות, לפנות תל בונוז בע"מ, ירושלים או חיפה.

● למכירת בחיפה בדמ"פ. 1. חנות ברחוב קוקולוב 13 מ"ר עם גלריה ויוצא אוויר. חנות ברחוב ביאליק 6, 25 מ"ר, עם גלריה ויציע. אוויר, לקבלת פר-טים נא לטלפן בין 8.00 ל-10.00 בבוקר 525216 חיפה.

משרדים

● דרוש משרד להשכרה בעיר ההתחית בסביבה 50 מ"ר, בקומה קרקע או מרתף, עם אפשרות להחניית רכב. טלפון, חיפה: 533797

● דרושים ומציעים משרדים בעיר התחתית "פיפס", תווך כללי עצמאות 47 04/663413

● להשכיר 3 דמי מפתח 2 חדרים ברחוב הדר, טל: בעבודה 531106

מכוניות

● פיאט 600 מצב מצוין אחרי טסט, מחיר סביר. — 04—255216

● למכירה פרינץ 4 1968, יד ראשונה, של חבר "אגד" ראש פינה, טל. 067—37326

● למכירה סאאב סטיישן, מודל 68, במצב מצוין, קמרן, צפורים 3, מגדל.

● למכירה דאף שנת ייצור 64 במצב טוב, מסם לשנה. לפנות טלפון 067—37448 בימי חול משעה 16.00—7.00

● רנו 12 1971 בהזדמנות, רדיו, מצב מצוין. 521397

● למכירה בהזדמנות הילמן אימפ במצב מצוין + מסם. 524885

● סימקה 64 במצב טוב טלפונים 636253 או 668014

● פורד מאוגוס מסחרית 12 1967 אם. מסם לשנה רדיו, במצב מצוין, טלפון 533097

● מיני מייגור סטיישן 1968 במצב מצוין. טל. 520582

● סוסיתא סטיישן 65, יד ראשונה, במצב מצוין, טל. 04—71142 משעה 17.00

● סובארו מוכנות ראשית לחיפה והצפון, אלנבי 3, טלפון 641910. מכירות המכוניות מודל 1972 בעיצומה. החלף את מכוניתך בסובארו חדשה במכוניות אלנבי בע"מ.

● "מנור" שרותי עזרה ד בדרכים המורה תשלום שנתי הדרכה משת. חיפה, כפר ההגנה 8, טלפון 523262

● ב.מ.וו. 700 1961, במצב טוב, מסם לשנה, 533323

● מאוגוס 12 אם, מודל 68, מסחרי, מסם בברואר, מצב טוב מאד, 932090 בערב.

● פרינץ 4 1965, אחרי שיפוץ כללי במצב טוב, 6,000 ל"י להתקשר כל יום בשעות 20.00—17.00 04-020644

● דירה 2 חדרים מסודרים יפה, בקרית ביאליק לטלפון

● פרינץ 4 68, יד ראשונה מסם לשנה חודשים + רדיו במצב מצוין, טל. 669906

● רכב חיפה בע"מ, מכונות רנו לחיפה והצפון רחוב יפו 150, טלפון 523274, מציע: הילמן היגם 10 כ"ס 1970, רנו 4, 69, רנו 4, 68, רנו 8, 70, רנו 16, 69, פיאט 124, 70, קורטינה סופר 70, ב.מ.וו. 1800, פיג'ו 404 אוסטי 70, ג'גואר 4, 67, פורד אנגליה מסחרי 69.

● עמות כוסד מוריס לפיג'ו בלבד צ'ק בוסט, טל. 528555, למכירה פיג'ו 404, שנת יצור 63, מסם לשנה, טל. 528555.

● נ.ס.או. 1090, 65—66 סבב יוצא מן הכלל 58405 בערב.

● פולקסוגן 66 מסחרי במצב מנוע אחרי שפוץ כללי, צבע חדש, מכס לשנה, פוזר טל. 065—

● אוסטין 1969 רדיו, מסם, יד ראשונה במצב מצוין — טלפון 065—22456

● קורטינה 1970 יד ראשונה במצב טוב — 22,000, טלפון: 254564

● דודג' 68 במצב טוב 10 חודשים מסם, קרית-חיים ויא 58, טלרשיטי.

● פג'ו 1960 403 מסם ינואר 1973 + רדיו אלנבי 51, נבי כהן 04—522363

● שברולט איבלה 61 נהדרת, טלפון 723214 בשעות ה עבודה בשבת 712309

● מכונית סובארו 1300 מודל 72 טל' 520355

● פיג'ו 1960 404 יד ראשונה, מצב מצוין טלפון — 56438

ביקוש עבודה

● מנה"ח בעל ותק רב (בר-שרות רבב) מעוניין במשרה חלקית בשעות אחה"צ. טל. 521829 מ-8.00 בערב.

● רציני בן 30 בעל נסיון רב בניהול מכירות / מזכירות מעוניין בהצעות לפנות ב כתב: "ידיעות אחרונות", הנביאים 28, חיפה, לר'/145.

● מהנדסאי קונסטרוקציה מרוקו מן מחפש עבודה בחיפה והסביבה. טל. 520615.

● שרטטת קונסטרוקציות בעלת ניסיון מקבלת עבודות טלפון 520615 אחה"צ.

הכשרה לעבודה

● למדו מקצוע בשעות הערב!!! ב"ים ערב לספרות נשים בשיטות החדישות ביותר, בהדרכת מה ידועה נלדים. בסיום תקבלו תעודה. עבודה מובטחת, מלון בת-ים, ליד בית-ים, 10 ליד חולון, כ"ז.

מכוניות

● בשכ"ח מרכזה, 4 דורים + אופנים... (ראה לעיל)

אופנועים וקטנועים

● אופנוע ב.מ.ו. 68, 6/-8 + סירה סגורה. 04—716001

● קטנוע 68 עם סירה מצב טוב טלפון 729350

● למכירה לכרכסה במצב מצוין, יד ראשונה טלפון — 522185

● למכירה 63 + סירה, מסם שנה, 721501 בעבודה, איזנברג.

● למכירה רביס, שנת יצור 1963, מצב מכני טוב, טלפון 500 ל"י, 234204

מציעים למכירה

● עגלת פיול + כפורס "המי" במצב טוב טלפון 221617

● למכירה מיים פירלסי ב מחיר הזדמנותי, טל. 524434

● למכירה מיים מכנו מכולל פ.ס.מ., 40, גנגו לאומה, הל קים לאוכסין 52, כלולים ה-דים 5.25 16 04-520421

● למכירה בהזדמנות לבני שבוע שלפיבו גם לבגרים משטחי עץ לפנות לגוה "קר פיקת קרו" טל' החוגה.

רוצים לקנות

● אנו משלמים יותר!!! עד כים במחירים גבוהים עבו-דות פלוה ובמחה. "ביתו" אחר הצג 13.

רהיטים

● למכירה כפה רק כורסאות. טל. 530956 מ-8.00 בערב.

● קונה רהיטים ישנים עתי-קים והיפלי בית. טלפון 532861, 662066

● הזדמנות הישנה בחיפה. ספה כפולה, 2 כורסאות ושולחן סלוני כ-1150 ל"י בלבד. טלפון 110, 20, הנביאים 20, חי פה. 640533

מכונות כביסה

● קריסטל לוקס חצי אוטו מטית במצב טוב. טל. 244064

● מגרש בנאות הכרמל בי-אוזורי קיים והיירדה מק-קיץ לים 7000 ל"י "ממעל עממי" גורדאו 29 טלפון: 663582

מגרשים

● מגרש במבצון באזורי בני-פש והבראה נוכל בבניה 5,000 ל"י ותיבה בתשלו-מים נוחים "ממעל עממי" גורדאו 29 טל. 663582

עסקים

● למכירה בוטיק לגברים הכנסה גבוהה הזדמנות מצו-יינת לעולה חדש השקעה — 60,000 ל"י לפנות בהצעות: ת.ד. 44503 חיפה.

● מוכנים להשקיע בעסק רווח, אופקים ומשהדים ל שרותי משרד — בשותף בלתי פעיל. לפנות לחיפה ת.ד. — 1035 כוחדות מובטחות בהוד לם.

● דרושים בספים בערבות מוסדות ציבוריים מתקבים, אפשרי הצמדה לדולאר בתנאים מצויינים. "בשטח" הב רה להשקעות ופיננסים בע"מ. רח' הנביאים 24 טלפונים: 529406, 528468 חיפה.

● להעביר חנות לקונדיטוריה לפנות למתפהת רוזנה. — טלפון 234706

● עסק מכוסס בענף שיווק מוון למכירה + מכוניות טלפון 228035

● מרפאה לרופא מפוארת, במרכז הכרמל מול השופרסל בתנאים חודשיים נוחים. טל. 04—241033

● מפעל אלקטרוניקה (כוח כח) מעוניין במשקיע השקעה נדרשת כ-100,000 ל"י. לפ נות בכלל תנאים נדרשים ל ת.ד. 9479 חיפה.

● מוכן למכירה, פרנסה ל שתי משפחות לצלצל רק ב שבת 539153

● חנות פרפומריה ומתנות (בלבון), במרכז קרית מוצ-קין 20

● תה"ן מציע בחיפה עסק בענף הדגנים רווחי ויקר ערך: מסעדות שונות מ-250,000. שותפויות בעסקים ידועים 80,000—235,000. קיוסק במקום מרכזי 13,000 רב אלפה מדקדות ובוגלאות בעיר התחתית: חנות 40 מ"ר 25,000 ד.מ. למשרד או מסערה 60 מ"ר בקומה א', כניסה מיידית חניה, תהיי 11—8.30 כפר הבנה 8, טל. 04-525262

● עבור לקוחותינו מעוניינים ברכישת עסקים מבוססים בכל הענפים. "ממעל עממי" גורדאו 29 טלפון: 663582

● בשכ"ח בית חדש בכר מל בן 3 דירות בנות 4 כ"א בתנאים למטרות שונות, תיווך שרגובר הנשיא 130, 83260

הצעות עבודה

● התקדרוקציה/התקרמותגו, אנו מבקשים משתחררות צה"ל בצירוף כתבית/ות מכירות למוצר מע-ניין, טל. 622029 ת"א — 6684537 חיפה.

● דרושים סלערים בעלי נסיון לפנות: מילקבר-בש-ראוס הרצל 27 חיפה.

● דרושה בעבודת באנגלית, פקידה ובעלת נסיון להדרכת מכבדים באנגלית טל. 530621

● תווך זוהר הרצל 20 טלפון 6666 מציע ונותן עבודות, פנוכרות ונהלת חשבונות.

● מטפלת אחראית עם עבר דות בית, תנאים טובים. — 51636

● למשמרה במלון דן כרמל רבוש מפר נכרים, ידיעת השפה האנגלית הכרחית. טל. 56763

● דרוש מנהל אדמיניסטרטיבי למשפל מתחת לייצור מזון בסביבת חיפה. התפקיד כולל ניהול כח אדם ועבנים עם לקוחות וספקים. לפנות בכתב לת.ד. 4094 חיפה, עבור מנהל אדמיניסטרטיבי.

● דרושה אחות מוסמכת שבה מתאים מובטח לפנות בכתב אל: מילדה כושב שיתופי ר.ב. גלבוע 19130

● לבוגרי צה"ל קידום מהיר והכנסה גבוהה בשכח המכי-רות התקשר למחלקת המכי-רות טלפון 668656 669576

● דרושה מטפלת מנוסה נא לפנות בצרוף המלצות למל-פון 53348. לא בשעות ה צהרים.

● דרושה אשה רציניות לטי-פול בתינוק. 88405 בערב.

● לכוסר לפואי על הכרמל דרושה (לא לחופש בלבד) חגיכה בגיל 16—16½ לעב-דות עזר במסרד ובמרכזיה בשעות 12.00—19.00 כל יום. הצעות בכתב נא להפנות לת.ד. 4868 חיפה עבור מספר 139

● לבית הספר הריאלי העברי בחיפה דרוש/ה מורה למר-סיקה בכספרה חלקית או שלמה. בהצעות נא לפנות בכתב להנהלת בי"ה הספר ה ריאלי ת.ד. 4304 חיפה.

● דרושה בהורה חרוצה ד חכיבה לעבודות משק בית וטפול בילדים עם לינה. ל טלפון 241094

● דרושה אשה לעבודות בית יום יום 5—6 שעות בסביר חודשי להתקשר כל. 55007

● דרושים/ות בעלי/ות מק צוע לכל שטה, לכל ענף "סי פי", עצמאות 47.

● דרוש מכנאי להשקי-מכונות כביסה ותנורי בד-נול עם רכב, לטלפן בשעות העבודה 64081

● דרושה עזרה בבית בכל ביקול לבני אנשים בכרמל. טלפון 51840

● הסכואים ללוחות חשמל. חגיכים למסגרות וחשמלאות דרודים לאלשו בע"מ. טל. 712118 בתנאים מצויינים.

● דרושה מטפלת + עבודות בית לשתי ילדות ל-11 שעות אפשרות עם לינה, טלפון — 523924

● דרושה אחות מוסמכת שכון מתאים מובטח לפנות בכתב אל כושב שיתופי פור להה ר.ב. גלבוע 19130

● לעבודה בכבודת בר הדרי החיפה דרושים נוערים וער-ים, יתכנו גם אפשרות ל עבוד במשמרות, לפנות ב-שבה והערבים לטלפון 413 ביםי חול 687832 7—4 5—1

● דרוש/ה רוקח/ת או עוז-רת רוקחת להצי יום ב בית מרקחת בסביבה חיפה, ת.ד. 349 חיפה.

● דרושה פקידה עם נסיון למסל ת.ד. 10007 מפרץ חי-פה.

● מטפל בתינוקת ויחול משק בית כ-5 13.30—6.30 המלצות. 684005

● דרושה פקידה/כתבנית מקולה בעברית עם ידיעה באנגלית או גרמנית. לאחר שרות צבאי. שעות העבודה 8.00—16.00 נא לפנות ב כתב, בצירוף תודות חיים לא' כר את כמרן בע"ם רח' יפו 43, חיפה.

● למשרד מהנדסים יועצים דרושים שרטטי בנין ונבנות, מסמכים. טל. 713758

● למשרד עו"ד דרושה פקי דה לתפקיד אחה"צ. טלפון 532218

● דרושים !! מנהח"ש ראשי — מכנאי ייצור — מכנאי מכונות — מזכירה עברית אנגלית — מנהח"ש — פקיד ר/ח — מהנדסאי / מהנדסאי מכני — טופאי — בתבנית — ואחרים, "פרסום לכל" — הרצל 16, ק"ב, 660071

● דרושים עובדים לבר מילק בר המראוס הרצל 27 חיפה.

● דרוש סוכן להפצת שעונים לחיפה והצפון. לטלפון — 243803 כפר השבת.

● בוגרת תיכון או תיכוניס-טית דרושה לעבודה מסודרת לתיירות לתקופת החופש. לפנות עם פרטים אישיים. ת.ד. 4505 ס'.

● לבוסר צבורי דרושים/ות נערים/ות מעל גיל 16 לע-בודה בשעות הפנאי. לפנות עם תעודת זיהוי א.נ.ת קרית חיפה קק"ל 60, קרית ביאליק (היינה).

● למוסד חינוכי גבוה בחי-פה דרוש מזכיר אדמיניסטר טור רצוייה השכלה תיכונית התמצאות בהנהלת חשבונות ושליטה בעברית ואנגלית. נא לפנות טלפון 61886

● דרוש מציל מוסמך לבריכת שחיה טלפון 722678 2.24070

● דרושה עוזרת בית הרה צה פעמים בשבוע טלפון — 84167

● דרושה פקידה בעלת נסיון אחרי שרות צבאי למשרד מלאה השולטת במכונת הישוב חשפלית בקימה ערבית בעלת כתב מפרות יפה נבנרד לפנות כוכבות גרעיני עתונות רח' הרצל 61 בין ה שעות 10—13

● דרוש עובד אחרי שירות צבאי לסמירה מלאה למחסן הפרוד עתוים, הכרח שמ קום מגוריו יהיה בחיפה, מכל לפנות כוכבות "גרעיני" עתונות, רח' הרצל 61, בין השעות 10—13.

● דרוש דרושה כגיקורוס סית או כפרית היודעת מכי קור 533819

● מיפול ביילד נייקון בית העבודה מ-12.00—16.00 טל' 245538

● דרושה מטפלת לתינוק ד' ילד + עבודות בית בש-עות 8.00—14.00 235886

● אלימנט בע"מ — לחטיבת הייצור טלפון 531601 דרור שים: כחשמאי למחסן רכי בים אלקטרוניים, מכנאי אלק טרוניקה מעולים, מכנאי יד צור בעל נסיון של שנתיים, כרסמים ללא נסיון, מהנדסאי בעל ידע בשרטוט מכני, רצוי בעל רכב, מסגרים לעבודות פח עדינות, פתחי אלקטרו ניקה, עובדים/ות למחלקת שנאים לעבודות סיפול והר כבה נסיון קודם יתרון. מכ שירים, חרטמסגר, פקיד מכני — כוידות מובטחת.

● דרושה פקידה להנהלת חש בונות להתקשר חיפה טלפון נים 604513 000116

הלוח הכפול באר-שבע

הודעות

● מרכזים בלוח "שבע", יד הר יעיל יותר זול, לוח ה מודעות הקטנות בשבעון ה בעיר באר-שבע "שבע" תתנה קבלת מודעות בכל שכונות העיר:

דירות

● תווך "כיוון" קניה — מכירה — השכרה כל סוגי דירות ריקות ומרוהטות, ה הסתדרות 80, 057—3105.

וילות ובתים

● בעמר וילה חדשה 4½ חדרים להשכרה. טלפון — 03—906337

דירות למכירה

● בשיכון ה' לדוגמא דירה בת 3 חדרים + פ"א + פי-פורים, מסירה מיידית טל' פון: 3045 או 5423 בשבת ובערב — 83457

● במרכז בידור ומסחר 3 + מטבח גדול כניסה מיי-דית אבהראבהאבים 31/24 לפנות לכתן (שכן) טלפון: 057-71556

● בעיר דירה 3 חדרים ב מרכזו טל. 04-923282 בערב.

● דירות בנות 4 חדרים ב השכון ובניה בריכה נבוחה החל מ-57,000 ל"י, לפנות: "נוה באר-שבע", טל' "יהוד" 057-3162

● דירת 3 חדרים + פ"א, 75 מ"ר, מסירה מיידית טלפון: 057-71691

● כדוד מצדה דירה יפה בת שנה חוצי, 3 חדרים + פ"א לפנות מילכו, דרך מצדה 36, באר-שבע.

● למכירה דירה 78 מ"ר, רח' בן יהודה 6 טלפון — 23356

● 3 חדרים, פינת אוכל, 75 מ"ר, 35,000 ומשכנתא 18,500 בנות ילדים 15.

● למכירה דירת קוטג' 94 מ"ר ברוגמאו טל' 72343

● דירת ב-ה' לדוגמא משר פרת, בת 3 חדרים מתכנה בפברואר 1973 ומשכנתא — לטלפון 71863 אחרי 6 בערב — 1321 לכפש את מזל.

● למכירה דירה 84 מ"ר — ביאליק 1 — פרסים בטלפון 2805 חוץ משבת.

● דירה 84 מ"ר יד ראש, טל. 5491 בהזדמנות.

● לכניסה מיידית קוטג' ש"כ ה' לדוגמא, טלפון 8825

● מיידית דירת מרובעים לשכונה ד' באילת, קומה ב' גוף ים, בנוים טובים, טל. לפנות"צ 050-2836 אחה"צ 059-2688 (סודי).

● לרגל נסיעה לחו"ל די-רת פפוי בדרך מצדה למכי-רה. לפנות בכתב ל"ד" הארץ בשמ"ה מל"א למס' 20051 1082

מציעים למכירה

● בהזדמנות פייבש שיער "פיליפס" חיים עם רגל ל' התקשר 71373

● ברדך מצדה 47/300 דירת בת 2½ חדרים + ארונות קיר משבח אירקובית.

דירות בשכר חודשי

● 2 חדרים לא מרוהטים + משבח ושרותים, כניסה אוגוסט, טלפון 05-5073

● דירה 90 מ"ר 3 חדרים ברח' בוריהודה, כניסה ב-חודש אוגוסט, טלפון — 057-71434

● וילה בשכ"ח שכונת דסקל באר-שבע, טלפון 6115

● פרוהטת 3 חדרים וטלפון סיד — טלפון 5496 — אחרי שבת.

● דירה להשכרה 3 חדרים דרך מצדה 82 באר-שבע טל. 72784

● 3 חדרים + חצר מתאים לגנ-ילדים. טל. 057-3081

● בסביבה פרכזית 3 + פינת אוכל ריקה. 550, טל. 64-5805

● בבאר-שבע שני חדרים אחתר או להשאיר הודעה. מרוהטת מלא 1.9.72 לפנות 04—532235

דירות מרוהטות

● דירות בשכ"ח מכל הגד לים, 2022, יונה.

ביקוש דירות

● קונה דירות מכל הגד לים ובכל השכונות, טלפון 2002, יונה.

● מחפשת דירותדרה, לא קומת קרקע, בסביבה טובה, לפנות: טלפון 057-4861/52

חנויות

● חנות להשכרה במרכז גד-לת — צפון, הצעות בכתב ל.ת.ד. 20051, ת"א למספר 1066

הצעת עבודה

● דרושים חשמלאי בבנין ל-הקבלת עזור הכלי בע"מ, שרד כר פרטים התלמ"ה 87 — באר-שבע.

מכוניות

● פורד קורטינה דלוקס אר מוטמית 60, במצב טוב. — 057—61795

● ג.ס.או פרינץ 4 1071, 26,000 ק"מ, מצב חדש ורדיו טל. 057—72331

● בהזדמנות מריוסף 1300 הרסה, 1972, 6000 ק"מ, ל-טלפון משרד 0576497

● אקספרס סוכנות פג'ו ל-נגב, 504 — 204 — 304 — 504, מכחרים וסדור מגנון ל-נבים, מוסר שרות באזור ה-נגב, טל. 3292

● למכירה סימקה 1501 ספיישל 69 במצב מצוין, טל. 057-2022 (לא בשבת).

חוגים

● אהבם האבירים — אך דמאים, עליזות, נבוהים ה דווקים — מעוניינות להפגש 172/25, 150/25 בעלות נתר ים דומים מובטח לכם ש-לא תצטערו, ת"ד פרטית 29 באר-שבע.

סירות

● בוגב סכים בע"מ סירות הכרמל תל, טלפון 503657 — מציע למכירה סירות תוצרת הזק עם או בלי מנוע.

חקלאות

● למכירה משק: בית מרווח מבנים מודרנים בגוסתן ה גליל (ליד נהריה). לפנות נתן נחרי, במקום, טלפון — 02—524417 — בערב, 04—91-445

מקררים

● בהזדמנות מקרר אמפור במצב טוב מאד. טל. 223092

● מקרריה, מכירה, החלפת והשכרה, החלוץ 13.

● פריג'ידר אמקור במצב טוב לירות טלפון 524403

בתי-ספר ושיעורים

● מורה בוגרת אוניברסיטה נותנת שיעורים בצרפתית, טל. 63985

● שיעורי עזר באנגלית ובחשבון בשיטה חדישה טלפון 57101

הלבשה

● דוגמאות חדשות לעונת הקיץ במבחר גדול שמלות בוקה אופנתיות מקסי חצ-איות סוניקות מקטורנים עם מכנסים והצאיות גם לפי מי-דה, "קונפקציה כרמל", הר צל 47, קומה א'.

כלי נגינה

● פסנתרים מבחר ענק במחירים ע, 10, 11 לירות. אביבאה, הנביאים 6.

● אורגן יוהנה 3 א' הן לגני-סכרים — 2,400 ל"י, טלפון: 718427

● גיטרה משומשת לא חד-מילה מעוניין לקנות. טלפון 24980

● צלילים בביתה. מערכות סטריאופוניות ממבחר התוצרת העולמית, סוכנות אקאי לצפון. רמקולים דיקידה אלו גם להרכבה עצמית. הגיע סייש ספטוות אספי הודיים ביותר תיירות 1800—80 צלילים כלין טסראו, הזוב הנביאים 54 קומה ג, טלפון 530000

שידוכים

● הצעירה כחלונגן לפנאי בה בטלפון 4.7.72 ב-10 ג בין החלוץ והרצל מתבקשת לכתוב לת.ד. 4492, חיפה.

תערוכות

● גלריה דניה לאמנות, כפינה היתיכי עד יפניים. בשעות 17—21.

פרסומים

● נשמח לשרתכם בפרסום מודעותיכם לכל העתונים, "בר-שחר" שפירא 13.

● וקסהול ויקטור 61 + רדיו במצב מצוין, מסם ינו אר 1973, טלפון 532736

● מכונית שברולט אי.סי 60 למכירה, טלפון 608473

● לרגל נסיעה למכירה פורד דס 64/63, טאצ, במצב טוב מאד, רדיו אוטומטי, צמיגים רדיאליים, מכס חודש 11. 16,000 ל"י. 04-520044

● סאאב 66, פרטית שיפוץ מבצע וגיר, מצוינת 30180

● פולקסוגן חיפושית 1964/65, מצוינת + הוד פות טלפון 252500

● ווליו 66 מצב מצוין אר טומטי מזוג אויר, יד ראשונה 20,000 ל"י, 241811

● פולקסוגן חיפושית 69 1300 טלפון 713403

● כוסיתא כב"ץ 69 במצב מצוין כל 600000 כמי.

● מגדר סטודיבייקר 1963 + רדיו במצב נהדר, 001327

● למכירה לאראק 1964, מכות אחרי שיפוץ + דדיו + ריפוד + צבע, מסם 10 חו דשים, מצב טוב טלפון — 80716 663537

● פיאט 1964 1300 במצב טוב מסם עד מאי 04/711513

● פיאט 1100 מודל 1961 ב מצב טוב, טלפון 712500

● למכירה מכונית קומר קרוינס מודל 1961 במחיר של 3,500 ל"י להתקשר טל פנייה אחרי השעה 19.00 — 52502

● מיני מטייהן 1965 במצב טוב 7,800 ל"י, 243736

● הילקסוגן 1600, מסחרית נמוכה, 69, מסם לשנה, יד ראשונה, במצב חדש, רדיו, טל. 34464

● פיאט 600 די, 1968, מנוע 1968, 9 חודשים מסם, טל. 667120

● מוסיתא סטיישן 64 + רדיו, מסם אפריל, טלפון — 718574

● פרינץ 4 1970 43,000 ק"מ, שמורה היטב, טלפון 232009

● פולקסוגן מסחרית גמור בה 1964, אחרי אוברהול, מסם לשנה, במצב מצויין. 12,500 ל"י, טל. 723808

● פיאט 850, 1968, להתקשר טל. 539897 מ-16.00 אחה"צ.

● פולקסוגן 63, במצב מצוין, טל. 87196 ובשבת — 910898

● חיפושית 1961, מנוע 71, צבע חדש, טל. 537886

● דה'שבו 61, אחרי אוברול כללי, מסם לשנה — 667476

● חיפושית 1500, מודל 70, עם רדיו. טל. 82407

● למכירה בהזדמנות פולק סוגן 1500, במצב מצויין, מודל 1969, טל. 254957

● לארק 62, מסם לשנה + רדיו, במצב מצויין, לפנות טל. 660275, בשבת ובערב — 83457

● ב.מ.או 1300 1969, מצוי יינת, שנה מסם + רדיו 17.000 ל"י, טל. 640213

● מכונית הילמן 64, למכי רה, מצב טוב, נא לפנות ל תחנת הדלק ליד מסטרת קרית-חיים, טל. 720718

● סוסיתא מסחרית 61, סד סיתא סגדר 68, טלפונים — 537059, 020506

● אלפא רומאו ג'ולי, ג'ולי 1300 + 8,400 16,000 טלפון 523363

● פיאט 850, 68, יד ראשונה במצב מצויין טלפון — 525958, בבוקר בערב טלפון 712835

● ביכקה 1000 67 טלפון ב עבודה 643311/482 בבית — 921463

● משאית ליילנד היפו (דבל) הייבר 1964 במצב טוב בהז דמנות לטלפון 04-715629 מ-17.00

● אצלנו תקבל עבור מכונית הך מחיר הגון ומיד מבחר גדול של מכוניות משומשות למכירה. נחר רבב אלנבי 9, טלפון 606380

● פיאט 850 1968 מסם לשנה בשישי ובבת 15.00 729653

● בהזדמנות סימקה 1000 1964 הרבה תוספות חצי שנה מסם לפני אוברול 7150 טל-פון 527663

● פג'ו 504 1969 70,000 ק"מ רדיו מסם לשנה מצב מצויין טלפון 244404 בשעות 14—16 20—22

● פיאט 600 די, במצב מצוין בהזדמנות לרגל נסיעה 89057

● פרינץ 4 1966 יד ראשונה טל. 723723

● פיאט 600 די, 1964 טלפון 221946 במצב טוב.

● מיני מייגור, סטיישן 1963 מנוע 1971 מסם לשנה 728341

● ציטרואן דה'שבו 1963 ב הזדמנות במצב טוב 253124 — 252315

● פיאט 850 1965 מצב טוב 2,500 לסמור מסם קרסו — מעון הסטודנטים הדר 224174

● ב.ס.וו. 1909 במצב מצויין + רדיו טלפון 667992 מ-1—8 7—4

● אבזורים לרכב במחר רכב כיסויים, רדיו מכל הסוגים, דשפי קול חיפה. אלנבי 7 חניה במקום.

הלוח הכפול נתניה

דירות מרוהטות

● וילה מרוהטת 3½ חדרים בנתניה להשכרה טלפון: 053—23675

אירועים ובידור

● החוף הירוק — מועדון לילה חדיש, רמה אירופאית הקרב — אריק לביא, שושיק שני, רבקה זוהר, אילן גונה, וריקודים לצלילי תזמורת ה-קצב "להקת הצעירים".

מגרשים

● במרכז נתניה מגרש של 900 מ"ר. טל. 03—226123

חקלאות

● משק "פרדס" ולול ביתו אהרון ליד נתניה, טל. 27263 בשעות 1—8, 4—8.

חוגים

● בערב הריקודים בכל מוצ אי שבת בסלון "פלם", ליד רמת-הים מול הבריכה, תזמורת "האולימפיק", הגבינת אוכלוסית, המחירים עממים.

נופש

● סנבהן צוקרים, דיזנגוף 11, נתניה, טל. 053—22816, כשר פנסיון מלא יולי—אר גוסט 25 ל"י.

● חדרים פרטיים ובבתי-מלון לקייטנים במשרד "סיבי" — רח'אנסקי. טלפון: 053—22198

● מלון גן הפלך נתניה, טל. 053—23013, כשר, נופש, הכ דאה וירח דבש בחדרים מפו-ארים עם שירותים צמודים, בנוי כלא. החל מ-80 ל"י בחדרי הדר.

קבלנים מציעים

● לזוגות צעירים תרכשו ל-בית בשר' ירושלים תנאי לבר גה החדרים לפנות לחב' "בדר דונכרי", רח' שמואל הנציב 5

דירות למכירה

● למכירה מיידית גם יפה, בנה, ברודצקי 24, טלפון: 053—91791

● דירה יפה בסביבה טובה 3 חדרים ק"ב, פ.א, ארונות קיר. טל. 27461 -053

● למכירה דירה בסביבה בוייצמן 30, טל. 25252

● דירות לוקסוס 3—4 חדרים למכירה ברחובות מרכזיים גן מרכזי, טלפון, חניה, אנטנה מרכזית לטלוויזיה שמואל ה נציב 5, טל. 2457

● ברח' רזיאל החלה ההר פה לבית מודרני דירות לוק סוס, גן מרכזי, חניה, אנטנה מרכזית לטלוויזיה, תנאים טובים. לפנות: לחברה "בדר דונכרי", רח' שמואל ה נציב 5, טל. 24457

דירות בשכר חודשי

● בשכירות לשנה ויותר, די-רה חדשה 3 חדרים טלפון: 053—2550 בשעות 18—17. פרט לימי השישי והשבת

● להשכיר לתיירים, לקיי טנים או לאחרים, דירה פאר חבה, 3 חדרים + טלפון ב יולי אוגוסט 11 טלפון: 053—9848

ביקוש דירות

● נתניה — ללקוחות אנגלו סקסים דרושות ביד דירות קטנות 3—2 חדרים ב מרכז נתניה, עד קומה ב' בהצעות נא לפנות עוד היום אנגלו סקסו טוכנות לנכסים בע"מ, כפר העצמאות 7, נתניה, טל. 053—28290 שעות משרד 18—8 — כל יום כולל יום ג'.

מכזا من الأصل

هكذا من الأصل

אררט
חברה לבטוח בע"מ

המשרד הראשי: בית אררט
רחוב יבנה 32, תל-אביב, טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן-יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 68236

משפט אוקאמוטו יחל ביום ב' הבא

ייערך במחנה צבאי ✱ הוזמנו 14 עדים

(ל.צ.מ.). משפטו של היפאני, קוזו אוקאמוטו, בפרשת ליל-הדמים בלוד, ייפתח ביום ב' 10 לחודש זה, ב-9 בבוקר, במחנה צבאי.

אוקאמוטו עומד לדין בבית-משפט צבאי על-פי תקנות ההגנה (לשעת חירום) 1945. כתב-האישום כולל פרטים אלה:

● חברות בקבוצה שירתה הסורה רימונים. ב-30 במאי שנה זו, הנאשם ושני חבריו — אוקודירה סאקשי ויאסודה יאסוקי — ירו והטילו רימונים וגרמו למותם של 24 אנשים ופצעו 72 איש (לאחר הגשת כתב-האישום מת עוד אחד מפצועי ההתקפה).

● ירייה בנשק. הנאשם ושני חבריו ירו ברובה-סער צ'כי על הנוסעים והמבקרים, שהיו בשדה-התעופה בלוד באותו ערב, בשעה 10.30.

● זריקת רימון, מתוך כוונה להרוג ולגרום נזק לרכוש.

● ביצוע שירות למען ארגון בלהי-חוקי, כלומר, החזית העממית לשחרור פלשתין, שבשבילה פעלו הנאשם ושני חבריו.

דיונו של הנאשם יתברר על-ידי בית-משפט, ששופטיו מונו על-ידי הרמטכ"ל. כאב בית-הדין ישמש סא"ל אברהם פריש, ואילו שני השופטים הם סא"ל ברוך ארבל ורס"ל רם צברון.

למשפט הוזמנו 14 עדים.

אחד מהם, חווה אבנר מונוס וגה (ראש הקבוצה של הצליינים מפורטו-ריקו שנפצעה בעת ההתקפה), מסר עדות קודמת בגלל צאתו מהארץ.

מטעם הקטיגוריה יופיע במשפט התובע הצבאי הראשי, סא"ל דוד ישראלי. על הנאשם ילמדו סניגוריה עורכי-הדין מכס קריצ'מן ודוד רוטלוי.

הנאשם נולד ב-1947 בקומאמוטו (יפאן). הוא רווק וסטודנט באוניברסיטת טוקיו.

נעשו סידורים מיוחדים לסיקור תקין של המשפט על-ידי העתונות וכלי-התקשורת האחרים. מהלכו של המשפט יתורגם בשיטה סימולטנית וכן הובטחה העברתו במעגל-טלוויזיה סגור באולם אחר. סידורים אלה יאפשרו הקלטה ברשמי-קול, קשר תקין — בטלפון ובטלקס עם מערכות בארץ ומחוצה לה ושידור תמונות. שירות מיוחד של „אל-על" במקום המשפט, יאפשר לצוותי הטלוויזיה הזרה להעביר סרטים לנמל-התעופה לוד, ישירות למטוסים שימריאו לחו"ל.

מאסר לקבלן-מצבות שהעלים הכנסות

(ע). — קבלן מצבות מתל-אביב שהעלים 140 אלף לירות משלטונות מס הכנסה במשך 7 שנים, נידון אתמול למאסר 4 חודשים בפועל ועוד 8 חודשים מאסר-על-תנאי. כן נקנס הקבלן, צבי גליק, ב-100 אלף לירות.

נוסע לאולימפיאדה במינכן?

סע עם מדריך לפיד לאירופה 1972/73

כרך מרכז אירופה: אוסטריה, גרמניה, שוויץ, כולל פרק מיוחד על האולימפיאדה)

שקמונה
הפצה: בית עלים קרל נטר 3, תל-אביב

אל קוראי „הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו-יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022.
Tel 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה"ב ובקנדה

הזמנות לבתי מרגוע ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף

רח' גורדון 28 תל-אביב. טל. 223042. סניף רמת-גן: רח' הבעל 1 (פינת ביאליק 53)

קל

נציג הצלב האדום היפאני בעת ביקורו אתמול בבית החולים בתל-השומר. הוא מגיש זר פרחים לאחד מפצועי ליל הדמים בלוד — בעת ביקורו אתמול בביה"ח בתל-השומר.

מר אוטה נפגש עם עוד פצועים והביע צער העם היפאני על הטבח — באמצעות „דמי מחילה" שישולמו לנפגעים מכספים שנאספו על ידי הצלב האדום ביפאן. הוא סירב למסור לעתונאים מהו הסכום שיינתן. כן אמר שלא ידוע מה הסכום שישולם על ידי ממשלת יפאן עצמה. נילוהו אל מר אוטה, מר מיצורי איגושי — מזכיר ראשון של שגרירות יפאן באנקרה.

אלמוני טבע בים בבת-ים

(ע). גופתו של גבר אלמוני בן 35, לבוש בגד רחצה, נתגלה ביום ד' בערב בים — בבת-ים. האלמוני טבע כנראה בשעות היום.

הגופה הועברה למכון הפתולוגי ר מתנהלת חקירה לבירור זהותו של הטובע.

נציג הצלב האדום היפאני אורח מגן דוד אדום

(ע). נציג הצלב האדום היפאני סייר אתמול במתקני מד"א בת"א וביקר בין השאר בבנק הדם ובתחנת העזרה הראשונה.

הנציג, מר סייבי אוטה, נפגש עם ראשי מד"א בישראל והביע באוזניהם את צערו על אסון הטבח בלוד.

דובר מד"א, מר מיכאל בר, אמר כי לפני האורח הוצגו והודגמו מערכות עזרה ראשונה והוחלף מידע על שרותים אלה בשתי המדינות.

הנציג היפאני עדיין לא דן עם אנשי מד"א על נושא הפיצויים לנפגעי הטבח. במהלך הפגישות הוא אמר בין השאר, כי הוא בא לבטא את אהדת בני עמו לתושבי ישראל.

יש להניח, כי תוך יום-יומיים יסוכמו עם הנציג היפאני פרטי ההסדר בקשר לפצויים.

5 שכירים ב„דן" יפוטרו על השתתפות באסיפה

הנהלת דן עומדת לשלוח מכתבי פיטורים לחמשה נהגים שכירים, שעזבו אתמול את עבודתם כדי להשתתף באסיפה כללית של השכירים, לדיון בתביעותיהם להשוואת תנאי עבודתם לאלו של חברי הקואופרטיב.

באסיפה השתתפו הנהגים השכירים שלא עבדו במשמרת הבוקר. נודע כי באסיפה לא נתקבלו החלטות.

באניית המשא אתרוג גילו שוטרי המכס, חביים בקיר כפול סחורות בשווי של כעשרת אלפים ל"י שנועדו להברחה.

הנהלת דן: יש להתחיל בריאורגניזציה התכנית המקורית

מאת סופר „הארץ" לעניני תחבורה

הנהלת דן הודיעה למשרד התחבורה כי היא מתנגדת להתחיל בביצוע הריאורגניזציה בתחבורה הציבורית במרחב תל-אביב על ידי איחוד הקווים 4 ו-31 לקו אחד שיוארך עד שכונת קרת. הנהלת דן טוענת כי יש להפעיל את הריאורגניזציה בהתאם לתכנית המקורית, כלומר שינוי קווי חולון ובת-ים, תוך העברת רוב קווי אגד באיזור לדן.

נודע כי הנהלת דן טוענת, כי ביצוע הריאורגניזציה בקווי דן איננה מהווה בעיה ואפשר לעשות זאת בכל עת. אלא שהיא חוששת שאם תתחיל בקווים היא, יידחה לזמן ממושך שילוב קווי אגד ודן באיזור חולון ובת-ים, תוך העברת מירב הקווים לדן, ולמעשה לא תושג המטרה שלשמה תוכננה הריאורגניזציה.

לעומת זאת טוענים אנשי אגד, כי יש להתחיל בריאורגניזציה בקווי דן ולהמשיך בדיונים על העברת קווי חולון ובת-ים לדן, דבר שהם עדיין מתנגדים לו נמרצות, ואף חזרו והודיעו כי ינקטו באמצעים קיצוניים למניעתו.

יוסף קרוק ז"ל

(ע). הסופר והעתונאי יוסף קרוק, מהוגי הדעות של תנועת הפועלים היהודיים בפולין, מת אתמול בביתו בירושלים לאחר מחלה ממושכת. בן 86 היה במותו.

לוויתו תצא היום בצהריים מבית הלוויות בסנהדריה אל בית העלמין שעל הר המנוחות.

עשרות גדנעים לקו בהרעלות בעקבות טיול בגליל העליון

שתו מי ביוב בהיותם בוואדי עמוד ליד מירון

מאת נחמן פביאן, סופר „הארץ"

עשרות גדנעים לקו לפני זמן בהרעלות קיבה, בהקאות ובכישלונים כתוצאה משתית מי ביוב, בעת טיול שערכו בוואדי עמוד שבגליל העליון.

רבים מהם אושפזו בבתי-חולים במרכז הארץ. שלטונות מרכז החינוך שמרו על הדבר בסוד כיוון שחששו מזעם של הורי התלמידים.

ההרעלות היו לפני כמה שבועות כאשר תלמידי התיכון מבתי-ספר בתל-אביב יצאו למסע גדנ"ע. אחד הקטעים מציר המסע היה מהר מירון לכיוון חוקוק, דרך ואדי עמוד. אותו יום שרר חום כבד. במהלך הדרך, בואדי, נתקלו התלמידים במים זורמים ומדריכיהם התירו להם לשתות מהם, שנראו לכאורה נקיים.

בשעות הערב, כאשר שבו התלמידים לבתיהם הם חשו בכאבי ראש והחלו להקיא. רבים מהם סברו כי לקו במכת שמש בגלל החום הכבד ששרר במסע. רבים נלקחו לבתי חולים. לאחר בדיקות שנעשו נתגלה כי שתו מים שנשפכו מהביוב של העיר צפת והגיעו עד לואדי.

ראש עירית צפת מר אליהו קדוש אישר, כי ייתכן שמי הביוב של צפת מגיעים לואדי. הוא אמר כי פתרון בעית הביוב של צפת מותנה בקבלת הלוואה ממשלתית בסך של כ-4 מיליון לירות להסדרת הבעייה סופית.

הרופא הנפתי ד"ר א. רבנוביץ אישר, כי ייתכן שהתלמידים שתו מהמים המזוהמים.

בעקבות המקרה הזהירה רשות שמורות הטבע את כל המטיילים בשטח הואדי לבל ישתו מהמים הנשפכים בערוצים, מחשש להרעלה.

אלמוני טבע בים בת-א

(ע) — אלמוני כבן 50 טבע אתמול בצהריים בחוף ימה של תל אביב. האיש זינק למים ממקצה המזח מול חוף הילטון ונסחף לגלים. מציל שזינק אחריו משה אותו, אך כל המאמצים להצילו עלו בתוהו. מותו נקבע בבית החולים הדסה.

הוקם מטה חירום לעיקוב אחרי כתם הזפת בים

(ל.צ.מ.). במטרה לטפל בזיהום שעלול להגרם כתוצאה מכתם הזפת הנע לעבר חופי הארץ, הקים אגף הספנות שבמשרד התחבורה מטה חירום העומד במצב הכן במשך 24 שעות ביממה.

דובר משרד-התחבורה שמסר על כך, ציין כי מטה החירום עוקב בצורה מתמדת, באמצעות מטוסים ואניות, אחרי תנועת הכתם.

האויל ותנועתו בים באה בשל רוחות וזרמים שאין לאיש שליטה עליהם, אפשר לטפל רק בזיהום עצמו שנוצר כאשר הכתם מגיע לחוף.

בשל כך מצויד מטה החירום בחומרים כימיים מתאימים להדביר את הזיהום וכן בציוד כבד שיופעל על-ידי קבלנים הקשורים עם המשרד, להפעלה מיידית לניקוי חופי הארץ — אם וכאשר יזוהמו.

בקורת חמורה על מדיניות מינהל מקרקעי ישראל נמתחה בכנס נציגי ישובי ההתיישבות הפרטית של האיחוד החקלאי מטעם הליברלים העצמאיים.

פורסמו מחירים מירביים למוצרי חלב שהתייקרו

(ל.צ.מ.). הממונה על המחירים במשרד המסחר והתעשיה פירסם אתמול רשימה של מחירים מירביים לגבי שלושה סוגי מוצרי החלב שמחיריהם הועלו בהתאם להמלצות ועדת המחירים הציבורית.

שלושים המליצה הוועדה לאשר העלאת מחיר לגבי גבינות קשות, חמאה ושמנת מתוקה. במחיר חלב הפחית ומוצרי החלב האחרים כגון לבן, אשל, שמנת חמוצה, גבינות רכות וכדי לא יחול כל שינוי. המלצת הועדה שנתקבלה לאור התייקרות חומרי הגלם חוברי הצורך ליצור מוצרי החלב, אושרה על-ידי הממונה על המחירים. המחירים החדשים נכנסו לתקפם אתמול.

להלן רשימת המחירים המירביים לגבי מוצרי החלב שמחיריהם עלה. המחירים הם לצרכן ואין לשלם יותר ממה שנקבע:

חמאה — חבילת חמאה של 100 גרם, — 80 אגורות, חבילת חמאה של 200 גרם — 1.50 ל"י. שמנת מתוקה 1.20 ל"י ל-30 מל'.

גבינות קשות — גבינות חצי שמנות: גבינת גלבוע תנובה — 6.5 ל"י לק"ג, גבינת גלבוע בחפיסה בת 150 גרם — 1.40 ל"י.

גבינות שמנות: גבינת עמק תנובה — 7 ל"י לק"ג. גבינת טיראן — סבא נוגה ופארמ'טה — 7.5 ל"י לק"ג. גבינת אדמר שטראוס — 7.5 ל"י לק"ג. גבינות שמנות פרוסות: גבינת גוש חלב תנובה 200 גר' — 1.80 ל"י. גבינת טיראן-סבא נוגה 150 גר' — 1.60 ל"י. גבינת אדמר שטראוס 150 גר' — 1.60 ל"י.

גבינות כלילות שומן: גבינות כל העמק תנובה — 9.40 ל"י לק"ג. הגבינות דנה ונהריה — שטראוס — 9.50 ל"י לק"ג. גבינת כידון שטראוס — 8.5 ל"י לק"ג. גבינות עדי — סבא נגה הדר טרה — 8.90 ל"י לק"ג.

גבינות כלילות שומן פרוסות: כל העמק תנובה 200 גר' — 2.20 ל"י.

הדר טרה 200 גר' — 2 ל"י. גבינת עדי סבא נגה 150 גר' — 1.70 ל"י. טיראן שטראוס 150 גר' — 1.80 ל"י.

גבינות כלילות שומן גוש גבינות עדי-נוגה 200 גר' — 2 ל"י. נהריה שטראוס 200 גר' — 2 ל"י.

כלל ופרט

נשיא המדינה, מר זלמן שזר, קיבל אתמול את שר החוץ, מר א. אבן. כן קיבל הנשיא את ההורים השכולים שמואל תמיר ורעייתו לפני צאתם לחנוכת האנדרטה לעשרת חללי המטוס [illegible].

שר התחבורה, מר ש. פרס, קיבל אתמול בלשכתו בת"א את הסנטור יעקב יעבץ מארה"ב.

שר העבודה והנוער של ליבריה, מר ג'נקינס פיל והשגריר הליברלי בישראל, מר אדווין מורגן, היו אתמול אורחיו של שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בלשכתו בתל-אביב.

הסנאטור יעקב יעבץ נפגש אתמול עם שר האוצר, מר פנחס ספיר, בלשכתו בתל-אביב. בפגישה נדונו נושאים שונים.

מנכ"ל משרד התיירות ד"ר מ.א. קורץ קיבל אתמול בלשכתו את ד"ר ברונו ביזולפה, המנהל העולמי של ארגון [illegible], את מר רונלד סקוט [illegible] ואת המנהל החדש מר ויין אריק [illegible].

הגיעו לישראל

מר א.י. כלהר, מנהל הקונצרן ההודי לביטוח משנה [illegible] — הקונצרן המנהל את עסקי החברה הישראלית לביטוח משנה — לאסיפה הכללית השנתית של החברה.

יצאו מישראל

(ע). — מר הילל [illegible], המנהל הכללי של משרד הקליטה, לארה"ב, לסידרה של פגישות עם צעירים וסטודנטים יהודים בעניני עלייתם [illegible].

אסותא ת"א אלישע חיפה

נולדו 9:
גורית ויצחק שרגא — בת
דורית ודן לב — בת
ליפונה ואורי גרינמן — בן
טובה ורלף הרצי — בן
דליה וקרלוס שומום — בן
שרה ויצחק שמיס — בת
עליזה ומשה כהן — בן
הגה וגת בלכר — בת
הילה ויצחק זלברין — בת

שרות חיתולים הביתה

לפנות לבתי-חולים „אסותא" „אלישע"
תל-אביב 245215 · חיפה 81418

דרושה דירה בשכירות

לא מרוהטת בת 4½ או 5 חדרים בצפון ת"א או בסביבה הקרובה.

לטלפן: 730850 — בימים שישי ושבת, כל היום, ביום ראשון — רק בערב.

הלוח הכפול

עמודים: 9, 8, 7, 6, 5
25, 24, 23, 22, 21, 20

הכל בכל בכול בלוח הכפול

פתרון לבעייתך ברכישת דירה!

לאור התייקרות הדירות בשנים האחרונות וקשיי המימון של רוכשי הדירות החלטנו לאפשר למספר מוגבל של רוכשי

דירות „גן" בפתח-תקוה

לקבל

הלוואות לא צמודות בסך 30,000 ל"י

ע"י משכנתא בנקאית רגילה בסך 15,000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' „גן" בסך 15,000 ל"י.
כל הדירות הן על אדמה פרטית ובביצוע המעולה של חב' „גן".

פרטים:

„גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20 ת.ד. 85, טלפון 918091-2-3

זה הגיע בגרמנית
OH JERUSALEM
By
Lappierre & Colline
להשיג ב-
חנויות סטימצקי

א. יצחקי
חברה לבנין והשקעות בע"מ
חנויות למכירה
בככר המדינה בתל-אביב
ברח' ה' באייר 70
המשרד: תל-אביב בן יהודה 74
טלפון 236737

הופיע
לוח תמונות ישראל מפואר
(לוח שבועי)
בהוצאת ליאון המדפיס
הלוח כולל 34 צלומים
הודפס השנה בתוספת
צבע זהב
[illegible]
בכדי להסוך משלוח בדאר אויר קלות
[illegible] את הלוח
להשיג בחנויות לספרים ומכשירי כתיבה

חנות מעולה בענף התכשיטים והמתנות
במקום מרכזי בחיפה
למסירה בדמי מפתח
ההשקעה הדרושה: בסביבות —.300,000 — —.200,000 ל"י.
בהצעות רציניות בלבד (ללא מתווכים) נא לפנות לת.ד. 930 חיפה
פרטיות מובטחת!

DIE WELTWOCHE
5. Juli 1972
* Gespraeche in Kairo + Damaskus
* Der Reichstag brennt noch immer
להשיג בקיוסקים — סוכנות בורנשטיין בע"מ

The Macmillan Bible ATLAS
By
Yohanan Aharoni & Michael Avi-Yonah
262 Color Maps With Integrated Text.
Depicting Religious, Political, Military And Economic Events Of The Old Testament, Second Temple, Intertestamental, New Testament, And Early Church Periods In Biblical History.
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים-תל-אביב-חיפה
נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל

הסימפוזיון השלישי על הנושא:

„משבר הדיור בישראל - בעיות הנדסיות"

ייערך ביום שלישי 11.7.72 בין השעות 09.00—13.30

באולם שבקומה א' ב„בית המהנדס", רח' דיזנגוף 200 תל-אביב.

בסימפוזיון ייערך המשך הדיון בבעיות תכנון ומדיניות שיכון, דרכים להחשת קצב הבניה, בעיות תיעוש הבניה, תכנון, ארגון וביצוע באתר, חמרי בניה חדשים ועוד.

כמו כן, יתקבלו סיכומים מהדיונים שנערכו בסימפוזיונים הקודמים, שיובאו לדיון וליבון במטה המיוחד לבעיות הדיור שהוקם על ידי האגודה.

דמי השתתפות בסימפוזיון —.5 ל"י

ההרשמה בבתי המהנדס בתל-אביב, חיפה וירושלים

א. נ. ת.
ארגון למען נפגעי תאונות דרכים בישראל
מקיים בחודשי יולי-אוגוסט
מבצע שנתי

„כופר תאונות"
אזרח נכבד!
צבור נפגעי תאונות הדרכים מצפה לעזרתך בסיוע ושקום. אנא הרם תרומתך וקבל את פוקדי
א. נ. ת.
בעין יפה.
ארגון למען נפגעי תאונות דרכים בישראל

הזמנת ספרים וכתבי עת מחו"ל
ע. בראון
בית לספרים
תל-אביב, אלנבי 35 ונחלת בנימין 48
ירושלים, שלומציון המלכה 9

NEW IN PAPERBACKS
★ THE DAY OF THE JACKAL — FREDERICK FORSYTH
★ THE EXORCIST — WILLIAM PETER BLATTY
להשיג ב-
חנויות סטימצקי

בית הספר למסחר
פיטמן
בפקוח משרד החנוך
ת"א, רח' בלפור 38
נוסד 1937
כתות בוקר למסיימי בי"ס יסודיים
כתות מיוחדות לגומרי 5, 6 תיכון
מסלולים: דו שנתיים, תלת שנתיים, ארבע שנתיים
פקידות, מזכירות, ממכר, חשבונאות-הנה"ח ממוכנת
בחינות בגרות
במסלול מקצועי תיכון
שכר למוד מודרג ממשלתי.
(תלמידי כתה ט' משוחררים משכר למוד)
תעודות גמר ממשלתיות
נמשכת ההרשמה

הופיעה
מהדורה חדשה (השישית)
באנגלית לספרו של
מנחם בגין
the REVOLT המרד
[illegible]
[illegible]
הוצאת סטימצקי

5482/93

לכבוד
מר מנחם ליאור
יו"ר האגודה „[illegible]"
רח' דיזנגוף 122
תל-אביב
א. נ.,

הריני מתכבד לאשר קבלת [illegible] ביום 5.5.72 [illegible] לפי סעיף 6 של החוק העותומני לאגודות [illegible] האגודה הבאה:

1. שם האגודה: „[illegible]".
2. כתובת האגודה: [illegible]
3. המשרד הראשי של האגודה: כנ"ל.
4. מטרת האגודה:
א. לטפל בכל הענינים הנוגעים [illegible]
ב. לטפל בפעולות הדרושות [illegible]

בכבוד רב,
[illegible]
הממונה על מחוז ת"א
[illegible]

העתקים אל: 1. [illegible]
2. [illegible]